

ZAKŁAD SŁUŻBY KRYMINALNEJ

164

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Ewa Jakimiuk

**WYBRANE AKTY PRAWNE
Z ZAKRESU PROCESOWEGO PRAWA WYKROCZEŃ**

Materiały dydaktyczne do realizacji zajęć
podczas szkoleń zawodowych podstawowych, kursów specjalistycznych
oraz doskonalenia zawodowego w Policji

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI

Legionowo 2017

Według stanu prawnego na dzień 7 lutego 2017 r.

Wydawca wyraża zgodę na zwielokrotnianie i rozpowszechnianie publikacji przez jednostki organizacyjne Policji do użytku służbowego.

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
Nakład 30 egz.

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	5
Wstęp	7
Akty prawne	9
I. Ustawy	9
1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. <i>Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia</i> (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.)	9
II. Rozporządzenia	36
1. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2015 r. w <i>sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie</i> (Dz. U. z 2015 r., poz. 769)	36
2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2015 r. w <i>sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w sprawie o wykroczenie</i> (Dz. U. poz. 762)	38
3. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 listopada 2014 r. w <i>sprawie udostępniania stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z rozprawy w postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz wysokości opłaty za wydanie tego zapisu</i> (Dz. U. poz. 1548)	39
4. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w <i>sprawie wysokości grzywnien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń</i> (t.j. Dz. U. z 2013 poz. 1624, z późn. zm.)	40
5. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w <i>sprawie nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego</i> (Dz. U. Nr 20, poz. 201, z późn. zm.)	64
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2016 r. w <i>sprawie postępowania w zakresie formularzy mandatu karnego, mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, grzywnien nakładanych w drodze mandatu karnego oraz podmiotów nabywających odpłatnie formularze mandatu karnego</i> (Dz. U. z 2016 r. poz. 151)	70
7. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2015 r. w <i>sprawie właściwości miejscowej naczelnika urzędu skarbowego uprawnionego do poboru należności wynikających z grzywnien nałożonych w drodze mandatu karnego</i> (Dz. U. z 2015 r. poz. 1977)	72
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2003 r. w <i>sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego</i> (Dz. U. Nr 208, poz. 2026, z późn. zm.)	73
9. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 listopada 2014 r. w <i>sprawie środków technicznych służących do utrwalania dźwięku albo obrazu i dźwięku w postępowaniu w sprawach o wykroczenia</i> (Dz. U. z 2014 r. poz. 1549)	74
10. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w <i>sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia</i> (Dz. U. Nr 118, poz. 1269)	77

III. Akty prawne Komendanta Głównego Policji	78
1. Zarządzenie Nr 323 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie metodyki wykonywania przez policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP z 2008 r., Nr 9, poz. 48, z późn. zm.)	78
2. Wytyczne nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 stycznia 2006 r. w sprawie postępowania policjantów wobec uczestników ruchu drogowego korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych oraz korzystających z immunitetów krajowych (Dz. Urz. KGP Nr 4, poz. 17)	114
3. Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych z dnia 26 czerwca 2007 r. (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 104, z późn. zm.)	122
Netografia	126

WYKAZ SKRÓTÓW

art.	– artykuł
Dz. U.	– Dziennik Ustaw
k.k.	– Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. <i>Kodeks karny</i> (tekst jednolity z dnia 5 lipca 2016 r., Dz. U. z 2016 r. poz. 1137)
k.p.k.	– Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. <i>Kodeks postępowania karnego</i> (tekst jednolity z dnia 16 września 2016 r., Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, z późn. zm.)
k.p.w.	– Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. <i>Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia</i> (tekst jednolity z dnia 16 września 2016 r., Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, z późn. zm.)
k.w.	– Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. <i>Kodeks wykroczeń</i> (tekst jednolity z dnia 3 lipca 2015 r., Dz. U. z 2015 r. poz. 1094, z późn. zm.)
por.	– porównaj
t.j.	– tekst jednolity
z późn. zm.	– z późniejszymi zmianami

WSTĘP

Publikacja pt. *Wybrane akty prawne z zakresu wykonywania poleceń uprawnionych organów oraz udzielania pomocy i asysty*, stanowi nieodzowną formę pomocy w służbie funkcjonariuszy Policji.

Adresowana jest do funkcjonariuszy odbywających szkolenia, kursy oraz inne formy doskonalenia zawodowego, jak też pełniących służbę w jednostkach terenowych Policji.

Podręczny zbiór przepisów prawa został przygotowany jako pomoc dydaktyczna dla słuchaczy, którzy pragną na- być, zaktualizować, poszerzyć lub pogłębić swoją wiedzę oraz zdobyć umiejętności zawodowe z zakresu ww. zagadnień.

Znajomość przepisów prawa jest bowiem niezmiernie ważna z punktu widzenia obowiązków służbowych każdego funkcjonariusza Policji, gdyż ma, fundamentalne znaczenie dla toku służby. Odgrywa ogromną rolę w kontekście kompetencji, profesjonalizmu i jakości wykonywanych czynności służbowych. Prawidłowe zrozumienie i opanowanie przepisów prawa w praktyce rzutuje na prawidłowość czynności, które zostają podejmowane w ramach reakcji Policji na czyn zabroniony.

Każdy policjant przy wykonywaniu swoich obowiązków służbowych ma do czynienia z sytuacjami związa- nymi z naruszaniem prawa. Dobra znajomość przepisów prawa jest podstawą służby każdego funkcjonariusza Poli- cji. Dlatego też akty prawne zawarte w opracowaniu ułatwią Czytelnikowi pełnienie odpowiedzialnej służby, pod- czas której stawiane są wysokie wymagania w zakresie wiedzy, jak i umiejętności praktycznych.

Publikacja przeznaczona jest głównie dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego podczas realizacji treści programowych z tematu JM02 JS09. Przydatna będzie również dla słuchaczy kursów specjalistycznych dla służby dyżurnej jednostek organizacyjnych Policji czy dzielnicowych. Stanowić będzie także pomoc dla osób, które przygotowują się do różnego rodzaju zaliczeń i egzaminów zawodowych.

Opracowanie będzie przydatne także dla praktyków, w tym nauczycieli policyjnych realizujących programo- we zajęcia dydaktyczne z tematyki prawnej, którzy pragną zweryfikować swoją wiedzę i doskonalić swój warsztat pracy w tym zakresie.

Potrzeba przygotowania niniejszego zbioru aktów prawnych jest wynikiem licznych zmian przepisów prawa. W ostatnim okresie ustawodawca dokonał bowiem wielu nowelizacji przepisów prawa karnego materialnego i procesowego, jak też ustanowił nowe akty prawne, w tym jako akty wykonawcze do przepisów kodeksowych.

W związku z powyższą sytuacją opracowane materiały dydaktyczne oparte na literze prawa stały się w dużej mierze nieaktualne. Ponadto na rynku pozycji wydawniczych brak było opracowania w postaci przystępnej formuły książkowej zawierającej zestawienie wybranych aktów prawnych pomocnych do realizacji zajęć dydaktycznych. Istotne jest to, że funkcjonariusze mogą korzystać z kompendium aktów prawnych, bez konieczności szukania inte- resujących ich aktów prawnych po wielu różnych publikatorach oraz żmudnego ich ujednociania. Ponadto Czytel- nicy mogą korzystać z dostępnej formy elektronicznej zbioru przepisów prawa (w zakładce e-biblioteka, www.csp.edu.pl). Dlatego opracowanie to uzupełnia potrzeby wydawnicze, a jednocześnie stanowi przydatną po- moc na wielu etapach służby każdego funkcjonariusza Policji.

Należy podkreślić, że brak wiedzy lub umiejętności w zakresie stosowania obowiązujących przepisów prawa nara- ża prawne bezpieczeństwo działania funkcjonariuszy, gdyż powoduje konieczność przeprowadzenia postępowania dyscy- plinarnego lub karnego w związku z niedopełnieniem obowiązków lub przekroczeniem uprawnień służbowych. Ma rów- nież negatywny wpływ na kształtowanie wizerunku Policji w oczach społeczeństwa. Dlatego należy podkreślić, że dobra znajomość przepisów prawa oraz umiejętność ich prawidłowej interpretacji i właściwego stosowania stanowi gwarancję poprawnego wykonywania obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy Policji.

Kompendium aktów prawnych łącznie obejmuje pięć pozycji:

- 1) *Wybrane akty prawne z zakresu wstępu do prawnoznawstwa oraz prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń*, które stanowią pomoc dydaktyczną podczas realizacji treści programowych z tematów: JM01 JS01, JM01 JS02 i JM01 JS03 na szkoleniu zawodowym podstawowym;
- 2) *Wybrane akty prawne z zakresu przepisów karnych ustaw szczególnych*, które stanowią pomoc podczas realiza- cji treści programowych z tematu JM01 JS04 na szkoleniu zawodowym podstawowym;
- 3) *Wybrane akty prawne z zakresu prawa karnego procesowego*, które stanowią pomoc dydaktyczną podczas re- alizacji treści programowych z tematu JM01 JS07, JM01 JS08 i JM02 JS08 na szkoleniu zawodowym podsta- wowym;
- 4) *Wybrane akty prawne z zakresu wykonywania poleceń uprawnionych organów oraz udzielania pomocy i asysty*, które stanowią pomoc dydaktyczną podczas realizacji treści programowych z tematu JM02 JS09 na szkoleniu zawodowym podstawowym;

5) *Wybrane akty prawne z zakresu procesowego prawa wykroczeń*, które stanowią pomoc dydaktyczną podczas realizacji treści programowych z tematu JM06 JS01–JS06 na szkoleniu zawodowym podstawowym.

Istotne jest to, że duży walor w zakresie użyteczności zbioru przepisów prawa stanowią indeksy rzeczowe. Zapisane są one pogrubionym drukiem w kwadratowych nawiasach przed treścią poszczególnych przepisów. Indeksy rzeczowe umożliwiają Czytelnikowi szybsze odnalezienie interesujących przepisów prawa, a także ułatwiają zorientowanie się w tematyce danego przepisu. Należy także podkreślić, że przypisy odautorskie nie pochodzą od ustawodawcy, ale od dostawcy usług internetowych w zakresie treści aktów prawnych, czyli firmy Legalis, wymienionej w netografii.

W miarę potrzeb, publikacja będzie uaktualniana w celu dostosowania do obowiązujących przepisów prawa. W opracowaniu uwzględniono stan prawny obowiązujący w dniu 7 lutego 2017 r.

Autor wyraża nadzieję, że niniejsze kompendium aktów prawnych, wraz z serią materiałów dydaktycznych, przewodników i repetytoriów z przedmiotowej tematyki, stanowić będzie istotną pomoc dydaktyczną.

Autor

Akty prawne

I. Ustawy

1. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia

z dnia 24 sierpnia 2001 r. (Dz. U. Nr 106, poz. 1148)
tj. z dnia 25 czerwca 2008 r. (Dz. U. Nr 133, poz. 848)
tj. z dnia 20 lutego 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 395)
tj. z dnia 16 września 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713)

(zm. Dz. U. z 2016 r. poz. 1265)

Dział I. Zasady ogólne

Art. 1 [Zakres obowiązywania]

- § 1. Postępowanie w sprawach o wykroczenia toczy się według przepisów niniejszego kodeksu.
§ 2. W postępowaniu, o którym mowa w § 1, przepisy Kodeksu postępowania karnego stosuje się jedynie, gdy niniejszy kodeks tak stanowi.

Art. 2 [Rodzaje postępowań]

- § 1. Orzekanie następuje w postępowaniu:
1) zwyczajnym;
2) przyspieszonym;
3) nakazowym.
§ 1a. Orzekanie w postępowaniu zwyczajnym następuje wówczas, gdy brak jest podstaw do rozpoznania sprawy w postępowaniu przyspieszonym albo nakazowym.
§ 2. W wypadkach wskazanych w ustawie i na zasadach w niej określonych uprawniony organ może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego.

Art. 3 [Sygnalizacja] W razie stwierdzenia w toku postępowania istotnego uchybienia w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, sprzyjającego naruszeniom prawa, sąd, a w toku czynności wyjaśniających organ je prowadzący, zawiadamia o stwierdzonym uchybieniu tę instytucję bądź organ powołany do sprawowania nad nią nadzoru.

Art. 4 [Prawo do obrony]

- § 1. Obwinionemu przysługuje prawo do obrony, w tym do korzystania z pomocy jednego obrońcy, o czym należy go pouczyć.
§ 2. Prawo, o którym mowa w § 1, przysługuje również osobie określonej w art. 54 § 6 z chwilą przystąpienia do przesłuchania po powiadomieniu jej o treści zarzutów albo z chwilą wezwania jej do złożenia pisemnych wyjaśnień. Osobę tę należy pouczyć o przysługującym jej prawie. Przepisy art. 21–24 stosuje się odpowiednio.
§ 3. Pouczenie, o którym mowa w § 2, następuje przed przesłuchaniem albo wraz z wezwaniem do złożenia pisemnych wyjaśnień. Jeżeli pouczenie następuje wraz z wezwaniem do złożenia pisemnych wyjaśnień, wzmiankę o pouczeniu zamieszcza się w notatce urzędowej, o której mowa w art. 54 § 7.

Art. 5 [Przesłanki]

- § 1. Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy:
1) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia;
2) czyn nie zawiera znamion wykroczenia albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia wykroczenia;
3) ustawa stanowi, że sprawca nie podlega karze;
4) nastąpiło przedawnienie orzekania;
5) obwiniony zmarł;
6) obwiniony jest:
a) uwierzytelnionym w Rzeczypospolitej Polskiej, szefem przedstawicielstwa dyplomatycznego państwa obcego,
b) osobą należącą do personelu dyplomatycznego tego przedstawicielstwa,
c) osobą należącą do personelu administracyjnego lub technicznego tego przedstawicielstwa,
d) członkiem rodziny osób wymienionych w lit. a–c i pozostaje z nimi we wspólnocie domowej,
e) inną osobą korzystającą z immunitetu dyplomatycznego, na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych,

- f) kierownikiem urzędu konsularnego lub innym urzędnikiem konsularnym państwa obcego albo inną osobą zrównaną z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych;
  - 7) obwiniony z mocy przepisów szczególnych nie podlega orzecznictwu na podstawie niniejszego kodeksu;
  - 8) postępowanie co do tego samego czynu obwinionego zostało prawomocnie zakończone lub wcześniej wszczęte, toczy się;
  - 9) brak jest skargi uprawnionego oskarżyciela albo żądania ścigania pochodzącego od osoby uprawnionej lub zezwolenia na ściganie, gdy ustawa tego wymaga;
  - 10) zachodzi inna okoliczność wyłączająca z mocy ustawy orzekanie w postępowaniu na podstawie niniejszego kodeksu.
- § 2. Przepisu § 1 pkt 6 nie stosuje się:
- 1) do osób w nim wymienionych, jeżeli są obywatelami polskimi lub mają w Polsce miejsce stałego zamieszkania, przy czym osoby, o których mowa w lit. f, nie podlegają orzecznictwu na podstawie niniejszego kodeksu, tylko w zakresie czynności pełnionych w toku i w wykonaniu funkcji urzędowych;
  - 2) jeżeli umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.
- § 3. Przepisu § 1 pkt 6 można nie stosować do obywatela państwa obcego, z którym nie ma w tym przedmiocie umowy, a państwo to nie zapewnia wzajemności.
- § 4. Do chwili otrzymania wymaganego przez ustawę zezwolenia na ściganie lub żądania ścigania organ prowadzący czynności wyjaśniające może dokonywać czynności niecierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a także czynności zmierzających do wyjaśnienia, czy żądanie będzie złożone lub zezwolenie będzie wydane.

Art. 6 [Żądanie pokrzywdzonego]

- § 1. W sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego występujący z wnioskiem o ukaranie, jeżeli nie jest nim pokrzywdzony, powinien uzyskać wymagane żądanie od osoby uprawnionej do jego złożenia. Żądanie może być złożone na piśmie albo zgłoszone ustnie do protokołu.
- § 2. Żądanie złożone co do niektórych tylko współdziałających w popełnieniu czynu pozostaje skuteczne także wobec osób niewskazanych w żądaniu, jeżeli nie są to osoby najbliższe dla pokrzywdzonego, o czym należy pouczyć składającego żądanie przed jego przyjęciem.
- § 3. Żądanie może być cofnięte. Niedopuszczalne jest cofnięcie żądania wobec niektórych tylko współdziałających w popełnieniu czynu, chyba że są to osoby najbliższe dla pokrzywdzonego. Cofnięcie może nastąpić do momentu rozpoczęcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie. W razie cofnięcia żądania ponowne jego złożenie jest niedopuszczalne.
- § 4. Jeżeli wniosek o ukaranie pochodzi od pokrzywdzonego, odstąpienie przez niego od popierania takiego wniosku oznacza także odstąpienie przez niego od popierania żądania ścigania.

Art. 7 [Obowiązki Policji] Policja i inne organy w zakresie postępowania w sprawach o wykroczenia wykonują polecenia sądu oraz prowadzą w granicach określonych w ustawie czynności wyjaśniające.

Art. 8 [Odesłanie do KPK] W postępowaniu uregulowanym w niniejszym kodeksie stosuje się odpowiednio przepisy art. 2, art. 4, art. 5, art. 7–9, art. 13, art. 14, art. 15 § 2 i 3, art. 16, art. 18 § 2, art. 20, art. 23 i art. 23a Kodeksu postępowania karnego.

Dział II.

Sąd

Rozdział 1.

Właściwość i skład sądu

Art. 9 [Pierwsza instancja]

- § 1. W sprawach o wykroczenia w pierwszej instancji orzeka sąd rejonowy, z zastrzeżeniem spraw określonych w art. 10.
- § 2. Sąd właściwy do rozpoznania sprawy rozpoznaje także środki zaskarżenia w wypadkach wskazanych w ustawie oraz przeprowadza inne czynności, gdy ustawa to przewiduje.

Art. 10 [Żołnierz]

- § 1. W sprawach o wykroczenia popełnione przez:
- 1) żołnierzy w czynnej służbie wojskowej:
    - a) przeciwko organowi wojskowemu lub innemu żołnierzowi,
    - b) podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, w obrębie obiektu wojskowego lub wyznaczonego miejsca przebywania, na szkodę wojska lub z naruszeniem obowiązku wynikającego ze służby wojskowej,

- c) za granicą, podczas użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1510),
  - 2) żołnierzy sił zbrojnych państw obcych, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich personelu cywilnego, jeżeli pozostają w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, o ile ustawa lub umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, nie stanowi inaczej – orzekają w pierwszej instancji wojskowe sądy garnizonowe.
- § 2. Przepis art. 9 § 2 stosuje się odpowiednio do sądów wojskowych.

Art. 11 [Właściwość miejscowa]

- § 1. Przy ustalaniu właściwości sądu stosuje się odpowiednio przepisy art. 31, 32, 33 § 1, art. 34–36, 39 i 43 Kodeksu postępowania karnego, a w odniesieniu do sądu, o którym mowa w art. 10, także art. 651 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Sąd okręgowy może z inicjatywy właściwego sądu przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w ramach okręgu tego samego sądu okręgowego, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.
- § 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do wojskowego sądu okręgowego, w wypadku, w którym inicjatywa pochodzi od wojskowego sądu garnizonowego.

Art. 12 [Spór o właściwość]

- § 1. Spory o właściwość między sądami rejonowymi rozstrzyga sąd okręgowy, właściwy dla okręgu, w którym działa sąd, który pierwszy wszczął spór.
- § 2. Spory o właściwość między wojskowymi sądami garnizonowymi rozstrzyga wojskowy sąd okręgowy, nadrzędny nad sądem, który pierwszy wszczął spór.

Art. 13 [Skład]

- § 1. Sąd rejonowy orzeka na rozprawie i na posiedzeniu jednoosobowo.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do wojskowego sądu garnizonowego oraz do sądu orzekającego w sprawach, o którym mowa w art. 12 § 1 i 2.

Art. 14 [Sąd odwoławczy]

- § 1. Sądem odwoławczym w sprawach o wykroczenia podlegających właściwości sądów powszechnych, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, jest:
- 1) sąd okręgowy do rozpoznania apelacji oraz zażaleń na postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku;
  - 2) sąd rejonowy w innym równorzędnym składzie do rozpoznania pozostałych zażaleń.
- § 2. Sądem odwoławczym w sprawach o wykroczenia podlegających właściwości sądów wojskowych, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, jest wojskowy sąd okręgowy.
- § 3. Sąd okręgowy i wojskowy sąd okręgowy ponadto rozpoznają sprawy przekazane im przez ustawę.
- § 4. W sprawach określonych w § 1 i 2 sądy w nich wskazane orzekają na rozprawie i na posiedzeniu jednoosobowo.
- § 5. W sprawach określonych w § 3 sądy orzekają jednoosobowo, chyba że ustawa stanowi inaczej albo prezes sądu zarządzi orzekanie w składzie trzech sędziów.

Art. 15 [Rozwinięcie]

- § 1. Sąd apelacyjny rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń i zarządzeń wydawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy oraz inne sprawy przekazane mu przez ustawę.
- § 2. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje i inne sprawy przekazane mu przez ustawę.
- § 3. W sprawach, w których orzekały sądy wojskowe, uprawnienia sądu okręgowego ma wojskowy sąd okręgowy, a uprawnienia sądu apelacyjnego i Sądu Najwyższego ma Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa.
- § 4. Sądy wskazane w § 1–3 orzekają jednoosobowo, chyba że ustawa stanowi inaczej albo prezes sądu lub Prezes Sądu Najwyższego zarządzi orzekanie w składzie trzech sędziów.

Rozdział 2. Wyłączenie sędziego

Art. 16 [Regulacje dotyczące wyłączenia]

- § 1. Do wyłączenia sędziego i referendarza sądowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 40, art. 41 i art. 42 § 1–3 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. O wyłączeniu sędziego rozstrzyga inny równorzędny skład sądu, przed którym sprawa się toczy. W razie niemożności utworzenia takiego składu o wyłączeniu orzeka sąd wyższego rzędu. O wyłączeniu referendarza sądowego sąd orzeka w składzie jednego sędziego.

Dział III.
Strony, obrońcy i pełnomocnicy

Rozdział 3.
Oskarżyciel publiczny

Art. 17 [Uprawnieni]

- § 1. Oskarżycielem publicznym we wszystkich sprawach o wykroczenia jest Policja, chyba że ustawa stanowi inaczej.
- § 2.¹⁾ W sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika określonych w Kodeksie pracy, w sprawach o wykroczenia określonych w art. 119–123 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, 691 i 868), w sprawach o wykroczenia określonych w art. 27 i art. 28 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. poz. 868), w sprawach o wykroczenie określone w art. 8e ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r. poz. 2008 oraz z 2016 r. poz. 1265), a także w sprawach o inne wykroczenia związane z wykonywaniem pracy zarobkowej, jeżeli ustawa tak stanowi, oskarżycielem publicznym jest inspektor pracy.
- § 3. Organom administracji rządowej i samorządowej, organom kontroli państwowej i kontroli samorządu terytorialnego oraz strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie.
- § 4. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, nadać w sprawach o wykroczenia uprawnienia oskarżyciela publicznego także innym instytucjom państwowym, samorządowym lub społecznym, określając zakres spraw, w których w ramach swego działania mogą występować z wnioskiem o ukaranie za ujawnione przez siebie wykroczenia, mając na względzie zakres ustawowych uprawnień takich instytucji oraz potrzebę ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń.
- § 5. Udział w sprawie organu, który złożył wniosek o ukaranie, wyłącza Policję od udziału w sprawie.

Art. 18 [Prokurator]

- § 1. W każdej sprawie o wykroczenie wniosek o ukaranie może wnieść prokurator, stając się oskarżycielem publicznym.
- § 2. Prokurator może także wstąpić do postępowania wszczętego na podstawie wniosku o ukaranie wniesionego przez innego oskarżyciela.
- § 3. W wypadkach wskazanych w § 1 i 2 udział prokuratora wyłącza udział innego oskarżyciela publicznego.

Art. 18a [Udział oskarżyciela publicznego] Udział w rozprawie oskarżyciela publicznego, który złożył wniosek o ukaranie, jest obowiązkowy, gdy w sprawie występuje obrońca, o którym mowa w art. 21 § 1.

Art. 19 [Wyłączenie oskarżyciela]

- § 1. Przepisy art. 40 § 1 pkt 1–4 i 6, § 2 oraz art. 41 i 42 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio do oskarżyciela publicznego.
- § 2. W sprawie wyłączenia orzeka organ bezpośrednio przełożony nad osobą podlegającą wyłączeniu. Przepis art. 48 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Rozdział 4.
Obwiniony i jego obrońca

Art. 20 [Pojęcie; prawa i obowiązki]

- § 1. Obwinionym jest osoba, przeciwko której wniesiono wniosek o ukaranie w sprawie o wykroczenie.
- § 2. Jeżeli obwiniony nie zna języka polskiego, wniosek o ukaranie oraz rozstrzygnięcia podlegające zaskarżeniu lub kończące postępowanie ogłasza się lub doręcza obwinionemu wraz z tłumaczeniem.
- § 3. Do obwinionego stosuje się odpowiednio art. 72 § 1 i 2, art. 74 § 1 i 2, art. 75, art. 76 i art. 175 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 21 [Obrona obligatoryjna]

- § 1. W postępowaniu w sprawie o wykroczenia obwiniony musi mieć obrońcę przed sądem, jeżeli:
- 1) jest głuchy, niemy lub niewidomy;
  - 2) zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności.
- § 2. W wypadku, o którym mowa w § 1 pkt 2, obowiązek korzystania z pomocy obrońcy ustaje, jeżeli sąd uznaje za uzasadnioną opinię biegłego psychiatry, że czyn obwinionego nie został popełniony w warunkach wyłączenia lub znacznego ograniczenia zdolności rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim

postępowaniem i że stan psychiczny obwinionego pozwala na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny i rozsądny. Sąd zwalnia wówczas obrońcę z jego obowiązków.

- § 3. W wypadkach, o których mowa w § 1, udział obrońcy w rozprawie jest obowiązkowy, a w posiedzeniu, jeżeli ustawa tak stanowi.
- § 4. Jeżeli w wypadkach, o których mowa w § 1, obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, wyznacza mu się obrońcę z urzędu.

Art. 22 [Obrońca z urzędu] Gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, obwinionemu, który nie ma obrońcy z wyboru, wyznacza się na jego wniosek obrońcę z urzędu, jeżeli w sposób należyty wykaze, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez poważnego uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Przepis art. 78 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

Art. 23 [Wyznaczenie]

- § 1. Obrońcę z urzędu wyznacza prezes lub referendarz sądowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy. Na zarządzenie prezesa o odmowie wyznaczenia obrońcy przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy.
- § 1a. Ponowny wniosek o wyznaczenie obrońcy, oparty na tych samych okolicznościach, pozostawia się bez rozpoznania.
- § 2. Przepis art. 81a Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 24 [Adwokat, radca prawny]

- § 1. Obrońcą w sprawach o wykroczenia może być adwokat albo radca prawny.
- § 2. Do obrońcy obwinionego stosuje się odpowiednio przepisy art. 83–86 Kodeksu postępowania karnego.
- § 3. Ilekroć w przepisach Kodeksu postępowania karnego stosowanych na podstawie art. 1 § 2 mówi się o obrońcy albo o adwokacie, rozumie się przez to także radcę prawnego.

Rozdział 5.

Pokrzywdzony, oskarżyciel posiłkowy i pełnomocnicy

Art. 25 [Pokrzywdzony]

- § 1. Pokrzywdzonym jest ten, czyje dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez wykroczenie.
- § 2. W razie śmierci pokrzywdzonego prawa, które by mu przysługiwały, mogą wykonywać osoby najbliższe.
- § 3. Do pokrzywdzonego stosuje się odpowiednio art. 49 § 3 oraz art. 51 Kodeksu postępowania karnego.
- § 4. Pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego.
- § 5. Do pokrzywdzonego, który złożył zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, stosuje się odpowiednio art. 304b Kodeksu postępowania karnego.

Art. 26 [Oskarżyciel posiłkowy]

- § 1. O przesłaniu wniosku o ukaranie oskarżyciel publiczny zawiadamia ujawnionego pokrzywdzonego, wskazując sąd, do którego wniosek skierowano, i pouczając go o uprawnieniach, o których mowa w § 3.
- § 2. *(uchylony)*
- § 3. Pokrzywdzony może w terminie 7 dni od zawiadomienia, o którym mowa w § 1, oświadczyć, że będzie działać obok oskarżyciela publicznego jako oskarżyciel posiłkowy; po upływie tego terminu uprawnienie wygasa.
- § 4. *(uchylony)*
- § 5. Art. 54 § 2 i art. 56 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 27 [Wniosek o ukaranie]

- § 1. W sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego, pokrzywdzony może samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy.
- § 2. W sprawach o wykroczenia inne niż określone w § 1, pokrzywdzony może samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy, jeżeli w ciągu miesiąca od powiadomienia o wykroczeniu organu uprawnionego do występowania w tych sprawach w charakterze oskarżyciela publicznego nie zostanie powiadomiony o wniesieniu przez ten organ wniosku o ukaranie albo otrzyma zawiadomienie, o którym mowa w art. 54 § 2.
- § 3. Jeżeli pokrzywdzony złożył wniosek o ukaranie, pomimo że oskarżyciel publiczny także złożył taki wniosek, wniosek pokrzywdzonego traktuje się jako oświadczenie wskazane w art. 26 § 3.
- § 4. Prezes sądu lub referendarz sądowy zawiadamia o wniesieniu wniosku o ukaranie, o którym mowa w § 1 i 2, właściwego oskarżyciela publicznego. Jeżeli oskarżyciel ten w ciągu 14 dni od otrzymania zawiadomienia wniesie w sprawie o ten sam czyn tej samej osoby publiczny wniosek o ukaranie, wniosek pokrzywdzonego traktuje się jak oświadczenie wskazane w art. 26 § 3.
- § 5. Art. 55 § 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

Art. 28 [Odstąpienie oskarżyciela posiłkowego]

- § 1. Odstąpienie oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 27 § 1 i 2, od oskarżenia powoduje umorzenie postępowania. Postanowienie o umorzeniu postępowania może wydać także referendarz sądowy.
- § 2. Odstąpienie oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 26 § 3, od oskarżenia nie tamuje rozpoznania sprawy. Art. 57 § 1 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 29 [Niestawiennictwo]

- § 1. Niestawiennictwo prawidłowo powiadomionego pokrzywdzonego i oskarżyciela posiłkowego na rozprawę lub posiedzenie nie tamuje toku sprawy, chyba że ustawa stanowi inaczej.
- § 2. Niestawiennictwo oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 27 § 1 i 2, bez usprawiedliwienia, uważa się za odstąpienie od oskarżenia; w takim przypadku sąd umarza postępowanie.

Art. 30 [Pełnomocnik]

- § 1. Pokrzywdzony i oskarżyciel posiłkowy może korzystać z pomocy jednego pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być adwokat, radca prawny, a w wypadku, gdy pokrzywdzonym jest instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, także pracownik tej instytucji lub jej organu nadrzędnego.
- § 2. Do pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepisy art. 22 i 23 niniejszego kodeksu oraz art. 83, 84, 86 § 2 i art. 89 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 31 [Śmierć oskarżyciela posiłkowego]

- § 1. W razie śmierci oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 27 § 1 i 2, sąd lub referendarz sądowy zawiesza postępowanie, a osoby najbliższe mogą wstąpić w prawa zmarłego. Jeżeli w terminie zawitym miesiąca od dnia śmierci oskarżyciela osoba uprawniona nie wstąpi w prawa zmarłego, sąd lub referendarz sądowy umarza postępowanie.
- § 2. W razie śmierci oskarżyciela posiłkowego, wskazanego w art. 26 § 3, osoby najbliższe mogą przystąpić do postępowania w każdym jego stadium.

Dział IV. Czynności procesowe

Art. 32 [Rodzaje rozstrzygnięć]

- § 1. Rozstrzygnięcia zapadają w postaci orzeczeń, zarządzeń albo mandatów karnych.
- § 2. Orzeczenie wydaje się w formie wyroku lub postanowienia. Postanowieniem rozstrzyga się, gdy ustawa nie wymaga wydania wyroku.
- § 3. Postanowienie wydaje sąd, prezes sądu i upoważniony sędzia, a w toku czynności wyjaśniających również organ prowadzący te czynności. W kwestii niewymagającej postanowienia wydaje się zarządzenie.
- § 3a. Postanowienia i zarządzenia, o których mowa w § 3, może wydawać także referendarz sądowy, gdy ustawa to przewiduje.
- § 4. W sprawach osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych przepis § 3 odnosi się także do prokuratora do spraw wojskowych.
- § 5. Przepisy art. 94, 95 i 97 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 33 [Posiedzenia z udziałem stron] Strony mogą uczestniczyć w posiedzeniu, jeżeli ustawa to przewiduje albo gdy prezes sądu lub sąd tak zarządzi.

Art. 34 [Podstawa orzeczenia] Podstawę orzeczenia może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Art. 35 [Wyrok; uzasadnienie]

- § 1. Wyrok sądu pierwszej instancji uzasadnia się i doręcza stronie wraz z uzasadnieniem jedynie na jej żądanie zgłoszone w zawitym terminie 7 dni od daty jego ogłoszenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.
- § 2. Wyrok zaoczny doręcza się z urzędu obwinionemu i jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony. Termin do żądania doręczenia uzasadnienia tego wyroku albo przekładu uzasadnienia wyroku zaocznego przedstawionego wyłącznie w formie ustnej, biegnie od daty doręczenia wyroku.
- § 3. Wyrok wydany na posiedzeniu doręcza się stronie z urzędu, gdy nie uczestniczyła ona w posiedzeniu; termin do żądania doręczenia uzasadnienia wyroku biegnie wówczas od daty jego doręczenia.

Art. 36 [Postanowienie i zarządzenie]

- § 1. Postanowienie i zarządzenie uzasadnia się jedynie, gdy podlega ono zaskarżeniu. Uzasadnienie sporządza się wówczas z urzędu i doręcza się je wraz z rozstrzygnięciem osobom, którym przysługuje środek odwoławczy, jeżeli nie brały udziału w rozprawie lub posiedzeniu albo nie były obecne przy ogłoszeniu rozstrzygnięcia, chyba że oddaliły się samowolnie.

§ 2. Orzeczenie wydane w wyniku rozpoznania środka zaskarżenia uzasadnia się z urzędu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 37 [Protokół i inne ustalenia]

§ 1. Protokół sporządza się z każdej czynności mającej istotne znaczenie dla sprawy, a w szczególności z rozprawy, a także z dokonanych poza rozprawą czynności dowodowych, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Z rozprawy sporządza się:

1) protokół utrwalający przebieg rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk oraz

2) protokół pisemny.

§ 3. O utrwalaniu przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk należy uprzedzić osoby uczestniczące w rozprawie.

§ 4. Protokół, o którym mowa w § 2 pkt 1, podpisuje protokolant podpisem elektronicznym gwarantującym identyfikację osoby protokolanta oraz rozpoznawalność jakiegokolwiek późniejszej zmiany protokołu. Protokół ten nie podlega sprostowaniu.

§ 5. Protokół pisemny, o którym mowa w § 2 pkt 2, jest jednobrzmiący z zapisem tekstowym i jest sporządzany przy użyciu systemu teleinformatycznego służącego do utrwalania przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk oraz powinien zawierać:

1) oznaczenie rozpoznawanej sprawy, sądu, czasu i miejsca rozprawy oraz – w zakresie niezbędnym ze względu na cele postępowania lub określonym przez przepisy szczególne – osób w niej uczestniczących;

2) wzmiankę co do jawności rozprawy i trybu postępowania;

3) wydane na rozprawie postanowienia i zarządzenia, a jeżeli postanowienie lub zarządzenie sporządzono osobno – wzmiankę o jego wydaniu;

4) wniesione ustnie na rozprawie zażalenia;

5) wzmiankę o złożeniu lub cofnięciu żądania ścigania wykroczenia, o odstąpieniu oskarżyciela od oskarżenia, o wstąpieniu prokuratora do postępowania, o złożeniu przez obwinionego wniosku o skazanie go w określony sposób bez przeprowadzania postępowania dowodowego, o prowadzeniu sprawy w trybie przyspieszonym i godzinie doprowadzenia obwinionego albo o odstąpieniu od jego przymusowego doprowadzenia, o złożeniu przez stronę w trybie przyspieszonym wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, a także o cofnięciu środka zaskarżenia.

§ 6. Jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia prawidłowego orzekania w sprawie, prezes sądu może zarządzić sporządzenie przekładu odpowiedniej części protokołu, o którym mowa w § 2 pkt 1. Przekład stanowi załącznik do protokołu. Przepis § 10 stosuje się odpowiednio.

§ 7. Jeżeli ze względów technicznych utrwalenie przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk nie jest możliwe, sporządza się wyłącznie protokół pisemny.

§ 8. Protokół rozprawy sporządza pracownik sekretariatu albo inna osoba upoważniona przez prezesa sądu.

§ 9. Przebieg także innych niż rozprawa czynności protokołowanych może być ponadto utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, o czym należy uprzedzić osoby uczestniczące w czynności. Zapis taki i jego przekład, jeżeli został sporządzony, są załącznikami do protokołu.

§ 10. Strony i osoby mające w tym interes prawny mogą złożyć wniosek o sprostowanie protokołu pisemnego rozprawy lub posiedzenia, wskazując na nieścisłości lub opuszczenia. W przedmiocie sprostowania protokołu rozstrzyga, po wysłuchaniu protokolanta, sędzieja, który prowadził czynność. Jeżeli przebieg rozprawy lub posiedzenia został utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, sędzieja przed rozstrzygnięciem w przedmiocie sprostowania zapoznaje się również z odpowiednim fragmentem tego zapisu.

§ 11. Do protokołu pisemnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 144 § 2 i 3, art. 146, art. 149 § 1, art. 150, art. 151, art. 153 § 3 i 4, art. 154 oraz art. 155 Kodeksu postępowania karnego, a w przypadku:

1) protokołu pisemnego innego niż ten, o którym mowa w § 2 pkt 2, stosuje się odpowiednio także przepisy art. 145, art. 148 § 1, 2, 3 i 4 i art. 149 § 2 Kodeksu postępowania karnego;

2) protokołu z posiedzenia lub z dokonanych poza rozprawą czynności dowodowych stosuje się odpowiednio także przepis art. 147 § 3 i przepisy wydane na podstawie art. 147 § 5 Kodeksu postępowania karnego.

§ 12. Czynności, z których nie sporządza się protokołu, a także inne zdarzenia, które mają znaczenie dla postępowania, utrwalają się w aktach w formie notatki urzędowej podpisanej przez osobę, która dokonała tych czynności.

§ 13. Na wniosek pokrzywdzonego lub świadka stosuje się odpowiednio przepisy art. 148a oraz art. 156a Kodeksu postępowania karnego, chyba że utrudni to postępowanie lub sprzeciwia się temu ważny interes jego uczestnika. O prawie tym należy pokrzywdzonego i świadka pouczyć.

Art. 37a [Delegacja ustawowa] Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje urządzeń i środków technicznych służących do utrwalania dźwięku albo obrazu i dźwięku, sposób i tryb sporządzania zapisów dźwięku albo obrazu i dźwięku, identyfikacji osób je sporządzających, sposób użycia systemu teleinformatycznego służącego do utrwalania przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk do sporządzania protokołu pisemnego, o którym mowa w art. 37 § 2 pkt 2, jak również sposób

przechowywania tych zapisów oraz warunki i sposób wprowadzenia zmiany wymaganej względami technicznymi lub zakresem czynności, z której sporządza się protokół, mając na uwadze konieczność:

- 1) właściwego zabezpieczenia zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku przed ich utratą, zniekształceniem, nieuprawnionym dostępem, usunięciem lub inną nieuprawnioną zmianą, a także rozpoznawalność wprowadzenia zmiany wymaganej względami technicznymi i identyfikacji osoby dokonującej tych czynności;
- 2) zmiany formatu zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku lub przeniesienia na inny informatyczny nośnik danych w celu ponownego odtworzenia zapisu;
- 3) zapewnienia możliwości użycia systemu teleinformatycznego służącego do utrwalania przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk do sporządzania protokołu pisemnego, o którym mowa w art. 37 § 2 pkt 2, w sposób umożliwiający wewnętrzną synchronizację obu funkcji systemu oraz właściwe zabezpieczenie zapisu tekstowego na nośniku elektronicznym przed jego utratą, zniekształceniem, nieuprawnionym dostępem, usunięciem lub inną nieuprawnioną zmianą;
- 4) zapewnienia możliwości przekazania zapisów dźwięku albo obrazu i dźwięku oraz zapisu tekstowego, stanowiących materiały archiwalne, do archiwów państwowych w sposób uporządkowany, określony w przepisach o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

Art. 37b [Zapis dźwięku lub obraz]

- § 1. Strony, obrońcy, pełnomocnicy i przedstawiciele ustawowi mają prawo do zapoznania się z zapisem dźwięku albo obrazu i dźwięku z rozprawy w siedzibie sądu, a obwiniony pozbawiony wolności – w administracji odpowiedniego zakładu, oraz do bezpłatnego otrzymania z akt sprawy, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, zapisu dźwięku z rozprawy, chyba że został sporządzony wyłącznie protokół pisemny, o którym mowa w art. 37 § 7. Przepis art. 156 § 4 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 2. Wydanie na wniosek zapisu dźwięku z rozprawy na informatycznym nośniku danych następuje odpłatnie.
- § 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb udostępniania stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z rozprawy w siedzibie sądu, a obwinionemu pozbawionemu wolności – w administracji odpowiedniego zakładu, oraz przekazywania im z akt sprawy zapisu dźwięku z rozprawy, jak też wysokość opłaty za wydanie zapisu dźwięku z rozprawy na informatycznym nośniku danych, mając na uwadze konieczność niezwłocznego i szerokiego, w tym bezpłatnego, dostępu uczestników postępowania do tego zapisu oraz niezwłocznego uzyskania z akt sprawy zapisu dźwięku z rozprawy, a także zapewnienia, by wysokość opłaty odpowiadała kosztom jego wydania.

Art. 38 [Odesłanie]

- § 1. Do czynności procesowych prowadzonych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia stosuje się odpowiednio także przepisy art. 95, art. 100 § 1 i 8, art. 105, art. 107, art. 108, art. 116–134, art. 136–142, art. 143 § 1 pkt 10, art. 156 § 1–5 i 6, art. 157, art. 158, art. 160–166 Kodeksu postępowania karnego, a gdy sąd orzeka jednoosobowo, również przepisy art. 109–115 Kodeksu postępowania karnego.
- § 1a. Na odmowę udostępnienia akt osobie, o której mowa w art. 4 § 2, przysługuje zażalenie do sądu.
- § 2. Przy pierwszym wysłuchaniu oraz w wypadku, o którym mowa w art. 54 § 7, osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia ma obowiązek wskazać adres dla doręczeń w kraju; w razie nieuczynienia tego pismo wysłane pod ostatnio znanym adresem w kraju albo jeżeli adresu tego nie ma, załączone do akt sprawy, uważa się za doręczone, o czym należy ją pouczyć. Pouczenie to odnotowuje się w protokole, o którym mowa w art. 54 § 6, lub w notatce wskazanej w art. 54 § 7.

Dział V.

Dowody

Rozdział 6.

Przepisy ogólne

Art. 39 [Dowody na wniosek i z urzędu]

- § 1. Dowody przeprowadza się na wniosek stron albo z urzędu. Przepis art. 168 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.
- § 2. Do wniosku dowodowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 169 i 170 Kodeksu postępowania karnego, a przy przeprowadzaniu dowodu także art. 171–173 Kodeksu postępowania karnego.
- § 3. Poza rozprawą o dopuszczeniu dowodu lub o jego zabezpieczeniu rozstrzyga prezes sądu, sąd albo organ prowadzący czynności wyjaśniające, a w sprawach osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych także prokurator do spraw wojskowych.
- § 4. Dowodu z wyjaśnień lub zeznań nie wolno zastępować treścią pism, zapisków lub notatek urzędowych, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 40 [Oświadczenie pisemne]

- § 1. Na wniosek osoby przesłuchiwanej przyjmuje się od niej oświadczenie na piśmie.

- § 2. W wypadku, o którym mowa w § 1, należy umożliwić tej osobie sporządzenie oświadczenia w warunkach uniemożliwiających porozumienie się z innymi osobami, a następnie przesłuchać ją w celu wyjaśnienia, uzupełnienia lub uściślenia okoliczności zawartych w oświadczeniu pisemnym. Oświadczenie pisemne stanowi załącznik do protokołu.
- § 3. Wyjaśnienia lub zeznania, złożone w formie oświadczenia pisemnego w postępowaniu przed sądem, odczytuje się.

Rozdział 7.

Przeprowadzanie poszczególnych dowodów. Przeszukanie

Art. 41 [Zeznania świadka]

- § 1. Przy przeprowadzaniu dowodu z zeznań świadka stosuje się odpowiednio przepisy art. 177, art. 178, art. 178a, art. 182, art. 183, art. 185–190, art. 191 § 1–2 oraz art. 192 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności "tajne" lub "ściśle tajne" mogą być przesłuchane co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, tylko po zwolnieniu tych osób od obowiązku zachowania tajemnicy przez uprawniony organ przełożony.
- § 3. Osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności "zastrzeżone" lub "poufne" lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji mogą odmówić zeznań co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, chyba że sąd zwolni te osoby od obowiązku zachowania tajemnicy, jeżeli ustawy szczególne nie stanowią inaczej. Na postanowienie sądu służy zażalenie.
- § 4. Sąd nie może zwolnić jednak od obowiązku zachowania:
- 1) tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu adwokata, radcy prawnego, lekarza lub dziennikarza;
  - 2) tajemnicy statystycznej.
- § 5. W wypadkach wskazanych w § 2 i 3 sąd przesłuchuje taką osobę na rozprawie z wyłączeniem jawności. Przepisy wydane na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 42 [Opinia biegłego]

- § 1. Przy przeprowadzaniu dowodu z opinii biegłego stosuje się odpowiednio przepisy art. 193–201 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. W razie uzasadnionych wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego obwinionego sąd lub prokurator działający na podstawie art. 56 § 1 powołuje biegłego psychiatrę. Przepis art. 202 § 5 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 3. Do tłumacza i specjalistów stosuje się odpowiednio przepisy art. 204–206 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 43 [Oględziny i eksperyment] Przy przeprowadzaniu oględzin i eksperymentu procesowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 207, 208, 211 i 212 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 44 [Przeszukanie]

- § 1. W celu znalezienia i zatrzymania przedmiotów podlegających oględzinom lub mogących stanowić dowód rzeczowy, Policja, a w toku czynności wyjaśniających również inne organy je prowadzące, mogą dokonać przeszukania pomieszczeń i innych miejsc, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że przedmioty te lub dowody tam się znajdują.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do przeszukania osoby, jej odzieży lub podręcznych przedmiotów.
- § 3. Przeszukanie następuje na mocy postanowienia prokuratora lub sądu.
- § 4. W wypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli postanowienie nie mogło być uprzednio wydane, można przeprowadzić przeszukanie bez takiego postanowienia, jednak organ dokonujący tej czynności zobowiązany jest następnie zwrócić się niezwłocznie do prokuratora o zatwierdzenie przeszukania. Na żądanie osoby, u której dokonano przeszukania, doręcza się jej w terminie 14 dni postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia przeszukania. O prawie wystąpienia z takim żądaniem należy ją pouczyć.
- § 5. Przy przeprowadzaniu przeszukania i zatrzymania przedmiotów stosuje się odpowiednio przepisy art. 217, 221–234 i 236 Kodeksu postępowania karnego.

Dział VI.

Środki przymusu

Rozdział 8.

Zatrzymanie

Art. 45 [Ujęcie osoby]

- § 1. Policja ma prawo zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem, jeżeli:

- 1) zachodzą podstawy do zastosowania wobec niej postępowania przyspieszonego;
  - 2) nie można ustalić jej tożsamości.
- § 2. Art. 243 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 46 [Zatrzymanie osoby]

- § 1. Zatrzymanego należy natychmiast poinformować o przyczynach zatrzymania i o przysługujących mu uprawnieniach oraz wysłuchać go.
- § 2. Z zatrzymania sporządza się protokół, którego odpis doręcza się zatrzymanemu za pokwitowaniem. W protokole należy podać imię i nazwisko oraz funkcję osoby dokonującej zatrzymania, imię i nazwisko zatrzymanego, a w razie niemożności ustalenia tożsamości – rysopis tej osoby, a ponadto dzień, godzinę, miejsce i przyczynę zatrzymania z określeniem wykroczenia, w związku z którym została zatrzymana. Należy również zapisać złożone przez zatrzymanego oświadczenia i zaznaczyć udzielenie mu informacji o przysługujących prawach.
- § 3. Na żądanie zatrzymanego zawiadamia się o zatrzymaniu osobę najbliższą, a także pracodawcę. O zatrzymaniu osoby wskazanej w art. 10 § 1 zawiadamia się niezwłocznie właściwego dowódcę jednostki wojskowej, nawet gdy zatrzymany tego nie żąda. Przepis art. 612 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 4. Zatrzymanemu należy na jego żądanie umożliwić nawiązanie w dostępnej formie kontaktu z adwokatem albo z radcą prawnym oraz zapewnić możliwość bezpośredniej z nim rozmowy; zatrzymujący może zastrzec, że będzie przy niej obecny.
- § 5. Zatrzymanego należy natychmiast zwolnić, gdy ustanie przyczyna zatrzymania, a także z upływem czasu zatrzymania.
- § 6. Czas zatrzymania osoby liczy się od chwili jej ujęcia i nie może przekroczyć 24 godzin, a w wypadkach wskazanych w art. 45 § 1 pkt 1 – 48 godzin.
- § 7. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór pouczenia, o którym mowa w § 1, zawierając w nim w szczególności informacje o przysługujących zatrzymanemu uprawnieniach: do złożenia oświadczenia i odmowy złożenia oświadczenia w przedmiocie zatrzymania, do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza, do przeglądania akt w zakresie dotyczącym przyczyn zatrzymania, do dostępu do pierwszej pomocy medycznej, jak również prawach wskazanych w § 1, 3–4 i 6, art. 47 § 1 oraz w art. 612 § 2 Kodeksu postępowania karnego, mając na względzie konieczność zrozumienia pouczenia także przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika.

Art. 47 [Zażalenie do sądu]

- § 1. Zatrzymanemu przysługuje zażalenie na zatrzymanie do sądu. W zażaleniu zatrzymany może domagać się zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania.
- § 2. Zażalenie przekazuje się niezwłocznie sądowi rejonowemu miejsca zatrzymania, który również niezwłocznie je rozpoznaje.
- § 3. Przy rozpoznawaniu zażalenia sąd stosuje odpowiednio przepisy art. 246 § 3 i 4 Kodeksu postępowania karnego.
- § 4. W razie uznania zatrzymania za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanemu przysługuje odszkodowanie, którego może dochodzić w trybie określonym w dziale XII niniejszego kodeksu.

Rozdział 9.

Zabezpieczenie i zajęcie przedmiotów

Art. 48 [Tymczasowe zajęcie]

- § 1. Policja i inne organy uprawnione do prowadzenia czynności określonych w dziale VII mogą dokonać tymczasowego zajęcia przedmiotu, jeżeli w zakresie swego działania dowiedziały się lub ujawniły wykroczenie zagrożone przepadkiem przedmiotów, a zajęcie takie jest niezbędne dla zabezpieczenia wykonania tego przepadku. Z czynności zajęcia sporządza się protokół.
- § 2. Tymczasowe zajęcie upada, jeżeli w ciągu 7 dni od daty jego dokonania nie zostanie wydane postanowienie o zabezpieczeniu albo rozstrzygnięcie orzekające przepadek. Postanowienie o zabezpieczeniu wydaje sąd właściwy do rozpoznania sprawy; doręcza się je niezwłocznie osobie, u której dokonano zajęcia.
- § 3. Zabezpieczenie może nastąpić także na mocy postanowienia sądu po wszczęciu postępowania w sprawie o wykroczenie zagrożone przepadkiem przedmiotów, jeżeli nie dokonano tymczasowego zajęcia. Postanowienie to wykonuje Policja, stosując odpowiednio przepisy o przeszukaniu i doręczając postanowienie osobie, u której dokonuje zajęcia.
- § 4. Na postanowienia, o których mowa w § 2 i 3, przysługuje zażalenie osobie, której prawa zostały naruszone.
- § 5. Przy dokonywaniu czynności, o których mowa w § 1–3, stosuje się odpowiednio przepisy art. 44.
- § 6. Zabezpieczenie majątkowe upada, jeżeli nie zostanie prawomocnie orzeczony przepadek przedmiotów.

Rozdział 10.

Kary porządkowe i pozostałe środki przymusu

Art. 49 [Kara porządkowa]

- § 1. Na świadka, biegłego, tłumacza lub specjalistę, który bez usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie uprawnionego organu lub bez zezwolenia tego organu samowolnie wydalili się z miejsca czynności przed jej zakończeniem albo bezpodstawnie odmówił złożenia zeznań, wykonania czynności biegłego, tłumacza lub specjalisty, można nałożyć karę porządkową od 50 do 1000 złotych, a w razie ponownego niezastosowania się do wezwania od 100 do 1500 złotych.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się również do osoby, która będąc obowiązana do okazania albo wydania przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego odmówiła jego okazania lub wydania; nie dotyczy to osoby, której przysługuje prawo odmowy zeznań.
- § 3. Nałożoną karę należy uchylić, jeżeli osoba ukarana w ciągu 7 dni od daty doręczenia lub ogłoszenia jej postanowienia o nałożeniu kary porządkowej dostatecznie usprawiedliwi swoje niestawienie, samowolne oddalenie się, odmowę złożenia zeznań albo wykonania innego obowiązku, o którym mowa w § 1 lub 2.
- § 4. W przypadku uchybienia obowiązkowi wskazanym w § 1 lub 2 przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej, sąd występuje do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę, o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.
- § 5. Przepis § 4 stosuje się, choćby za uchybienie, którego dopuścił się żołnierz przed wstąpieniem do wojska, była mu poprzednio wymierzona kara porządkowa, lecz nie została do tego czasu wykonana.

Art. 50 [Przymusowe doprowadzenie; odebranie przedmiotu]

- § 1. W razie niestawienia się świadka na wezwanie bez usprawiedliwienia można, niezależnie od nałożenia kary porządkowej, zarządzić jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie przez Policję. Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie może być zarządzone także wobec osoby przesłuchanej w trybie określonym w art. 54 § 6, jeżeli nie stawiała się ona na wezwanie organu prowadzącego czynności wyjaśniające bez usprawiedliwienia. Przepis art. 47 stosuje się wówczas odpowiednio, z tym że zażalenie na zatrzymanie rozpoznaje sąd rejonowy miejsca prowadzenia postępowania lub prowadzenia czynności wyjaśniających, w ramach których zarządził zatrzymanie w celu przymusowego doprowadzenia. Zatrzymanie może nastąpić na czas konieczny do wykonania zarządzenia o doprowadzeniu.
- § 2. W razie nieusprawiedliwionej odmowy okazania albo wydania przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego można zarządzić jego odebranie przez Policję.

Art. 51 [Uprawnione organy]

- § 1. Środki przymusu, o których mowa w art. 49 i 50, stosuje sąd właściwy do rozpoznania sprawy, a w toku czynności wyjaśniających także prokurator, jeżeli prowadzi te czynności. W toku czynności wyjaśniających, prowadzonych przez organ inny niż prokurator, środki przymusu, o których mowa w art. 50 § 1, stosuje sąd właściwy do rozpoznania sprawy na wniosek organu dokonującego tych czynności, a pozostałe środki przymusu – organ dokonujący czynności wyjaśniających.
- § 2. Karę porządkową wskazaną w art. 49 § 1 i 2 uchyli odpowiednio sąd lub organ przełożony nad organem, który daną karę nałożył.
- § 3. Na postanowienie odmawiające uchylenia kary porządkowej przysługuje ukaranemu zażalenie; jeżeli postanowienie wydano w toku czynności wyjaśniających, zażalenie rozpoznaje sąd właściwy do rozpoznania sprawy.
- § 4. Kary porządkowe nałożone w toku czynności wyjaśniających ściągają się w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Kary te stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 52 (uchylony)

Art. 53 [Ustalenie miejsca pobytu] Jeżeli miejsce pobytu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia nie jest znane, sąd może zarządzić ustalenie miejsca jej pobytu przez Policję. Policja ustala też miejsce pobytu z własnej inicjatywy albo na wniosek organu dokonującego czynności wyjaśniających.

Dział VII.

Czynności wyjaśniające

Art. 54 [Zakres i cel]

- § 1. W celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia takiego wniosku, Policja z urzędu przeprowadza czynności wyjaśniające. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu. Powinny one być zakończone w ciągu miesiąca od ich podjęcia.

- § 2. Jeżeli czynności wyjaśniające nie dostarczyły podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, zawiadamia się o tym ujawnionych pokrzywdzonych oraz osobę, o której mowa w art. 56a, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie. Zawiadamiając pokrzywdzonego, poucza się go także o prawie, o którym mowa w art. 27 § 2, oraz o możliwości zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii. Na wniosek pokrzywdzonego lub jego pełnomocnika wydaje się odpłatnie kopie i uwierzytelnione odpisy tych materiałów; do odpłatności za wydawanie kopii i uwierzytelnionych odpisów stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 156 § 6 Kodeksu postępowania karnego.
- § 3. Jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej, zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie. Notatka powinna zawierać wskazanie rodzaju czynności, czasu i miejsca oraz osób uczestniczących, a także krótki opis przebiegu czynności i podpis osoby, która sporządziła notatkę.
- § 4. Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, dla realizacji celu określonego w § 1 można, z urzędu lub na wniosek pokrzywdzonego albo osoby, o której mowa w § 5 i 6, przeprowadzić odpowiedni dowód. Utrwalenie takiej czynności następuje w formie protokołu.
- § 5. W stosunku do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia stosuje się odpowiednio przepisy art. 74 § 3 i art. 308 § 1 Kodeksu postępowania karnego.
- § 6. Należy niezwłocznie przesłuchać osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Osoba taka ma prawo odmówić złożenia wyjaśnień oraz zgłosić wnioski dowodowe, o czym należy ją pouczyć. Przesłuchanie tej osoby zaczyna się od powiadomienia jej o treści zarzutu wpisanego do protokołu przesłuchania; przepis § 4 zdanie drugie stosuje się.
- § 6a. Osoba przesłuchana w trybie określonym w § 6 ma obowiązek informowania organu prowadzącego czynności wyjaśniające o każdej zmianie miejsca swego zamieszkania lub pobytu trwającego dłużej niż 7 dni oraz stawienia się na wezwanie tego organu pod rygorem zatrzymania i przymusowego doprowadzenia, o czym należy ją pouczyć przy przesłuchaniu, odnotowując to w protokole tej czynności.
- § 7. Od przesłuchania osoby, o której mowa w § 6, można odstąpić, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami; osoba ta może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, o czym należy ją pouczyć. Odstąpienie od przesłuchania oraz pouczenie dokumentuje się notatką urzędową.
- § 8. Przepis art. 213 § 1 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 9. W ramach czynności wyjaśniających organ je prowadzący może, z inicjatywy lub za zgodą osoby określonej w § 6 i pokrzywdzonego, skierować sprawę do instytucji lub osoby do tego uprawnionej w celu przeprowadzenia mediacji. Przepis art. 23a Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 55 [Polecenie sądu]

- § 1. Czynności wyjaśniające przeprowadza się także w celu uzupełnienia lub sprawdzenia faktów podanych we wniosku o ukaranie w wypadku wskazanym w art. 60 § 1 pkt 6.
- § 2. Czynności wskazane w § 1 należy przeprowadzić w terminie oraz w zakresie określonym poleceniem sądu, chyba że w toku wykonywania tych czynności wyjdą na jaw okoliczności wymagające utrwalenia dowodu, którego nie będzie można powtórzyć przed sądem, lub znalezienia i zatrzymania przedmiotu.
- § 3. W razie przesłuchiwanie w ramach czynności, o których mowa w § 1, obwinionego wskazanego we wniosku o ukaranie, przepisy art. 54 § 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 56 [Uprawnione organy]

- § 1. Czynności wyjaśniające, o których mowa w art. 54, może także przeprowadzić prokurator lub zlecić je Policji.
- § 2. Przepisy art. 54 i 55 stosuje się odpowiednio do organów wskazanych w art. 17 § 2 i 3, w granicach ich właściwości, a także do innych organów, gdy ustawa tak stanowi.
- § 3. Instytucje, którym nadano uprawnienia oskarżyciela publicznego w drodze rozporządzenia określonego w art. 17 § 4, mogą w sprawie, w której ujawniły wykroczenie, zwracać się do Policji o przeprowadzenie czynności wyjaśniających w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz do zebrania danych koniecznych do sporządzenia wniosku o ukaranie.
- § 4. Nadzór nad czynnościami wyjaśniającymi sprawuje organ nadrzędny nad organem prowadzącym te czynności.

Art. 56a [Zażalenie na niewniesienie wniosku o ukaranie] Jeżeli nie zachodzą okoliczności określone w art. 27, osobie, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, przysługuje zażalenie do organu nadrzędnego na niewniesienie wniosku o ukaranie.

Dział VIII.
Postępowanie zwyczajne

Rozdział 11.
Wszczęcie postępowania. Orzekanie przed rozprawą

Art. 57 [Wniosek o ukaranie]

- § 1. Podstawę do wszczęcia postępowania stanowi wniosek o ukaranie złożony przez organ uprawniony do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w danej sprawie, a w wypadkach określonych w art. 27 § 1 i 2 także wniosek złożony przez pokrzywdzonego.
- § 2. Wniosek o ukaranie powinien zawierać:
- 1) imię i nazwisko oraz adres obwinionego, a także inne dane niezbędne do ustalenia jego tożsamości;
  - 2) określenie zarzucanego obwinionemu czynu ze wskazaniem miejsca, czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia;
  - 3) wskazanie dowodów;
  - 4) imię i nazwisko oraz podpis sporządzającego wniosek, a także adres gdy wniosek pochodzi od pokrzywdzonego.
- § 3. Wniosek o ukaranie składany przez oskarżyciela publicznego powinien ponadto zawierać wskazanie:
- 1) przepisów, pod które zarzucany czyn podpada;
  - 2) miejsca zatrudnienia obwinionego oraz, w miarę możliwości, danych o jego warunkach materialnych, rodzinnych i osobistych;
  - 3) pokrzywdzonych, o ile takich ujawniono;
  - 4) wysokości wyrządzonej szkody;
  - 5) stanowiska osoby sporządzającej wniosek;
  - 6) sądu właściwego do rozpoznania sprawy;
  - 7) danych dotyczących uprzedniego skazania obwinionego za podobne przestępstwo lub wykroczenie, jeżeli oskarżyciel powołuje się na tę okoliczność.
- § 4. Do wniosku o ukaranie oskarżyciel publiczny dołącza materiały czynności wyjaśniających lub postępowania przygotowawczego, a także, do wiadomości sądu, adresy świadków i pokrzywdzonych oraz po jednym odpisie wniosku dla każdego z obwinionych.
- § 5. W razie wniesienia wniosku o ukaranie przez pokrzywdzonego, prezes sądu przesyłając właściwemu oskarżycielowi publicznemu zawiadomienie, o którym mowa w art. 27 § 4, wzywa go jednocześnie do nadesłania w terminie 7 dni materiału dowodowego w razie niewnoszenia przez niego wniosku o ukaranie, jeżeli w sprawie przeprowadzono czynności wyjaśniające lub dochodzenie, albo do nadesłania oświadczenia o braku takiego materiału.

Art. 58 [Wniosek o skazanie bez rozprawy]

- § 1. Oskarżyciel publiczny może, za zgodą obwinionego, przesłuchanego uprzednio w toku czynności wyjaśniających w trybie art. 54 § 6, umieścić we wniosku o ukaranie wniosek o skazanie obwinionego za zarzucany mu czyn bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego albo odstąpienie od wymierzenia kary lub środka karnego.
- § 2. Wniosek o skazanie, o którym mowa w § 1, jest możliwy tylko wówczas, gdy w świetle zebranych dowodów wyjaśnienia obwinionego oraz okoliczności popełnienia wykroczenia nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy.
- § 3. Obwiniony, jeżeli nie dotyczy go wniosek o skazanie, może po wezwaniu na rozprawę lub zawiadomieniu o jej terminie wystąpić z wnioskiem o skazanie w określony sposób bez przeprowadzania rozprawy.

Art. 59 [Rozstrzygnięcia prezesa sądu]

- § 1. Jeżeli wniosek o ukaranie nie odpowiada warunkom formalnym wskazanym w art. 57 § 2–4, prezes sądu zwraca wniosek w celu usunięcia braków w terminie 7 dni.
- § 2. Jeżeli wniosek o ukaranie odpowiada warunkom formalnym, prezes sądu, wszczynając postępowanie zarządzeniem, kieruje sprawę do rozpoznania na rozprawie lub na posiedzeniu albo – w razie stwierdzenia okoliczności wyłączających postępowanie lub wskazanych w art. 61 § 1 – orzekając jednoosobowo, odmawia wszczęcia postępowania. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania służy zażalenie osobie, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, ujawnionemu pokrzywdzonemu oraz organowi, który wniósł wniosek o ukaranie.
- § 3. W razie złożenia wniosku o ukaranie przez oskarżyciela posiłkowego, w przedmiocie wszczęcia rozstrzyga się po przekazaniu przez oskarżyciela publicznego materiału dowodowego lub oświadczenia, o którym mowa w art. 57 § 5.

Art. 60 [Posiedzenie]

- § 1. Prezes sądu, po wszczęciu postępowania, kieruje sprawę na posiedzenie, jeżeli:
- 1) oskarżyciel publiczny wystąpił z wnioskiem o skazanie obwinionego bez przeprowadzania rozprawy;
  - 2) obwiniony, po wezwaniu go na rozprawę lub zawiadomieniu o jej terminie, wystąpił z wnioskiem o skazanie bez przeprowadzania rozprawy;
  - 3) zostały stwierdzone przed rozprawą okoliczności wyłączające postępowanie;
  - 4) zachodzi potrzeba wydania postanowienia o niewłaściwości sądu;
  - 5) zachodzi potrzeba umorzenia postępowania z powodu oczywistego braku podstaw obwinienia;
  - 6) w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel posiłkowy, niezbędne jest polecenie Policji lub innemu organowi dokonania określonych czynności dowodowych;
  - 7) zachodzi możliwość wydania wyroku nakazowego;
  - 8) zachodzi potrzeba wydania innego rozstrzygnięcia przekraczającego uprawnienia prezesa.
- § 2. O terminie posiedzenia w wypadkach wskazanych w § 1 pkt 1, 2, 3 i 5 powiadamia się strony i ich przedstawiciele procesowych. Niestawiennictwo prawidłowo powiadomionych osób nie tamuje toku postępowania. Udział obrońcy, o którym mowa w art. 21 § 1, jest jednak obowiązkowy w posiedzeniu określonym w § 1 pkt 1 i 2.
- § 3. W wypadku wskazanym w § 1 pkt 2 prezes sądu może zarządzić rozpoznanie wniosku obwinionego na rozprawie, jeżeli przyspieszy to bieg postępowania. Wniosek ten rozpoznaje się wówczas przed rozpoczęciem przewodu sądowego.
- § 4. W dalszym postępowaniu sąd nie jest związany oceną faktyczną ani prawną przyjętą za podstawę rozstrzygnięć wydanych w trybie określonym w § 1–3.

Art. 61 [Odmowa wszczęcia]

- § 1. Można odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć, także wtedy, jeżeli:
- 1) w sprawie o ten sam czyn, jako mający jednocześnie znamiona przestępstwa i wykroczenia, postępowanie karne zostało już prawomocnie zakończone orzeczeniem skazującym lub toczy się postępowanie karne z oskarżenia publicznego;
  - 2) wobec sprawcy zastosowano środek oddziaływania w postaci pouczenia, zwrócenia uwagi lub ostrzeżenia albo środek przewidziany w przepisach o odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej, a środek ten jest wystarczającą reakcją na wykroczenie.
- § 2. Na postanowienie o umorzeniu postępowania z przyczyn wskazanych w § 1 przysługuje zażalenie.
- § 3. W sprawie o wykroczenie, w której odmówiono wszczęcia postępowania lub je umorzono, można podjąć postępowanie w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie o przestępstwo, jeżeli orzeczeniem tym uniewinniono oskarżonego lub umorzono postępowanie, a nie ustała jeszcze karalność wykroczenia.

Art. 62 [Okoliczności wyłączające orzekanie]

- § 1. Okoliczności wyłączające orzekanie na podstawie niniejszego kodeksu uwzględnia się z urzędu w każdym stadium postępowania.
- § 2. W razie stwierdzenia okoliczności wyłączających orzekanie po wszczęciu postępowania, sąd wydaje postanowienie o jego umorzeniu, a jeżeli rozpoczęto już przewód sądowy – wyrok o umorzeniu postępowania, z wyjątkiem określonym w § 3. Na postanowienie o umorzeniu przysługuje zażalenie.
- § 3. W razie stwierdzenia okoliczności, o których mowa w art. 5 § 1 pkt 1 i 2, po rozpoczęciu przewodu sądowego sąd wydaje wyrok uniewinniający, chyba że sprawca był w chwili czynu niepoczytalny.

Art. 63 [Uwzględnienie wniosku o skazanie]

- § 1. Uwzględniając wniosek oskarżyciela publicznego, o którym mowa w art. 58 § 1, sąd uznaje za ujawnione dowody dołączone do wniosku o ukaranie.
- § 2. Sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku od dokonania w nim określonych przez siebie zmian. Wniosek ze zmianami nie może zostać uwzględniony, jeżeli obwiniony, należycie o zmianach tych powiadomiony, zgłosi wobec nich sprzeciw w terminie określonym przez sąd.
- § 3. Wniosek nie może zostać uwzględniony, jeżeli w terminie określonym przez sąd zgłosi wobec niego sprzeciw pokrzywdzony, który złożył już oświadczenie o przyłączeniu się do postępowania w charakterze oskarżyciela posiłkowego.
- § 4. Sąd uwzględniając wniosek skazuje obwinionego wyrokiem.
- § 5. Jeżeli sąd uzna, że nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku, sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych.

Art. 64 [Rozpoznanie wniosku obwinionego]

- § 1. Przy rozpoznawaniu wniosku obwinionego o skazanie go w określony sposób bez przeprowadzania rozprawy, zgłoszonego przed jej rozpoczęciem, sąd stosuje odpowiednio art. 63.

- § 2. Sąd może uwzględnić wnioszek, o którym mowa w § 1, jeżeli nie zgłosił wobec niego sprzeciwu oskarżyciel publiczny, a także oskarżyciel posiłkowy, gdy występuje w sprawie i jedynie wtedy, gdy okoliczności popełnienia czynu oraz wyjaśnienia obwinionego w świetle ujawnionego materiału dowodowego nie budzą wątpliwości.
- § 3. Jeżeli obwiniony nie był przesłuchany w toku czynności wyjaśniających, sąd przesłuchuje go na posiedzeniu, chyba że obwiniony bez usprawiedliwienia nie stawił się na posiedzenie albo nadesłał swoje wyjaśnienia na piśmie w trybie określonym w art. 67 § 3.
- § 4. Brak stanowiska oskarżyciela w przedmiocie sprzeciwu, o którym mowa w § 2, nie stoi na przeszkodzie uwzględnieniu wniosku, jeżeli oskarżyciel prawidłowo powiadomiony o terminie posiedzenia nie stawił się bez usprawiedliwienia.

Rozdział 12.

Przygotowanie do rozprawy

Art. 65 [Zawiadomienia i wezwania]

- § 1. Prezes sądu, kierując sprawę na rozprawę, zarządza zawiadomienie o jej miejscu i terminie oskarżyciela, pokrzywdzonego i obwinionego oraz obrońcę i pełnomocnika, gdy zostali ustanowieni; zarządza on także wezwanie na rozprawę świadków oraz sprowadzenie innych dowodów.
- § 2. Oskarżyciela publicznego zawiadamia się o rozprawie i posiedzeniu przez dostarczenie mu wykazu spraw, które mają być rozpoznane w danym dniu.
- § 3. Jeżeli prezes sądu lub sąd uzna udział obwinionego na rozprawie za niezbędny, zarządzając zawiadomienie go o jej miejscu i terminie, zarządza jednocześnie wezwanie obwinionego do osobistego stawiennictwa, pod rygorem przymusowego doprowadzenia. Przepis ten stosuje się odpowiednio do posiedzeń.

Art. 66 [Dyplomaci]

- § 1. Osoby wymienione w art. 5 § 1 pkt 6 lit. a–e nie są obowiązane do składania zeznań w charakterze świadka lub do występowania w charakterze biegłego, można jednak zwrócić się o wyrażenie przez te osoby zgody na złożenie zeznań lub wystąpienie w charakterze biegłego. W razie wyrażenia zgody, wezwania dla tych osób nie mogą zawierać zagrożenia zastosowania środków przymusu, a w razie niestawiennictwa na wezwanie lub odmowy złożenia zeznań nie można do nich stosować tych środków.
- § 2. Do osób wymienionych w art. 5 § 1 pkt 6 lit. f stosuje się odpowiednio § 1, jeżeli okoliczności, których zeznania lub opinie mają dotyczyć, związane są z wykonywaniem przez te osoby funkcji urzędowych lub służbowych.
- § 3. Do osób, o których mowa w § 1 i 2, przepisy art. 5 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
- § 4. Z osobami, o których mowa w § 1 i 2, organy prowadzące postępowanie porozumiewają się we wszystkich wypadkach, w tym również przy doręczaniu pism procesowych, za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości, a ten w razie potrzeby przez *Ministra Spraw Zagranicznych*²⁾. Przepis art. 613 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.

Art. 67 [Zawiadomienie obwinionego]

- § 1. Zawiadamiając obwinionego o terminie pierwszej rozprawy lub posiedzeniu, o którym mowa w art. 60 § 1 pkt 1, dołącza się do zawiadomienia odpis wniosku o ukaranie.
- § 2. Zawiadomienie obwinionego o terminie pierwszej rozprawy powinno zawierać pouczenie o tym, że może on sprowadzić na rozprawę świadków i przedstawić inne dowody na swoją obronę lub wskazać je sądowi w takim czasie, aby dowody te mogły być przeprowadzone na rozprawie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od doręczenia zawiadomienia, a także o przysługującym mu prawie do odmowy złożenia wyjaśnień lub udzielenia odpowiedzi na pytanie i do korzystania z pomocy obrońcy oraz o prawie przeglądania akt sprawy, jak również o obowiązku powiadomienia sądu o każdej zmianie miejsca pobytu lub zamieszkania na okres dłuższy niż 7 dni, a w razie pobytu za granicą – o konieczności wskazania w kraju adresu dla doręczeń i o konsekwencjach uchybienia tym obowiązkom. W zawiadomieniu należy pouczyć obwinionego o przysługującym mu prawie wystąpienia z wnioskiem, o którym mowa w art. 58 § 3. Zawiadomienie lub wezwanie powinno także zawierać pouczenie, iż rozprawa może być prowadzona pod nieobecność obwinionego jako zaoczna oraz pouczenie o możliwości przymusowego doprowadzenia obwinionego na rozprawę.
- § 3. Zawiadomienie kierowane do obwinionego, którego obecności na rozprawie nie uznano za obowiązkową, powinno zawierać pouczenie, że może on nie stawiając się do sądu nadesłać swoje wyjaśnienia. Wyjaśnienia te podlegają odczytaniu na rozprawie. Rozprawa ma wówczas charakter zaoczny.
- § 4. W zawiadomieniu kierowanym do oskarżyciela posiłkowego należy pouczyć go o obowiązku powiadomienia sądu o zmianie miejsca zamieszkania oraz podania adresu dla doręczeń w czasie pobytu za granicą i konsekwencjach niedopełnienia tego obowiązku, a w zawiadomieniu kierowanym do pokrzywdzonego – o uprawnieniach, o których mowa w art. 26 § 3.

- § 5. Sąd może, uznając obecność obwinionego na rozprawie za obowiązkową mimo wcześniejszego uznania jej za nieobowiązkową, wezwać obwinionego, odraczając w tym celu rozprawę.
- § 6. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór pouczenia, o którym mowa w § 2, zawierając w nim informacje dotyczące praw i obowiązków obwinionego w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, w tym o uprawnieniach określonych w § 1 oraz w art. 20 § 2 i art. 22, mając na względzie konieczność zrozumienia pouczenia także przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika.

Art. 68 [Pomoc prawna]

- § 1. Jeżeli obwiniony lub świadek mieszka poza miejscowością, w której ma siedzibę właściwy sąd, prezes sądu lub sąd może zwrócić się do sądu, na którego terenie działania mieszkają te osoby, o przesłuchanie ich co do wskazanych okoliczności.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do obwinionego lub świadka pozbawionego wolności.

Art. 69 [Odesłanie] Przy przygotowaniu do rozprawy stosuje się odpowiednio przepisy art. 348, 349, 350, 352 i 353 Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 13. Rozprawa

Art. 70 [Jawność i ustność]

- § 1. Rozprawa odbywa się ustnie i jawnie.
- § 2. Sąd wyłącza jawność całości lub części rozprawy, jeżeli jawność mogłaby obrażać dobre obyczaje, wywołać zakłócenie spokoju publicznego lub gdy ważny interes prywatny tego wymaga. Sąd wyłącza jawność w całości lub części rozprawy, także wówczas, gdy ustawa tak stanowi.
- § 3. W razie wyłączenia jawności na rozprawie mogą być obecni, poza osobami biorącymi udział w postępowaniu, po jednej osobie wskazanej przez każdą ze stron, chyba że zachodzi obawa ujawnienia informacji niejawnych o klauzuli tajności "tajne" lub "ściśle tajne". Sąd może zezwolić poszczególnym osobom na obecność na rozprawie prowadzonej z wyłączeniem jawności.
- § 4. Rozstrzygnięcie ogłasza się jawnie. Jeżeli jawność rozprawy wyłączono w całości lub części, ustne podanie motywów rozstrzygnięcia może nastąpić również z wyłączeniem jawności.
- § 5. Przepisy art. 357, 358, 362, 363, 366 i 367 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 71 [Wywołanie i sprawdzenie obecności]

- § 1. Rozprawę rozpoczyna wywołanie sprawy. Następnie sąd sprawdza, czy wszyscy wezwani i zawiadomieni o terminie rozprawy stawili się oraz czy nie ma przeszkód do rozpoznania sprawy.
- § 2. Jeżeli oskarżyciel publiczny, oskarżyciel posiłkowy, pokrzywdzony lub obwiniony nie stawili się na rozprawę i w aktach sprawy brak jest dowodu doręczenia im wezwania lub zawiadomienia, rozprawę odracza się, przy czym sąd może, jeżeli uzna to za celowe, przeprowadzić postępowanie dowodowe, a w szczególności przesłuchać świadków, którzy stawili się na rozprawę. Na następnej rozprawie dowody te przeprowadza się ponownie tylko, jeżeli zażąda tego strona nieobecna na poprzedniej rozprawie, chyba że była o jej terminie prawidłowo powiadomiona.
- § 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w razie niestawiennictwa prawidłowo powiadomionego obrońcy, gdy jego stawiennictwo jest obowiązkowe.
- § 4. W razie nieusprawiedliwionej nieobecności obwinionego, któremu doręczono wezwanie na rozprawę, przeprowadza się rozprawę zaocznie, chociażby nie był on przesłuchany w toku czynności wyjaśniających, chyba że sąd uzna udział obwinionego za konieczny i rozprawę odroczy, po ewentualnym przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności po przesłuchaniu świadków, którzy stawili się na rozprawę. Jeżeli jednak obecność obwinionego jest konieczna, a nie stawili się on bez usprawiedliwienia, sąd może zarządzić jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie przez Policję.
- § 5. W razie usprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego, któremu doręczono wezwanie, stosuje się odpowiednio § 2.

Art. 72 [Odczytanie wniosku]

- § 1. Przewód sądowy rozpoczyna się od odczytania wniosku o ukaranie.
- § 2. Wniosek o ukaranie odczytuje oskarżyciel publiczny, jeżeli bierze udział w rozprawie, a w innym wypadku protokolant.
- § 3. Jeżeli obwiniony przyznaje się do winy, a jego wyjaśnienia nie budzą wątpliwości, można nie przeprowadzać dalszych dowodów, w razie gdy żadna z obecnych stron temu się nie sprzeciwia.

Art. 73 [Wniosek o skazanie] Do chwili zakończenia pierwszego przesłuchania na rozprawie obwiniony może złożyć wniosek o skazanie go w określony sposób bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Przy rozpoznawaniu tego wniosku stosuje się odpowiednio art. 64.

Art. 74 [Odczytanie wyjaśnień]

- § 1. Jeżeli obwiniony odmawia złożenia wyjaśnień albo wyjaśnia odmiennie niż poprzednio lub oświadcza, że pewnych okoliczności nie pamięta, wolno odczytywać w odpowiednim zakresie jego wyjaśnienia złożone poprzednio w trybie art. 54 § 6 lub 7, a także jego wyjaśnienia złożone w charakterze obwinionego albo oskarżonego przed sądem w tej lub innej sprawie albo w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę. Po odczytaniu protokołu sąd wzywa obecnego obwinionego do wypowiedzenia się co do treści protokołu i do wyjaśnienia zachodzących sprzeczności.
- § 2. Na rozprawie zaocznej złożone uprzednio przez obwinionego w tej sprawie wyjaśnienia podlegają odczytaniu.

Art. 75 [Odczytanie zeznań; ujawnienie]

- § 1. Przepis art. 74 § 1 stosuje się odpowiednio do świadka, który bezpodstawnie odmawia złożenia zeznań, zeznaje odmiennie niż poprzednio lub oświadcza, że pewnych okoliczności nie pamięta.
- § 2. Na rozprawie wolno też odczytywać protokoły zeznań świadków, jeżeli bezpośrednie przeprowadzenie dowodu jest niemożliwe lub utrudnione.
- § 3. Protokoły, o których mowa w § 2, można uznać za ujawnione bez odczytywania. Należy je jednak odczytać, jeżeli którakolwiek z obecnych stron o to wnosi.
- § 4. Protokoły zeznań świadków wolno odczytywać również, gdy bezpośrednie przesłuchanie świadka na rozprawie nie jest niezbędne, jeżeli żadna z obecnych stron temu się nie sprzeciwia; sprzeciw strony, której zeznania nie dotyczą, nie stoi na przeszkodzie odczytaniu protokołów. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio.
- § 5. W wypadkach wskazanych w § 1 i 2 wolno również odczytywać protokoły wyjaśnień złożonych poprzednio przez świadka w charakterze obwinionego lub oskarżonego.

Art. 75a [Odczytanie] Za odczytanie wyjaśnień lub zeznań złożonych na rozprawie uznaje się odtworzenie wyjaśnień lub zeznań utrwalonych na rozprawie za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk.

Art. 76 [Inne protokoły]

- § 1. Sąd może odczytywać na rozprawie protokoły oględzin, przeszukania, zajęcia, zatrzymania przedmiotów, opinie, notatki urzędowe, o których mowa w art. 37 § 2, oraz inne dokumenty znajdujące się w aktach sprawy lub przedkładane przez strony; można je uznać za ujawnione bez odczytywania, jeżeli żadna z obecnych stron temu się nie sprzeciwia. Sprzeciw strony, której dowody lub dokumenty nie dotyczą, nie stoi na przeszkodzie ich uznaniu za ujawnione bez odczytywania.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się także do notatek urzędowych, o których mowa w art. 54 § 3, z tym że na żądanie strony sąd przeprowadza na rozprawie czynności dowodowe, których dotyczy notatka, chyba że stwierdza ona okoliczności, którym obwiniony w wyjaśnieniach swych nie zaprzeczał.

Art. 77 [Pytania] Obwinionemu, świadkom i biegłym zarówno sąd, jak i strony zadają pytania bezpośrednio, chyba że sąd zarządzi inaczej. Sąd uchyla pytania nieistotne dla sprawy lub sugerujące treść odpowiedzi albo które z innych powodów uznaje za niestosowne.

Art. 78 [Wypowiedzenie obrony] Jeżeli po rozpoczęciu rozprawy obwiniony lub obrońca wypowiedział stosunek obrończy w sprawie, w której obwiniony nie musi mieć obrońcy, sąd na uzasadniony wniosek obwinionego określa mu termin do ustanowienia nowego obrońcy i w razie potrzeby rozprawę przerywa lub odacza, podejmując jednocześnie decyzję, czy dotychczasowy obrońca może bez naruszenia prawa obwinionego do obrony pełnić swe obowiązki do czasu podjęcia obrony przez nowego obrońcę. Po bezskutecznym upływie tego terminu rozprawę można prowadzić bez udziału obrońcy. W sprawach, w których obwiniony musi mieć obrońcę lub korzysta z obrońcy z urzędu, art. 378 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 79 [Przerwa; odroczenie]

- § 1. Sąd może zarządzić przerwę w rozprawie w celu doprowadzenia obwinionego, sprowadzenia dowodu, dla wypoczynku lub z innej ważnej przyczyny. Każdorazowa przerwa nie może trwać dłużej niż 21 dni; w razie przekroczenia tego terminu rozprawę uważa się za odroczoną.
- § 2. Zarządzając przerwę, oznacza się czas i miejsce dalszego ciągu rozprawy, a osoby obecne na rozprawie poucza się o obowiązku stawiennictwa bez wezwania oraz o konsekwencjach nieusprawiedliwionego niestawiennictwa.
- § 3. Sąd odacza rozprawę, gdy ustawa tak stanowi, a także gdy zarządzenie przerwy nie byłoby wystarczające. W razie odroczenia rozprawy na określony termin przepis § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 80 [Dalsze prowadzenie] Rozprawę przerwana lub odroczoną prowadzi się w dalszym ciągu, chociażby skład sądu uległ zmianie, chyba że sąd po wysłuchaniu stron obecnych postanowi inaczej.

Art. 81 [Odpowiednie stosowanie] Przy przeprowadzaniu rozprawy stosuje się odpowiednio przepisy art. 369, art. 371, art. 372, art. 374 § 2, art. 375–377, art. 379, art. 384, art. 386, art. 395, art. 396, art. 399, art. 405 i art. 406 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 82 [Wyrok]

- § 1. Po wysłuchaniu głosów stron sąd sporządza wyrok na piśmie. Przepisy art. 409–411, 413 § 1, art. 418 § 1 i 3, art. 418a, art. 419, 422–424 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 2. Wyrok skazujący powinien zawierać także:
- 1) dokładne określenie przypisanego obwinionemu czynu oraz jego kwalifikację prawną;
  - 2) rozstrzygnięcie co do kary i środków karnych, a w razie potrzeby co do zaliczenia na poczet zakazu prowadzenia pojazdów okresu zatrzymania dokumentu stwierdzającego uprawnienie do ich prowadzenia oraz zaliczenie okresu zatrzymania na poczet wymierzonej kary aresztu lub grzywny.
- § 3. Okres zatrzymania zalicza się na poczet wymierzonej kary aresztu i kary ograniczenia wolności, przyjmując jeden dzień zatrzymania, z zaokrągleniem do pełnego dnia, za równoważny jednemu dniowi kary aresztu i dwóm dniom kary ograniczenia wolności, a na poczet grzywny – przyjmując za równoważny grzywnie w wysokości 200 zł.
- § 4. Jeżeli obwiniony jest osobą czasowo przebywającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo nie ma na nim stałego miejsca zamieszkania lub miejsca stałego pobytu, można orzec natychmiastową wykonalność wyroku skazującego, gdy zachodzi uzasadniona obawa, że jego wykonanie będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione. Orzeczenie takie podlega wykonaniu z chwilą wydania.
- § 5. W wypadku wskazanym w § 4 sąd:
- 1) wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zarządza zatrzymanie jej paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy, na czas do stawienia się do wykonania kary lub uiszczenia grzywny w terminie 3 dni, pod rygorem wykonania zastępczej kary aresztu, którą na wypadek nieuiszczenia grzywny w terminie orzeka, stosując odpowiednio przepis pkt 3;
  - 2) wobec osoby niemającej stałego miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, skazanej na karę aresztu, zarządza natychmiastowe osadzenie jej w zakładzie karnym;
  - 3) wobec osoby, o której mowa w pkt 2, skazanej na karę grzywny, orzeka zastępczą karę aresztu, przyjmując 1 dzień aresztu za równoważny grzywnie od 20 zł do 150 zł, przy czym kara zastępcza nie może przekroczyć 30 dni aresztu; zarządza ponadto, na wypadek nieuiszczenia grzywny w terminie 3 dni, natychmiastowe wykonanie kary zastępczej.
- § 6. Jeżeli przebieg rozprawy utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, uzasadnienie wyroku może być z urzędu przedstawione wyłącznie w formie ustnej, bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku. Przepisu art. 92 § 1 pkt 5, a także przepisów art. 418 § 3, art. 422 i art. 423 Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się. Przed przedstawieniem uzasadnienia wyroku w formie ustnej należy uprzedzić o tym strony.
- § 7. W wypadku, o którym mowa w § 6, w terminie zawitym 7 dni od daty ogłoszenia wyroku strona może złożyć pisemny wniosek o sporządzenie i doręczenie przekładu uzasadnienia wyroku przedstawionego w formie ustnej. Dla obwinionego pozbawionego wolności, który nie ma obrońcy i nie był obecny podczas ogłaszania wyroku lub przedstawiania ustnego uzasadnienia, termin ten biegnie od daty doręczenia mu wyroku. Prezes sądu odmawia przyjęcia wniosku złożonego przez osobę nieuprawnioną lub po terminie; na zarządzenie prezesa przysługuje zażalenie. Przepis art. 423 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 83 [Umorzenie postępowania] W razie niedoręczenia obwinionemu wyroku zaocznego, w terminie 3 miesięcy od dnia wydania, sąd może umorzyć postępowanie, jeżeli upłynął już termin przedawnienia karalności wykroczenia.

Art. 84 [Uzupełnienie]

- § 1. Jeżeli w wyroku nie rozstrzygnięto lub rozstrzygnięto wadliwie o zaliczeniu na poczet kar lub środków karnych okresów, o których mowa w art. 82 § 2 pkt 2, albo odnośnie do dowodów rzeczowych, sąd rozstrzyga o tym postanowieniem na posiedzeniu.
- § 2. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, przysługuje zażalenie. W razie złożenia apelacji, zażalenie to rozpoznaje łącznie z apelacją właściwy sąd odwoławczy.

Rozdział 14.

Postępowanie w sprawach osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych

Art. 85 [Wniosek; organy wojskowe]

- § 1. W postępowaniu przed sądem wojskowym podstawę do wszczęcia postępowania stanowi wniosek o ukaranie sporządzony lub zatwierdzony przez prokuratora do spraw wojskowych.
- § 2. Żandarmerii Wojskowej, w stosunku do osoby wskazanej w art. 10 § 1, która popełniła wykroczenie podlegające orzecznictwu sądów wojskowych, przysługują uprawnienia i obowiązki procesowe Policji wynikające z niniejszego kodeksu.
- § 3. Prawo zatrzymania osoby wskazanej w art. 10 § 1 przysługuje także wojskowym organom porządkowym oraz przełożonemu wojskowemu.

§ 4. Przymusowego doprowadzenia osoby, o której mowa w art. 10 § 1, jeżeli zachodzi przypadek wymieniony w art. 50 § 1, art. 53, art. 71 § 4, dokonują właściwe organy wojskowe, chyba że ważne powody stoją temu na przeszkodzie.

Art. 86 [Zawiadomienie]

§ 1. O popełnieniu przez osobę wskazaną w art. 10 § 1 wykroczenia podlegającego orzecznictwu sądów wojskowych, w tym także o odmowie przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczeniu w terminie grzywny nałożonej w drodze mandatu zaocznego, zawiadamia się prokuratora do spraw wojskowych.

§ 2. O wszczęciu postępowania przeciwko żołnierzowi powiadamia się właściwego dowódcę jednostki wojskowej.

§ 3. W stosunku do osób, o których mowa w art. 10 § 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio art. 649 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 86a [Żądanie ścigania wykroczenia]

§ 1. Ściganie wykroczenia popełnionego przez żołnierza, o którym mowa w art. 10 § 1 pkt 1, następuje na żądanie dowódcy jednostki wojskowej lub kierownika instytucji cywilnej, w której żołnierz pełni służbę wojskową, z zastrzeżeniem § 3 i 4.

§ 2. W razie odstąpienia od żądania ścigania wykroczenia dowódca jednostki wojskowej lub kierownik instytucji cywilnej, wszczyna wobec sprawcy tego czynu postępowanie dyscyplinarne albo wydaje polecenie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, bądź występuje z wnioskiem w tej sprawie do innego przełożonego dyscyplinarnego.

§ 3. W przypadku popełnienia przez żołnierza wykroczenia, za które można orzec albo orzeka się środki karne zakazu prowadzenia pojazdów, przepadku przedmiotów lub nawiązki, nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, a stosuje się przepis art. 86 § 1.

§ 4. W czasie pełnienia służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych, jak również w warunkach, o których mowa w art. 10 § 1 pkt 1 lit. c, w stosunku do żołnierza, który popełnił wykroczenie, stosuje się wyłącznie § 2.

Art. 87 [Odmowa wszczęcia]

§ 1. Sąd wojskowy może odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć i sprawę przekazać właściwemu dowódcy z wnioskiem o wymierzenie kary przewidzianej w wojskowych przepisach dyscyplinarnych, jeżeli uzna to za wystarczającą reakcję na wykroczenie.

§ 2. Na postanowienie wskazane w § 1 przysługuje zażalenie.

§ 3. Przed złożeniem wniosku o ukaranie uprawnienie do przekazania sprawy, o którym mowa w § 1, przysługuje prokuratorowi do spraw wojskowych. Zażalenie na postanowienie prokuratora rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.

Art. 88 [Oskarżyciel posiłkowy] Pokrzywdzony może korzystać przed sądem wojskowym z praw oskarżyciela posiłkowego jedynie w sytuacjach określonych w art. 26 § 3 i art. 27 § 2.

Dział IX.

Postępowania szczególne

Rozdział 15.

Postępowanie przyspieszone

Art. 89 [Odesłanie] W postępowaniu przyspieszonym stosuje się przepisy o postępowaniu zwyczajnym, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 90 [Przesłanki]

§ 1. Postępowanie przyspieszone stosuje się do osób niemających stałego miejsca zamieszkania lub miejsca stałego pobytu, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione.

§ 2. Postępowanie przyspieszone stosuje się również do osób przebywających jedynie czasowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione.

§ 3. Postępowanie przyspieszone stosuje się także wobec sprawców wykroczeń popełnionych w związku z imprezą masową, określoną w przepisach o bezpieczeństwie imprez masowych:

- 1) przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, określonych w art. 50, art. 50a, art. 51 i art. 52a Kodeksu wykroczeń;

- 2) przeciwko mieniu i urządzeniom użytku publicznego, określonych w art. 124 i 143 Kodeksu wykroczeń.
- § 4. Postępowanie przyspieszone stosuje się ponadto, gdy ustawa tak stanowi.
- § 5. Postępowania przyspieszonego nie stosuje się wobec osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych.

Art. 91 [Przesłanki]

- § 1. W wypadkach, o których mowa w art. 90, w postępowaniu przyspieszonym orzeka się tylko wówczas, gdy sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłocznie doprowadzono go do sądu.
- § 2. Policja lub inny organ, któremu szczególne ustawy powierzają zadania w zakresie ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego, w wypadku schwytania na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem sprawcy wykroczenia, o którym mowa w art. 90, może go zatrzymać i doprowadzić do sądu.
- § 2a. Organ określony w § 2 może odstąpić od przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu, jeżeli zostanie zapewnione uczestniczenie przez sprawcę we wszystkich czynnościach sądowych, w których ma on prawo uczestniczyć, w szczególności możliwość złożenia przez niego wyjaśnień, przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.
- § 3. Organ określony w § 2 może odstąpić od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu, zobowiązując go do stawienia się w sądzie w wyznaczonym czasie i miejscu ze skutkami wezwania, o których mowa w art. 71 § 4. Wydanego wówczas pod nieobecność obwinionego wyroku nie uważa się za zaoczny.
- § 4. W wypadku wskazanym w § 3 Policja i Straż Graniczna mogą zatrzymać sprawcy paszport lub inny dokument uprawniający do przekroczenia granicy, który wraz z wnioskiem o ukaranie przekazują sądowi. Zwrotu dokumentu dokonuje sąd, nie później niż przy wydaniu orzeczenia albo z chwilą zmiany trybu postępowania.
- § 5. Osoba wezwana przez organ, o którym mowa w § 2, do stawienia się w sądzie w charakterze świadka obowiązana jest stawić się we wskazanym czasie i miejscu; art. 49 i art. 50 § 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 92 [Odrębności]

- § 1. W postępowaniu przyspieszonym, z zastrzeżeniem art. 92a:
  - 1) wniosek o ukaranie może ograniczyć się do wymogów wskazanych w art. 57 § 2 i § 3 pkt 1 i 3; może też być złożony ustnie do protokołu;
  - 2) sąd bez zbędnej zwłoki przystępuje do rozpoznania sprawy, zaznaczając w protokole, że prowadzi ją w trybie przyspieszonym oraz odnotowując godzinę doprowadzenia obwinionego;
  - 3) sąd zobowiązuje obwinionego do pozostania do dyspozycji sądu do zakończenia rozprawy pod rygorem wydania orzeczenia pod jego nieobecność; tak wydanego wyroku nie uważa się za zaoczny;
  - 4) w razie przerwania rozprawy na okres dłuższy niż 3 dni sprawę rozpoznaje się w postępowaniu zwyczajnym;
  - 5) uzasadnienie wyroku sporządza się tylko na wniosek strony złożony ustnie do protokołu rozprawy bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku;
  - 6) termin do wniesienia środka odwoławczego wynosi 3 dni i biegnie od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem;
  - 7) sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę najpóźniej w ciągu miesiąca od daty jej wpływu do tego sądu.
- § 2. Sąd sporządza uzasadnienie w terminie 3 dni od daty ogłoszenia wyroku.
- § 3. W razie ustalenia, że brak jest warunków uzasadniających prowadzenie sprawy w trybie przyspieszonym:
  - 1) prezes sądu przed wszczęciem postępowania zwraca oskarżycielowi wniosek o ukaranie do uzupełnienia braków formalnych, gdy wniosek ten ograniczał się do wymogów wskazanych w § 1 pkt 1, jeżeli jednak wniosek o ukaranie odpowiada wymogom określonym w art. 57 § 2–4, rozpoznaje się go w postępowaniu zwyczajnym;
  - 2) sąd wydaje postanowienie o zmianie trybu na zwyczajny, gdy brak podstaw do prowadzenia postępowania przyspieszonego ustalono po wszczęciu postępowania.

Art. 92a [Odpowiednie zastosowanie przepisów] W postępowaniu przyspieszonym, toczącym się z zastosowaniem art. 91 § 2a, stosuje się przepisy niniejszego rozdziału z następującymi zmianami:

- 1) wniosek o ukaranie nie może być złożony ustnie do protokołu;
- 2) we wszystkich czynnościach sądowych przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość, bierze udział w miejscu przebywania sprawcy referendarz sądowy lub asystent sędziego zatrudniony w sądzie, w którego okręgu przebywa sprawca;
- 3) jeżeli został ustanowiony obrońca lub wezwano tłumacza, uczestniczą oni w czynnościach sądowych przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość, w miejscu przebywania sprawcy;
- 4) prezes sądu lub sąd, w sposób wskazany w art. 137 Kodeksu postępowania karnego, zawiadamia obwinionego o doręczeniu wniosku o ukaranie; obwinionemu doręcza się za pokwitowaniem przez funkcjonariusza organu, o którym mowa w art. 91 § 2, odpis wniosku o ukaranie oraz udostępnia się kopie wszystkich dokumentów materiału dowodowego przekazywanych do sądu;

- 5) art. 517ea Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio; świadków i biegłych można także przesłuchać przy zastosowaniu art. 177 § 1a Kodeksu postępowania karnego;
- 6) w razie zarządzenia przerwy w rozprawie lub zmiany trybu postępowania w dalszym postępowaniu nie stosuje się w stosunku do obwinionego sposobu uczestniczenia w czynnościach sądowych przewidzianego w art. 91 § 2a; termin rozpoznania sprawy przed sądem należy tak ustalić, aby umożliwić osobiste uczestniczenie w niej obwinionego.

Rozdział 16. **Postępowanie nakazowe**

Art. 93 [Przesłanki]

- § 1. Sąd na posiedzeniu może wydać wyrok nakazowy w sprawach o wykroczenia, w których wystarczające jest wymierzenie nagany, grzywny albo kary ograniczenia wolności. Sąd orzeka bez udziału stron.
- § 2. Orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Wydając wyrok nakazowy, sąd uznaje za ujawnione dowody dołączone do wniosku o ukaranie.
- § 3. Wyrokiem nakazowym można orzec również środek karny.
- § 4. Postępowanie nakazowe jest niedopuszczalne, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 21 § 1.

Art. 94 [Odesłanie]

- § 1. Do wyroku nakazowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 504 i 505 z wyłączeniem zdania drugiego, a także art. 506 § 1–3, § 5 i 6 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Na zarządzenie odmawiające przyjęcia sprzeciwu przysługuje zażalenie.
- § 3. Wyrok nakazowy, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub sprzeciw cofnięto, staje się prawomocny.

Rozdział 17. **Postępowanie mandatowe**

Art. 95 [Uprawnione organy]

- § 1. Postępowanie mandatowe prowadzi Policja, a inne organy, gdy przepis szczególny tak stanowi.
- § 2. (*uchylony*)
- § 3. W sprawach określonych w art. 17 § 2 postępowanie mandatowe prowadzi inspektor pracy. Inspektor pracy może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego także po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających, jeżeli uzna, że kara ta będzie wystarczająca.
- § 4. Jeżeli uprawnienie dla funkcjonariuszy określonego organu do nakładania grzywien wynika z innej ustawy, a ustawa ta nie określa wykroczeń, do których stosuje się postępowanie mandatowe, zakres wykroczeń, za które można nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego, określi, w drodze rozporządzenia, właściwy minister, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, mając na względzie konieczność zapewnienia szybkiej reakcji na fakt popełnienia wykroczenia, a także potrzebę należytej ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń. Rozporządzenie to określa jednocześnie warunki i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.
- § 5. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, złożony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, może nadać, w drodze rozporządzenia, uprawnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego funkcjonariuszom innych organów, określając jednocześnie wykaz wykroczeń, za które funkcjonariusze ci uprawnieni są do nakładania grzywien, oraz zasady i sposób wydawania upoważnień do nakładania grzywien, mając na względzie zakres ustawowych uprawnień takich organów, potrzebę szybkiej reakcji na fakt popełnienia wykroczenia oraz potrzebę ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń.
- § 6. W celu ujednoczenia sposobu reakcji organów uprawnionych do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za określone wykroczenia Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, złożony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, zróżnicowaną wysokość mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń, uwzględniając rodzaj naruszonego lub zagrożonego dobra oraz stopień szkodliwości poszczególnych czynów.

Art. 96 [Maksymalna grzywna; formularz]

- § 1. W postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a w przypadku, o którym mowa w art. 9 § 1 Kodeksu wykroczeń – do 1000 zł.
- § 1a. W postępowaniu mandatowym, w sprawach:
  - 1) w których oskarżycielem publicznym jest właściwy organ Państwowej Inspekcji Pracy,

- 2) naruszeń przestrzegania obowiązków lub warunków przewozu drogowego wymienionych w załączniku nr 1 i 2 do ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1414, z późn. zm.³⁾), w których oskarżycielem publicznym jest właściwy organ Inspekcji Transportu Drogowego lub Policji – można nałożyć grzywnę w wysokości do 2000 zł.
- § 1aa. W postępowaniu mandatowym, w sprawach o czyny określone w art. 54–56 i art. 57a ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2139 oraz z 2016 r. poz. 1250) można nałożyć grzywnę w wysokości 2000 zł.
- § 1b. Jeżeli ukarany co najmniej dwukrotnie za wykroczenie przeciwko prawom pracownika określone w Kodeksie pracy popełnia w ciągu dwóch lat od dnia ostatniego ukarania takie wykroczenie, właściwy organ Państwowej Inspekcji Pracy może w postępowaniu mandatowym nałożyć grzywnę w wysokości do 5000 zł.
- § 1c. W postępowaniu mandatowym, w sprawach o czyny określone w art. 93 pkt 12 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, 961, 1165 i 1250) można nałożyć grzywnę w wysokości do 2000 zł.
- § 2. W drodze mandatu karnego nie nakłada się grzywny za wykroczenia, za które należałoby orzec środek karny, a także w wypadku określonym w art. 10 § 1 Kodeksu wykroczeń. W sytuacji określonej w art. 9 § 1 Kodeksu wykroczeń nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego jest możliwe jedynie, gdy w zakresie wszystkich naruszonych przepisów postępowanie mandatowe jest dopuszczalne.
- § 3. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi wzory formularzy mandatu karnego oraz szczegółowy sposób nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, mając na względzie potrzebę ujednoczenia zasad wymierzania przez funkcjonariuszy uprawnionych organów grzywny w drodze mandatu karnego, a także pouczenia osób ukaranych mandatem o ich prawach i obowiązkach.

Art. 97 [Przesłanki]

- § 1. W postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy:
- 1) schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia,
  - 2) stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy, a nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu,
  - 3) stwierdzi popełnienie wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem, i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu – w tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia. Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie 14 dni od daty ujawnienia czynu w wypadku, o którym mowa w pkt 1, 90 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 2, oraz 180 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 3.
- § 2. Sprawca wykroczenia może odmówić przyjęcia mandatu karnego.
- § 3. Funkcjonariusz nakładający grzywnę obowiązany jest określić jej wysokość, wykroczenie zarzucone sprawcy oraz poinformować sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy.

Art. 98 [Rodzaje mandatów karnych]

- § 1. W postępowaniu mandatowym można nakładać grzywnę w drodze mandatu karnego:
- 1) wydawanego ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył;
  - 2) kredytowanego, wydawanego ukaranemu za potwierdzeniem odbioru;
  - 3) zaocznego.
- § 2. Mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 1, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub niemającej stałego miejsca zamieszkania albo pobytu. Mandat taki staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył.
- § 3. Mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 2, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby innej niż wymieniona w § 2 albo mającej miejsce stałego zamieszkania lub pobytu na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Mandat powinien zawierać pouczenie o obowiązku uiszczenia grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu oraz o skutkach nieuiszczenia grzywny w terminie. Staje się on prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego.
- § 4. Mandatem karnym zaocznym można nałożyć grzywnę w razie stwierdzenia wykroczenia, którego sprawcy nie zastano na miejscu jego popełnienia, gdy nie zachodzi wątpliwość co do osoby tego sprawcy; mandat taki pozostawia się wówczas w takim miejscu, aby sprawca mógł go niezwłocznie odebrać.
- § 5. Mandat karny, o którym mowa w § 1 pkt 3, powinien wskazywać, gdzie w terminie 7 dni od daty jego wystawienia ukarany może uiścić grzywnę, oraz informować o skutkach jej nieuiszczenia w tym terminie. Staje się on prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny we wskazanym miejscu i terminie.

Art. 99 [Wniosek o ukaranie] W razie odmowy przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczenia w wyznaczonym terminie grzywny nałożonej mandatem zaocznym, organ, którego funkcjonariusz nałożył grzywnę, występuje do sądu z wnioskiem o ukaranie. We wniosku tym należy zaznaczyć, że obwiniony odmówił przyjęcia mandatu albo nie uiścił grzywny nałożonej mandatem zaocznym, a w miarę możliwości podać także przyczyny odmowy.

Art. 100 [Ściąganie grzywny]

- § 1. Uprawnionym do poboru należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego, stanowiących dochód budżetu państwa, jest właściwy naczelnik urzędu skarbowego, z zastrzeżeniem § 2.
- § 2. Uprawnionym do poboru należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego przez organy Inspekcji Transportu Drogowego jest Główny Inspektor Transportu Drogowego.
- § 3. Grzywna stanowi dochód budżetu państwa, a w przypadku gdy nałoży ją funkcjonariusz organu podległego władzom jednostki samorządu terytorialnego – stanowi dochód tej jednostki samorządu.
- § 4. Organem uprawnionym do:
- 1) zaopatrywania w formularze mandatu karnego oraz przydziału serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego jest minister właściwy do spraw wewnętrznych;
  - 2) dystrybucji oraz rozliczania formularzy mandatu karnego, przydziału i rozliczania serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego jest odpowiednio:
    - a) właściwy miejscowo dyrektor izby skarbowej,
    - b) Główny Inspektor Transportu Drogowego – dla organów Inspekcji Transportu Drogowego.
- § 5. Organy, o których mowa w § 4 pkt 2, zaopatrują nieodpłatnie organy uprawnione do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego w formularze mandatu karnego, z wyjątkiem podmiotów wskazanych w przepisach wydanych na podstawie § 14 pkt 2, które nabywają formularze mandatu karnego odpłatnie.
- § 6. Odpłatność za nabycie formularzy mandatu karnego obejmuje wyłącznie koszty ich wytworzenia i dystrybucji.
- § 7. Organy, o których mowa w § 4 pkt 2, oraz organ uprawniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego prowadzą ewidencję formularzy mandatu karnego oraz przydzielonych serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego.
- § 8. Organ uprawniony do poboru należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego prowadzi ewidencję tych grzywien, zgodnie z przepisami o rachunkowości.
- § 9. Organ uprawniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego współpracuje z organem, o którym mowa w § 4 pkt 2 lit. a, oraz organem uprawnionym do poboru należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań tych organów wynikających z niniejszego kodeksu, w tym poprzez udzielanie informacji w sprawach dotyczących odpowiednio formularzy mandatu karnego, przydzielonych serii i numerów mandatów generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego oraz nałożonych grzywien.
- § 10. Organ uprawniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, z wyjątkiem organów Inspekcji Transportu Drogowego, sporządza informację dotyczącą liczby otrzymanych i wykorzystanych formularzy mandatu karnego oraz liczby przydzielonych i wykorzystanych serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i przekazuje organowi, o którym mowa w § 4 pkt 2 lit. a.
- § 11. Organ uprawniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, stanowiących dochód budżetu państwa, z wyjątkiem organów Inspekcji Transportu Drogowego, sporządza informację dotyczącą danych objętych formularzem mandatu karnego oraz uiszczonych i nieuiszczonych grzywien i przekazuje ją za pośrednictwem systemu teleinformatycznego organowi, o którym mowa w § 1. Informacja stanowi dowód księgowy należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego, bez konieczności zamieszczania podpisu wystawcy dowodu, o którym mowa w przepisach o rachunkowości.
- § 12. Ściąganie grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- § 13. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, właściwość miejscową naczelnika urzędu skarbowego uprawnionego do poboru należności, o których mowa w § 1, uwzględniając sprawność i skuteczność czynności zmierzających do uregulowania należności.
- § 14. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) sposób zaopatrywania, dystrybucji i rozliczania formularzy mandatu karnego oraz przydziału i rozliczania serii i numerów mandatów generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego,
  - 2) podmioty, które nabywają formularze mandatu karnego odpłatnie,
  - 3) tryb i szczegółowy zakres współpracy, o której mowa w § 9,
  - 4) tryb i terminy przekazania oraz szczegółowy zakres informacji, o których mowa w § 10 i 11 – mając na względzie zapewnienie bezzwłocznego ewidencjonowania, rozliczania i ściągania należności wynikających z grzywien, zapewnienie stałego i niezakłóconego dostępu organom uprawnionym do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego do odpowiedniej liczby formularzy mandatu karnego oraz serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, a także niezwłocznego i prawidłowego rozliczania formularzy mandatu karnego oraz przydzielonych serii i numerów mandatów generowanych przez system teleinformatyczny.

Art. 101 [Uchylenie mandatu]

- § 1. Prawomocny mandat karny podlega niezwłocznie uchyleniu, jeżeli grzywnę nałożono za czyn niebędący czynem zabronionym jako wykroczenie albo na osobę, która popełniła czyn zabroniony przed ukończeniem 17 lat, albo gdy ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia wykroczenia z przyczyn, o których mowa w art. 15–17 Kodeksu wykroczeń. Uchylenie następuje na wniosek ukaranego, jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego złożony nie później niż w terminie 7 dni od uprawomocnienia się mandatu lub na wniosek organu, którego funkcjonariusz nałożył grzywnę, albo z urzędu.
- § 1a. Prawomocny mandat karny podlega uchyleniu w trybie określonym w § 1, jeżeli grzywnę nałożono wbrew zakazom określonym w art. 96 § 2. Podlega on również uchyleniu, gdy grzywnę nałożono w wysokości wyższej niż wynika to z art. 96 § 1–1b, z tym że w takim wypadku jedynie w części przekraczającej jej dopuszczalną wysokość.
- § 1b. Prawomocny mandat karny podlega uchyleniu w każdym czasie na wniosek ukaranego, jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego lub na wniosek organu, którego funkcjonariusz nałożył grzywnę, albo z urzędu, jeżeli:
- 1) Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego została nałożona grzywna tym mandatem;
  - 2) potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską.
- § 2. Uprawniony do uchylenia prawomocnego mandatu karnego jest sąd właściwy do rozpoznania sprawy, na którego obszarze działania została nałożona grzywna. W przedmiocie uchylenia mandatu karnego sąd orzeka na posiedzeniu. W posiedzeniu ma prawo uczestniczyć ukarany, organ, który lub którego funkcjonariusz nałożył grzywnę w drodze mandatu, albo przedstawiciel tego organu oraz ujawniony pokrzywdzony. Przed wydaniem postanowienia sąd może zarządzić stosowne czynności w celu sprawdzenia podstaw do uchylenia mandatu karnego.
- § 3. Uchylając mandat karny nakazuje się podmiotowi, na rachunek którego pobrano grzywnę, zwrot uiszczonych kwot.
- § 4. W razie wydania ponownego rozstrzygnięcia w sprawie, w której uchylono prawomocny mandat karny, nie można orzec na niekorzyść obwinionego, jeżeli uchylenie mandatu nastąpiło z przyczyn wskazanych w § 1b.

Art. 102 [Nadzór] Nadzór nad postępowaniem mandatowym sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych, a w sprawach, o których mowa w art. 95 § 3 – Główny Inspektor Pracy.

Dział X. Środki odwoławcze

Art. 103 [Apelacja i zażalenie]

- § 1. Środkami odwoławczymi są apelacja i zażalenie.
- § 2. Od wyroku sądu pierwszej instancji służy stronom apelacja, chyba że ustawa stanowi inaczej.
- § 3. Zażalenie przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie. Przysługuje ono stronom, a także osobie, której postanowienie, zarządzenie lub inne czynności bezpośrednio dotyczą.
- § 3a. Od postanowień i zarządzeń referendarza sądowego może być wniesiony sprzeciw. Powoduje on utratę mocy postanowienia lub zarządzenia.
- § 3b. Sprzeciw przysługuje stronie, a także osobie, której postanowienie lub zarządzenie dotyczy. Składa się go w terminie 7 dni od ogłoszenia postanowienia lub zarządzenia, a gdy podlega ono doręczeniu – od daty doręczenia. Prezes sądu odmawia przyjęcia sprzeciwu, jeżeli został on wniesiony po terminie lub przez osobę nieuprawnioną.
- § 4. Orzeczenie można zaskarżyć w całości lub części.

Art. 104 [Podstawy bezwzględne uchylenia; kara surowsza]

- § 1. Sąd odwoławczy uchyla na posiedzeniu zaskarżone orzeczenie, niezależnie od granic zaskarżenia, podniesionych zarzutów i wpływu uchybienia na treść orzeczenia, jeżeli:
- 1) orzeczenie wydała osoba nieuprawniona do orzekania albo sędzia podlegający wyłączeniu z mocy prawa lub niezdolny do orzekania;
  - 2) sąd był nienależycie obsadzony lub orzeczenie nie zostało podpisane;
  - 3) sąd powszechny orzekł w sprawie należącej do właściwości sądu wojskowego albo sąd wojskowy orzekł w sprawie należącej do właściwości sądu powszechnego;
  - 4) **3a)** sąd niższego rzędu orzekł w sprawie należącej do właściwości sądu wyższego rzędu;
  - 5) orzeczono karę lub środek karny nieznanymy ustawie;
  - 6) zachodzi sprzeczność w treści orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie;
  - 7) obwiniony nie miał obrońcy w wypadkach określonych w art. 21 § 1 lub obrońca nie brał udziału w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy;

8) zachodzi jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, określonych w art. 5 § 1 pkt 4–10.

§ 1a. Uchylenie orzeczenia jedynie z powodów określonych w § 1 pkt 6 oraz w art. 5 § 1 pkt 4 i 5 może nastąpić tylko na korzyść obwinionego.

§ 2. (*uchylony*)

Art. 105 [Wniesienie apelacji]

§ 1. Apelację wnosi się na piśmie w terminie 7 dni od daty otrzymania wyroku wraz z uzasadnieniem, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 1a. W wypadku, gdy uzasadnienie wyroku zostało przedstawione wyłącznie w formie ustnej, apelację wnosi się na piśmie w terminie 7 dni od daty otrzymania wyroku wraz z przekładem tego uzasadnienia.

§ 2. Wniesienie apelacji przed upływem terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku albo wniosku o przekład uzasadnienia wyroku przedstawionego w formie ustnej wywołuje skutki wskazane odpowiednio w art. 35 § 1 albo art. 82 § 7 i podlega rozpoznaniu; można ją uzupełnić w terminie wskazanym odpowiednio w § 1 albo 1a.

§ 3. O przyjęciu apelacji zawiadamia się strony, obrońców i pełnomocników, po czym akta przekazuje się niezwłocznie sądowi odwoławczemu.

Art. 106 [Udział stron]

§ 1. Strony mają prawo uczestniczyć w rozprawie i w posiedzeniu sądu odwoławczego. Udział stron nie jest obowiązkowy, chyba że prezes sądu lub sąd tak zarządzi. Obowiązkowy jest jednak udział obrońcy w wypadku określonym w art. 21 § 1.

§ 2. Sąd odwoławczy na żądanie obwinionego pozbawionego wolności, złożone nie później niż w ciągu 7 dni od zawiadomienia go o przyjęciu apelacji, zarządza jego sprowadzenie na rozprawę, chyba że uzna za wystarczający udział w niej jego obrońcy. Jeżeli obwiniony nie ma obrońcy, wyznacza się obrońcę z urzędu.

§ 3. Niestawiennictwo prawidłowo zawiadomionych o terminie stron i ich przedstawicieli procesowych nie tamuje rozpoznania sprawy, chyba że stawiennictwo było obowiązkowe.

Art. 106a [Dopuszczenie dowodu] Sąd odwoławczy może, uznając potrzebę uzupełnienia przewodu sądowego, przeprowadzić dowód na rozprawie, jeżeli przyczyni się to do przyspieszenia postępowania, a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Dowód można dopuścić również przed rozprawą.

Art. 107 [Sporządzenie uzasadnienia]

§ 1. Uzasadnienie wyroku sąd odwoławczy sporządza w terminie 7 dni.

§ 2. Uzasadnienie wyroku utrzymującego w mocy wyrok sądu pierwszej instancji sporządza się wyłącznie na żądanie strony, złożone w terminie zawitym 7 dni od daty wydania wyroku przez sąd odwoławczy.

§ 2a. Jeżeli przebieg rozprawy utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, uzasadnienie wyroku może być z urzędu przedstawione wyłącznie w formie ustnej, bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku. Przepisu art. 418 § 3 Kodeksu postępowania karnego nie stosuje się. Przed przedstawieniem uzasadnienia wyroku w formie ustnej należy uprzedzić o tym strony.

§ 3. W uzasadnieniu należy podać, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd uznał za zasadne albo niezasadne.

Art. 108 [Wniesienie zażalenia] Zażalenie wnosi się na piśmie w terminie 7 dni od daty ogłoszenia rozstrzygnięcia albo ustnie do protokołu rozprawy lub posiedzenia, a gdy podlega ono doręczeniu, od daty doręczenia lub od daty dokonania zaskarżonej czynności, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 109 [Odesłanie]

§ 1. W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji, chyba że przepisy niniejszego rozdziału stanowią inaczej.

§ 2. Przy rozpoznawaniu środka odwoławczego stosuje się odpowiednio także przepisy art. 425 § 3 i 4, art. 426, 427, 429–438, 440–443, 447, 449, 453, 454 § 1, art. 455, 456, 462, 463 § 1, art. 465 § 1 i 2, art. 466 i 467 Kodeksu postępowania karnego.

Dział XI.
Nadzwyczajne środki zaskarżenia

Rozdział 18
Kasacja.

Art. 110 [Podmioty uprawnione]

- § 1. Kasację w sprawach o wykroczenia może wnieść wyłącznie Prokurator Generalny lub Rzecznik Praw Obywatelskich, w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych także Zastępca Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych, a w sprawach naruszenia praw dziecka także Rzecznik Praw Dziecka. Kasację można wnieść od każdego prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe.
- § 2. Niedopuszczalne jest uwzględnienie kasacji na niekorzyść obwinionego wniesionej po upływie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia.
- § 3. Kasację wnosi się bezpośrednio do Sądu Najwyższego.

Art. 111 [Podstawy] Kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wskazanych w art. 104 § 1 lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia; kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary.

Art. 112 [Odesłanie] W postępowaniu w przedmiocie kasacji stosuje się odpowiednio przepisy działu X niniejszego kodeksu oraz art. 522, 526 § 1, art. 529, 530 § 2 i 3, art. 531 § 1, art. 532 § 1, art. 534 § 2, art. 535–537, 538 § 1 i 3 oraz art. 539 Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 19.
Wznowienie postępowania

Art. 113 [Odesłanie; wniosek; orzekanie]

- § 1. Postępowanie sądowe, prowadzone w trybie określonym przez przepisy rozdziałów 11–16 oraz działu X niniejszego kodeksu, zakończone prawomocnym orzeczeniem, może być wznowione na wniosek strony, a gdy ustawa to przewiduje – z urzędu. Do wznowienia tego stosuje się odpowiednio przepisy art. 540–542, art. 544 § 2 i 3 oraz art. 545–548 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Do wniosku o wznowienie postępowania strona niebędąca prokuratorem dołącza dowód wniesienia opłaty sądowej; opłata ta podlega zwrotowi w razie uwzględnienia wniosku.
- § 3. W kwestii wznowienia orzeka na posiedzeniu jednoosobowo sąd okręgowy, a w sprawie zakończonej orzeczeniem tego sądu – jednoosobowo sąd apelacyjny.
- § 4. W sprawach należących do właściwości sądów wojskowych w kwestii wznowienia orzeka na posiedzeniu jednoosobowo wojskowy sąd okręgowy, a w sprawie zakończonej orzeczeniem tego sądu lub Sądu Najwyższego orzeka Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa.

Dział XII.
Postępowanie po uprawomocnieniu się orzeczenia

Rozdział 20.
Odszkodowanie za niesłuszne ukaranie lub zatrzymanie

Art. 114 [Przesłanki]

- § 1. Obwinionemu, który w wyniku kasacji lub wznowienia postępowania został następnie niewinny albo wobec którego umorzono postępowanie wskutek okoliczności nieuwzględnionych we wcześniejszym postępowaniu, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłą z wykonania względem niego w całości lub części kary lub środka karnego, których nie powinien być ponieść.
- § 2. Odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje także osobie niewątpliwie niesłusznie zatrzymanej oraz osobie osadzonej w zakładzie karnym na podstawie art. 82 § 5 pkt 2 albo pkt 3, która następnie została prawomocnie uniewinniona albo wobec której prawomocnie umorzono postępowanie.
- § 2a. Odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również obwinionemu, wobec którego zastosowano zabezpieczenie majątkowe środka karnego przepadku, w zakresie szkody i krzywdy wyrządzonej tym środkiem przymusu, gdy został on następnie prawomocnie uniewinniony albo umorzono wobec niego postępowanie lub mimo skazania go nie orzeczono środka karnego przepadku.
- § 3. W razie śmierci obwinionego, który żądanie odszkodowania i zadośćuczynienia zgłosił za życia, prawa jego przechodzą na małżonka, dzieci i rodziców.

Art. 115 [Właściwość sądu; przedawnienie]

- § 1. Roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie należy zgłosić w sądzie okręgowym, w okręgu którego wydano orzeczenie w pierwszej instancji lub w którym nastąpiło zwolnienie zatrzymanego.
- § 2. Roszczenia, o których mowa w § 1, przedawniają się po upływie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia uniewinniającego lub umarzającego postępowanie, o którym mowa w art. 114 § 1, albo od daty zwolnienia zatrzymanego.
- § 3. W przedmiocie roszczenia orzeka jednoosobowo wyrokiem sąd okręgowy na rozprawie. Postępowanie w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne ukaranie oraz za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie wolne jest od kosztów.
- § 4. Żądający odszkodowania może ustanowić pełnomocnika, którym może być adwokat lub radca prawny. Przepis art. 30 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 116 [Odesłanie] Przy rozpoznawaniu roszczeń o odszkodowanie oraz zadośćuczynienie stosuje się odpowiednio przepisy art. 553, art. 556 § 4, art. 557 i art. 558 Kodeksu postępowania karnego.

Dział XIII.

Postępowanie w sprawach ze stosunków międzynarodowych

Rozdział 20a.

Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie postanowienia o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia oraz wykonanie orzeczenia sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia.

Art. 116a [Odesłanie do przepisów KPK] Do wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie postanowienia o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia oraz do wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 62a i 62b Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 20b.

Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub obowiązku naprawienia szkody lub też orzeczenia zasądzającego koszty postępowania oraz wykonanie orzeczenia sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o karach o charakterze pieniężnym.

Art. 116b [Odesłanie do przepisów KPK]

- § 1. Do wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub obowiązku naprawienia szkody lub orzeczenia zasądzającego koszty postępowania oraz do wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o karach o charakterze pieniężnym stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 66a i 66b Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. W postępowaniu mandatowym o wykonanie grzywny nałożonej mandatem karnym kredytowanym do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej występuje wierzyciel uprawniony według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Dział XIII.

Koszty postępowania

Art. 117 [Tymczasowe pokrycie]

- § 1. Wszelkie wydatki w toku postępowania w sprawach o wykroczenia wykląda tymczasowo Skarb Państwa.
- § 2. Koszty obrońcy i pełnomocnika wykląda strona, która go ustanowiła. Koszty obrońcy wyznaczonego w sytuacji określonej w art. 21 § 1 i art. 22 wykląda tymczasowo Skarb Państwa.

Art. 118 [Orzeczenie o kosztach; wysokość]

- § 1. W razie skazania, obwinionego obciąża się zryczałtowanymi wydatkami postępowania oraz innymi należnościami, o których mowa w § 3, jeżeli należności takie powstały w postępowaniu.
- § 2. W razie uniewinnienia obwinionego lub umorzenia postępowania w sprawie, w której wniosek o ukaranie złożył oskarżyciel publiczny, koszty postępowania ponosi Skarb Państwa, a gdy wniosek taki złożył

oskarżyciel posiłkowy – ten oskarżyciel; w razie jednak umorzenia postępowania w wypadku określonym w art. 31 § 1 koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

§ 3. Wydatki wykładane przez Skarb Państwa mają charakter zryczałtowany. Zryczałtowane wydatki postępowania nie obejmują jednak należności dla osób, zakładów, instytucji i instytucji powołanych do wydania opinii oraz należności ustanowionych z urzędu obrońcy i pełnomocnika.

§ 4. Wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania, a także opłaty, o której mowa w art. 113 § 2, określi, w drodze rozporządzenia, Minister Sprawiedliwości, uwzględniając realnie ponoszone koszty poszczególnych czynności.

Art. 119 [Odesłanie do KPK] Do kosztów postępowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 616, art. 617, art. 618 § 1 i 3, art. 618a–618l, art. 619 § 3, art. 623, art. 624 § 1, art. 625–627, art. 630, art. 632a, art. 633–635, art. 636 § 1 i 2, art. 637–639 i art. 641 Kodeksu postępowania karnego, przy czym wydatkami Skarbu Państwa są także wydatki ponoszone w toku czynności wyjaśniających.

II. Rozporządzenia

1. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie z dnia 13 kwietnia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 511)

Na podstawie art. 67 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1

Określa się wzór pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 kwietnia 2016 r.²⁾

Załącznik Pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie (wzór).

Obwinionemu w postępowaniu w sprawie o wykroczenie przysługują wymienione poniżej uprawnienia:

1. Prawo do składania wyjaśnień, odmowy składania wyjaśnień lub odmowy odpowiedzi na poszczególne pytania, bez konieczności podania przyczyn odmowy (art. 20 § 3, art. 175 k.p.k.)³⁾.
2. Prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy. Jeżeli obwiniony wykaże, że nie stać go na obrońcę, sąd może wyznaczyć obrońcę z urzędu (art. 22). W wypadku skazania obwiniony może zostać obciążony kosztami obrony z urzędu (art. 119, art. 627 k.p.k.).
3. Jeżeli obwiniony nie zna wystarczająco języka polskiego – prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza, także przy kontaktach z obrońcą (art. 20 § 3, art. 72 § 1 i 2 k.p.k.).
4. Prawo do otrzymania odpisu wniosku o ukaranie (art. 67 § 1).
5. Prawo do przeglądania akt sprawy (art. 67 § 2).
6. Prawo do złożenia wniosku o skazanie na zaproponowaną przez siebie karę bez rozprawy (art. 58 § 3).
7. Prawo do złożenia wniosku o skazanie na zaproponowaną przez siebie karę bez postępowania dowodowego – do chwili zakończenia pierwszego przesłuchania przed sądem (art. 73).
8. Prawo do złożenia wniosku o przesłuchanie świadków lub o przeprowadzenie innych dowodów. Wniosek należy złożyć nie później niż w ciągu 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy (art. 67 § 2).
9. W postępowaniu przyspieszonym wniosek o ukaranie może być złożony ustnie do protokołu. Obwiniony jest obowiązany pozostać do dyspozycji sądu. W przeciwnym wypadku orzeczenie zostanie wydane pod jego nieobecność (art. 92 § 1 pkt 1 i 3). Uzasadnienie wyroku sporządza się tylko na wniosek złożony ustnie bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku (art. 92 § 1 pkt 5). Obwiniony może się odwołać od wyroku w terminie 3 dni od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem (art. 92 § 1 pkt 6). W postępowaniu przyspieszonym sprawca może uczestniczyć w czynnościach sądowych i składać wyjaśnienia w drodze wideokonferencji (art. 91 § 2a).

Obwiniony nie ma obowiązku dowodzenia swojej niewinności ani obowiązku dostarczania dowodów na swoją niekorzyść (art. 20 § 3, art. 74 § 1 k.p.k.). Jest jednak zobowiązany poddać się:

1. oględzinom ciała i badaniom niepołączonym z naruszeniem ciała, pobraniu odcisków palców, fotografowaniu oraz okazaniu innym osobom (art. 20 § 3, art. 74 § 2 pkt 1 k.p.k.);

2. badaniom psychologicznym i psychiatrycznym oraz badaniom połączonym z dokonaniem zabiegów na ciele, z wyjątkiem chirurgicznych, pod warunkiem że nie zagraża to zdrowiu, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest niezbędne (zwłaszcza pobranie krwi, włosów lub wydzielin organizmu, np. śliny); badania powinny być przeprowadzone przez uprawnionego do tego pracownika służby zdrowia (art. 20 § 3, art. 74 § 2 pkt 2 k.p.k.);
3. pobraniu przez policjanta wymazu ze śluzówki policzków, o ile jest to konieczne i nie zagraża zdrowiu (art. 20 § 3, art. 74 § 2 pkt 3 k.p.k.).

Obwiniony obowiązany jest również:

1. zawiadamiać organ prowadzący postępowanie o każdej zmianie miejsca pobytu trwającego dłużej niż 7 dni, w tym także z powodu pozbawienia wolności w innej sprawie (tymczasowego aresztowania, osadzenia w zakładzie karnym w celu odbycia kary), jak również o każdej zmianie danych umożliwiających kontaktowanie się z nim (numer telefonu, adres poczty elektronicznej) i stawiać się na każde wezwanie; w wypadku niestawiennictwa obwiniony może być zatrzymany i sprowadzony przymusowo (art. 20 § 3, art. 75 § 1 i 2 k.p.k.) albo postępowanie będzie prowadzone pod jego nieobecność i zostanie wydany wyrok zaoczny (art. 71 § 2 i 4, art. 67 § 2);
2. wskazać adres, na który kierowana będzie korespondencja; w przeciwnym wypadku czynność lub rozprawa zostanie przeprowadzona pod nieobecność obwinionego; niewskazanie adresu może również uniemożliwić złożenie wniosku, zażalenia lub apelacji z powodu upływu terminów (art. 38 § 1, art. 133 § 2 k.p.k., art. 67 § 2);
3. wskazać adresata (tzn. osobę lub instytucję z danymi adresowymi) dla doręczeń w kraju, kiedy przebywa za granicą; w przeciwnym wypadku pismo wysłane na ostatnio znany adres w kraju zostanie uznane za skutecznie doręczone, a czynność lub rozprawa zostanie przeprowadzona pod nieobecność obwinionego; niewskazanie adresu może również uniemożliwić złożenie wniosku, zażalenia lub apelacji z powodu upływu terminów (art. 38 § 1, art. 138 k.p.k., art. 67 § 2);
4. podać nowy adres w wypadku zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu, w tym także z powodu pozbawienia wolności w innej sprawie (tymczasowego aresztowania, osadzenia w zakładzie karnym w celu odbycia kary); w przeciwnym wypadku pismo wysłane na dotychczasowy adres zostanie uznane za skutecznie doręczone, a czynność lub rozprawa zostanie przeprowadzona pod nieobecność obwinionego; niewskazanie adresu może również uniemożliwić złożenie wniosku, zażalenia lub apelacji z powodu upływu terminów (art. 38 § 1, art. 139 k.p.k., art. 67 § 2).

Potwierdzam otrzymanie pouczenia
..... (data, podpis)

2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w sprawie o wykroczenie z dnia 20 maja 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 762)

Na podstawie art. 46 § 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1

Określa się wzór pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w sprawie o wykroczenie, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

Załącznik Pouczenie o uprawnieniach zatrzymanego w sprawie o wykroczenie (wzór).

WZÓR

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH ZATRZYMANEGO W SPRAWIE O WYKROCZENIE

Zatrzymanemu w sprawie o wykroczenie przysługują wymienione poniżej uprawnienia:

1. Prawo do informacji o przyczynie zatrzymania i do bycia wysłuchanym (art. 46 § 1¹⁾).
2. Prawo do złożenia lub odmowy złożenia oświadczenia w swojej sprawie (art. 46 § 2).
3. Prawo do kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym i bezpośredniej z nim rozmowy (art. 46 § 4).
4. Jeżeli zatrzymany nie zna wystarczająco języka polskiego – prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza (art. 20 § 3, art. 72 § 1 k.p.k.).
5. Prawo do otrzymania odpisu protokołu zatrzymania (art. 46 § 2).
6. Prawo do żądania zawiadomienia wskazanej osoby najbliższej, a także pracodawcy, o zatrzymaniu (art. 46 § 3).
7. Jeżeli zatrzymany nie jest obywatelem polskim – prawo do kontaktu z urzędem konsularnym lub z przedstawicielstwem dyplomatycznym państwa, którego jest obywatelem. Jeżeli nie posiada żadnego obywatelstwa – prawo do kontaktu z przedstawicielem państwa, w którym zatrzymany mieszka na stałe (art. 46 § 3, art. 612 § 2 k.p.k.). Jeżeli przewiduje to umowa konsularna między Polską a państwem, którego zatrzymany jest obywatelem, właściwy urząd konsularny lub przedstawicielstwo dyplomatyczne zostaną poinformowane o zatrzymaniu również bez jego prośby.
8. Prawo do wniesienia do sądu zażalenia na zatrzymanie w terminie 7 dni od dnia zatrzymania. W zażaleniu można się domagać zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania (art. 47 § 1 i 2, art. 108).
9. Prawo do natychmiastowego zwolnienia, jeżeli przyczyny zatrzymania przestały istnieć, albo po upływie 24 godzin, a w wypadku wszczęcia sprawy w postępowaniu przyspieszonym – po upływie 48 godzin od chwili zatrzymania (art. 46 § 5 i 6).
10. Dostęp do niezbędnej pomocy medycznej.

„Potwierdzam otrzymanie pouczenia”

(data, podpis)

¹⁾ Jeżeli nie wskazano innej podstawy prawnej, przepisy w nawiasach oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.). Skrót „k.p.k.” oznacza ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.).

**3. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie udostępniania
stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym
zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z rozprawy w postępowaniu w sprawach o wykroczenia
oraz wysokości opłaty za wydanie tego zapisu
z dnia 6 listopada 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1548)**

Na podstawie art. 37b § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1

Rozporządzenie określa:

- 1) sposób i tryb udostępniania stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z rozprawy w siedzibie sądu, a obwinionemu pozbawionemu wolności – w administracji odpowiedniego zakładu;
- 2) przekazywanie stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym z akt sprawy zapisu dźwięku z rozprawy;
- 3) wysokość opłat za wydawanie zapisu dźwięku z rozprawy na informatycznym nośniku danych.

§ 2

Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) adnotacjach – rozumie się przez to dokument elektroniczny w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, powiązany z zapisem i zawierający informacje dotyczące przebiegu posiedzenia jawnego, w szczególności o rozpoczęciu wypowiedzi osób uczestniczących w posiedzeniu;
- 2) zapisie – rozumie się przez to realizowane w systemie teleinformatycznym:
  - a) utrwalenie obrazu i dźwięku z wszystkich czynnych urzędzeń utrwalających obraz i dźwięk,
  - b) utrwalenie dźwięku z wszystkich czynnych urzędzeń utrwalających dźwięk,
  - c) utrwalenie dźwięku z wszystkich czynnych urzędzeń utrwalających dźwięk, po dokonaniu zmiany tych fragmentów, w trakcie których żadna wypowiedź osoby uczestniczącej w czynności nie jest rejestrowana.

§ 3

1. Zapis i jego adnotacje udostępnia się stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym w budynku sądu.
2. Zapis dźwięku i jego adnotacje mogą być udostępnione także za pomocą konta w systemie teleinformatycznym.
3. Zapis dźwięku i jego adnotacje udostępnia się podmiotom upoważnionym na podstawie odrębnych przepisów na informatycznym nośniku danych.
4. Zapis i jego adnotacje, o których mowa w ust. 1 i 3, udostępnia kierownik sekretariatu na wniosek strony, obrońcy, pełnomocnika i przedstawiciela ustawowego. W przypadku wątpliwości, czy wniosek został złożony przez uprawnioną osobę albo czy jest od takiego wniosku uiszczona opłata w prawidłowej wysokości, kierownik sekretariatu przedkłada wniosek przewodniczącemu wydziału lub sędziemu referentowi w celu podjęcia decyzji.

§ 4

Zapis i jego adnotacje udostępnia się obwinionemu pozbawionemu wolności w administracji odpowiedniego zakładu karnego za pomocą systemu teleinformatycznego.

§ 5

Nie jest dopuszczalne:

- 1) wydawanie zapisu dźwięku z adnotacjami na dostarczonych przez wnioskodawcę informatycznych nośnikach danych;
- 2) samodzielne kopiowanie przez podmiot udostępnionego mu w budynku sądu zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku.

§ 6

Do trybu zakładania i udostępniania konta w systemie teleinformatycznym stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym oraz innym podmiotom uprawnionym lub upoważnionym stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie trybu zakładania konta oraz sposobu posługiwania się podpisem elektronicznym w elektronicznym postępowaniu upominawczym (Dz. U. Nr 226, poz. 1830).

§ 7

Za wydanie zapisu dźwięku na informatycznym nośniku danych pobierana jest opłata w wysokości 6 zł.

§ 8

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 9 listopada 2014 r.

4. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń z dnia 24 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 208, poz. 2023) tj. z dnia 4 października 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1624)

(zm. Dz. U. z 2015 r. poz. 506, Dz. U. z 2014 r. poz. 1374)

Na podstawie art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, 765 i 1247) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Rozporządzenie określa wysokość grzywien nakładanych w drodze mandatu karnego za wybrane rodzaje wykroczeń przez uprawnione organy.
2. Wysokość grzywien, o których mowa w ust. 1, określa załącznik do rozporządzenia.

§ 2

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia¹⁾²⁾.

Załącznik Wysokość grzywien nakładanych w drodze mandatu karnego za wybrane rodzaje wykroczeń przez uprawnione organy.

³⁾ TABELA A

Lp.	Kwalifikacja prawna – ustawa wg opisu pod tabelą*	Naruszenie	Grzywna w zł
1	2	3	4
1	art. 51 § 1 i 2 k.w.	Zakłócenie spokoju, porządku publicznego, spoczynku nocnego albo wywoływanie zgorzenia w miejscu publicznym	od 100 do 500
2	art. 64 § 1 k.w.	Nieumieszczenie przez właściciela, administratora, dozorcę lub użytkownika nieruchomości tabliczki z numerem porządkowym nieruchomości, nazwą ulicy lub placu albo miejscowości	100
3	art. 65 § 1 i 2 k.w.	Umyślne wprowadzenie w błąd co do danych osobowych organu państwowego lub instytucji upoważnionej do legitymowania	od 200 do 500
4	art. 67 § 1 k.w.	Umyślne uszkodzenie lub usunięcie ogłoszenia wystawionego publicznie przez instytucję państwową, samorządową albo organizację społeczną	150
5	art. 77 k.w.	Niezachowanie środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia	od 50 do 250
6	art. 78 k.w.	Doprowadzenie zwierzęcia poprzez drażnienie lub płoszenie do tego, że staje się niebezpieczne	od 250 do 500
7	art. 81 k.w.	Niszczanie roślinności ochronnej na brzegach wód morskich i śródlądowych	100
8		Niszczanie płotków faszynowych	100
9		Zdejmowanie chrustu z wydm	100
10		Chodzenie lub przebywanie na wydmach	50
11		Niszczanie ogrodzeń wydm i lasu	200

12		Biwakowanie na wydmach	300
13		Niszczenie tablic informacyjno-ostrzegawczych na wydmach i w lasach	100
14		Niszczenie umocnień brzegowych	500
15	art. 82 § 1–5 k.w.	Naruszenie przepisów o ochronie przeciwpożarowej	od 50 do 500
16	art. 117 k.w.	Naruszenie obowiązku czystości i porządku w obrębie nieruchomości	100
17	art. 140 k.w.	Publiczne dopuszczenie się nieobyczajnego wybryku	od 50 do 100
18	art. 141 k.w.	Umieszczenie w miejscu publicznym nieprzyzwoitego ogłoszenia, napisu lub rysunku albo używanie słów nieprzyzwoitych	od 50 do 100
19	art. 145 k.w.	Zanieczyszczanie lub zaśmiecanie miejsca dostępnego dla publiczności	od 50 do 500
20	art. 10 ust. 2 u.u.c.p.g.	Niewyposażenie nieruchomości w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych	100
21		Niezbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych	100
22		Nieuprzątanie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości	100
23	art. 178 u.p.g.g.	Wykonywanie prac geologicznych bez posiadania wymaganych kwalifikacji	300
24		Dozorowanie prac geologicznych bez posiadania wymaganych kwalifikacji	300
25		Kierowanie pracami geologicznymi bez posiadania wymaganych kwalifikacji	300
26	art. 179 pkt 1 u.p.g.g.	Wykonywanie robót geologicznych w celach innych niż poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin:	
		1) bez zatwierdzonego projektu robót geologicznych	300
27		2) z naruszeniem warunków określonych w projekcie robót geologicznych	200
28		3) bez przedłożenia projektu robót geologicznych, który nie podlega zatwierdzeniu	300
29		4) z naruszeniem warunków określonych w projekcie robót geologicznych, który nie podlega zatwierdzeniu	200
30	art. 179 pkt 2 u.p.g.g.	Niezawiadomienie właściwych organów o zamiarze rozpoczęcia wykonywania robót geologicznych	300
31	art. 181 pkt 1 u.p.g.g.	Wykonywanie bez posiadania wymaganych kwalifikacji:	
		1) czynności kierownictwa ruchu zakładu górniczego	300
32		2) czynności dozoru ruchu zakładu górniczego	300
33		3) innych czynności w ruchu zakładu górniczego	300
34	art. 181 pkt 2 u.p.g.g.	Wykonywanie bez posiadania wymaganych kwalifikacji:	
		1) czynności kierownictwa w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym	300
35		2) czynności specjalistów w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym	300
36	art. 183 u.p.g.g.	Niedopełnienie obowiązków w zakresie:	
		1) prowadzenia ewidencji zasobów złoża kopaliny	300
37		2) przedkładania informacji o zmianach zasobów złoża kopaliny	300

38		3) posiadania wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej	300
39		4) sporządzania wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej	300
40		5) aktualizowania wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej	250
41		6) uzupełniania wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej	250
42	art. 184 ust. 3 pkt 1 u.p.g.g.	Wykonywanie czynności w ruchu zakładu górniczego, w sposób mogący wywołać niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia człowieka lub ruchu zakładu górniczego, w warunkach:	
		1) innych niż warunki zagrożeń pożarowych, tąpnięciami, gazowych, pyłowych, klimatycznych, wodnych	400
43		2) niepozostających w związku z jazdą ludzi szybem	400
44		3) niepozostających w związku z przechowywaniem lub używaniem środków strzałowych i sprzętu strzałowego	400
45		Dopuszczanie do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego, w sposób mogący wywołać niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia człowieka lub ruchu zakładu górniczego, w warunkach:	
		1) innych niż warunki zagrożeń pożarowych, tąpnięciami, gazowych, pyłowych klimatycznych, wodnych	500
46		2) niepozostających w związku z jazdą ludzi szybem	500
47		3) niepozostających w związku z przechowywaniem lub używaniem środków strzałowych i sprzętu strzałowego	500
48	art. 184 ust. 3 pkt 2 u.p.g.g.	Niedopełnienie obowiązku w zakresie:	
		1) rozpoznawania zagrożeń związanych z ruchem zakładu górniczego i podejmowania środków zmierzających do zapobiegania i usuwania tych zagrożeń	400
49		2) posiadania odpowiednich środków materialnych i technicznych oraz służb ruchu zapewniających bezpieczeństwo pracowników i ruchu zakładu górniczego	300
50		3) prowadzenia ewidencji osób przebywających w zakładzie górniczym, przez wskazanie imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego	300
51		4) oceniania i dokumentowania ryzyka zawodowego oraz stosowania niezbędnych rozwiązań zmniejszających to ryzyko, w tym przez sporządzenie dokumentu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia	400
52		5) posiadania i odpowiedniego przechowywania dokumentacji prowadzenia ruchu zakładu górniczego	300
53		6) posiadania dowodu sprawdzenia rozwiązań technicznych przez rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego	300
54		7) prowadzenia dokumentacji w zakresie ratownictwa górniczego	300
55		8) przeprowadzania specjalistycznych badań lekarskich, specjalistycznych badań psychologicznych oraz specjalistycznych szkoleń	400
56		9) posiadania własnych służb ratownictwa górniczego albo powierzenia realizacji tego obowiązku w całości lub w części innym podmiotom	500

57		10) sporządzania, posiadania, zatwierdzania i aktualizowania odpowiedniego planu ratownictwa górniczego	300
58		11) organizowania drużyny ratowniczej oraz odpowiednio wyposażonej kopalnianej stacji ratownictwa górniczego albo utrzymywania zakładowej stacji ratownictwa górniczego	500
59		12) zatwierdzania dokumentacji prac profilaktycznych	300
60		13) podejmowania decyzji o podjęciu, wykonywania oraz podejmowania decyzji o zakończeniu prac profilaktycznych	400
61		14) podejmowania i prowadzenia akcji ratowniczej	500
62		15) likwidacji zakładu górniczego lub jego części, polegającego na:	
		a) zabezpieczeniu lub zlikwidowaniu wyrobisk górniczych oraz urządzeń, instalacji i obiektów zakładu górniczego	350
63		b) zabezpieczeniu niewykorzystanej części złoża kopaliny	350
64		c) zabezpieczeniu sąsiednich złóż kopaliny	350
65		d) przedsięwzięciu niezbędnych środków chroniących wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych	350
66		e) przedsięwzięciu niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej	350
67	art. 184 ust. 3 pkt 3 u.p.g.g.	Niedopełnienie obowiązku szkolenia osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego w zakresie znajomości przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym bezpiecznego wykonywania powierzonych im czynności	400
68		Dopuszczenie do pracy w ruchu zakładu górniczego osób, które nie wykażą się dostateczną znajomością przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym bezpiecznego wykonywania powierzonych im czynności	300
69	art. 184 ust. 3 pkt 4 u.p.g.g.	Dopuszczenie do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego osób, które nie posiadają wymaganych do tego kwalifikacji	300
70	art. 187 u.p.g.g.	Niedopełnienie obowiązku w zakresie:	
		1) tworzenia funduszu likwidacji zakładu górniczego	200
71		2) gromadzenia środków na funduszu likwidacji zakładu górniczego	200
72		3) przedstawiania na żądanie właściwych organów aktualnych wyciągów z rachunku bankowego, na którym podmiot gromadzi środki funduszu likwidacji zakładu górniczego	200
73		4) przedstawiania na żądanie właściwych organów informacji o sposobie wykorzystania środków gromadzonych na funduszu likwidacji zakładu górniczego	200
74	art. 188 u.p.g.g.	Niewykonywanie decyzji organu nadzoru górniczego dotyczącej:	
		1) zakazu wykonywania określonych czynności przez osoby, które wykonują te czynności z rażącym niedbalstwem, z naruszeniem ustawy lub rażącym naruszeniem wydanych na jej podstawie przepisów	300
75		2) nakazu niezwłocznego sporządzenia lub poprawy operatu ewidencyjnego	300
76		3) nakazu wstrzymania działalności wykonywanej bez wymaganej koncesji	300

77	art. 43 ¹ ust. 1 u.w.t.p.a.	Spożywanie napojów alkoholowych w miejscach objętych zakazem spożywania napojów alkoholowych	100
78	art. 45 pkt 2 u.w.t.p.a.	Nieuwidacznianie informacji o szkodliwości spożywania alkoholu w punkcie sprzedaży	150
79	art. 13 ust. 1 pkt 1 u.o.z.t.	Sprzedaż wyrobów tytoniowych:	
		1) osobom do lat 18	500
80		2) na terenie podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, szkół i placówek oświatowo-wychowawczych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych	500
81		3) w postaci papierosów w opakowaniach zawierających mniej niż dwadzieścia sztuk oraz luzem bez opakowania	100
82		4) w sprzedaży detalicznej w systemie samoobsługowym	100
83	art. 13 ust. 1 pkt 1 u.o.z.t.	Nieumieszczenie informacji o zakazie sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom do lat 18	150
84	art. 13 ust. 1 pkt 2 u.o.z.t.	Nieumieszczenie przez właściciela lub zarządzającego obiektem lub środkiem transportu informacji o zakazie palenia tytoniu	150

* Użyte w tabeli skróty oznaczają:

k.w.		– ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 482, 829, 1247, 1446 i 1567).
u.u.c.p.g.		– ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 i 1593).
u.p.g.g.		– ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981 oraz z 2013 r. poz. 21 i 1238).
u.w.t.p.a.		– ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 oraz z 2013 r. poz. 1563).
u.o.z.t.		– ustawę z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 96, poz. 1107, z 2003 r. Nr 229, poz. 2274, z 2010 r. Nr 81, poz. 529 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654).

TABELA B⁴⁾

Lp.	Kwalifikacja prawna – ustawa Kodeks wykroczeń	Naruszenie	Naruszone przepisy ruchu drogowego z aktów prawnych wg opisu pod tabelą	Grzywna w zł
1	2	3	4	5
I. Przepisy o ruchu pieszych				
	art. 90	Wchodzenie na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd:	art. 14 pkt 1 lit. a	
1		1) na przejściach dla pieszych		50
2		2) w miejscach innych niż przejścia dla pieszych		100
3		Wchodzenie na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody ograniczającej widoczność drogi	art. 14 pkt 1 lit. b	100
4	art. 97	Przechodzenie przez jezdnię w miejscu, w którym urządzenia	art. 14 pkt 7	50

		zabezpieczające lub przeszkoda oddzielają drogę dla pieszych albo chodnik od jezdni		
5	art. 92 § 1 lub art. 90	Niestosowanie się do znaków drogowych dotyczących ruchu pieszych	§ 30 lub § 39 w zw. z § 40 [1]	50
	art. 90 lub art. 97	Przechodzenie przez jezdnię w miejscach o ograniczonej widoczności drogi:	art. 14 pkt 2	
6		1) na obszarze zabudowanym		50
7		2) na obszarze niezabudowanym		100
8	art. 90 lub art. 97	Zwalnianie kroku lub zatrzymywanie się bez uzasadnionej potrzeby podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko	art. 14 pkt 3	50
9	art. 97	Przebieganie przez jezdnię	art. 14 pkt 4	50
10		Chodzenie po torowisku	art. 14 pkt 5	50
11		Wchodzenie na torowisko, gdy zapory lub pół-zapory są opuszczone lub rozpoczęto ich opuszczanie	art. 14 pkt 6	100
12		Naruszenie obowiązku korzystania przez pieszego z chodnika lub drogi dla pieszych, a w razie ich braku – z pobocza	art. 11 ust. 1	50
13		Naruszenie przez pieszego idącego po poboczu lub jezdni obowiązku poruszania się po lewej stronie drogi	art. 11 ust. 2	50
14		Naruszenie przez pieszych obowiązku poruszania się po jezdni jeden za drugim	art. 11 ust. 3	50
15		Naruszenie obowiązku korzystania z przejść dla pieszych podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko	art. 13	50
16		Korzystanie z dróg niedostępnych dla pieszych	art. 45 ust. 1 pkt 4	50
17	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przepisów dotyczących ruchu pieszych na drogach dla rowerów	art. 11 ust. 4	50
17a	art. 97	Niestosowanie się do obowiązku używania elementów odbłaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu drogowego przez pieszego poruszającego się po drodze po zmięczeniu poza obszarem zabudowanym, chyba że porusza się po drodze przeznaczonej wyłącznie dla pieszych lub chodniku	art. 11 ust. 4a	do 100

II. Przepisy dotyczące ruchu pojazdów				
A Zasady ogólne i przepisy porządkowe				
18	art. 90 lub art. 97	Zajmowanie więcej niż jednego, wyznaczonego na jezdni, pasa ruchu	art. 16 ust. 4	150
19	art. 90 lub art. 97	Naruszenie obowiązku poruszania się po poboczu przez kierującego pojazdem zaprzęgowym, rowerem, wózkiem rowerowym, motorowerem, wózkiem ręcznym albo osobę prowadzącą pojazd napędzany silnikiem	art. 16 ust. 5	100
20	art. 90	Nieustąpienie miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi szynowemu przez kierującego pojazdem	art. 16 ust. 6	250
21	art. 97	Niekorzystanie z pasów bezpieczeństwa podczas jazdy	art. 39 ust. 1	100
		Przewożenie dziecka w pojeździe:		
22		1) poza fotelikiem ochronnym lub innym urządzeniem do przewożenia dzieci	art. 45 ust. 2 pkt 5 lub art. 39 ust. 3	150
23		2) w foteliku ochronnym, siedzącego tyłem do kierunku jazdy na przednim siedzeniu pojazdu wyposażonego w poduszkę powietrzną dla pasażera	art. 45 ust. 2 pkt 4	150
24		Kierowanie pojazdem przewożącym pasażerów niekorzystających z pasów bezpieczeństwa	art. 45 ust. 2 pkt 3	100
25	art. 97	Nieużywanie kasku ochronnego odpowiadającego właściwym warunkom technicznym podczas jazdy motocyklem, czterokołowcem lub motorowerem	art. 40 ust. 1	100
26		Kierowanie motocyklem, czterokołowcem lub motorowerem przewożącym pasażera nieużywającego kasku ochronnego odpowiadającego właściwym warunkom technicznym	art. 45 ust. 2 pkt 3	100
27		Przewożenie osoby w stanie nietrzeźwości, stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu na rowerze lub motorowerze albo motocyklu poza bocznym wózkiem	art. 45 ust. 2 pkt 2	150
28		Korzystanie podczas jazdy z telefonu wymagające trzymania słuchawki lub mikrofonu w ręku przez kierującego pojazdem	art. 45 ust. 2 pkt 1	200
29	art. 90 lub art. 97	Wjeżdżanie na pas między jezdniami	art. 45 ust. 1 pkt 5	100

30	art. 90	Niedopełnienie obowiązków przez uczestników wypadku poprzez nieusunięcie pojazdu z miejsca wypadku, w którym nie było zabitego lub rannego	art. 44 ust. 1 pkt 3 lub ust. 3	150
31	art. 97	Nieużywanie elementów odbłaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu przez osobę wykonującą roboty lub inne czynności na drodze	art. 41	150
32		Brak oznaczenia lub niewłaściwe oznaczenie pojazdów do nauki jazdy lub przeprowadzania egzaminu państwowego	art. 55 ust. 1	300
B Włączanie się do ruchu				
33	art. 90	Nieustąpienie pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu podczas włączania się do ruchu	art. 17 ust. 2	300
34		Uniemożliwienie włączenia się do ruchu autobusowi (trolejbusowi) sygnalizującemu zamiar zmiany pasa ruchu lub wjechania z zatoki na jezdnię z oznaczonego przystanku na obszarze zabudowanym	art. 18 ust. 1	200
35		Naruszenie obowiązków przez kierującego pojazdem zbliżającego się do miejsca postoju autobusu szkolnego	art. 18a ust. 1	200
C Prędkość i hamowanie				
	art. 92a	Przekroczenie dopuszczalnej prędkości:	art. 20 lub art. 31 ust. 1 pkt 1 albo § 27, § 31 lub § 81 ust. 1 i 2 [1]	
36		do 10 km/h		do 50
37		o 11–20 km/h		od 50 do 100
38		o 21–30 km/h		od 100 do 200
39		o 31–40 km/h		od 200 do 300
40		o 41–50 km/h		od 300 do 400
41	o 51 km/h i więcej	od 400 do 500		
42	art. 90	Hamowanie w sposób powodujący zagrożenie bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienie	art. 19 ust. 2 pkt 2	od 100 do 300
43		Jazda z prędkością utrudniającą ruch innym kierującym	art. 19 ust. 2 pkt 1	od 50 do 200
44	art. 97	Niezachowanie przez kierujących pojazdami objętymi indywidualnym ograniczeniem prędkości albo pojazdami lub zespołami pojazdów o długości większej niż 7 metrów niezbędnego odstępu od pojazdów znajdujących się przed nimi	art. 19 ust. 3	200
45		Przekroczenie indywidualnie określonej dopuszczalnej prędkości dla danego pojazdu	art. 21 ust. 4 lub art. 63 ust. 2 pkt 4 lub ust. 3 pkt 2 lit. d	zgodnie z lp. 36–41

D Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu				
46	art. 90 lub art. 97	Zawracanie w warunkach, w których mogłoby to zagrazać bezpieczeństwu ruchu lub ruch ten utrudnić	art. 22 ust. 6 pkt 4	od 200 do 400
47		Zawracanie w tunelach, na mostach i wiaduktach oraz na drogach jednokierunkowych	art. 22 ust. 6 pkt 1	200
48		Utrudnianie lub tamowanie ruchu poprzez nie-sygnalizowanie lub błędne sygnalizowanie manewru	art. 22 ust. 5	200
49		Nieodpowiednie ustawienie pojazdu na jezdni przed skręceniem	art. 22 ust. 2	150
50	art. 90	Nieustąpienie pierwszeństwa przez kierującego pojazdem zmieniającego zajmowany pas ruchu	art. 22 ust. 4	250
E Wymijanie, omijanie i cofanie				
51	art. 90 lub art. 97	Omijanie pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu	art. 26 ust. 3 pkt 2	500
52		Omijanie pojazdu oczekującego na otwarcie ruchu przez przejazd kolejowy w sytuacji, w której wymagało to wjechania na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu	art. 28 ust. 3 pkt 4	250
53	art. 90	Utrudnianie ruchu podczas cofania	art. 23 ust. 1 pkt 3	od 50 do 200
54	art. 90 lub art. 97	Naruszenie zakazów cofania w tunelach, na mostach i wiaduktach	art. 23 ust. 2	200
F Wyprzedzanie				
55	art. 97	Wyprzedzanie na przejściach dla pieszych lub bezpośrednio przed nimi	art. 26 ust. 3 pkt 1	200
56		Wyprzedzanie na przejazdach dla rowerzystów lub bezpośrednio przed nimi	art. 27 ust. 4	200
	art. 90	Naruszenie przez kierującego obowiązku upewnienia się przed wyprzedzaniem, czy:		
57		1) ma odpowiednią widoczność i dostateczne miejsce do wyprzedzania bez utrudnienia komukolwiek ruchu	art. 24 ust. 1 pkt 1	250
58		2) kierujący jadący za nim nie rozpoczął manewru wyprzedzania	art. 24 ust. 1 pkt 2	250
59	art. 97	Naruszenie zakazu wyprzedzania pojazdu silnikowego przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia	art. 24 ust. 7 pkt 1	300
60		Naruszenie zakazu wyprzedzania na zakrętach	art. 24 ust. 7 pkt 2	300

		oznaczonych znakami ostrzegawczymi		
61		Naruszenie zakazu wyprzedzania na skrzyżowaniach	art. 24 ust. 7 pkt 3	300
62		Wyprzedzanie na przejazdach kolejowych albo tramwajowych i bezpośrednio przed nimi	art. 28 ust. 3 pkt 3 lub ust. 6	300
63	art. 97	Wyprzedzanie bez zachowania bezpiecznego odstępu od wyprzedzanego pojazdu lub uczestnika ruchu	art. 24 ust. 2	300
63a	art. 97	Wyprzedzanie z niewłaściwej strony	art. 24 ust. 3-5	200
64	art. 90 lub art. 97 art. 90 lub art. 97	Zwiększanie prędkości przez kierującego pojazdem wyprzedzanym	art. 24 ust. 6 art. 24 ust. 6	350
65		Niestosowanie się przez kierującego pojazdem wolnobieżnym, ciągnikiem rolniczym lub pojazdem bez silnika do obowiązku zjechania jak najbardziej na prawo w celu ułatwienia wyprzedzenia		100
66	art. 97	Wyprzedzanie pojazdu uprzywilejowanego na obszarze zabudowanym	art. 24 ust. 11	300
G Przecinanie się kierunków ruchu				
67	art. 90	Nieustąpienie przez kierującego pojazdem pierwszeństwa pieszym znajdującym się na przejściu	art. 26 ust. 1	350
68		Nieustąpienie przez kierującego pojazdem pierwszeństwa pieszym na skrzyżowaniu przy skręcaniu w drogę poprzeczną	art. 26 ust. 2	350
69		Nieustąpienie przez kierującego pojazdem pierwszeństwa pieszym przy przejeżdżaniu przez chodnik lub drogę dla pieszych albo podczas jazdy po placu, na którym ruch pieszych i pojazdów odbywa się po tej samej powierzchni	art. 26 ust. 4 albo ust. 5	350
70		Nieustąpienie przez kierującego pojazdem pierwszeństwa rowerowi znajdującemu się na przejeździe dla rowerzystów	art. 27 ust. 1	350
70a		Nieustąpienie przez kierującego pojazdem, który skręca w drogę poprzeczną, pierwszeństwa rowerzyście jadącemu na wprost po jezdni, pasie ruchu dla rowerów, drodze dla rowerów lub innej części drogi, którą zamierza opuścić	art. 27 ust. 1a	350
71		Nieustąpienie przez kierującego pojazdem	art. 27 ust. 3	350

		pierwszeństwa rowerowi przy przejeżdżaniu przez drogę dla rowerów poza jezdnią		
72	art. 90 lub art. 97	Niezatrzymanie pojazdu w celu umożliwienia przejścia przez jezdnię osobie niepełnosprawnej, używającej specjalnego znaku lub osobie o widocznej ograniczonej sprawności ruchowej	art. 26 ust. 7	350
73		Naruszenie obowiązku usunięcia pojazdu unieruchomionego na przejeździe kolejowym (tramwajowym) lub ostrzegania kierujących pojazdami szynowymi w sytuacji, w której usunięcie pojazdu nie było możliwe	art. 28 ust. 4 lub ust. 6	300
74		Naruszenie obowiązku zatrzymania pojazdu w takim miejscu i na taki czas, aby umożliwić pieszym swobodny dostęp do pojazdów komunikacji publicznej – w przypadku braku wysepki dla pasażerów na przystanku	art. 26 ust. 6	100
75	art. 97	Naruszenie zakazu objeżdżania opuszczonych zapór lub półzapór oraz wjeżdżania na przejazd, jeśli opuszczanie ich zostało rozpoczęte lub podnoszenie ich nie zostało zakończone	art. 28 ust. 3 pkt 1	300
76		Naruszenie zakazu wjeżdżania na przejazd, jeśli po jego drugiej stronie nie ma miejsca do kontynuowania jazdy	art. 28 ust. 3 pkt 2	300
77	art. 90 lub art. 97	Jazda wzdłuż po chodniku lub przejściu dla pieszych pojazdem silnikowym	art. 26 ust. 3 pkt 3	250
78		Jazda wzdłuż po chodniku lub przejściu dla pieszych innym pojazdem niż pojazd silnikowy		100
79		Naruszenie przez kierującego zakazu wjeżdżania na skrzyżowanie, jeśli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy	art. 25 ust. 4 pkt 1	300
H Ostrzeżenie oraz jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza				
80	art. 88 lub art. 90	Niewłączenie przez kierującego pojazdem wymaganych świateł w czasie jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza	art. 30 ust. 1 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. a	200
81	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego pojazdem innym niż silnikowy zakazu wyprzedzania innych pojazdów w czasie	art. 30 ust. 1 pkt 2 lit. b	100

		jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza oraz obowiązku korzystania z pobocza drogi, a jeżeli nie jest to możliwe – to jazdy jak najbliższej krawędzi jezdni		
82	art. 97	Nadużywanie sygnałów dźwiękowych lub świetlnych	art. 29 ust. 2 pkt 1	100
83		Używanie sygnałów dźwiękowych na obszarze zabudowanym	art. 29 ust. 2 pkt 2	100
84	art. 90 lub art. 97	Używanie tylnych świateł przeciwmgłowych przy normalnej przejrzystości powietrza	art. 30 ust. 3	100
I Holowanie				
85	art. 97	Holowanie pojazdu, w którym znajduje się kierujący niemający wymaganych uprawnień do kierowania tym pojazdem	art. 31 ust. 1 pkt 3	250
86		Holowanie pojazdu na połączeniu sztywnym, jeżeli nie jest sprawny co najmniej jeden układ hamulcowy, albo na połączeniu giętkim, jeżeli nie są sprawne dwa układy hamulcowe	art. 31 ust. 1 pkt 6	250
87		Holowanie pojazdu o niesprawnym układzie kierowniczym lub niesprawnych hamulcach	art. 31 ust. 2 pkt 1	250
88		Holowanie pojazdu na połączeniu giętkim, jeżeli w pojeździe tym działanie układu hamulcowego uzależnione jest od pracy silnika, a silnik jest unieruchomiony	art. 31 ust. 2 pkt 2	250
89		Holowanie więcej niż jednego pojazdu, z wyjątkiem pojazdu członowego	art. 31 ust. 2 pkt 3	250
90		Holowanie pojazdem z przyczepą (naczepą)	art. 31 ust. 2 pkt 4	250
		Naruszenie przez kierującego warunków holowania poprzez:		
91		1) niewłączenie w pojeździe holującym świateł mijania	art. 31 ust. 1 pkt 2	100
92		2) nieprawidłowe połączenie pojazdu holowanego z holującym	art. 31 ust. 1 pkt 4	150
93		3) brak oznaczenia lub niewłaściwe oznaczenie pojazdu holowanego	art. 31 ust. 1 pkt 5	150
94		4) niezachowanie właściwej odległości między pojazdami holowanym a holującym	art. 31 ust. 1 pkt 7	100
95		5) niewłaściwe oznakowanie połączenia między pojazdami (holu) albo brak takiego		50

		oznakowania		
J Przepisy o ruchu rowerów, motorowerów, pojazdów zaprzęgowych oraz ruchu zwierząt				
96	art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem obowiązku przewożenia dziecka do lat 7 na dodatkowym siodełku	art. 33 ust. 2	50
96a	art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem obowiązku korzystania z drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów, jeśli są one wyznaczone dla kierunku, w którym się porusza lub zamierza skręcić	art. 33 ust. 1	50
97	art. 90	Nieustąpienie miejsca pieszym przez kierującego rowerem korzystającego z drogi dla rowerów i pieszych	art. 33 ust. 1	50
97a	art. 90	Nieopuszczenie przez kierującego rowerem śluzы rowerowej, kiedy zaistnieje możliwość kontynuowania jazdy w zamierzonym kierunku	art. 33 ust. 1a	50
98	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem lub motorowerem zakazu jazdy po jezdni obok innego uczestnika ruchu, z zastrzeżeniem lp. 98a	art. 33 ust. 3 pkt 1	50
98a	art. 90	Utrudnianie poruszania się innym uczestnikom ruchu przez kierującego rowerem jadącego po jezdni obok innego roweru lub motoroweru	art. 33 ust. 3 pkt 1 w zw. z ust. 3a	200
99		Naruszenie przez kierującego rowerem lub motorowerem zakazu jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na pedałach lub podnóżkach	art. 33 ust. 3 pkt 2	50
100		Naruszenie przez kierującego rowerem lub motorowerem zakazu czepiania się pojazdów	art. 33 ust. 3 pkt 3	100
101	(uchylona)			
102	(uchylona)			
103	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem przepisów o korzystaniu z chodnika lub drogi dla pieszych	art. 33 ust. 5	50
104		Naruszenie przez kierującego pojazdem zaprzęgowym zakazu jazdy obok innego uczestnika ruchu na jezdni	art. 34 ust. 5 pkt 2	100
105		Naruszenie przez kierującego pojazdem zaprzęgowym zakazu pozostawiania pojazdu niezabezpieczonego przed ruszeniem	art. 34 ust. 5 pkt 3	100
106		Naruszenie przez kierującego pojazdem	art. 34 ust. 5 pkt 4	50

		zaprzęgowym zakazu jazdy pojazdami na płozach bez dzwonków lub grzechotek		
107		Naruszenie przez jeźdźcę lub poganiacza obowiązku korzystania z określonej drogi lub części drogi	art. 35 ust. 1	100
108		Pędzenie zwierząt płochliwych, niesprawnych fizycznie lub niedających sobą kierować	art. 35 ust. 2	50
109		Pędzenie zwierząt bez odpowiedniego nadzoru, a pojedynczych bez uwięzi	art. 37 ust. 1	50
110		Naruszenie przez poganiacza obowiązku poruszania się po lewej stronie pędzonych zwierząt	art. 37 ust. 2 pkt 1	50
111		Naruszenie przez poganiacza obowiązku używania, w okresie niedostatecznej widoczności, odpowiedniego oświetlenia	art. 37 ust. 2 pkt 2	50
112		Naruszenie przez poganiacza zakazu pędzenia zwierząt po określonych drogach	art. 37 ust. 4 pkt 1	50
113		Naruszenie przez poganiacza zakazu przepędzania zwierząt w poprzek drogi w miejscu niewidocznym na dostateczną odległość	art. 37 ust. 4 pkt 3	50
114		Naruszenie przez poganiacza zakazu zatrzymywania zwierząt na jezdni	art. 37 ust. 4 pkt 4	50
115		Naruszenie przez poganiacza zakazu dopuszczania do zajmowania przez zwierzęta więcej niż prawej połowy jezdni albo drogi dla pieszych lub rowerów	art. 37 ust. 4 pkt 5	50
116	art. 97	Naruszenie nakazu, aby w czasie postoju na drodze poza obszarem zabudowanym pojazd zaprzęgowy znajdował się poza jezdnią	art. 46 ust. 3	50
117	art. 90 lub art. 91	Pozostawienie pojazdu zaprzęgowego na postoju bez zachowania środków ostrożności niezbędnych do uniknięcia wypadku	art. 46 ust. 5	50
118	art. 97	Naruszenie wprowadzonych przez radę powiatu zakazów pędzenia zwierząt	art. 37 ust. 5	50
K Autostrady i drogi ekspresowe				
119	art. 90 lub art. 97	Naruszenie zakazu zawracania na autostradzie lub drodze ekspresowej	art. 22 ust. 6 pkt 2 lub pkt 3	300
120		Cofanie na autostradzie lub drodze ekspresowej	art. 23 ust. 2	300
121		Wjazd na autostradę lub drogę ekspresową pojazdem, dla ruchu którego drogi te nie są	art. 45 ust. 1 pkt 4	250

		przeznaczone		
122		Zatrzymanie lub postój pojazdu na autostradzie lub drodze ekspresowej w innych miejscach niż wyznaczone w tym celu	art. 49 ust. 3	300
123		Nieusunięcie z jezdni pojazdu unieruchomionego z przyczyn technicznych oraz nieostrzeżenie innych uczestników ruchu	art. 49 ust. 3	300
124		Niesygnalizowanie lub niewłaściwe sygnalizowanie postoju pojazdu silnikowego z powodu uszkodzenia lub wypadku na autostradzie lub drodze ekspresowej	art. 50 ust. 1 pkt 1 lub ust. 2 pkt 1	300
L Zatrzymanie i postój				
125	art. 90 lub art. 97	Zatrzymanie lub postój pojazdu w warunkach, w których nie jest on z dostatecznej odległości widoczny dla innych kierujących lub powoduje utrudnienie ruchu	art. 46 ust. 1	od 100 do 300
126		Niezachowanie wymaganego odstępu za poprzedzającym pojazdem przez kierującego pojazdem w tunelu, podczas zatrzymania wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego	art. 47a	100
127		Zatrzymywanie pojazdu: 1) na przejeździe kolejowym lub tramwajowym, na skrzyżowaniu oraz w odległości mniejszej niż 10 m od przejazdu lub skrzyżowania	art. 49 ust. 1 pkt 1	300
128		2) na przejściu dla pieszych lub na przejeździe dla rowerzystów oraz w odległości mniejszej niż 10 m przed tym przejściem lub przejazdem, a na drodze dwukierunkowej o dwóch pasach ruchu – także za nimi	art. 49 ust. 1 pkt 2	od 100 do 300
129		3) w tunelu, na moście lub na wiadukcie	art. 49 ust. 1 pkt 3	200
130		4) na jezdni wzdłuż linii ciągłej oraz w pobliżu jej punktów krańcowych, jeżeli kierujący pojazdami wielośladowymi są zmuszeni do najeżdżania na tę linię	art. 49 ust. 1 pkt 4	100
131		5) na jezdni obok linii przerywanej wyznaczającej krawędź jezdni oraz na jezdni lub na poboczu obok linii ciągłej wyznaczającej krawędź jezdni	art. 49 ust. 1 pkt 5	100
132		6) w odległości mniejszej niż 10 m od przedniej strony znaku lub sygnału drogowego, jeżeli pojazd je	art. 49 ust. 1 pkt 6	100

		zasłania		
133		7) przy lewej krawędzi jezdni	art. 49 ust. 1 pkt 7	100
134		8) na pasie między jezdniami	art. 49 ust. 1 pkt 8	100
135		9) w odległości mniejszej niż 15 m od słupka lub tablicy oznaczającej przystanek, a na przystanku z zatoką – na całej jej długości	art. 49 ust. 1 pkt 9	100
136		10) w odległości mniejszej niż 15 m od punktów krańcowych wysepki, jeżeli jezdnia z prawej jej strony ma tylko jeden pas ruchu	art. 49 ust. 1 pkt 10	100
137	art. 90 lub art. 97	Na drodze dla rowerów, pasie ruchu dla rowerów lub w śluzie rowerowej, z wyjątkiem roweru	art. 49 ust. 1 pkt 11	100
138	art. 84, 90 lub art. 91	Brak sygnalizowania lub niewłaściwe sygnalizowanie postoju pojazdu z powodu uszkodzenia lub wypadku	art. 50 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 pkt 2	150
139	art. 90 lub art. 97	Naruszenie warunków dopuszczalności zatrzymania lub postoju pojazdu na chodniku	art. 47	100
140		Naruszenie obowiązku zatrzymania pojazdu na jezdni jak najbliżej jej krawędzi i równoległe do niej	art. 46 ust. 2	100
141		Naruszenie obowiązku umieszczenia pojazdu (z wyjątkiem pojazdu zaprzęgowego) poza jezdnią w czasie postoju na drodze poza obszarem zabudowanym	art. 46 ust. 3	od 150 do 300
142		Naruszenie zakazu postoju w miejscach utrudniających wjazd lub wyjazd	art. 49 ust. 2 pkt 1	100
143		Naruszenie zakazu postoju w miejscach utrudniających dostęp do innego prawidłowo zaparkowanego pojazdu lub wyjazd tego pojazdu	art. 49 ust. 2 pkt 2	100
144		Naruszenie zakazu postoju przed lub za przejazdem kolejowym na odcinku od przejazdu do słupka wskaźnikowego z jedną kreską	art. 49 ust. 2 pkt 3	100
145		Naruszenie zakazu postoju w strefie zamieszkania w miejscach innych niż wyznaczone	art. 49 ust. 2 pkt 4	100
146		Naruszenie zakazu postoju na obszarze zabudowanym pojazdu lub zespołu pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 16 ton lub o długości przekraczającej 12 m	art. 49 ust. 2 pkt 5	od 200 do 300

M Używanie świateł zewnętrznych						
147	art. 88	Jazda bez wymaganych świateł od zmierzchu do świtu	art. 51 ust. 1	200		
148		Jazda bez wymaganych świateł od świtu do zmierzchu	art. 51 ust. 1 lub 2	100		
149		Jazda bez wymaganych świateł pojazdami niewyposażonymi w światła mijania, drogowe lub do jazdy dziennej	art. 51 ust. 6	100		
150		Jazda bez wymaganych świateł w tunelu, niezależnie od pory doby	art. 51 ust. 1 lub ust. 6	200		
151		Nieużywanie wymaganego oświetlenia podczas zatrzymania lub postoju w warunkach niedostatecznej widoczności	art. 52 ust. 1 lub ust. 2 lub art. 30 ust. 2	od 150 do 300		
152	art. 90	Korzystanie ze świateł drogowych w sposób niezgodny z przepisami	art. 51 ust. 3	200		
153	art. 90 lub art. 97	Naruszenie warunków dopuszczalności używania przednich świateł przeciwmglowych	art. 51 ust. 5	100		
154		Używanie "szperacza" podczas jazdy	art. 52 ust. 3	100		
N Używanie pojazdów w ruchu drogowym						
155	art. 90 lub art. 97	Bezpodstawne korzystanie z ułatwień w ruchu drogowym przez kierującego pojazdem uprzywilejowanym	art. 53 ust. 2	300		
156		art. 97	Używanie pojazdu w sposób zagrażający bezpieczeństwu osoby znajdującej się w pojeździe lub poza nim	art. 60 ust. 1 pkt 1	200	
157			Zakrywanie świateł oraz urządzeń sygnalizacyjnych	art. 60 ust. 1 pkt 2	200	
158			Zakrywanie tablic rejestracyjnych lub innych wymaganych tablic albo znaków, które powinny być widoczne		100	
159			Oddalenie się kierującego od pojazdu, gdy silnik jest w ruchu	art. 60 ust. 2 pkt 1	50	
160			Używanie opon z umieszczonymi w nich na trwałe elementami przeciślizgowymi	art. 60 ust. 2 pkt 5	100	
161			Używanie łańcuchów przeciślizgowych na oponach na drodze niepokrytej śniegiem	art. 60 ust. 3	100	
162			art. 90 lub art. 97	Wjeżdżanie między jadące w kolumnie rowery lub wózki rowerowe	art. 32 ust. 6	200
			art. 97	Naruszenie przepisów dotyczących przewozu dzieci lub młodzieży przez:		
163				1) kierującego pojazdem przewożącym dzieci lub młodzież	art. 57 ust. 1	200
164				2) oznaczenie pojazdu	art. 57 ust. 3	50

		tablicami informującymi, że przewożone są nim dzieci lub młodzież, w czasie gdy dzieci lub młodzież nie są przewożone		
165	art. 90	3) kierującego innym pojazdem	art. 57 ust. 2	200
165a	art. 97	Niedopełnienie przez kierującego autobusem szkolnym obowiązku:	art. 57a ust. 1	200
165b		1) włączenia świateł awaryjnych podczas wsiadania lub wysiadania dzieci		
		2) zdjęcia, zasłonięcia lub złożenia tablicy z napisem "autobus szkolny" i jeżeli są przewożone inne osoby lub nie przewozi się żadnych osób	art. 57a ust. 3	50
166	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przepisów dotyczących przewozu osób niepełnosprawnych przez kierującego pojazdem przewożącym takie osoby	art. 58 ust. 1	200
167		Niezachowanie szczególnej ostrożności przez kierującego pojazdem, który omija pojazd przeznaczony do przewozu osób niepełnosprawnych	art. 58 ust. 2	200
168		Naruszenie przepisów o obowiązku wysyłania przez pojazdy żółtych sygnałów błyskowych	art. 54 ust. 1 lub ust. 3	200
169		Bezpodstawne używanie żółtego sygnału błyskowego	art. 54 ust. 4	100
170	art. 97	Ozdabianie tablic rejestracyjnych oraz umieszczanie z przodu lub z tyłu pojazdu znaków, napisów lub przedmiotów ograniczających czytelność tych tablic	art. 60 ust. 1 pkt 3	50
171		Używanie pojazdu na obszarze zabudowanym w sposób powodujący uciążliwości związane z nadmierną emisją spalin do środowiska lub nadmiernym hałasem	art. 60 ust. 2 pkt 2	do 300
172		Nieoznaczenie pojazdu zarejestrowanego za granicą znakiem określającym państwo rejestracji	art. 59 ust. 2	100
173		Umieszczenie na pojeździe znaku określającego inne państwo niż to, w którym pojazd został zarejestrowany	art. 60 ust. 1 pkt 4	100
174		Pozostawienie pracującego silnika podczas postoju na obszarze zabudowanym	art. 60 ust. 2 pkt 3	100
O Przewóz ładunków i ciągnięcie przyczep				
175	art. 97	Umieszczenie na pojeździe ładunku w sposób zasłaniający światła lub	art. 61 ust. 2 pkt 4	200

		urządzenia sygnalizacyjne		
176		Umieszczenie na pojeździe ładunku w sposób zasłaniający tablice rejestracyjne lub inne tablice albo znaki, w które pojazd jest wyposażony	art. 61 ust. 2 pkt 4	100
177		Przewożenie ładunku nieoznaczonego lub oznaczonego w niewłaściwy sposób	art. 61 ust. 8 w zw. z ust. 9	150
178		Niezabezpieczenie urządzeń służących do mocowania ładunku przed rozluźnieniem się, swobodnym zwisaniem lub spadnięciem podczas jazdy	art. 61 ust. 4	200
179		Naruszenie przepisów o przewozie ładunków sypkich	art. 61 ust. 5	150
180		Ciągnięcie przyczepy o rzeczywistej masie całkowitej większej niż dopuszczalna w odniesieniu do określonego rodzaju pojazdu ciągnącego	art. 62 ust. 1	od 100 do 300
P Przewóz osób				
181	art. 97 art. 97 art. 97 art. 97	Przewóz osób pojazdem nieprzeznaczonym lub nieprzystosowanym do tego celu	art. 63 ust. 1 art. 63 ust. 1	100 za każdą osobę przewożoną w niewłaściwy sposób, nie więcej niż 500
182		Przewóz osób w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określonych w dowodzie rejestracyjnym pojazdu albo wynikających z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji		100 za każdą osobę ponad określoną liczbę, nie więcej niż 500
183		Naruszenie warunków przewozu osób w przyczepach, z zastrzeżeniem że w przypadku naruszenia warunku dopuszczalnej prędkości lub liczby przewożonych osób stosuje się odpowiednio lp. 36–41 lub 182	art. 63 ust. 3	100
184		Naruszenie warunków dopuszczalności przewozu osób samochodem ciężarowym poza kabiną kierowcy, z zastrzeżeniem że w przypadku naruszenia warunku dopuszczalnej prędkości stosuje się odpowiednio lp. 36–41	art. 63 ust. 2	100
185		Naruszenie zakazu palenia tytoniu lub spożywania pokarmów w czasie jazdy	art. 63 ust. 5	50
III. Kierujący				
186	art. 94 § 1	Kierowanie pojazdem silnikowym, z wyłączeniem czterokołowca lekkiego, lub tramwajem przez osobę niemającą:	art. 3 w zw. z art. 4–7 [5]	500

		1) uprawnienia do kierowania pojazdami		
187		2) uprawnienia wymaganego dla danego rodzaju pojazdu		300
187a	art. 94 § 1	Kierowanie motorowerem lub czterokołowcem lekkim przez osobę niemającą do tego uprawnienia	art. 3 w zw. z art. 4–6 [5]	200
188	art. 94 § 1	Kierowanie bez uprawnienia rowerem, wózkiem rowerowym lub pojazdem zaprzęgowym	art. 3 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 2 lub 3 [5]	100
189	art. 95	Kierowanie pojazdem przez osobę nieposiadającą przy sobie wymaganych dokumentów	art. 38 lub art. 71 ust. 5a	50 za brak każdego z wymaganych dokumentów, nie więcej niż 250
189a	art. 87 § 1a	Kierowanie na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu pojazdem innym niż mechaniczny przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu	art. 45 ust. 1 pkt 1	500
189b	art. 87 § 2	Kierowanie na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu pojazdem innym niż mechaniczny przez osobę znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka	art. 45 ust. 1 pkt 1	300–500
IV. Inne wykroczenia				
190	art. 85 § 1	<i>Samowolne umieszczanie, usuwanie, włączanie, wyłączenie, zmiana położenia lub zastanianie znaku, sygnału drogowego oraz urządzenia ostrzegawczo-zabezpieczającego lub kontrolnego</i>	art. 45 ust. 1 pkt 8	400
191	art. 100 pkt 2	Używanie pojazdu niszczącego nawierzchnię drogi	art. 39 ust. 1 pkt 2 lub 3 [2]	300
192	art. 96 § 1 pkt 2	Dopuszczenie przez właściciela, posiadacza, użytkownika lub prowadzącego pojazd do prowadzenia pojazdu na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu przez osobę niemającą wymaganych uprawnień	art. 3 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 2 lub 3 [5]	300
193	art. 96 § 1 pkt 5	Dopuszczenie przez właściciela, posiadacza, użytkownika lub prowadzącego pojazd do jazdy na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu pojazdu: 1) nienależycie zaopatrzonego w wymagane urządzenia lub przyrządy albo pomimo	art. 66	od 50 do 200

		że nie nadają się one do spełnienia swojego przeznaczenia		
194	art. 96 § 1 pkt 4	2) pomimo braku wymaganych dokumentów stwierdzających dopuszczenie pojazdu do ruchu	art. 71	50
195	art. 91	Zaśmiecanie lub zanieczyszczanie drogi publicznej	art. 45 ust. 1 pkt 9	od 50 do 200
196	art. 97	Samowolne umieszczanie na drodze znaków, napisów lub symboli	art. 45 ust. 1 pkt 10	100
197	art. 100 pkt 4	Wypasanie zwierzęcia gospodarskiego w pasie drogowym	art. 39 ust. 1 pkt 10 [2]	50
198	art. 102	Uchylenie się od obowiązku utrzymania w należytych stanie zjazdów z dróg publicznych do przyległych nieruchomości	art. 30 [2]	200
199	art. 101	Uchylenie się od obowiązku oczyszczania i usuwania błota, kurzu, śniegu lub lodu z odcinków dróg publicznych o twardej nawierzchni przechodzących przez obszary o zabudowie ciągłej lub skupionej poza miastami lub osiedlami	art. 5 [3]	200
200	art. 97	Naruszenie przepisów w sprawie okresowych ograniczeń oraz zakazu ruchu niektórych rodzajów pojazdów na drogach	§ 2 [4]	od 200 do 500
200a	art. 96b	Posługiwanie się przez osobę do tego nieuprawnioną kartą parkingową, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym	art. 8 ust. 1 lub 2	300
	art. 96b w zb. z art. 92 § 1	Posługiwanie się przez osobę do tego nieuprawnioną kartą parkingową, o której mowa w art. 8 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, i jednocześnie niestosowanie się do znaków drogowych:		
200b		B-3 "zakaz wjazdu pojazdów silnikowych, z wyjątkiem motocykli jednośladowych", B-3a "zakaz wjazdu autobusów", B-4 "zakaz wjazdu motocykli"		
200c		B-10 "zakaz wjazdu motorowerów"	art. 8 ust. 1 lub 2 i § 18 ust. 1–3 [1]	550
200d		B-35 "zakaz postoju", B-37 lub B-38 "zakaz postoju w dni... "	art. 8 ust. 1 lub 2 i § 28 ust. 1 albo 6 [1]	400
200e		B-39 "strefa ograniczonego postoju"	art. 8 ust. 1 lub 2 i § 29 [1]	400
200f		D-18 "parking" lub D-18b	art. 8 ust. 1 lub 2 i § 52 ust. 6 w	800

		"parking zadaszony", z umieszczoną pod znakiem tabliczką T-29, albo D-18a "parking – miejsce zastrzeżone", z umieszczoną pod znakiem tabliczką T-29	zw. z § 2 ust. 4 albo § 52 ust. 4 w zw. z § 2 ust. 4 [1]	
200g		P-18 "stanowisko postojowe" i P-24 "miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej" albo P-20 "koperta" i P-24 "miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej", umieszczonego samodzielnie bez znaku pionowego D-18, D-18a lub D-18b	art. 8 ust. 1 lub 2 i § 90 ust. 2 i § 92 albo § 90 ust. 4 i § 92 [1]	800
V. Znaki i sygnały drogowe				
	art. 90 lub art. 92 § 1 art. 90 lub art. 92 § 1	Niestosowanie się do znaków:		
201		1) B-3 "zakaz wjazdu pojazdów silnikowych, z wyjątkiem motocykli jednośladowych", B-3a "zakaz wjazdu autobusów", B-4 "zakaz wjazdu motocykli", B6 "zakaz wjazdu ciągników rolniczych" lub B-7 "zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z przyczepą"	§ 18 ust. 1–3 lub ust. 6–8	250
202	art. 90 lub art. 92 § 1 art. 90 lub art. 92 § 1	2) B-13 do B-14 "zakaz wjazdu..."	§ 19 [1]	250
203		3) C-12 "ruch okrężny"	§ 36 ust. 1 [1]	250
204		4) B-15 "zakaz wjazdu pojazdów o szerokości ponad m", B-16 "zakaz wjazdu pojazdów o wysokości ponad m" lub B-17 "zakaz wjazdu pojazdów o długości ponad m"	§ 20 ust. 1–3	150
204a		4a) B-5 "zakaz wjazdu samochodów ciężarowych", B-18 "zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad..... t" lub B-19 "zakaz wjazdu pojazdów o nacisku osi większym niż..... t"	§ 18 ust. 4 i 5, § 20 ust. 4 lub § 20 ust. 5 i 6 [1]	500
205		5) B-8 do B-12 "zakaz wjazdu..."	§ 18 ust. 9-13 [1]	100
206		6) B-29 "zakaz używania sygnałów dźwiękowych"	§ 24 ust. 1 [1]	100
207		7) B-31 "pierwszeństwo dla nadjeżdżających z przeciwka"	§ 25 [1]	100
208		8) B-32 "stój – kontrola celna" lub jego odpowiedników	§ 26 [1]	200
209		9) B-35 "zakaz postoju"	§ 28 ust. 1 [1]	100
210		10) B-36 "zakaz zatrzymywania się"	§ 28 ust. 2 [1]	100
211		11) B-37 lub B-38 "zakaz postoju w dni..."	§ 28 ust. 6 [1]	100
212		12) B-39 "strefa ograniczonego postoju"	§ 29 [1]	100
213		13) C-1 do C-11 "nakaz	§ 35 [1]	250

		jazdy..."		
214		14) C-13 "droga dla rowerów"	§ 37 ust. 1 [1]	100
215		15) C-14 "prędkość minimalna"	§ 38 ust. 1 [1]	100
216		16) C-17 "nakazany kierunek jazdy dla pojazdów z materiałami niebezpiecznymi"	§ 41 [1]	400
217		17) BT-1 "ograniczenie prędkości"	§ 81 ust. 1 i 2 [1]	100
218		18) BT-3 "blokada zwrotnicy"	§ 81 ust. 3 [1]	200
219		19) P-2 "linia pojedyncza ciągła"	§ 86 ust. 3 [1]	100
220		20) P-3 "linia jednostronnie przekraczalna"	§ 86 ust. 4 [1]	200
221		21) P-4 "linia podwójna ciągła"	§ 86 ust. 5 [1]	200
222		22) P-7b "linia krawędziowa ciągła"	§ 86 ust. 8 pkt 2 [1]	100
223		23) P-17 "linia przystankowa"	§ 90 ust. 1 [1]	100
224		24) C-18 "nakaz używania łańcuchów przeciwpoślizgowych"	§ 42 [1]	200
225		25) P-21 "powierzchnia wyłączona"	§ 90 ust. 5 [1]	100
226	art. 92 § 1	Niezatrzymanie pojazdu w związku ze znakiem B-20 "stop"	§ 21 ust. 1 pkt 1 lub ust. 2 albo ust. 4 [1]	100
227	art. 90 lub art. 92 § 1	Niezatrzymanie pojazdu we właściwym miejscu w związku z nadawanym sygnałem świetlnym	§ 99 [1] § 102 ust. 4 [1] § 107 [1]	100
228	art. 90 lub art. 92 § 1	Niestosowanie się do znaku:		
		1) D-11 "początek pasa ruchu dla autobusów" lub D-12 "pas ruchu dla autobusów" oraz P-22 "BUS"	§ 49 ust. 1 lub 2 [1] § 91 ust. 1 [1]	100
229		2) D-13 "początek pasa ruchu powolnego"	§ 49 ust. 3 [1]	100
230		3) D-18 "parking", D-18a "parking - miejsce zastrzeżone" lub D-18b "parking zadaszony"	§ 52 ust. 1-3, ust. 4 lub ust. 5 [1]	100
231		4) D-18 "parking" lub D-18b "parking zadaszony", z umieszczoną pod znakiem tabliczką T-29, albo D-18a "parking - miejsce zastrzeżone", z umieszczoną pod znakiem tabliczką T-29	§ 52 ust. 6 w zw. z § 2 ust. 4 albo § 52 ust. 4 w zw. z § 2 ust. 4 [1]	500
232		5) P-18 "stanowisko postojowe" i P-24 "miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej" albo P-20 "koperta" i P-24 "miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej", umieszczonego samodzielnie bez znaku pionowego D-18, D-18a lub D-18b	§ 90 ust. 2 i § 92 albo § 90 ust. 4 i § 92 [1]	500
233		6) D-19 "postój taksówek"	§ 53 [1]	100
234		7) F-10 "kierunki na pasach"	§ 72 lub	250

		ruchu" lub F-11 "kierunki na pasie ruchu" oraz P-8a "strzałka kierunkowa na wprost", P-8b "strzałka kierunkowa do skręcania" lub P-8c "strzałka kierunkowa do zawracania"	§ 87 ust. 1–2 [1]	
235		8) BT-4 "stop – zwrotnica eksploatowana jednostronnie"	§ 81 ust. 4 [1]	200
236		9) P-18 "stanowisko postojowe", P-19 "linia wyznaczająca pas postojowy"	§ 90 ust. 2–3 [1]	100
237		10) P-20 "koperta"	§ 90 ust. 4 [1]	100
	art. 90 lub art. 92 § 1	Niestosowanie się do sygnałów świetlnych przez:		
238		1) wejście na przejście dla pieszych, jeżeli sygnalizator S-5 nadaje sygnał czerwony	§ 98 ust. 2 pkt 2 [1]	100
239		2) kierującego kolumną pieszych, jeźdźca lub poganiacza	§ 100 [1]	100
240		3) kierującego pojazdem wjeżdżającego za sygnalizator, kiedy jest to zabronione	§ 95–98, 102, 104 lub 106 [1]	300–500
VI. Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym				
241	art. 86 § 1	Niezachowanie należytej ostrożności na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu i spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym		Kwota mandatu karnego przypisanego za naruszenie stanowiące znamię zagrożenia powiększona o 200 zł, jednak nie więcej niż 500
242	art. 86 § 2	Niezachowanie należytej ostrożności na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu i spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez osobę znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka		Kwota mandatu karnego przypisanego za naruszenie stanowiące znamię zagrożenia powiększona o 300 zł, jednak nie więcej niż 500

* Powołane w kolumnie 4 bez bliższego określenia przepisy oznaczają przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 i 1448, z 2013 r. poz. 700, 991, 1446 i 1611, z 2014 r. poz. 312, 486, 529, 768, 822 i 970 oraz z 2015 r. poz. 211).

[1] Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1393, z 2008 r. Nr 179, poz. 1104, z 2010 r. Nr 65, poz. 412, z 2011 r. Nr 89, poz. 509 i Nr 124, poz. 705 oraz z 2013 r. poz. 890 i 1325).

[2] Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460).

[3] Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 i 1593 oraz z 2015 r. poz. 87 i 122).

[4] Rozporządzenie Ministra Transportu z dnia 31 lipca 2007 r. w sprawie okresowych ograniczeń oraz zakazu ruchu niektórych rodzajów pojazdów na drogach (Dz. U. z 2013 r. poz. 839).

[5] Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2015 r. poz. 155).

TABELA C⁵⁾ (uchylona)

**5. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie nakładania grzywien
w drodze mandatu karnego
z dnia 22 lutego 2002 r. (Dz. U. Nr 20, poz. 201)**

(zm. Dz. U. z 2015 r. poz. 2358, Dz. U. 2011 Nr 187, poz. 1116, Dz. U. 2002 Nr 174, poz. 1424, Dz. U. 2002 Nr 148, poz. 1233, Dz. U. 2002 Nr 27, poz. 267)

Na podstawie art. 96 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia zarządza się, co następuje:

§ 1 [Zakres przedmiotowy] Rozporządzenie określa wzór formularza mandatu karnego i sposób nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

§ 2 [Wzory formularza]

- 1.¹⁾ Z zastrzeżeniem § 2a formularz, przy wykorzystaniu którego nakłada się grzywnę w drodze mandatu karnego, składa się z 5 odcinków: "A", "B", "C", "D" i "E", oznaczonych serią i numerem, ułożonych w książkę w postaci bloczka, umieszczoną w zespolonym pakiecie, z zachowaniem ciągłości numeracji. Odcinki "A", "B", "C" i "D" są wykonane na papierze samokopiującym.
2. Wzór odcinków formularza mandatu karnego, zwanego dalej "formularzem", określa załącznik do rozporządzenia.
- 3.²⁾ Parametry techniczne odcinka A i B formularza, o którym mowa w ust. 2, określa Polska Norma PN-F-01101 "Bankowość i pokrewne usługi finansowe – Wzory formularzy bankowych – Wzór formularza polecenia przelewu/wpłaty gotówkowej (W/P)".

§ 2a [Wzór formularza mandatu]³⁾

1. Nakładając grzywnę w drodze mandatu karnego, dopuszcza się użycie przez funkcjonariusza formularza mandatu wygenerowanego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego.
2. Wzór formularza mandatu, o którym mowa w ust. 1, odpowiada wzorowi określone w załączniku, z tym że nie jest on ułożony w książkę w postaci bloczka i nie posiada odcinków samokopiujących, a seria i numer mandatu są nadawane przez system automatycznie z puli numerów przydzielonych.
3. Na mandacie wygenerowanym przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego pieczęć organu nakładającego i własnoręczny podpis funkcjonariusza, który nałożył mandat, mogą być odtworzone mechanicznie, jeżeli odcinki "C", "D" i "E" formularza zawierają unikatowy identyfikator funkcjonariusza nakładającego mandat, a zabezpieczenia systemu odtwarzającego ten identyfikator wykluczają posłużenie się nim przez osobę nieuprawnioną, system zaś spełnia wymogi określone w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.⁴⁾).

§ 3 [Wylegitymowanie się funkcjonariusza] Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, funkcjonariusz nakładający grzywnę, zwany dalej "funkcjonariuszem", na żądanie sprawcy wykroczenia jest obowiązany okazać dokument uprawniający go do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego.

§ 4 [Mandat karny kredytowany]

- 1.⁵⁾ Funkcjonariusz, nakładając na sprawcę wykroczenia mandat karny kredytowany, po oddzieleniu części A i B od części C-E:
  - 1) na odcinku "A" formularza wpisuje wysokość nałożonej grzywny,
  - 2) na odcinku "C" formularza:
    - a) wpisuje wysokość nałożonej grzywny,
    - b) oznacza rodzaj mandatu oraz wypełnia rubryki dotyczące ukaranego zgodnie z opisem; w razie niemożności stwierdzenia numeru PESEL wpisuje się datę urodzenia ukaranego,
    - c) wpisuje rodzaj i charakter wykroczenia oraz kwalifikację prawną,
    - d) w przypadku naruszenia przepisów o ruchu drogowym, wpisuje liczbę punktów przewidzianych za to naruszenie na podstawie odrębnych przepisów,
    - e) wpisuje swój numer służbowy, datę nałożenia mandatu oraz składa swój podpis.
2. Sprawca wykroczenia potwierdza przyjęcie mandatu karnego kredytowanego, składając czytelny podpis na odcinku "C" formularza.
3. Sprawca wykroczenia ukarany mandatem karnym kredytowanym otrzymuje odcinki "A", "B" i "C" formularza.

§ 4a [Przesyłka polecona]⁶⁾ Jeżeli sprawca wykroczenia został pouczone, zgodnie z § 6, i pisemnie wyraził zgodę na przyjęcie mandatu karnego kredytowanego w określonej wysokości, odcinki "A", "B" i "C" formularza mogą zostać mu doręczone przesyłką poleconą za zwrotnym poświadczeniem odbioru. W takim przypadku

potwierdzeniem przyjęcia mandatu jest załączona do odcinka "D" pisemna zgoda sprawcy wykroczenia na jego przyjęcie wraz ze zwrotnym poświadczeniem doręczenia przesyłki zawierającej mandat. Za datę przyjęcia mandatu przyjmuje się dzień jego doręczenia.

§ 5 [Mandat gotówkowy]

1. Funkcjonariusz, nakładając na sprawcę wykroczenia mandat karny uiszczany w gotówce, wpisuje wysokość grzywny na odcinku "C" formularza, a następnie wypełnia ten odcinek zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 2.
2. Sprawca wykroczenia potwierdza przyjęcie mandatu karnego uiszczanego w gotówce, składając czytelny podpis na odcinku "C" formularza.
3. Sprawca wykroczenia ukarany mandatem karnym uiszczanym w gotówce otrzymuje odcinek "C" formularza.

§ 6 [Pouczenie sprawcy] Przed potwierdzeniem przez sprawcę wykroczenia przyjęcia mandatu karnego, o którym mowa w § 4 ust. 2 lub § 5 ust. 2, funkcjonariusz poucza sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy.

§ 7 [Mandat karny zaoczny]

- 1.⁷⁾ Funkcjonariusz, nakładając na sprawcę wykroczenia mandat karny zaoczny, wypełnia go zgodnie z § 4 ust. 1.
2. Sprawcy wykroczenia ukaranemu mandatem karnym zaocznym pozostawia się odcinki "A", "B" i "C" formularza.
- 3.⁸⁾ Mandat karny zaoczny można pozostawić osobie pełnoletniej, która zobowiąże się do przekazania go sprawcy wykroczenia. Osoba ta potwierdza otrzymanie odcinków "A", "B" i "C", wpisując swoje imię, nazwisko i adres miejsca zamieszkania na odwrocie odcinka "D" oraz potwierdzając prawdziwość tych danych własnoręcznym podpisem.
4. W razie niemożności doręczenia osobiście sprawcy wykroczenia odcinków formularza mandatu karnego, o których mowa w ust. 2, na drzwiach mieszkania sprawcy wykroczenia lub w miejscu widocznym na nieruchomości lub ruchomości, w tym na pojeździe należącym do sprawcy bądź przez niego użytkowanym, umieszcza się zawiadomienie.
5. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 4, powinno wskazywać, gdzie i kiedy odcinki mandatu karnego pozostawiono, oraz że należy je odebrać w ciągu 7 dni, wraz z pouczeniem, że odcinki mandatu karnego nieodebrane w terminie uważa się za doręczone.
- 6.⁹⁾ (*uchylony*)

§ 7a [Przepis przejściowy]¹⁰⁾ Błoczki mandatów karnych używane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia mogą być stosowane do dnia 31 lipca 2002 r.

§ 8 [Wejście w życie] Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik Mandaty karne (wzory).

11)

Mandaty karne (wzory)

ODCINEK A

MANDAT KARNY		SERIA Aa	NUMER 000000
zł ..... słownie			
POSIADACZ RACHUNKU ..... (nazwa i adres urzędu)			
DO WPLĄTY NA RACHUNEK ..... (nazwa banku i numer rachunku)			
		stempel dzienny	

ODCINEK B

MANDAT KARNY		SERIA Aa	NUMER 000000
zł ..... słownie			
POSIADACZ RACHUNKU ..... (nazwa i adres urzędu)			
DO WPLĄTY NA RACHUNEK ..... (nazwa banku i numer rachunku)			
		stempel dzienny	
		opłata	podpis

ODCINEK C — strona 1

MANDAT KARNY		SERIA Aa	NUMER 000000
Na podstawie art. 95 § 1 i art. 96 § 1 ustawy z dn. 24.08.01 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148) nałożono mandat karny w wysokości:			miejsce na pieczęć organu nakładającego mandat
zł ..... słownie			
kredytowany / gotówkowy / zaoczny – zaznaczyć właściwy			
..... <small>(imię, nazwisko, imię ojca) lub (dane wskazujące sprawcę wykroczenia – osobę ukaraną mandatem karnym zaocznym)</small>			
nr PESEL /... /... /... /... /... /... /... /... /... /... /... /... /...			
<small>(nazwa i numer dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość)</small>			
..... <small>(adres zamieszkania)</small>			
pouczony o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego przyjmuję mandat i potwierdzam jego odbiór oraz zgadzam się uiścić grzywnę w wyznaczonym terminie za popełnienie wykroczenia:			
.....			
.....			
.....; liczba punktów:			
<small>(opis i kwalifikacja prawna wykroczenia)</small>			
<small>nr służbowy / identyfikacyjny</small> /... /... /... /... /... /... /... /...	data: 20....r. / ..... / ..... /	<small>stempel dzienny</small>	
..... podpis funkcjonariusza	..... czytelny podpis osoby ukaranej	..... opłata	..... podpis

ODCINEK C — strona 2

POUCZENIE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sprawca wykroczenia może odmówić przyjęcia mandatu karnego (art.97 § 2 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). 2. Mandat karny zaoczny staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny we wskazanym terminie i miejscu. Mandat karny kredytowany staje się prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego. Mandat karny uiszczany w gotówce staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył. 3. Ściąganę grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 100 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). 4. Grzywna nałożona mandatem karnym kredytowanym powinna być uiszczona w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu (art. 98 § 3 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). Grzywna nałożona mandatem karnym zaocznym powinna być uiszczona w terminie 7 dni od daty wystawienia mandatu (art. 98 § 5 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). 5. W razie odmowy przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczenia w wyznaczonym terminie grzywny nałożonej mandatem karnym zaocznym, organ, którego funkcjonariusz nałożył grzywnę, występuje do sądu z wnioskiem o ukaranie sprawcy wykroczenia (art. 99 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia).

ODCINEK D

MANDAT KARNY		SERIA Aa	NUMER 000000
Na podstawie art. 95 § 1 i art. 96 § 1 ustawy z dn. 24.08.01 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148) nałożono mandat karny w wysokości:		miejsce na pieczęć organu nakładającego mandat	
zł ..... słownie			
kredytowany / gotówkowy / zaoczny – zaznaczyć właściwy			
..... (imię, nazwisko, imię ojca) lub (dane wskazujące sprawcę wykroczenia – osobę ukaraną mandatem karnym zaocznym)			
nr PESEL /.../.../.../.../.../.../.../.../.../.../..... (nazwa i numer dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość)			
..... (adres zamieszkania)			
pouczony o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego przyjmuję mandat i potwierdzam jego odbiór oraz zgadzam się uiścić grzywnę w wyznaczonym terminie za popełnienie wykroczenia:			
....; liczba punktów:			
(opis i kwalifikacja prawna wykroczenia)			
nr służbowy / identyfikacyjny /.../.../.../.../.../.../	data: 20....r. / ..... / ..... /		
..... podpis funkcjonariusza	..... czytelny podpis osoby ukaranej		

Odcinek D – dla organu egzekucyjnego

ODCINEK E — strona 1

MANDAT KARNY		SERIA Aa	NUMER 000000
Na podstawie art. 95 § 1 i art. 96 § 1 ustawy z dn. 24.08.01 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148) nałożono mandat karny w wysokości:			
zł ..... słownie			
kredytowany / gotówkowy / zaoczny – zaznaczyć właściwy			
..... (imię, nazwisko, imię ojca) lub (dane wskazujące sprawcę wykroczenia – osobę ukaraną mandatem karnym zaocznym)			
nr PESEL /.../.../.../.../.../.../.../.../.../.../..... (nazwa i numer dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość)			
..... (adres zamieszkania)			
pouczony o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego przyjmuję mandat i potwierdzam jego odbiór oraz zgadzam się uiścić grzywnę w wyznaczonym terminie za popełnienie wykroczenia:			
....; liczba punktów:			
(opis i kwalifikacja prawna wykroczenia)			
nr służbowy / identyfikacyjny /.../.../.../.../.../.../	data: 20....r. / ..... / ..... /		
..... podpis funkcjonariusza	..... czytelny podpis osoby ukaranej		

Odcinek E — dla organu, którego funkcjonariusz nałożył mandat

POTWIERDZENIE

.....
(imię i nazwisko osoby, która zobowiązała się przekazać mandat sprawy wykroczenia)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(data i podpis)

**6. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie postępowania w zakresie formularzy mandatu karnego,
mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego,
grzywnien nakładanych w drodze mandatu karnego
oraz podmiotów nabywających odpłatnie formularze mandatu karnego
z dnia 26 stycznia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 151)**

Na podstawie art. 100 § 14 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1

Rozporządzenie określa:

- 1) sposób zaopatrywania, dystrybucji i rozliczania formularzy mandatu karnego oraz przydziału i rozliczania serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego;
- 2) podmioty, które nabywają formularze mandatu karnego odpłatnie;
- 3) tryb i szczegółowy zakres współpracy, o której mowa w art. 100 § 9 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, zwanej dalej „ustawą”;
- 4) tryb i terminy przekazania oraz szczegółowy zakres informacji, o których mowa w art. 100 § 10 i 11 ustawy.

§ 2

Ileć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) bloczku – rozumie się przez to formularze mandatu karnego ułożone w sposób określony w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 96 § 3 ustawy;
- 2) organie uprawnionym – rozumie się przez to organ uprawniony do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego.

§ 3

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych zaopatruje dyrektora izby skarbowej oraz Głównego Inspektora Transportu Drogowego, zwanych dalej „organami dystrybuującymi i rozliczającymi”, w formularze mandatu karnego, zwane dalej „formularzami”, oraz przydziela serie i numery mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, po uzyskaniu informacji dotyczącej przewidywanej do wykorzystania we wskazanym okresie liczby formularzy lub liczby mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego.
2. Informację, o której mowa w ust. 1, organ dystrybuujący i rozliczający przekazuje na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych w terminie wyznaczonym we wniosku, nie krótszym niż 30 dni od dnia jego otrzymania.

§ 4

1. Organ dystrybuujący i rozliczający wydaje formularze na podstawie zapotrzebowania złożonego przez organ uprawniony w systemie teleinformatycznym, którego funkcjonalność jest udostępniona na stronie internetowej ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W przypadku formularzy wydawanych przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego zapotrzebowanie może być złożone również w postaci papierowej.
2. Organ dystrybuujący i rozliczający informuje organ uprawniony o zrealizowaniu zapotrzebowania i sporządza specyfikację formularzy, które zostaną wydane. Specyfikacja zawiera liczbę wydanych bloczków, numerację początkową i końcową formularzy w bloczku, czytelne podpisy osoby wydającej i pobierającej formularze oraz miejscowość, datę sporządzenia specyfikacji i datę wydania formularzy.
3. Specyfikacja wydanych formularzy stanowi odpowiednio dowód rozchodu formularzy lub przychodu tych formularzy.
4. Niewypełnione formularze, do czasu ich wypełnienia bądź zniszczenia, są drukami ścisłego zarachowania i podlegają wpisowi do księgi druków ścisłego zarachowania.

§ 5

Do przydziału serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego przepisy § 4 ust. 1–3 stosuje się odpowiednio.

§ 6

Formularze są nabywane odpłatnie przez straż gminną (miejską).

§ 7

1. Organ uprawniony na wniosek:
  - 1) dyrektora izby skarbowej:
    - a) udziela informacji dotyczących numerów i serii wykorzystanych formularzy, sposobu ich wykorzystania, przyczyny ich zniszczenia bądź utraty oraz dotyczących wykorzystanych serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego,

- b) przekazuje dokumenty niezbędne do weryfikacji informacji, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy,
- 2) organu uprawnionego do poboru należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego, zwanego dalej „organem uprawnionym do poboru”:
  - a) udziela informacji dotyczących wysokości grzywny, danych ukaranego, podpisu ukaranego na formularzu oraz podpisu funkcjonariusza (pracownika) organu uprawnionego,
  - b) przekazuje odcinek formularza oraz odcinek formularza mandatu karnego wygenerowanego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, przeznaczony dla organu, którego funkcjonariusz nałożył mandat, lub inne dokumenty niezbędne do wykonywania zadań przez organ uprawniony do poboru – w terminie wyznaczonym we wniosku, nie dłuższym niż 30 dni od jego otrzymania.
- 2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, podpisany podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP, jest przekazywany przez elektroniczną skrzynkę podawczą dyrektora izby skarbowej i organu uprawnionego bądź organu uprawnionego do poboru i organu uprawnionego.
- 3. Do odpowiedzi na wniosek i dokumentów, o których mowa w ust. 1, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.
- 4. Odcinek formularza oraz odcinek formularza mandatu karnego wygenerowanego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego przeznaczony dla organu, którego funkcjonariusz nałożył mandat, lub inne dokumenty, o których mowa w ust. 1, mają postać elektronicznej kopii dokumentu.
- 5. W przypadku braku możliwości przekazania drogą elektroniczną wniosku, o którym mowa w ust. 1, lub odpowiedzi na ten wniosek i dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 lit. b, przekazuje się je w postaci papierowej.

§ 8

1. Informacja, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy, w zakresie formularzy, jest przekazywana nie rzadziej niż raz w miesiącu, w systemie teleinformatycznym, którego funkcjonalność jest udostępniona na stronie internetowej ministra właściwego do spraw finansów publicznych.
2. Informacja, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy, w zakresie formularzy zawiera liczbę, serie i numery:
  - 1) wykorzystanych formularzy;
  - 2) niewykorzystanych formularzy.
3. Informację, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy, w zakresie formularzy, składa się po wykorzystaniu ostatniego formularza w bloczku.
4. Do informacji, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy, w zakresie serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 9

Jednocześnie z informacją, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy, organ, który sporządził informację, przesyła podlegające rozliczeniu odcinki formularzy, ujęte w bloczek, lub odcinki formularzy wygenerowane przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, przeznaczone dla dyrektora izby skarbowej. W przypadku odłączenia od bloczka odcinków formularzy organ, który sporządził informację, zestawia te formularze według serii i numerów i przekazuje wraz z bloczkiem, od którego zostały odłączone.

§ 10

1. Dyrektor izby skarbowej weryfikuje informację, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy, z odcinkami formularzy, o których mowa w § 9, oraz w systemie teleinformatycznym, którego funkcjonalność jest udostępniona na stronie internetowej ministra właściwego do spraw finansów publicznych, a następnie:
  - 1) zatwierdza informację albo
  - 2) koryguje informację lub jej część, jeżeli przekazane dane umożliwiają dokonanie korekty, po czym zatwierdza skorygowaną informację, albo
  - 3) odrzuca informację lub jej część, określając przyczyny odrzucenia.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, dyrektor izby skarbowej zawiadamia organ, który sporządził informację, o dokonanej korekcie.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, organ, który sporządził informację, koryguje ją lub jej część w terminie wyznaczonym przez dyrektora izby skarbowej nie dłuższym niż 14 dni od dnia odrzucenia, przy uwzględnieniu przyczyn odrzucenia.
4. Zatwierdzając informację, o której mowa w art. 100 § 10 ustawy, dyrektor izby skarbowej dokonuje rozliczenia formularzy oraz serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego.

§ 11

Rozliczenie formularzy lub serii i numerów mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego może następować w postaci elektronicznej lub papierowej.

§ 12

1. Informację, o której mowa w art. 100 § 11 ustawy, przekazuje się nie później niż w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się mandatu, a w przypadku mandatu karnego zaocznego – nie później niż w terminie 7 dni od dnia jego wystawienia.
2. Informacja, o której mowa w art. 100 § 11 ustawy, zawiera:
  - 1) serię i numer mandatu karnego;
  - 2) określenie mandatu karnego zgodnie z art. 98 § 1 ustawy;
  - 3) datę uprawomocnienia się mandatu karnego wydanego ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył, oraz mandatu karnego kredytowanego;
  - 4) imię, nazwisko, imię ojca i adres miejsca zamieszkania ukaranego oraz numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), jeżeli taki numer został wpisany na formularzu przy nałożeniu grzywny, albo w przypadku braku możliwości stwierdzenia numeru PESEL – datę urodzenia ukaranego;
  - 5) informację, czy ukarany jest podmiotem krajowym czy zagranicznym;
  - 6) nazwę i numer dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość ukaranego, jeżeli tożsamość ukaranego została ustalona na podstawie dokumentu;
  - 7) kwotę grzywny;
  - 8) będącą w posiadaniu organu, który sporządził informację, informację o uiszczeniu bądź nieuiszczeniu grzywny;
  - 9) informacje dotyczące organu uprawnionego, którego funkcjonariusz (pracownik) nałożył mandat;
  - 10) datę wystawienia mandatu.

§ 13

Po otrzymaniu informacji, o której mowa w art. 100 § 11 ustawy, organ uprawniony do poboru niezwłocznie informuje organ, który sporządził informację o nieuiszczeniu, w terminie, o którym mowa w art. 98 § 5 ustawy, grzywny nałożonej mandatem karnym zaocznym.

§ 14

1. Rozliczenia z funkcjonariuszem (pracownikiem) nakładającym grzywny w drodze mandatu karnego z wykorzystanych formularzy i dokonanych wpłat przeprowadza organ uprawniony.
2. Do mandatów karnych generowanych przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 15

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.²⁾

7. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie właściwości miejscowej naczelnika urzędu skarbowego uprawnionego do poboru należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego z dnia 13 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1977)

Na podstawie art. 100 § 13 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1

W sprawach poboru należności wynikających z grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego, stanowiących dochód budżetu państwa, właściwy miejscowo jest Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Opolu.

§ 2

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

**8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych
są uprawnieni do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego
z dnia 17 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 208, poz. 2026)**

(zm. Dz. U. z 2015 r. poz. 2341, Dz. U. z 2015 r. poz. 239, Dz. U. z 2014 r. poz. 55, Dz. U. z 2012 r. poz. 939, Dz. U. 2011 Nr 259, poz. 1554, Dz. U. 2011 Nr 158, poz. 944, Dz. U. 2011 Nr 36, poz. 190, Dz. U. 2010 Nr 217, poz. 1434, Dz. U. 2009 Nr 131, poz. 1083, Dz. U. 2008 Nr 191, poz. 1176, Dz. U. 2008 Nr 105, poz. 674)

Na podstawie art. 95 § 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148 oraz z 2003 r. Nr 109, poz. 1031) zarządza się, co następuje:

§ 1

Rozporządzenie określa:

- 1) uprawnienie strażników straży gminnych, zwanych dalej "strażnikami", do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego;
- 2) wykaz wykroczeń, za które strażnicy są uprawnieni do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego;
- 3) warunki i sposób wydawania strażnikom upoważnień do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego.

§ 2

1.¹⁾ Strażnicy są uprawnieni do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w:

- 1) art. 49, art. 50, art. 51 § 1 i 2, art. 52 § 1 pkt 1–4, art. 54, art. 55, art. 56 § 1, art. 58 § 1, art. 60¹ § 1–3 i § 4 pkt 1, art. 60³ § 1, art. 63a § 1, art. 64, art. 65, art. 66 § 1, art. 67, art. 72, art. 74 § 1, art. 75 § 1, art. 77, art. 78, art. 79, art. 80 § 1 i 2, art. 81, art. 82 § 3 i 4, art. 82a § 2, art. 84, art. 85 § 1 i 2, art. 85a, art. 89, art. 91, art. 96 § 3, art. 99 § 1 pkt 2 i 3, art. 100, art. 101, art. 102, art. 104, art. 106, art. 108, art. 109, art. 117, art. 138d § 1, art. 140, art. 141, art. 143 § 1, art. 144 § 1 i 2, art. 145, art. 151 § 1–3, art. 153 § 1, art. 154 § 1 i 2, art. 157 § 1, art. 161, art. 162 § 1, art. 166 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 482, z późn. zm.²⁾);
- 2) art. 79 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. Nr 167, poz. 1131, z późn. zm.³⁾);
- 3) art. XII § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz. U. Nr 24, poz. 142 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198);
- 4) art. 43¹ ust. 1 i 2, art. 45 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.⁴⁾);
- 5) art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z późn. zm.⁵⁾);
- 6) art. 10 ust. 1–2a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.⁶⁾);
- 7) art. 37 ust. 1 za czyny określone w art. 9, art. 10a ust. 1–3 i art. 25, art. 37a ust. 1 oraz art. 37e ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.⁷⁾);
- 8) *(uchylony)*
- 9) *(uchylony)*
- 10) art. 174 ust. 3, art. 175, art. 177, art. 188 oraz w art. 191 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, 888 i 1238);
- 11) art. 343 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.⁸⁾);
- 12) art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441, z późn. zm.⁹⁾);
- 13) art. 194 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145);
- 14) art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.¹⁰⁾) w zakresie określonym w art. 28 ust. 4 oraz art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13 i Nr 228, poz. 1368);
- 14a) art. 112 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.¹¹⁾);
- 15) *(uchylony)*
- 16) *(uchylony)*
- 17) *(uchylony)*
- 18) art. 131 pkt 12 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, 1688 i 1936);
- 19) art. 48 ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.¹²⁾);
- 19a) art. 50 pkt 5 w związku z art. 38a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1399, z późn. zm.¹³⁾);

20) art. 95 i art. 96 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. poz. 1688);

21) art. 78 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. Nr 79, poz. 666);

21a) art. 494 i 495 oraz art. 498 i 499 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁴⁾);

22) aktach prawa miejscowego, ustanawiających przepisy porządkowe w zakresie zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego, których naruszenie zagrożone jest karą grzywny.

- 2.¹⁵⁾ Strażnicy mogą ponadto nakładać grzywny w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w art. 88, art. 90, art. 92 § 1, art. 94, art. 95, art. 96 § 1 pkt 2, art. 96b oraz art. 97 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

§ 3¹⁶⁾

1. Upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego wydaje strażnikom komendant straży gminnej.
- 1a.¹⁷⁾ Upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego komendantom straży gminnych (miejskich) wydaje, na imienny wniosek komendanta straży gminnej (miejskiej), właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta).
2. W strażach umiejscowionych w strukturze urzędu gminy upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego wydaje strażnikom na imienny wniosek komendanta straży gminnej właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta).

§ 4¹⁸⁾

1. Upoważnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego powinno zawierać oznaczenie organu wydającego upoważnienie, datę wydania i termin ważności, podstawę prawną wydania, imię, nazwisko i stanowisko służbowe upoważnionego strażnika, numer znaku identyfikacyjnego, obszar, na którym upoważnienie jest ważne, oraz powinno wskazywać, że strażnik jest uprawniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w § 2 ust. 1 albo w § 2 ust. 1 i 2.
2. Upoważnienie powinno być podpisane przez organ, który je wydał, oraz opatrzone odciskiem pieczęci urzędowej.

§ 5

Upoważnienia, które zostały wydane na podstawie przepisów dotychczasowych i których termin ważności nie upłynął w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, pozostają w mocy po dniu jego wejścia w życie, jednak nie dłużej niż do upływu terminu ważności tych upoważnień.

§ 6

Rozporządzenie Wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

9. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie środków technicznych służących do utrwalania dźwięku albo obrazu i dźwięku w postępowaniu w sprawach o wykroczenia z dnia 6 listopada 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1549)

Na podstawie art. 37a ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1

Rozporządzenie określa:

- 1) rodzaje urządzeń i środków technicznych służących do utrwalania dźwięku albo obrazu i dźwięku;
- 2) sposób i tryb sporządzania zapisów dźwięku albo obrazu i dźwięku;
- 3) identyfikację osób sporządzających zapisy dźwięku albo obrazu i dźwięku;
- 4) sposób użycia systemu teleinformatycznego służącego do utrwalania przebiegu rozprawy za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk do sporządzenia protokołu pisemnego, o którym mowa w art. 37 § 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, zwanej dalej „ustawą”;
- 5) sposób przechowywania zapisów dźwięku albo obrazu i dźwięku;
- 6) warunki i sposób wprowadzania zmiany wymaganej względami technicznymi lub zakresem czynności, z której sporządza się protokół.

§ 2

Ilekróć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) adnotacjach – rozumie się przez to dokument elektroniczny, o którym mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114), powiązany z zapisem i zawierający informacje dotyczące przebiegu rozprawy, w szczególności o rozpoczęciu wypowiedzi osób uczestniczących w posiedzeniu umożliwiające automatyczne znalezienie wskazanego fragmentu zapisu;
- 2) metadanych – rozumie się przez to zestaw logicznie powiązanych z zapisem usystematyzowanych informacji opisujących ten zapis, ułatwiających jego wyszukiwanie, kontrolę, zrozumienie i długotrwałe przechowanie oraz zarządzanie;
- 3) zapisie – rozumie się przez to realizowane w systemie teleinformatycznym:
  - a) utrwalenie obrazu i dźwięku ze wszystkich czynnych urzędzeń utrwalających obraz i dźwięk,
  - b) utrwalenie dźwięku ze wszystkich czynnych urzędzeń utrwalających dźwięk,
  - c) utrwalenie dźwięku ze wszystkich czynnych urzędzeń utrwalających dźwięk, po dokonaniu zmiany tych fragmentów, w trakcie których żadna wypowiedź osoby uczestniczącej w czynności nie jest rejestrowana,
  - d) sporządzenie zapisu tekstowego treści protokołu pisemnego, o którym mowa w art. 37 § 2 pkt 2 ustawy, na który składają się informacje wprowadzone przez protokolanta obejmujące treść protokołu oraz treść adnotacji.

§ 3

1. Utrwalenie zapisu następuje za pomocą urzędzeń i środków technicznych wykorzystujących technikę cyfrową, pozwalających na zachowanie tego zapisu na informatycznym nośniku danych.
2. Urządzenia, środki techniczne i informatyczne nośniki danych, o których mowa w ust. 1, zapewniają:
  - 1) integralność zapisu;
  - 2) kopiowanie zapisu pomiędzy urządzeniami, środkami technicznymi i informatycznymi nośnikami danych;
  - 3) zabezpieczenie zapisu, w szczególności przed utratą, zniekształceniem, nieuprawnionym dostępem, usunięciem lub inną nieuprawnioną zmianą;
  - 4) rozpoznawalność każdej wprowadzonej zmiany;
  - 5) odtworzenie zapisu także przy użyciu urzędzeń i środków technicznych korygujących lub wzmacniających utrwalony dźwięk lub obraz;
  - 6) udostępnienie zapisu na informatycznym nośniku danych;
  - 7) możliwość bieżącej kontroli dokonywanego zapisu;
  - 8) możliwość przekazania zapisów, stanowiących materiały archiwalne, do archiwów państwowych.

§ 4

1. Dla każdego zapisu w metadanych należy podać następujące informacje:
  - 1) dla metadanej – identyfikator – jednoznaczny znacznik zapisu nadawany przez system teleinformatyczny, który umożliwia jego identyfikację;
  - 2) dla metadanej – twórca – nazwę sądu, wydziału, sekcji, o ile występuje, oraz dane identyfikujące protokolanta sporządzającego zapis albo osobę upoważnioną do dokonania zmiany, z podaniem ich roli w procesie tworzenia lub akceptacji zapisu albo jego zmiany;
  - 3) dla metadanej – tytuł – oznaczenie sprawy i sygnaturę akt sprawy;
  - 4) dla metadanej – data – datę sporządzenia zapisu;
  - 5) dla metadanej – kwalifikacja – kategorię archiwalną, do której zalicza się akta sprawy, w której sporządzono zapis albo jego uprawnioną zmianę;
  - 6) dla metadanej – grupowanie – wskazanie przynależności zapisu do akt sprawy, określone sygnaturą tych akt;
  - 7) dla metadanej – format – wskazanie nazwy formatu albo formatów danych zastosowanych do zapisu;
  - 8) dla metadanej – dostęp – określenie komu, na jakich zasadach i w jakim zakresie można udostępnić dokument;
  - 9) dla metadanej – typ – określenie podstawowego typu zapisu na podstawie listy typów Dublin Core Metadata Initiative.
2. Dla każdego zapisu podaje się wszystkie metadane określone w ust. 1.
3. Zapis utrwała się w sposób umożliwiający jego automatyczne wyodrębnienie oraz wyodrębnienie poszczególnych metadanych.

§ 5

Przed przystąpieniem do utrwalania dźwięku albo obrazu i dźwięku z przebiegu rozprawy protokolant identyfikuje się w systemie teleinformatycznym za pomocą podpisu elektronicznego gwarantującego identyfikację osoby protokolanta.

§ 6

1. Zapis obejmuje utrwalanie w systemie teleinformatycznym:
  - 1) obrazu widoku ogólnego sali z pozycji przewodniczącego, ze szczególnym uwzględnieniem widoku wszystkich pozostałych osób uczestniczących w rozprawie oraz, jeżeli pozwalają na to względy techniczne, publiczności;
  - 2) obrazu osoby wypowiadającej się z miejsca przeznaczonego dla świadka, obejmującego polem widzenia górną połowę ciała w sposób umożliwiający utrwalenie gestów oraz uzyskanie widoku twarzy;
  - 3) dźwięku z podłączonych do systemu teleinformatycznego:
    - a) urządzeń transmitujących dźwięk z miejsc przeznaczonych dla oskarżyciela publicznego i obwinionego,
    - b) urządzenia transmitującego dźwięk z miejsca przeznaczonego dla składu orzekającego,
    - c) urządzenia transmitującego dźwięk z miejsca przeznaczonego dla świadka;
  - 4) tekstu jednobrzmiącego z treścią protokołu pisemnego, o którym mowa w art. 37 § 2 pkt 2 ustawy.
2. W przypadkach uzasadnionych liczbą osób uczestniczących w rozprawie dopuszcza się zwiększenie liczby urządzeń transmitujących dźwięk z miejsc, o których mowa w ust. 1 pkt 3.
3. Jeżeli liczba osób uczestniczących w rozprawie jest inna niż liczba podłączonych do systemu teleinformatycznego urządzeń transmitujących dźwięk, przewodniczący ustala, którego urządzenia należy używać; przepis stosuje się odpowiednio do składu sądu w przypadku, o którym mowa w art. 14 § 5 ustawy.

§ 7

Protokolant wprowadza do systemu teleinformatycznego lub sprawdza i w razie potrzeby uzupełnia dane w postaci elektronicznej dotyczące oznaczenia sądu, miejsca i daty rozprawy, nazwiska sędziego, protokolanta, oskarżyciela, obwinionego, jak również obecnych na posiedzeniu przedstawicieli ustawowych i obrońców, oznaczenia sprawy oraz wzmianki co do jawności.

§ 8

1. Protokolant pod kierownictwem przewodniczącego sporządza dla każdego zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku adnotacje.
2. Adnotacjom sporządzonym dla danego zapisu przyporządkowuje się metadane, o których mowa w § 4 ust. 1.

§ 9

Po zakończeniu rozprawy, której przebieg utrwalono za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk, protokolant podpisuje zapis dźwięku albo obrazu i dźwięku podpisem elektronicznym gwarantującym identyfikację osoby protokolanta oraz rozpoznawalność jakiegokolwiek późniejszej zmiany protokołu.

§ 10

Zapis i jego metadane przechowuje się w systemie teleinformatycznym, zapewniając ich poufność i integralność oraz ochronę przed utratą lub zniszczeniem.

§ 11

1. Dozwolone jest dokonywanie wyłącznie takich zmian zapisu, które są konieczne dla jego prawidłowego odtworzenia, przechowywania lub udostępniania, w szczególności za pomocą urządzeń korygujących lub wzmacniających utrwalony dźwięk lub obraz. Zmiany dokonywane są na zarządzenie przewodniczącego.
2. Zmian, o których mowa w ust. 1, dokonuje się na kolejnych egzemplarzach zapisu. Sąd odnotowuje w aktach sprawy sporządzenie kolejnego egzemplarza zapisu.
3. Zmiany, o których mowa w ust. 1, nie mogą wpływać na treść utrwalonych czynności procesowych dokonanych podczas rozprawy.
4. Pracownik sądu podpisuje każdy egzemplarz zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku podpisem elektronicznym gwarantującym rozpoznawalność jakiegokolwiek późniejszej zmiany protokołu oraz przyporządkowuje temu zapisowi adnotacje.

§ 12

Zapis oraz jego metadane są przechowywane w systemie teleinformatycznym.

§ 13

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 9 listopada 2014 r.

10. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia z dnia 10 października 2001 r. (Dz. U. Nr 118, poz. 1269)

Na podstawie art. 118 § 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia zarządza się, co następuje:

§ 1 [Kwoty wydatków] Wysokość zryczałtowanych wydatków postępowania w sprawach o wykroczenia przed sądem pierwszej instancji wynosi od jednego obwinionego lub oskarżyciela posiłkowego, za postępowanie:

- 1) zwyczajne lub przyspieszone – 100 zł, a jeżeli zostało zakończone skazaniem bez przeprowadzenia rozprawy – 50 zł,
- 2) nakazowe – 50 zł.

§ 2 [Ryczałt za badania] Niezależnie od zryczałtowanych wydatków postępowania określonych w § 1 ryczałt za badanie:

- 1) chemiczne krwi lub moczu wynosi 60 zł,
- 2) zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu urządzeniem elektronicznym wynosi 20 zł.

§ 3 [Wydatki w drugiej instancji] Wysokość zryczałtowanych wydatków w sprawach o wykroczenia za postępowanie przed sądem drugiej instancji wynosi 50 zł od jednego obwinionego lub oskarżyciela posiłkowego.

§ 4 [Opłata od wniosku] Opłata od wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia wynosi 100 zł.

§ 5 [Wejście w życie] Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 17 października 2001 r.

III. Akty prawne Komendanta Głównego Policji

1. Zarządzenie Nr 323 Komendanta Głównego Policji w sprawie metodyki wykonywania przez Policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców z dnia 26 marca 2008 r. (Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 48, z późn. zm.)

(zm. Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110, Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25, Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 100, Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46, Dz. Urz. KGP 2010 Nr 10, poz. 59, Dz. Urz. KGP 2009 Nr 16, poz. 84, Dz. Urz. KGP 2009 Nr 6, poz. 31)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej „ustawą”, zarządza się, co następuje:

Rozdział 1. Przepisy ogólne

§ 1

1. Zarządzenie określa metodykę wykonywania przez Policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, w ramach postępowań prowadzonych na podstawie:
  - 1) ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2007 r. Nr 109, poz. 756), zwanej dalej „k.w.”;
  - 2) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.²⁾), zwanej dalej „u.p.n.”;
  - 3) ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148 z późn. zm.³⁾), zwanej dalej „k.p.w.”.
2. Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:
  - 1)⁴⁾ organ Policji – Komendanta Głównego Policji, komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, komendanta powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji, komendanta komisariatu i komendanta komisariatu specjalistycznego Policji;
  - 2) organ I instancji – organ Policji akceptujący wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu;
  - 3) organ II instancji – organ Policji nadrzędny nad organem I instancji;
  - 4) organ nadrzędny – organ Policji wyższego stopnia;
  - 5) jednostka Policji – komendę powiatową, miejską, rejonową Policji, komisariat, komisariat specjalistyczny Policji;
  - 6) kierownik jednostki – komendanta powiatowego, rejonowego, miejskiego Policji, komendanta komisariatu, komisariatu specjalistycznego Policji;
  - 7) komórka Policji – wyodrębnioną część struktury organizacyjnej jednostki Policji;
  - 8) kierownik komórki – kierownika wyodrębnionej części struktury organizacyjnej jednostki Policji;
  - 9) komórka do spraw nieletnich i patologii – wyodrębnioną część struktury organizacyjnej jednostki Policji, właściwą w sprawach nieletnich i patologii;
  - 10) przełożony dyscyplinarny – przełożonego w rozumieniu przepisów art. 133 ust. 1 ustawy;
  - 11) droga służbowa – obowiązek przekazania przez podwładnego informacji lub sporządzonego dokumentu wyłącznie bezpośrednio przełożonemu, a w wypadku, gdy informacja lub dokument jest skierowany do wyższego przełożonego albo poza Policję – wyłącznie za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego;
  - 12)⁵⁾ (*skreślony*)
  - 13) k.p.k. – ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. –kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.⁶⁾).

§ 2

1. W przypadku, gdy policjant ujawni wykroczenie lub uzyska wiadomość o popełnieniu wykroczenia, obowiązany jest podjąć czynności zmierzające do:
  - 1) zastosowania wobec sprawcy wykroczenia przewidzianych prawem środków w celu wdrożenia go do poszanowania prawa i przestrzegania zasad współżycia społecznego;
  - 2) uwzględnienia prawem chronionych interesów pokrzywdzonego i w miarę możliwości spowodowania usunięcia skutków wykroczenia;
  - 3) ujawnienia okoliczności sprzyjających popełnieniu wykroczeń lub wpływających negatywnie na bezpieczeństwo i porządek publiczny, a następnie podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie ich w przyszłości.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, w szczególności polegają na:
  - 1) ustaleniu sprawcy wykroczenia oraz zatrzymaniu go w uzasadnionych przypadkach;
  - 2) ustaleniu okoliczności zdarzenia i zabezpieczeniu dowodów popełnienia wykroczenia przed utratą lub zniekształceniem;
  - 3) ustaleniu, czy istnieją formalne podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie, a w tym uzyskaniu od uprawnionej osoby żądania ścigania w przypadku wykroczenia ściganego na żądanie;
  - 4) zebraniu danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie oraz informacji o źródłach dowodowych pozwalających na obiektywne rozstrzygnięcie sprawy.

§ 3⁷⁾

Wobec sprawcy wykroczenia nakłada się grzywnę w drodze mandatu karnego albo kieruje się wniosek o ukaranie do sądu, jeżeli nie można poprzestać na zastosowaniu środków oddziaływania wychowawczego.

§ 4

- 1.⁸⁾ Jeżeli w toku prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie ujawnione zostaną okoliczności, o których mowa w art. 5 § 1 k.p.w. – policjant kończy prowadzenie czynności wyjaśniających, chyba że zachodzą okoliczności wskazane w art. 5 § 2–3 k.p.w.
- 2.⁹⁾ Zakończenie czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie bez kierowania wniosku o ukaranie do sądu dokumentuje się wnioskiem, w którym należy wskazać i uzasadnić podstawę i powód odstąpienia od kierowania wniosku o ukaranie.
- 3.¹⁰⁾ Wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu zatwierdza organ Policji lub osoba pisemnie upoważniona przez ten organ.

§ 5

W przypadkach uzasadniających wyłączenie części materiałów czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie do odrębnego prowadzenia, policjant prowadzący czynności wyjaśniające przedkłada organowi Policji kopie potwierdzonych za zgodność z oryginałami materiałów podlegających wyłączeniu wraz z notatką urzędową wskazującą okoliczności uzasadniające wyłączenie. Kopię tej notatki pozostawia się w aktach sprawy, z której materiały zostały wyłączone.

§ 6

- 1.¹¹⁾ W przypadku, gdy sprawcą wykroczenia jest wymieniona w art. 5 § 1 pkt 6 k.p.w. osoba posiadająca immunitet materialny krajowy, policjant, z zastrzeżeniem ust. 1b, poprzestaje na sporządzeniu karty informacyjnej na formularzu określonym według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia.
- 1a.¹²⁾ Tryb postępowania określony w ust. 1 stosuje się również w przypadku popełnionego przez członka Parlamentu Europejskiego wykroczenia pozostającego w związku z działalnością prowadzoną w ramach wykonywania mandatu.
- 1b.¹³⁾ W przypadku zaistnienia okoliczności określonych w art. 5 § 2 i 3 k.p.w. policjant sporządza kartę informacyjną oraz podejmuje czynności wyjaśniające, jeżeli jest to konieczne w celu wskazanym w art. 54 § 1 k.p.w. O sposobie zakończenia tych czynności organ Policji, właściwy dla miejsca zdarzenia informuje Protokół Dyplomatyczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych, stosując odpowiednio tryb przekazywania informacji określony w ust. 2.
- 2.¹⁴⁾ Ustala się następujący tryb sporządzania i przekazywania karty informacyjnej, o której mowa w ust. 1–1b, zwanej dalej "kartą":
  - 1) policjant wykonujący czynności służbowe wobec osób posiadających immunitet krajowy sporządza kartę i przekazuje dyżurnemu jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia;
  - 2)¹⁵⁾ dyżurny, o którym mowa w pkt 1, po zapoznaniu się z jej treścią przez kierownika jednostki, niezwłocznie przesyła kartę dyżurnemu komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji;
  - 3)¹⁶⁾ dyżurny komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji, po zapoznaniu się z jej treścią przez komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, niezwłocznie przesyła kartę dyżurnemu Komendy Głównej Policji;
  - 4)¹⁷⁾ dyżurny Komendy Głównej Policji przesyła kartę do Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz do kierownika komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji.
3. Na żądanie Dyrektora Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych należy przekazać, w formie notatki urzędowej szczegółowe informacje o zdarzeniu opisanym w karcie.
- 4.¹⁸⁾ W przypadku:
  - 1) gdy sprawcą wykroczenia, o którym mowa w rozdziale XI k.w., jest posiadający immunitet krajowy poseł, senator, członek Parlamentu Europejskiego, Rzecznik Praw Dziecka, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych lub Prezes Instytutu Pamięi Narodowej i wyrazi zgodę na przyjęcie mandatu karnego – policjant nakłada grzywnę w drodze mandatu karnego;
  - 2) zastosowania wobec osoby określonej w pkt 1 środków oddziaływania wychowawczego policjant dokumentuje tę czynność w notatce urzędowej, zwanej dalej „notatką”, zawierającej opis zdarzenia oraz

okoliczności uzasadniających zastosowanie tych środków, którą przekazuje dyżurnemu jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Następnie notatka jest przekazywana kierownikowi komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji, za pośrednictwem komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji;

- 3) gdy sprawca wykroczenia, o którym mowa w pkt 1, odmówi przyjęcia mandatu karnego lub jeżeli zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego uznaje się za niewystarczające lub niecelowe – policjant sporządza notatkę zawierającą szczegółowy opis zdarzenia oraz dane identyfikujące sprawcę wykroczenia i przekazuje tę notatkę dyżurnemu jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia, wraz z materiałami zebranymi bez udziału osoby posiadającej immunitet;
- 4) gdy sprawcą wykroczenia innego niż wymienione w rozdziale XI k.w. jest jedna z osób wymienionych w pkt 1 – policjant:
  - a) w przypadku zastosowania środków oddziaływania wychowawczego – dokumentuje tę czynność w notatce sporządzanej i przekazywanej w sposób określony w pkt 2,
  - b) w przypadku uznania zastosowania środków oddziaływania wychowawczego za niewystarczające lub niecelowe – postępuje w sposób określony w pkt 3;
- 5) gdy sprawcą wykroczenia jest członek Trybunału Stanu, Prezes Najwyższej Izby Kontroli lub Rzecznik Praw Obywatelskich – policjant:
  - a) w przypadku zastosowania środków oddziaływania wychowawczego dokumentuje tę czynność w notatce zawierającej opis zdarzenia oraz okoliczności uzasadniających zastosowanie tych środków, którą przekazuje dyżurnemu jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Następnie notatka jest przekazywana kierownikowi komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji, za pośrednictwem komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji,
  - b) jeżeli zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego uznaje się za niewystarczające lub niecelowe – postępuje w sposób określony w pkt 3;
- 6) gdy sprawcą wykroczenia jest sędzia Sądu Najwyższego, sędzia Trybunału Konstytucyjnego, sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego lub sędzia sądu wojskowego – policjant poprzestaje na sporządzeniu notatki, którą przekazuje dyżurnemu jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Następnie notatkę niezwłocznie przesyła się prezesowi odpowiedniego sądu, a w przypadku sędziego w stanie spoczynku Rzecznikowi Dyscyplinarnemu działającemu przy Krajowej Radzie Sądownictwa (02-528 Warszawa ul. Rakowiecka 26/30) oraz za pośrednictwem komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji także kierownikowi komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji;
- 7) gdy sprawcą wykroczenia, o którym mowa w rozdziale XI k.w., jest sędzia sądu powszechnego lub sądu administracyjnego albo prokurator lub asesor powszechnej względnie wojskowej jednostki prokuratury:
  - a) w przypadku wyrażenia przez sprawcę wykroczenia zgody na przyjęcie mandatu karnego – policjant nakłada grzywnę w drodze mandatu karnego, a następnie sporządza notatkę z tej czynności, którą przesyła się w sposób określony w pkt 6,
  - b) w przypadku zastosowania środków oddziaływania wychowawczego lub odmowy przyjęcia mandatu karnego – policjant sporządza notatkę przekazywaną w sposób określony w pkt 6;
- 8) gdy sprawcą wykroczenia innego niż określone w rozdziale XI k.w. jest sędzia sądu powszechnego lub sądu administracyjnego – policjant sporządza i przesyła notatkę w sposób określony w pkt 6; także w razie zastosowania wobec sprawcy wykroczenia środków oddziaływania wychowawczego;
- 9) gdy sprawcą wykroczenia innego niż określone w rozdziale XI k.w. jest prokurator lub asesor powszechnej albo wojskowej jednostki prokuratury – policjant poprzestaje na sporządzeniu notatki, którą przesyła się kierownikowi jednostki organizacyjnej prokuratury będącemu bezpośrednim przełożonym sprawcy wykroczenia, a w przypadku prokuratora w stanie spoczynku – Rzecznikowi Dyscyplinarnemu działającemu przy Prokuratorze Generalnym (02-528 Warszawa ul. Rakowiecka 26/30), a ponadto za pośrednictwem komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji także kierownikowi komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji;
- 10) gdy Prokurator Generalny:
  - a) jest sprawcą wykroczenia, o którym mowa w rozdziale XI k.w., policjant w przypadku wyrażenia zgody na przyjęcie mandatu karnego nakłada taki mandat, a następnie sporządza notatkę z tej czynności, którą przesyła się do Krajowej Rady Prokuratury (adres do korespondencji: 02-528 Warszawa ul. Rakowiecka 26/30) lub do Ministra Sprawiedliwości (00-950 Warszawa Al. Ujazdowskie 11), a ponadto za pośrednictwem komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji także kierownikowi komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji,
  - b) jest sprawcą wykroczenia innego niż określone w rozdziale XI k.w., policjant w przypadku zastosowania środków oddziaływania wychowawczego lub odmowy przyjęcia mandatu karnego sporządza notatkę, o której mowa w lit. a;

4a.¹⁹⁾ W przypadkach, o których mowa w ust. 4 pkt 3 i 4 lit. b, gdy sprawcą wykroczenia jest poseł lub senator albo członek Parlamentu Europejskiego, właściwy dla miejsca zdarzenia organ Policji niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia kieruje do komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji wniosek o udzielenie pomocy prawnej w zakresie uzyskania zezwolenia na ściganie. Do wniosku dołącza się

- akta sprawy (akta czynności wyjaśniających ograniczonych do udokumentowania popełnionego wykroczenia oraz zebrania danych niezbędnych dla uzyskania zezwolenia na ściganie);
- 4aa.²⁰⁾ W przypadkach, o których mowa w ust. 4 pkt 3 i 4 lit. b, gdy sprawcą wykroczenia jest Rzecznik Praw Dziecka, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej lub Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, organ Policji właściwy dla miejsca zdarzenia występuje do Marszałka Sejmu z wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej, sporządzonym odpowiednio według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a do zarządzenia.
- 4b.²¹⁾ W przypadku, o którym mowa w ust. 4 pkt 4 lit. b, gdy sprawcą wykroczenia jest członek Trybunału Stanu, organ Policji właściwy dla miejsca zdarzenia występuje do Przewodniczącego Trybunału Stanu z wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej, sporządzonym odpowiednio według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a do zarządzenia.
- 4c.²²⁾ Organ Policji właściwy dla miejsca zdarzenia występuje do Marszałka Sejmu ze sporządzonym odpowiednio według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a do zarządzenia wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej – w przypadku, gdy:
- 1) zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego zostanie uznane za niewystarczające lub niecelowe, a sprawcą wykroczenia jest Prezes Najwyższej Izby Kontroli lub Rzecznik Praw Obywatelskich;
  - 2) sprawcą wykroczenia innego niż określone w rozdziale XI k.w. jest Prezes Instytutu Pamięci Narodowej, Rzecznik Praw Dziecka lub Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych.
- 4d.²³⁾ Po otrzymaniu i sprawdzeniu pod względem formalnym wniosku, o którym mowa w ust. 4a, kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji, działający w imieniu Komendanta Głównego Policji, niezwłocznie kieruje do Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej lub Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, za pośrednictwem Prokuratora Generalnego, wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej, sporządzony według wzoru określonego w załączniku nr 1a do zarządzenia.
- 4e.²⁴⁾ Decyzję uprawnionego organu w zakresie wyrażenia zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej kierownik, o którym mowa w ust. 4d, przekazuje bezzwłocznie wraz z otrzymanymi wcześniej aktami czynności wyjaśniających – do jednostki organizacyjnej Policji prowadzącej postępowanie w danej sprawie.
- 4f.²⁵⁾ Wniosek, o którym mowa w ust. 4a, sporządza się według wzoru określonego w załączniku nr 1b do zarządzenia.
- 4g.²⁶⁾ W sytuacji gdy przed otrzymaniem decyzji, o której mowa w ust. 4e, karalność wykroczenia ustanie, kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji właściwej do spraw prewencji niezwłocznie odsyła materiały czynności wyjaśniających do jednostki Policji prowadzącej postępowanie w danej sprawie celem ich zakończenia.
- 5.²⁷⁾ (*uchylony*)
- 6.²⁸⁾ W przypadku popełnienia wykroczenia związanego z wypełnianiem obowiązków służbowych przez wiceprezesa, dyrektora generalnego i pracownika Najwyższej Izby Kontroli nadzorujących lub wykonujących czynności kontrolne – policjant ogranicza czynności wyjaśniające do czynności niecierpiących zwłoki w celu zabezpieczenia śladów i dowodów, a następnie materiały z tych czynności przekazuje dyżurnemu jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Następnie właściwy dla miejsca zdarzenia organ Policji kieruje do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli wnioskiem o wyrażenie przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli zgody na pociągnięcie sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności karnej, sporządzony odpowiednio według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a do zarządzenia.
- 7.²⁹⁾ W przypadku popełnienia wykroczenia związanego z pełnieniem obowiązków służbowych przez inspektora kontroli skarbowej – policjant poprzestaje na sporządzeniu notatki, którą przekazuje dyżurnemu jednostki Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Notatkę przesyła się Ministrowi Finansów w celu wdrożenia odpowiedzialności dyscyplinarnej za wykroczenie. W przypadku, jeśli wykroczenie nie ma związku z wypełnianiem obowiązków służbowych – postępowanie prowadzi się na ogólnych zasadach.
- 8.³⁰⁾ W przypadku popełnienia przez strażaka Państwowej Straży Pożarnej wykroczenia związanego z wykonywaniem polecenia służbowego – policjant poprzestaje na sporządzeniu notatki urzędowej, którą przekazuje dyżurnemu jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zdarzenia. Notatkę przesyła się właściwemu kierownikowi jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej w celu wdrożenia odpowiedzialności dyscyplinarnej za wykroczenie. W przypadku, gdy wykroczenie nie jest popełnione w wyniku wykonywania polecenia służbowego lub strażak wykonując polecenie służbowe umyślnie dopuszcza się wykroczenia – policjant ujawniający wykroczenie jest obowiązany podjąć czynności przewidziane przepisami k.p.w.
9. Informacje o podstawach prawnych oraz rodzajach i zakresach poszczególnych immunitetów zawiera załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 7

1. W przypadku popełnienia wykroczenia przez funkcjonariusza Centralnego Biura Antykorupcyjnego policjant jest obowiązany podjąć przewidziane przepisami k.p.w. czynności w celu ukarania sprawcy, a następnie

przedłożyć drogą służbową kierownikowi jednostki Policji wniosek o zawiadomienie Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego o popełnionym wykroczeniu oraz rezultatach czynności podjętych w celu ukarania sprawcy.

- 2.³¹⁾ W przypadku popełnienia wykroczenia przez funkcjonariusza Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego lub Służby Kontrwywiadu Wojskowego, a także o odmowie przyjęcia w takim przypadku mandatu karnego lub nieuiszczeniu w terminie grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego zaocznego, organ Policji właściwy dla miejsca zdarzenia zawiadamia szefa właściwej Agencji lub Służby.
3. W przypadku popełnienia wykroczenia przez policjanta, funkcjonariusza Straży Granicznej lub Biura Ochrony Rządu – policjant ujawniający wykroczenie jest obowiązany podjąć przewidziane przepisami k.p.w. czynności w celu ukarania sprawcy, a następnie sporządzić notatkę i przekazać ją drogą służbową odpowiednio kierownikowi jednostki lub Straży Granicznej, w której pełni służbę sprawca wykroczenia albo Szefowi Biura Ochrony Rządu,
- 4.³²⁾ W przypadku popełnienia przez żołnierza w zawodowej służbie wojskowej wykroczenia w sytuacjach innych, niż określonych w art. 10 k.p.w., reakcja policjanta na popełnione wykroczenie następuje na ogólnych zasadach.
- 5.³³⁾ W przypadku ujawnienia wykroczenia popełnionego przez sprawcę, o którym mowa w art. 10 k.p.w., w sytuacji niecierpiącej zwłoki policjant zabezpiecza ślady i dowody wykroczenia przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, powiadamiając o podjęciu tych czynności Żandarmerię Wojskową. Materiały z czynności wyjaśniających przeprowadzonych w trybie niecierpiącym zwłoki należy niezwłocznie przekazać właściwemu miejscowo prokuratorowi wojskowemu.
- 6.³⁴⁾ W przypadku popełnienia przez żołnierza wykroczenia innego, niż określone w art. 10 k.p.w. w okolicznościach niedających podstaw do zastosowania postępowania mandatowego, policjant prowadzi wobec sprawcy wykroczenia postępowanie na ogólnych zasadach, czyli wykonuje niezbędne czynności wyjaśniające, kieruje wniosek o ukaranie do sądu powszechnego oraz występuje przed tym sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, a także składa środki odwoławcze.
- 7.³⁵⁾ Przepisy ust. 4–6 mają zastosowanie także w stosunku do żołnierzy sił zbrojnych państw obcych, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich personelu cywilnego, jeżeli wykroczenie pozostaje w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

§ 8

1. Policjant ma prawo zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem, jedynie w przypadkach określonych w przepisie art. 45 § 1 k.p.w.
2. Tryb postępowania z osobą zatrzymaną w związku z popełnieniem wykroczenia określają przepisy art. 46 i 47 k.p.w.
3. Czas zatrzymania osoby liczy się od chwili jej ujęcia przez policjanta. W przypadku tzw. ujęcia obywatelskiego przewidzianego w art. 243 k.p.k. i dopuszczalnego także wobec sprawców wykroczeń na podstawie art. 45 § 2 k.p.w., do czasu zatrzymania nie wlicza się okresu od chwili ujęcia sprawcy do momentu przejęcia go przez policjanta.
4. Odmowa przejęcia przez policjanta osoby ujętej w trybie tzw. ujęcia obywatelskiego powinna być, w razie potrzeby, połączona z poleceniem zwolnienia tej osoby, które policjant powinien wyegzekwować. Osoba, która nie podporządkuje się takiemu poleceniu, podlega odpowiedzialności karnej za czyn z art. 189 § 1 k.k.

§ 9

Policjant może poprzestać na zastosowaniu środków oddziaływania wychowawczego, jeżeli jest to wystarczające do wdrożenia sprawcy wykroczenia do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego.

§ 10

1. Jako środki oddziaływania wychowawczego można w szczególności stosować:
  - 1) pouczenie, poprzez wskazanie sprawcy wykroczenia niezgodności jego zachowania z obowiązującymi przepisami, ze wskazaniem tych przepisów;
  - 2) zwrócenie uwagi lub ostrzeżenie sprawcy, z jednoczesnym zagrożeniem ukarania go w razie ponownego popełnienia wykroczenia;
  - 3)³⁶⁾ przekazanie pisemnej informacji pracodawcy lub organizacji społecznej, do której sprawca należy, gdy z charakteru czynu wynika, że stanowi on jednocześnie naruszenie dyscypliny służbowej, statutu organizacji, regulaminu członkowskiego itp.
2. Okolicznościami uzasadniającymi zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego są w szczególności:
  - 1) przywrócenie stanu poprzedniego (np. uprzątnięcie wyrzuconych przez sprawcę przedmiotów zaśmiecających miejsce publiczne);
  - 2) naprawienie wyrządzonej szkody;
  - 3) przeproszenie pokrzywdzonego;
  - 4) zapewnienie ze strony sprawcy niepopelniania w przyszłości podobnego czynu zabronionego;

- 5) wykonanie zaniechanego obowiązku (np. zaopatrzenie budynku w wymagany sprzęt przeciwpożarowy, tabliczkę z numerem porządkowym nieruchomości, uprzątnięcie terenu posesji itp.).
3. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w ust. 1 podejmuje:
  - 1) policjant, jeżeli środek ten stosuje bezpośrednio po ujawnieniu popełnionego przez sprawcę wykroczenia;
  - 2) kierownik jednostki lub komórki Policji, na wniosek policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie, jeżeli okoliczności uzasadniające zastosowanie tych środków zaistniały w toku prowadzonych czynności.
- 4.³⁷⁾ Nie stosuje się środków oddziaływania wychowawczego w przypadku wykroczeń, za które orzeka się środek karny.
5. W przypadku, gdy środek oddziaływania wychowawczego nie przyniesie zamierzonego efektu, jego zastosowanie nie zamyka drogi do skierowania wniosku o ukaranie do sądu albo nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego.
- 6.³⁸⁾ Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego bezpośrednio po ujawnieniu popełnionego wykroczenia oraz okoliczności będących podstawą do przestania na zastosowaniu tego środka, z zastrzeżeniem § 6 ust. 4 pkt. 1 lit. a, policjant dokumentuje w notatniku służbowym, a w toku prowadzonych czynności wyjaśniających – w notatce urzędowej.
7. W przypadku zastosowania środka oddziaływania wychowawczego w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, policjant sporządza wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu oraz zawiadamia o zakończeniu czynności ujawnionych pokrzywdzonych i osobę zawiadamiającą o popełnieniu wykroczenia, pouczając ich odpowiednio o prawie – do samodzielnego wniesienia wniosku o ukaranie w charakterze oskarżyciela posiłkowego (art. 27 § 1 i 2 k.p.w.) oraz do złożenia zażalenia na niewniesienie wniosku o ukaranie (art. 56a k.p.w.).

§ 10a³⁹⁾

- 1.⁴⁰⁾ Odpowiedzialność przed sądem rejonowym, jako sprawcy czynu karalnego, ponoszą nieletni w wieku od 13 do 17 lat (art. 1 § 1 pkt 2 u.p.n.), którzy popełnili czyny karalne wyczerpujące znamiona wykroczeń określonych w art. 51, art. 69, art. 74, art. 76, art. 85, art. 87, art. 119, art. 122, art. 124, art. 133 lub art. 143 k.w. (art. 1 § 2 pkt 2 lit. b u.p.n.).
2. Odpowiedzialność przed sądem w związku z przejawami demoralizacji mogą też ponieść nieletni, którzy nie ukończyli 13 lat i popełnili czyn wyczerpujący znamiona wykroczenia, bądź w wieku 13–17 lat i popełnili czyn wyczerpujący znamiona wykroczenia niebędącego czynem karalnym.
- 3.⁴¹⁾ W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, czynności policjanta muszą być ograniczone do zebrania i utrwalenia dowodów oraz w razie potrzeby zatrzymania nieletniego podejrzanego o sprawstwo, jeśli zachodzi sytuacja pod tym względem niecierpiąca zwłoki (art. 32e § 1 u.p.n.). Zatrzymany nieletni, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełnił czyn karalny, może być umieszczony w policyjnej izbie dziecka na czas do 48 godzin, gdy ocenia się taki środek jako konieczny w danych okolicznościach, bo nie można ustalić tożsamości nieletniego albo zachodzi uzasadniona obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów czynu karalnego (art. 32g § 1 u.p.n.). Zatrzymanego nieletniego należy niezwłocznie przesłuchać. Policja w sprawach o czyny karalne wyczerpujące znamiona wykroczeń popełnione przez nieletnich wykonuje czynności inne niż niecierpiące zwłoki tylko na polecenie sądu rejonowego (art. 32e § 2 u.p.n.).
- 4.⁴²⁾ W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2:
  - 1) sporządza się wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu, wskazując przyczynę odstąpienia;
  - 2) materiały z tych czynności przekazuje się do miejscowo właściwego sądu rejonowego (sposób ustalenia właściwości miejscowej sądu określa art. 17 u.p.n.), powiadamiając o przekazaniu materiałów ujawnionych pokrzywdzonych i osobę zawiadamiającą o popełnieniu wykroczenia. W powiadomieniu tym wskazuje się przyczynę odstąpienia i nie zamieszcza się pouczenia o prawie do samodzielnego wniesienia do sądu wniosku o ukaranie oraz o prawie do złożenia zażalenia do organu nadrzędnego na niewniesienie wniosku o ukaranie;
  - 3) o odstąpieniu od skierowania wniosku o ukaranie do sądu powiadamia się również właściwą dla miejsca popełnienia czynu zabronionego komórkę organizacyjną Policji do spraw nieletnich i patologii.

Rozdział 2.

Czynności przed sporządzeniem i wniesieniem wniosku o ukaranie

§ 11

- 1.⁴³⁾ Zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia należy przyjąć w każdej jednostce Policji, bez względu na to, czy jest to jednostka Policji właściwa miejscowo i rzeczowo do prowadzenia czynności w danej sprawie. Z przyjęcia zawiadomienia sporządza się protokół, z zastrzeżeniem ust. 8, 9 i 10.
2. W przypadku ujawnienia wykroczenia lub przyjęcia zawiadomienia o wykroczeniu określonym w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. Nr 89, poz. 589), policjant obowiązany jest

niezwłocznie przekazać zebrane w sprawie materiały, drogą służbową właściwemu dla miejsca popełnienia wykroczenia organowi Państwowej Inspekcji Pracy.

3. Zawiadamiającego małoletniego, jeżeli w chwili składania zawiadomienia o wykroczeniu nie ukończył 17 lat, przed przyjęciem zawiadomienia należy zapoznać z treścią art. 234 k.k. i poinformować o konsekwencjach prawnych naruszenia tego przepisu przewidzianych w u.p.n.
4. W przypadku wykroczeń ściganych na żądanie, policjant prowadzący czynności wyjaśniające przyjmuje od pokrzywdzonego żądanie ścigania. Żądanie to może być złożone na piśmie albo zgłoszone ustnie do protokołu.
5. Jeżeli uzyskanie żądania ścigania nie jest możliwe bezpośrednio po ujawnieniu wykroczenia, policjant wykonuje czynności niecierpiące zwłoki, a w szczególności ustala tożsamość sprawcy wykroczenia i świadków zdarzenia, zabezpiecza ślady i dowody. Dalsze czynności wyjaśniające można podjąć dopiero po uzyskaniu żądania ścigania.
6. Jeżeli pokrzywdzony będący na miejscu zdarzenia nie żąda ścigania sprawcy wykroczenia ściganego na żądanie, policjant dokumentuje ten fakt wyłącznie w notatniku służbowym.
7. W zależności od potrzeb, po przyjęciu zawiadomienia o wykroczeniu, można przesłuchać zawiadamiającego w charakterze świadka.
8. W przypadku zgłoszenia złożonego przez osobę, która nie ma pełnego rozeznania co do podejmowanych czynności, treść przekazanej informacji dokumentuje się w formie notatki urzędowej. Protokolarne przyjęcie zawiadomienia może nastąpić po ustaniu przyczyn uniemożliwiających przesłuchanie. Jeżeli zakres informacji na to pozwala, policjant wykonuje czynności niecierpiące zwłoki, a w szczególności ustala tożsamość sprawcy wykroczenia i świadków zdarzenia oraz zabezpiecza ślady i dowody przed ich utratą.
9. W przypadku wykroczenia ściganego na żądanie, gdy pokrzywdzonym jest małoletni albo osoba częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolniona, jego prawa (złożenie żądania) wykonuje przedstawiciel ustawowy albo osoba, pod której stałą opieką małoletni pozostaje. Żądanie ścigania można przyjąć także od osoby, która nie ukończyła 18 lat, ale nabyła zdolność do czynności prawnych poprzez zawarcie małżeństwa, chociażby było ono unieważnione.
- 10.⁴⁴⁾ Sporządzenie protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu nie jest wymagane, jeśli zawiadomienie zostało złożone na piśmie i wyczerpująco przedstawia okoliczności zdarzenia albo gdy policjant samodzielnie ujawnił wykroczenie i okoliczności zdarzenia nie budzą wątpliwości – wystarczające jest wówczas sporządzenie notatki urzędowej. Osobę, która złożyła zawiadomienie, można w takich przypadkach przesłuchać w charakterze świadka, jeżeli uznaje się to za niezbędne ze względów dowodowych.
11. W przypadku, gdy pokrzywdzony ustanowi pełnomocnika, pełnomocnikowi przysługują uprawnienia pokrzywdzonego, w granicach udzielonego pełnomocnictwa.
12. Właściwą miejscowo do prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenie jest jednostka Policji, w zasięgu działania której wykroczenie zostało popełnione, w rozumieniu art. 4 § 2 k.w.
- 12a.⁴⁵⁾ W przypadku zaistnienia wątpliwości co do miejsca działania sprawcy wykroczenia lub miejsca zaniechania działania, do którego sprawca był zobowiązany, i wynikającej stąd niemożności ustalenia miejsca popełnienia wykroczenia na podstawie art. 32 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 11 k.p.w. – właściwą do prowadzenia czynności jest jednostka organizacyjna Policji, która uzyskała pierwszą informację o podejrzeniu popełnienia wykroczenia.
- 13.⁴⁶⁾ *(skreślony)*
- 14.⁴⁷⁾ Jednostka Policji, która została zawiadomiona o popełnionym wykroczeniu, co do którego nie jest właściwa miejscowo w rozumieniu przepisów k.p.w. lub rzeczowo w rozumieniu przepisów w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji oraz w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zasad działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji, jest zobowiązana niezwłocznie dokonać niezbędnych czynności zabezpieczających ślady i dowody wykroczenia i w możliwie najkrótszym czasie przekazać materiały właściwej jednostce Policji lub innemu organowi uprawnionemu do prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, wraz z pismem uzasadniającym przekazanie.
- 15.⁴⁸⁾ Jednostka Policji, która otrzymała materiały czynności wyjaśniających w trybie określonym w ust. 14 i uznała siebie za niewłaściwą do prowadzenia dalszych czynności, wszczyna spór o właściwość miejscową, zwany „sporem”, z jednostką Policji przekazującą materiały, informując tę jednostkę pisemnie o wszczęciu sporu. Jeżeli do sporu doszło pomiędzy jednostkami Policji mającymi siedziby na terenie różnych województw, materiały przekazywane są za pośrednictwem komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji.
- 16.⁴⁹⁾ Komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji lub osoba przez niego upoważniona po otrzymaniu materiałów czynności wyjaśniających, o których mowa w ust. 14, dokonuje ich analizy, a następnie:
  - 1) jeżeli do sporu doszło pomiędzy podległymi jednostkami Policji:
    - a) rozstrzyga spór, w formie pisemnego polecenia wskazującego jednostkę Policji wyznaczoną do prowadzenia sprawy, przekazywanego jednostkom Policji pozostającym w sporze,
    - b) zwraca materiały czynności wyjaśniających do uzupełnienia jednostce Policji, która je przekazała, w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby;
  - 2) jeżeli do sporu doszło pomiędzy jednostkami Policji mającymi siedziby na terenie różnych komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji – przekazuje spór do rozstrzygnięcia kierownikowi właściwej do spraw prewencji komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji.

- 16a.⁵⁰⁾ W zakresie rozstrzygnięcia przez komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji sporów pomiędzy podległymi jednostkami Policji stosuje się odpowiednio ust. 16 pkt 1.
17. Do czasu rozstrzygnięcia sporu czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie prowadzi jednostka Policji, która wszczęła spór.
- 18.⁵¹⁾ W przypadku stwierdzenia popełnienia wykroczenia przy użyciu urządzenia rejestrującego wstępne czynności zmierzające do ustalenia sprawcy wykroczenia, a w szczególności ustalenie właściciela pojazdu w Centralnej Ewidencji Pojazdów i ustalenie osoby, której powierzono pojazd – w miarę możliwości wykonuje jednostka Policji właściwa ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia.

§ 12

Przed sporządzeniem wniosku o ukaranie należy:

- 1) ustalić okoliczności faktyczne zdarzenia;
- 2)⁵²⁾ ustalić imię i nazwisko, miejsce pobytu i inne dane osobowe sprawcy wykroczenia, wymagane przez art. 57 § 2 i 3 oraz art. 54 § 8 k.p.w.;
- 3) zebrać i zabezpieczyć dowody, ustalić świadków oraz odebrać przedmioty uzyskane w wyniku wykroczenia, podlegające przepadkowi lub których posiadanie jest zabronione;
- 4) ustalić i zebrać inne dane niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie, a w szczególności:
  - a) informacje o ujawnionych pokrzywdzonych,
  - b) wysokość wyrządzonej szkody albo wartość przedmiotu czynu,
  - c) uprzednia karalność sprawcy za podobne przestępstwo lub wykroczenie, jeżeli oskarżyciel publiczny zamierza powołać się na tę okoliczność.

§ 13

- 1.⁵³⁾ W celu ustalenia, zebrania, sprawdzenia i uzupełnienia danych, o których mowa w §12, dokonuje się czynności wyjaśniających, które mogą w szczególności polegać na:
- 1) oględzinach miejsca, osoby, rzeczy;
  - 2) wylegitymowaniu osoby, wobec której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, pokrzywdzonego i świadków;
  - 3)⁵⁴⁾ przesłuchaniu osoby pokrzywdzonej i osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie;
  - 4) przesłuchaniu świadków;
  - 5) dokonywaniu konfrontacji;
  - 6) okazywaniu osób, wizerunku i rzeczy;
  - 7) przeprowadzeniu oględzin z udziałem osoby podejrzanej lub świadka;
  - 8) wezwaniu do wydania albo okazania przedmiotu lub dokumentu podlegającego oględzinom lub mogącego stanowić dowód rzeczowy;
  - 9) przeszukaniu pomieszczeń i innych miejsc, a także osób oraz zatrzymanie rzeczy znalezionych podczas przeszukania, w razie odmowy wydania lub okazania przedmiotów, o których mowa w pkt 8;
  - 10) ustaleniu stanu trzeźwości osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia;
  - 11) zwróceniu się o wydanie opinii do urzędów powołanych do ich wydania, instytutów, zakładów specjalistycznych lub do biegłego albo biegłych;
  - 12) dokonaniu tymczasowego zajęcia przedmiotu w celu zabezpieczenia ewentualnego przepadku;
  - 13)⁵⁵⁾ przeprowadzenie w drodze eksperymentu procesowego, doświadczenia albo odtworzenia przebiegu zdarzenia lub jego fragmentu.
2. Jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, sposób utrwalenia czynności wyjaśniających oraz zakres niezbędnych informacji, wymagany do udokumentowania tych czynności, określa art. 54 § 3 k.p.w.
3. Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości, tryb postępowania policjanta określa art. 54 § 4 k.p.w. Do spisania protokołów z czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia wykorzystuje się odpowiednie wzory formularzy druków stosowanych w Policji w tym zakresie.
4. W protokole nie wolno zastępować zapisu treści zeznań lub wyjaśnień odwoływaniem się do innych protokołów.
5. Policjant sporządzając protokół z przesłuchania używa formy gramatycznej w pierwszej osobie liczby pojedynczej w czasie przeszłym. Spisując protokół powinien dążyć do zachowania dokładności zamieszczając charakterystyczne określenia i zwroty używane przez osobę przesłuchiwaną.
6. W protokole z czynności należy zakreślić wolne miejsca w sposób uniemożliwiający ich późniejsze wypełnienie.
7. Niedopuszczalnym jest wymazywanie, zamazywanie lub w inny sposób czynienie nieczytelnym pierwotnego zapisu w protokole. Skreślenia, poprawki i uzupełnienia należy odnotować na końcu protokołu w odpowiedniej rubryce.
- 8.⁵⁶⁾ *(skreślony)*

§ 14

1. Wartość materialną rzeczy stanowiącej przedmiot wykroczenia ustala się według cen obowiązujących w miejscu i czasie popełnienia czynu.
2. Jeżeli rzecz będąca przedmiotem wykroczenia była już używana, jej wartość podlega zmniejszeniu o stopień zużycia.
3. Oceny stopnia zużycia dokonuje pokrzywdzony.
4. Jeżeli ocena, o której mowa w ust. 3, budzi uzasadnione wątpliwości policjanta lub nie jest możliwa, należy zasięgnąć opinii osób lub instytucji posiadających kwalifikacje do dokonania takiej wyceny albo powołać biegłego.

§ 15

1. Szkoda następuje wskutek uszkodzenia rzeczy, uczynienia jej niezdatną do użytku lub całkowitego zniszczenia.
- 2.⁵⁷⁾ Przez uszkodzenie rozumieć należy takie oddziaływanie na rzecz, które zmniejsza jej wartość przez zmianę wyglądu zewnętrznego lub kształtu albo naruszenie całości rzeczy.
3. Uczynienie rzeczy niezdatną do użytku ma miejsce wtedy, gdy nie nadaje się ona do wykorzystania w sposób zgodny z jej przeznaczeniem.
- 4.⁵⁸⁾ Zniszczeniem rzeczy jest takie jej uszkodzenie, wskutek którego rzecz przestaje istnieć lub traci nieodwracalnie dotychczasową wartość użytkową.

§ 16

1. Wysokość szkody, o której mowa w § 15 ust. 1, ustala się według wysokości rzeczywistego uszczerbku powstałego w mieniu pokrzywdzonego w wyniku działania sprawcy, a nie według wartości rzeczy będącej przedmiotem działania sprawcy.
2. W razie uszkodzenia rzeczy albo uczynienia jej niezdatną do użytku, wysokość szkody określa się kosztami jej naprawy. W wypadku, gdy koszty naprawy przewyższają wartość rzeczy, wysokość szkody określa się wartością tej rzeczy, stosując odpowiednio postanowienia § 15. Wartość uszkodzonej rzeczy może być niższa od szkody wyrządzonej czynem.
3. Do ustalenia wysokości szkody można wykorzystać przedłożone przez pokrzywdzonego dowody zakupu lub naprawy oraz informacje uzyskane w wyniku konsultacji ze specjalistą w danej dziedzinie (np. właścicielem zakładu rzemieślniczego, usługowego itp.).

§ 17

1. Cel i tryb prowadzenia czynności wyjaśniających określa art. 54 § 1, 3 i 4 k.p.w.
- 2.⁵⁹⁾ Instrukcyjny termin ukończenia czynności wyjaśniających, określony w art. 54 § 1 k.p.w, może być przekroczony, jeżeli wynika to ze skierowania sprawy do mediacji w trybie art. 54 § 9 k.p.w. albo w razie niemożności wykonania w tym terminie czynności zmierzających do ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie lub zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku, spowodowanej ważnymi przyczynami (np. niestawiennictwem sprawcy wykroczenia, oczekiwaniem na opinię biegłego, długotrwałym ustalaniem miejsca pobytu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia).
- 2a.⁶⁰⁾ W przypadku kierowania sprawy do mediacji na etapie czynności wyjaśniających, przed odebraniem pisemnej zgody pokrzywdzonego i osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, policjant wyjaśnia pokrzywdzonemu i tej osobie cel i zasady postępowania mediacyjnego i poucza o możliwości cofnięcia zgody na mediację aż do zakończenia postępowania mediacyjnego.
- 2b.⁶¹⁾ Sprawę do mediacji kieruje się w sposób określony w art. 54 § 9 k.p.w.
- 2c.⁶²⁾ Przy zawarciu ugody w postępowaniu mediacyjnym przeprowadzonym na etapie czynności wyjaśniających, przepis art. 41 k.w. stosuje się na zasadach ogólnych.
3. Policja jest zobowiązana przeprowadzić czynności wyjaśniające na polecenie sądu lub prokuratora, w zakresie określonym w art. 55 i 56 § 1 k.p.w.
4. Czynności wyjaśniające w niezbędnym zakresie, policjant przeprowadza również na potrzeby postępowania mandatowego. Jeżeli sprawca wykroczenia nie został ukarany grzywną w drodze mandatu karnego w terminach określonych w art. 97 § 1 k.p.w., sporządza się wniosek o ukaranie do sądu.

§ 18⁶³⁾

Z wnioskiem o ukaranie, w tym również po zawarciu ugody w postępowaniu mediacyjnym przeprowadzonym na etapie czynności wyjaśniających, organ Policji występuje w szczególności, gdy:

- 1) wykroczenie nie podlega ściganiu w postępowaniu mandatowym, a zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego ocenia się jako niewystarczające dla wdrożenia sprawcy do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego;
- 2) sprawca nie wykonał zobowiązań wynikających z ugody;
- 3) sprawca odmówił przyjęcia mandatu karnego lub nie uiszczył w terminie grzywny nałożonej mandatem zaocznym;
- 4) zachodzą okoliczności przemawiające za wymierzeniem sprawcy surowszej grzywny niż to jest dopuszczalne w postępowaniu mandatowym lub innego rodzaju kary albo za orzeczeniem środka karnego.

Rozdział 3. **Tymczasowe zajęcie przedmiotów w celu zabezpieczenia przepadku**

§ 19

1. W razie ujawnienia lub powzięcia wiadomości o popełnieniu wykroczenia zagrożonego środkiem karnym – przepadkiem przedmiotów, można dokonać tymczasowego zajęcia tych przedmiotów, jeśli jest ono niezbędne dla zabezpieczenia wykonania tego przepadku.
2. Z czynności zajęcia przedmiotów sporządza się protokół. Kopię protokołu przekazuje się osobie, której mienie tymczasowo zajęto, jako pokwitowanie stwierdzające, jakie przedmioty i przez kogo zostały zajęte.
3. O dokonaniu tymczasowego zajęcia przedmiotu należy niezwłocznie powiadomić sąd, który w ciągu 7 dni od daty zajęcia, wydaje postanowienie o zabezpieczeniu albo rozstrzygnięcie orzekające przepadek. Postanowienie sądu doręcza się niezwłocznie osobie, u której dokonano zajęcia. W przypadku niewydania przez sąd w tym terminie wymienionego postanowienia albo rozstrzygnięcia, tymczasowe zajęcie upada, a zajęte przedmioty należy niezwłocznie zwrócić osobie uprawnionej.
4. Zabezpieczenie może nastąpić także na mocy postanowienia sądu. Postanowienie takie wykonuje Policja, stosując odpowiednio tryb określony w art. 44 k.p.w.

§ 20

1. Polskie i zagraniczne znaki pieniężne będące w obiegu, a uzyskane w trybie określonym w § 19, wpłaca się na konto sum depozytowych sądu właściwego dla rozpoznania sprawy.
- 2.⁶⁴⁾ Przedmioty wartościowe: złoto i monety złote, platynę, srebro i monety srebrne, wyroby użytkowe ze złota, platyny lub srebra, kamienie szlachetne i półszlachetne, perły naturalne i hodowlane, korale, bursztyny, zagraniczne środki płatnicze, zagraniczne i krajowe papiery wartościowe oraz polskie znaki pieniężne noszące ślady wykroczenia lub jego sprawcy – mogące stanowić dowód rzeczowy – przekazuje się na przechowanie jako depozyt prawidłowy do banku.
3. Przedmioty o wartości artystycznej lub historycznej oddaje się na przechowanie właściwej instytucji, np. muzeum, archiwum, bibliotece.
4. Czynności związane z przekazaniem do depozytu bankowego dowodów rzeczowych lub oddaniem na przechowanie właściwej instytucji, wykonuje policjant prowadzący czynności wyjaśniające w danej sprawie.
5. Przed złożeniem depozytu wartościowego w banku lub oddaniem na przechowanie właściwej instytucji, przedmioty powinny być oszacowane przez biegłego – w miarę potrzeb należy sporządzić ich fotokopie lub fotografie. Czynności oszacowania i przekazania depozytu do banku lub instytucji należy wykonać niezwłocznie po uzyskaniu dowodu.
6. Przedmioty wartościowe przekazywane do banku należy zapakować w sposób trwały, uniemożliwiający wyjęcie zawartości bez widocznego uszkodzenia opakowania, a opakowanie dodatkowo zabezpieczyć pieczęciami (stemplami). Sposób opakowania i zabezpieczenia depozytu należy dostosować do wymagań jednostki banku, w którym składany jest depozyt.
7. Na opakowaniu depozytu wpisuje się nazwę i adres składającego depozyt, rodzaj depozytu oraz numer deklaracji depozytowej. Należy również sporządzić w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach protokół zapakowania depozytu wartościowego, którego jeden egzemplarz umieszcza się wewnątrz opakowania depozytu, a drugi – w materiałach czynności wyjaśniających.
8. Składający depozyt obowiązany jest wypełnić deklarację depozytową, w co najmniej czterech jednobrzmiących egzemplarzach: dwa dla banku, jeden do umieszczenia wewnątrz opakowania, jeden do materiałów czynności wyjaśniających. Deklarację depozytową podpisuje upoważniony policjant, którego wzór podpisu znajduje się w banku.
9. Na dowód przyjęcia depozytu jednostka banku wydaje składającemu dowód depozytowy, który przechowuje się w materiałach czynności wyjaśniających.
10. W przypadku zmiany podmiotu, do dyspozycji którego depozyt został złożony, należy pisemnie zawiadomić bank o tej zmianie. Pismo podpisuje osoba, której wzór podpisu został złożony w banku. Na podstawie tego pisma bank sporządza odpowiednią adnotację w książce depozytów i na deklaracji depozytowej. Przekazania dowodu depozytowego i deklaracji depozytowej nowemu podmiotowi dysponującemu dokonuje podmiot dotychczas dysponujący depozytem.
11. Wydanie depozytu następuje za zwrotem dowodu depozytowego, na podstawie pisemnego polecenia wydania depozytu. Pisemne polecenie wydania depozytu podpisuje policjant, o którym mowa w ust. 8.
12. Dowody rzeczowe w postaci broni palnej, gazowej lub pneumatycznej oraz amunicji przechowuje się w magazynie dowodów rzeczowych lub w innym magazynie wskazanym decyzją komendanta wojewódzkiego/Stołecznego Policji, odpowiednio dostosowanym do wymogów stawianych magazynom broni i amunicji.
13. O ujawnieniu materiałów lub urządzeń wybuchowych powiadamia się komórkę minersko-pirotechniczną Policji. Dalsze czynności zabezpieczające podejmuje upoważnieni pirotechnicy w porozumieniu z prokuratorem.
- 14.⁶⁵⁾ *(skreślony)*

- 15.⁶⁶⁾ W przypadku ujawnienia przedmiotów, o których mowa w § 1 art. 232a k.p.k., należy postępować z nimi zgodnie z zasadami określonymi w tym przepisie oraz rozporządzeniu wydanym na podstawie § 5 art. 232a k.p.k.

§ 21

Przedmioty, co do których powstaje wątpliwość, kto jest uprawniony do ich odbioru, przekazuje się do depozytu właściwego miejscowo sądu, a przedmioty wartościowe – do depozytu bankowego. Przepisy art. 231–234 k.p.k. stosuje się odpowiednio.

§ 22

Jeżeli brak jest podstaw do skierowania wniosku o ukaranie do sądu i nie ma osoby uprawnionej do zwrócenia jej przedmiotu zajętego w celu zabezpieczenia przepadku, a przedmiot nie nadaje się do użytku lub jego wartość jest nieznaczną i sąd odmówił jego przyjęcia, przedmiot ten przekazuje się do właściwego powiatowego biura rzeczy znalezionych właściwego dla miejsca zajęcia przedmiotu⁶⁷⁾.

Rozdział 4.

Obowiązki rejestracyjne w prowadzonych czynnościach wyjaśniających w sprawach o wykroczenia

§ 23

1. W komendzie powiatowej (miejskiej, rejonowej) Policji, w komisariacie Policji i komisariacie specjalistycznym Policji, z zastrzeżeniem ust. 5 prowadzi się:
  - 1)⁶⁸⁾ Rejestr Spraw o Wykroczenia, zwany dalej "RSoW";
  - 2)⁶⁹⁾ (*uchylony*)
  - 3) Rejestr Wokand, na formularzu według wzoru określonego w załączniku nr 5 do zarządzenia;
  - 4) Teczki Wokand;
  - 5) Teczki zaskarżeń i środków odwoławczych;
  - 6) Teczki kart nadzoru nad prowadzonymi czynnościami wyjaśniającymi.
- 2.⁷⁰⁾ W RSoW odnotowuje się wszystkie czynności wyjaśniające bez względu na sposób ich zakończenia z wyłączeniem przypadków, o których mowa w § 11 ust. 6, oraz czynności zakończonych na miejscu popełnienia wykroczenia nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego lub zastosowaniem wobec sprawcy środków oddziaływania wychowawczego.
- 3.⁷¹⁾ Kierownik jednostki może wyrazić zgodę na odrębne prowadzenie dokumentacji określonej w ust. 1 pkt 1 i 6 w poszczególnych podległych komórkach organizacyjnych.
4. Jeżeli w jednostce Policji prowadzi się więcej niż jeden rejestr tego samego rodzaju, rejestry te oznacza się kolejnymi wielkimi literami. Oznaczenia poszczególnych pozycji w każdym z tych rejestrów uzupełnia się przez dodanie odpowiedniej litery po kolejnej liczbie rejestru.
5. Komendant powiatowy (miejski, rejonowy) Policji, w przypadkach szczególnie uzasadnionych względami ekonomiczno-organizacyjnymi, może zwolnić komendanta komisariatu Policji z prowadzenia całości lub części dokumentacji określonej w ust. 1.
6. W przypadku określonym w ust. 5, informacje podlegające rejestracji w dokumentacji, z prowadzenia której komendant komisariatu Policji został zwolniony, rejestruje w ramach prowadzonej własnej dokumentacji, komendant powiatowy (miejski, rejonowy) Policji.
7. Kierownik jednostki lub kierownik komórki może polecić prowadzenie także innych rejestrów lub teczek niż wymienione w ust. 1 (np. skorowidza alfabetycznego sprawców wykroczeń, teczki kopii wniosków o ukaranie).
8. Kierownik jednostki lub kierownik komórki może polecić prowadzenie karty nadzoru nad czynnościami wyjaśniającymi uwzględniając charakter sprawy, przewidywany stopień trudności czynności wyjaśniających, potrzebę wielokierunkowych działań, doświadczenie i kwalifikacje zawodowe policjanta prowadzącego czynności. Wzór formularza karty nadzoru nad czynnościami wyjaśniającymi określa załącznik nr 6 do zarządzenia.
9. Kierownik jednostki lub kierownik komórki może polecić prowadzenie akt kontrolnych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia.
10. W czynnościach wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, w wyniku których utracono rzeczy posiadające cechy trwałe w postaci numeru umożliwiającego ich jednoznaczną identyfikację, kierownik jednostki lub kierownik komórki określa sposób przechowywania formularzy rejestracyjnych z naniesionym identyfikatorem KSIP lub wydruków, zapewniający do nich dostęp w celu kontroli poprawności ich wprowadzania.
11. Po zakończeniu czynności wyjaśniających skierowaniem wniosku o ukaranie do sądu, kartę nadzoru, o której mowa w ust. 8, włącza się do akt kontrolnych, o ile są prowadzone, a w przypadku ich braku – do Teczki kart nadzoru nad prowadzonymi czynnościami wyjaśniającymi. W sprawach, w których odstąpiono od skierowania wniosku o ukaranie, kartę nadzoru pozostawia się w materiałach sprawy lub w aktach kontrolnych, o ile są prowadzone.

- 12.⁷²⁾ Rejestry prowadzi się za pomocą ksiąg lub systemu informatycznego. Decyzję o prowadzeniu rejestrów w formie elektronicznej podejmuje kierownik jednostki, w której prowadzony jest rejestr, albo kierownik nadrzędnej jednostki Policji.
- 13.⁷³⁾ Rejestry prowadzone za pomocą systemu informatycznego powinny zawierać zakres informacji tożsamy z zakresem informacji wymaganym dla rejestrów prowadzonych w postaci ksiąg.
- 14.⁷⁴⁾ W przypadku prowadzenia rejestrów za pomocą systemu informatycznego stosuje się właściwe dla tego rodzaju systemów środki techniczne i organizacyjne, zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych, które w szczególności zabezpieczają dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranianiem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) oraz zmianą, uszkodzeniem lub zniszczeniem.
- 15.⁷⁵⁾ Rejestry prowadzi się za pomocą systemu informatycznego w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024).

§ 24⁷⁶⁾

Podstawą rejestracji sprawy o wykroczenie jest:

- 1) notatka urzędowa policjanta, który ujawnił wykroczenie albo obraz utrwalony za pomocą, przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego;
- 2) pisemne zawiadomienie pochodzące od instytucji, pokrzywdzonego lub innej osoby, zawierające informację o popełnieniu wykroczenia, protokół ustnego przyjęcia zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia albo notatka urzędowa policjanta przyjmującego ustne zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, postanowienie o wyłączeniu materiałów do odrębnego postępowania.

§ 25⁷⁷⁾

Kierownik jednostki lub kierownik komórki jest obowiązany spowodować zarejestrowanie sprawy w RSoW niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od dnia otrzymania wiadomości o popełnieniu wykroczenia.

§ 26

1. Sprawie o wykroczenie nadaje się jeden numer rejestru wyrażony liczbą porządkową RSoW.
2. Jeżeli w jednej sprawie występuje kilku sprawców, każdego z nich rejestruje się przy tej samej liczbie RSoW pod kolejnymi pozycjami (np.: RSoW 100/1, 100/2, 100/3...).
- 3.⁷⁸⁾ Jeżeli w tej samej sprawie przewiduje się odmienne sposoby zakończenia czynności, wyłącza się materiały do odrębnego prowadzenia czynności wyjaśniających, nadając kolejny numer RSoW.

§ 27

1. Za dzień otrzymania wiadomości o wykroczeniu uważa się dzień:
  - 1) ujawnienia wykroczenia przez policjanta;
  - 2) otrzymania informacji o popełnieniu wykroczenia z instytucji, od pokrzywdzonego lub innej osoby zawiadamiającej;
  - 3) sporządzenia protokołu ustnego przyjęcia zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia albo notatki urzędowej policjanta przyjmującego zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia;
  - 4)⁷⁹⁾ otrzymania materiałów wyłączonych z prowadzonego postępowania karnego, bądź innego postępowania prowadzonego na podstawie obowiązujących przepisów prawa.
2. Przez ujawnienie wykroczenia należy rozumieć:
  - 1) naoczne stwierdzenie faktu popełnienia wykroczenia przez policjanta;
  - 2) otrzymanie informacji o popełnionym wykroczeniu;
  - 3)⁸⁰⁾ odczyt przez policjanta obrazu lub zapisu dźwiękowego utrwalonego za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego.

§ 28

1. Przez zakończenie czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie należy rozumieć:
  - 1) skierowanie wniosku o ukaranie do sądu;
  - 2) odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu;
  - 3) nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego;
  - 4)⁸¹⁾ przekazanie materiałów czynności innemu organowi albo komórce uprawnionej do prowadzenia czynności wyjaśniających zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową;
  - 5)⁸²⁾ (*skreślony*)
2. Przekazanie wniosku o ukaranie do sądu dokumentuje się poprzez uzyskanie pieczęci sądu i podpisu osoby upoważnionej do przyjmowania wniosków w:

- 1) RSoW, w pozycji „uwagi” – w sytuacji, gdy rejestr spraw o wykroczenia prowadzony jest w formie książkowej;
  - 2) książce doręczeń (podawczej) – w sytuacji, gdy rejestr spraw o wykroczenia prowadzony jest w formie elektronicznej.
3. Kierownik jednostki lub kierownik komórki może wprowadzić inny, niż określony w ust. 2 sposób dokumentowania przekazania wniosków o ukaranie do sądu, jeżeli dostarczenie do sądu książkowych rejestrów lub książek doręczeń powoduje istotne utrudnienia.

Rozdział 5.

Przesłuchanie świadka i pokrzywdzonego

Szczególne formy przesłuchania

§ 29

1. Świadka należy przesłuchać zwłaszcza wtedy, gdy:
  - 1) nie będzie możliwe jego przesłuchanie przed sądem (np. z powodu wyjazdu za granicę);
  - 2) istnieje wątpliwość, czy wykroczenie zostało popełnione albo czy osoba podejrzewana dopuściła się zarzucanego jej czynu;
  - 3) sprawca wykroczenia nie jest znany;
  - 4)⁸³⁾ *(skreślony)*
  - 5) zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych dla danej sprawy.
2. W innych wypadkach przesłuchanie świadków nie jest konieczne, a czynności wyjaśniające można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej z rozpytania świadków oraz ustalenia ich danych osobowych wraz z adresami, w celu dołączenia ich do wniosku o ukaranie.

§ 30

- 1.⁸⁴⁾ Świadka należy przesłuchiwać, w miarę możliwości, niezwłocznie po uzyskaniu wiadomości o popełnieniu wykroczenia lub jego ujawnieniu.
2. Jeżeli niezwłoczne przesłuchanie świadka w sposób określony w ust. 1, jest niemożliwe lub niewskazane, należy go w tym celu wezwać do jednostki Policji właściwej z uwagi na miejsce popełnienia wykroczenia.
3. Świadka można przesłuchać w miejscu jego pobytu, jeżeli nie może stawić się na wezwanie z przyczyn wskazanych w art. 177 § 2 k.p.k., mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, na podstawie art. 41 §1 k.p.w.
4. Jeżeli świadek mieszka (przebywa) poza miejscowością, w której znajduje się siedziba jednostki Policji prowadzącej czynności wyjaśniające, należy o jego przesłuchanie zwrócić się do jednostki Policji, na której terenie działania świadek zamieszkuje (przebywa).

§ 31⁸⁵⁾

1. Przesłuchanie osoby zobowiązanej do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności "tajne" lub "ściśle tajne" odbywa się w trybie określonym w art. 41 § 2 k.p.w. O zwolnienie takiej osoby z obowiązku zachowania tajemnicy może wystąpić sąd z urzędu lub na wniosek organu Policji.
2. Przesłuchanie osoby zobowiązanej do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności "zastrzeżone" lub "poufne" lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji odbywa się w trybie określonym w art. 41 § 3 k.p.w.

§ 32

1. Przed przesłuchaniem policjant winien sprawdzić tożsamość osoby przesłuchiwanej na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, czyniąc o tym wzmiankę w protokole przesłuchania. Brak dokumentu tożsamości należy odnotować.
- 1a.⁸⁶⁾ Świadek i pokrzywdzony może złożyć wniosek o niezamieszczanie w protokole danych dotyczących jego miejsca zamieszkania i miejsca pracy, o czym należy go pouczyć przed przystąpieniem do przesłuchania, potwierdzając udzielenie pouczenia w protokole. Pouczenie może być także zamieszczone w wezwaniu skierowanym do świadka lub pokrzywdzonego.
- 2.⁸⁷⁾ Policjant może odstąpić od przesłuchania świadka lub osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, albo przerywa czynność, gdy w wyniku obserwacji jego zachowania, a także sposobu wypowiedzi, powźmie podejrzenie, że jest on w stanie po użyciu alkoholu, pod wpływem środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo innego podobnie działającego środka. Przyczynę przerwania czynności dokumentuje się w protokole przesłuchania lub w notatce urzędowej, jeśli do przesłuchania nie doszło.
- 3.⁸⁸⁾ Policjant przystępując do przesłuchania powinien poinformować osobę przesłuchiwaną o celach przesłuchania.
4. Osoba przesłuchiwana potwierdza w protokole własnoręcznym podpisem, że została pouczona o przysługujących jej prawach.

5. Jeżeli świadek odmówił składania zeznań, informację o tym należy wpisać na początku protokołu, a jeżeli odmówił udzielenia odpowiedzi na pytanie – stosowną wzmiankę należy zamieścić w odpowiednim miejscu protokołu.

§ 33 (skreślony)⁸⁹⁾

§ 34

1. Policjant wykonując zaplanowane przesłuchanie świadka powinien każdorazowo odpowiednio przygotować się, aby czynność ta nie wymagała powtórzenia.
2. Przygotowanie się do przesłuchania w szczególności polega na zapoznaniu się z opisem zaistniałego wykroczenia, dotychczas posiadanym materiałem dowodowym i informacjami, a także sformułowaniu pytań, jakie przesłuchujący zamierza zadać świadkowi.

§ 35⁹⁰⁾

Małoletniego do ukończenia 15 roku życia w charakterze świadka powinno się, w miarę możliwości, gdy dobro postępowania nie stoi temu na przeszkodzie, przesłuchiwać w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna (zgodnie z art. 171 § 3 k.p.k.). Świadka w wieku od 13 do 17 roku życia należy pouczyć o odpowiedzialności prawnej przed sądem rodzinnym za składanie fałszywych zeznań, a świadka do 13 roku życia o obowiązku mówienia prawdy i niezatajania prawdy.

§ 36⁹¹⁾

Nieletnich sprawców podlegających odpowiedzialności za czyn zabroniony wyczerpujący znamiona wykroczenia należy przesłuchiwać w warunkach określonych w art. 19 oraz 32f u.p.n. z zachowaniem praw wynikających z art. 18a u.p.n.

§ 37

1. W razie zaistnienia istotnych sprzeczności między zeznaniami świadków, między zeznaniami świadków a wyjaśnieniami osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie oraz wyjaśnieniami osób, co do których istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko nim wniosku o ukaranie, można przeprowadzić konfrontację.
2. Konfrontacja polega na bezpośrednim i jednoczesnym przesłuchaniu dwóch osób, których zeznania lub wyjaśnienia złożone wcześniej są ze sobą sprzeczne co do istotnych faktów.
3. Do konfrontacji należy się odpowiednio przygotować, aby jej wynik dał możliwie najbardziej obiektywny materiał dowodowy, a także, aby nie dopuścić do niepożądanych incydentów w toku konfrontacji (np. przekazania między osobami konfrontowanymi informacji niepożądanych z uwagi na dobro sprawy).
4. Protokół konfrontacji powinien wskazywać sprzeczności oraz odzwierciedlać zadawane pytania i uzyskiwane odpowiedzi.

§ 38

1. Do składania zeznań w charakterze świadka nie są zobowiązani szefowie przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, osoby należące do personelu dyplomatycznego, personelu administracyjnego lub technicznego tych przedstawicielstw, członkowie rodziny wymienionych osób pozostający z nimi we wspólnocie domowej oraz inne osoby korzystające z immunitetu dyplomatycznego; chyba że wyrażą na to zgodę.
2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują także osobom korzystającym z immunitetu konsularnego, jeżeli okoliczności, których zeznania będą dotyczyć są związane z wykonywaniem przez te osoby funkcji urzędowych.
3. Wezwania kierowane do osób wymienionych w ust. 1 lub 2 nie mogą zawierać zagrożenia stosowania środków przymusu, a w razie niezastosowania się tych osób do wezwania lub odmowy złożenia zeznań nie można tych środków stosować.

§ 39⁹²⁾

Świadkowi oraz biegłemu, tłumaczowi i specjalście, niebędącymi funkcjonariuszami organów procesowych, przysługuje zwrot kosztów stawienia w zakresie określonym w art. 119 k.p.w. w związku z art. 618a–618l k.p.k.

§ 40

- 1.⁹³⁾ W toku czynności wyjaśniających można dokonać okazania osoby, jej wizerunku lub rzeczy, na zasadach wskazanych w art. 173 k.p.k., mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, na podstawie art. 39 § 2 k.p.w.
2. Do czynności okazania stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie warunków technicznych przeprowadzania okazania (Dz. U. Nr 104, poz. 981).

§ 41 (skreślony)⁹⁴⁾

§ 42 (skreślony)⁹⁵⁾

§ 43

1. Okazania wizerunku osoby dokonuje się w szczególności, jeżeli:
  - 1) osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia ukrywa się, przebywa za granicą, w odległym miejscu lub jest obłożnie chora;
  - 2)⁹⁶⁾ osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia nie jest znana, ale można przypuszczać, że jej zdjęcie umieszczone jest w kartach albumowych zawierających fotografie osób uzyskane na podstawie art. 20 ust. 2a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
  - 3) okazanie jawne byłoby przedwczesne lub niepożądane, zaś okazanie dyskretne łączyłoby się z nadmiernymi trudnościami lub byłoby niemożliwe;
  - 4) osoba podlegająca rozpoznaniu zaginęła lub nie żyje.
2. Z czynności okazania sporządza się protokół. Przebieg czynności można również utrwalić za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk.
3. Fotografię osoby okazuje się w zestawie zdjęć innych osób podobnych, przy czym – w miarę możliwości – powinna ona pochodzić z najbliższego okresu, w którym rozpoznający widział osobę okazywaną mu z fotografii. Przy doborze fotografii należy także kierować się zasadą, że fotografie barwne okazuje się z barwnymi, a czarno-białe z czarno-białymi.
- 4.⁹⁷⁾ Okazanie fotografii osób przybranych wymaga ich pisemnej zgody, którą dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających.
- 5.⁹⁸⁾ Przed okazaniem, o którym mowa w ust. 3, policjant sporządza tablicę poglądową poprzez trwałe połączenie zdjęcia z podłożem tablicy, a także:
  - 1) numeruje zdjęcia;
  - 2) na prawych dolnych rogach zdjęć odciska pieczęć obejmującą także podłoże;
  - 3) oznacza tablicę danymi identyfikującymi czynności wyjaśniających, w związku z którymi została sporządzona, a także danymi wskazującymi na to kto ją sporządził;
  - 4) jeżeli w czynnościach wyjaśniających sporządzono kilka tablic, nadaje im kolejne numery porządkowe;
  - 5) na odwrocie tablicy umieszcza wykaz osób, których zdjęcia okazano, nie udostępniając go rozpoznającemu.
- 5a.⁹⁹⁾ Przy sporządzaniu tablicy poglądowej za pomocą technik komputerowych stosuje się ust. 5 pkt 1, 3, 4 i 5. Tablicę można opisać na odwrocie.
- 5b.¹⁰⁰⁾ Fotografii osób uzyskanych na podstawie art. 20 ust. 2a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji nie wykorzystuje się do sporządzenia tablicy poglądowej.
6. W przypadku, gdy policjant okazuje tablice z fotografiami, powinien uczynić o tym wzmiankę w protokole okazania, z podaniem numerów odpowiadającym zdjęciom i nazwiskom osób rozpoznanych, z podaniem nazwiska osoby rozpoznanej i numeru odpowiadającego fotografii tej osoby. Tablica jest załącznikiem do protokołu.
- 7.¹⁰¹⁾ *(skreślony)*

Rozdział 6.

Przesłuchanie osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie.

§ 44

- 1.¹⁰²⁾ Do czynności przesłuchania osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, mają zastosowanie przepisy art. 38 § 2 i art. 54 § 6–6a k.p.w.
2. Przed przesłuchaniem osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, należy w miarę potrzeby i możliwości zebrać o niej informacje dotyczące w szczególności: stosunków rodzinnych i majątkowych, dotychczasowego trybu życia, a także informacje co do pobytu w miejscu, w którym popełniono wykroczenie.
3. Od przesłuchania osoby, o której mowa w ust. 1, można odstąpić jedynie wtedy, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami (występującymi zarówno po stronie organów ścigania, jak i po stronie przesłuchiwanego, np.: pobyt za granicą, długotrwała choroba, a w przypadku ujęcia na gorącym uczynku konieczność wykonania innych niecierpiących zwłoki czynności itp.).
4. W przypadku odstąpienia od przesłuchania, z przyczyn wskazanych w ust. 3, osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, należy pouczyć o obowiązku wynikającym z treści art. 38 § 2 k.p.w. oraz o skutkach prawnych niewykonania tego obowiązku, a także o przysługującym jej prawie do nadesłania wyjaśnienia dotyczącego zdarzenia, zgodnie z treścią art. 54 § 7 k.p.w. W notatce urzędowej zamieszcza się wzmiankę o pouczeniu oraz o treści ewentualnego oświadczenia tej osoby.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się w przypadku popełnienia wykroczenia przez osoby wskazane w art. 90 k.p.w.
6. Osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, nie może być doprowadzona do jednostki Policji celem przesłuchania w przypadku braku przesłanek do jej zatrzymania.
- 7.¹⁰³⁾ W przypadku gdy miejsce pobytu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia nie jest znane, organ Policji prowadzący czynności wyjaśniające lub osoba upoważniona przez ten organ, zwraca się z prośbą o ustalenie tego miejsca do jednostki Policji, na terenie której, zgodnie z posiadanymi informacjami, osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia może przebywać.
- 8.¹⁰⁴⁾ *(skreślony)*
- 9.¹⁰⁵⁾ *(skreślony)*
- 10.¹⁰⁶⁾ *(skreślony)*
- 11.¹⁰⁷⁾ *(skreślony)*

§ 45

- 1.¹⁰⁸⁾ W stosunku do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia można dokonać badania lub czynności określonych w art. 74 § 3 i art. 308 § 1 k.p.k.
2. W przypadku, gdy w świetle zebranych w trakcie czynności wyjaśniających dowodów, wyjaśnienia złożone podczas przesłuchania osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie oraz okoliczności popełnienia wykroczenia nie budzą wątpliwości, można poinformować tę osobę o możliwości skazania jej bez przeprowadzania rozprawy.
3. Warunkiem skierowania wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy jest zgoda osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie złożona do protokołu przesłuchania lub odrębnie na piśmie oraz powzięcie przez organ Policji przekonania, że cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy.
4. Zgoda osoby, o której mowa w ust. 3, powinna obejmować zgodę na wymierzenie określonej kary, jej wysokości lub środka karnego albo odstąpienie od wymierzenia kary lub środka karnego.

§ 46¹⁰⁹⁾

Do przesłuchania osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, stosuje się odpowiednio postanowienia § 34 i 37.

Rozdział 7.

Przeszukanie i zatrzymanie rzeczy.

§ 47

1. W toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia można dokonać przeszukania pomieszczeń lub innych miejsc w celu, trybie i na zasadach określonych w art. 44 k.p.w.
2. Przeszukaniu mogą być poddane:
  - 1) pomieszczenia użytkowane stale lub czasowo przez osobę podejrzaną o popełnienie wykroczenia lub inne osoby (mieszkania, pokoje w hotelach, w miejscu pracy, budynki gospodarcze, piwnice, komórki, garaże, itp.);
  - 2) inne miejsca (podwórza, ogrody, środki transportu, itp.);
  - 3) osoby;
  - 4) podręczne przedmioty (torby, walizki, teczki, pakunki itp.).

§ 48

Przeszukanie pomieszczeń i innych miejsc, o ile nie musi być dokonane niezwłocznie, powinno być uprzednio przygotowane. W tym celu należy w szczególności:

- 1) dokonać rozpoznania, jakiego rodzaju pomieszczenia lub miejsca trzeba będzie poddać przeszukaniu, ich rozkład, usytuowanie, ilość, itp.;
- 2) ustalić, w jakiej porze dnia przebywa w pomieszczeniu lub miejscu jego właściciel, posiadacz, dysponent;
- 3) zapoznać wyznaczonych policjantów z celem przeszukania, rodzajem pomieszczeń, wyznaczyć dla każdego zadania oraz wyznaczyć kierownika grupy;
- 4) zabezpieczyć odpowiednie siły i środki do dokonania przeszukania.

§ 49¹¹⁰⁾

1. Sposób przechowywania przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie ustala kierownik jednostki organizacyjnej Policji w przypadkach gdy sposób ten nie jest określony w odrębnych przepisach; również w sytuacji odstąpienia od skierowania wniosku o ukaranie do sądu.
2. Przedmioty zabezpieczone w sprawie, w której odstąpiono od skierowania wniosku o ukaranie, można, z zastrzeżeniem rozdziału 3, komisyjnie zniszczyć, o ile upłynął ustawowy termin przedawnienia orzekania,

o którym mowa w art. 45 k.w. Sposób oraz skład komisji do ich zniszczenia określa kierownik jednostki Policji. Protokół zniszczenia załącza się do materiałów zakończonych czynności.

§ 50 (skreślony)¹¹¹⁾

§ 51¹¹²⁾

W toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia można dokonać zatrzymania rzeczy, w trybie i na zasadach określonych w art. 217, 225–226, 228–229 i 236 k.p.k., mających zastosowanie w sprawach o wykroczenia na podstawie art. 44 § 5 k.p.w.

Rozdział 8. Zasięganie opinii

§ 52

1. Jeżeli wymagane są wiadomości specjalne dla wyjaśnienia okoliczności istotnych dla danej sprawy, postępuje się według przepisów art. 193 –201 k.p.k., mających zastosowanie w sprawach o wykroczenia na podstawie art. 42 §1 k.p.w.
2. W sytuacji, gdy Policja wykonuje czynności zlecone przez prokuratora i zostaną powzięte uzasadnione wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia, uzyskane informacje przekazuje się prokuratorowi zlecającemu czynności, celem podjęcia decyzji co do powołania biegłego psychiatry.

§ 53

1. Postanowienie o zasięgnięciu opinii sporządzone przez policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające i zatwierdzone przez kierownika jednostki, powinno zawierać:
  - 1) imię, nazwisko i specjalność biegłego lub biegłych, a w wypadku opinii instytucji, w razie potrzeby specjalność i kwalifikacje osób, które powinny wziąć udział w przeprowadzeniu ekspertyzy;
  - 2) przedmiot i zakres badań ze sformułowaniem w miarę potrzeby pytań szczegółowych, dokładny opis materiału kierowanego do badań;
  - 3) termin dostarczenia opinii.
- 2.¹¹³⁾ Jeżeli opinia jest niepełna lub niejasno sformułowana, należy wystąpić o jej uzupełnienie we wskazanym zakresie lub przesłuchać na tę okoliczność w charakterze biegłego osobę, która sporządziła opinię.
3. Jeżeli uzupełnienie opinii nie wyjaśnia wątpliwości i budzi ona nadal zastrzeżenia, należy zwrócić się o wydanie następnej opinii do innego urzędu, instytutu, zakładu specjalistycznego lub biegłego.
- 4.¹¹⁴⁾ Postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego albo instytucji naukowej lub specjalistycznej nie doręcza się osobie podejrzanej ani pokrzywdzonemu.

Rozdział 9. Środki przymusu

§ 54¹¹⁵⁾

Tryb stosowania środków przymusu w sprawach o wykroczenie, a także uprawnienia Policji w tym zakresie, określają przepisy art. 50–51 k.p.w.

§ 55

1. Na podstawie przepisów art. 49 § 1 – 3 oraz art. 51 §1 k.p.w., policjant może wystąpić do organu Policji z wnioskiem o nałożenie kary porządkowej.
2. Przez ponowne niezastosowanie się do wezwania, o którym mowa w art. 49 §1 k.p.w., należy rozumieć niestawiennictwo, odmowę złożenia zeznań lub wykonania czynności biegłego, tłumacza lub specjalisty albo wydania rzeczy, następujące po uprzednim ukaraniu osoby karą porządkową za takie naruszenie obowiązków procesowych.
3. Karę porządkową na osobę, która nie wykonała ciężącego na niej obowiązku procesowego, nakłada w formie postanowienia, organ Policji prowadzący czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie.
4. Decyzja o nałożeniu kary porządkowej powinna być poprzedzona ustaleniem:
  - 1) prawidłowości wezwania osoby do wykonania obowiązku procesowego;
  - 2) czy osoba, która nie wykonała obowiązku procesowego usprawiedliwiła jego niewykonanie.

§ 56

1. Postanowienie o nałożeniu kary porządkowej powinno zawierać:
  - 1) oznaczenie organu wydającego postanowienie i datę wydania postanowienia;

- 2) wskazanie sprawy oraz kwestii, której postanowienie dotyczy;
  - 3) rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej i uzasadnieniem;
  - 4)¹¹⁶⁾ pouczenie o prawie do usprawiedliwienia w terminie wskazanym w art. 49 § 3 k.p.w. niewykonania obowiązku procesowego, o którym mowa w art. 49 § 1 i 2 k.p.w., przed organem nadrzędnym nad nakładającym karę, ze wskazaniem w pouczeniu tego organu nadrzędnego.
2. Postanowienie sporządza się w pojedynczym egzemplarzu, który dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających. Uwierzytelniony odpis postanowienia doręcza się osobie ukaranej za pokwitowaniem odbioru.

§ 57

1. Warunki i tryb usprawiedliwiania niestawiennictwa uczestników postępowania karnego z powodu choroby określa ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o lekarzu sądowym (Dz. U. Nr 123, poz. 849).
- 2.¹¹⁷⁾ W przypadku usprawiedliwienia niewykonania obowiązku, za które nałożono karę porządkową, organ nakładający karę niezwłocznie przekazuje usprawiedliwienie organowi nadrzędnemu wraz z niezbędnymi dokumentami z czynności wyjaśniających, a w szczególności zwrotnym poświadczeniem odbioru wezwania do stawiennictwa ukaranego lub dokumentem potwierdzającym wydanie polecenia wykonania innego obowiązku procesowego i postanowieniem o nałożeniu kary porządkowej.

§ 58

1. Decyzję o uchyleniu lub odmowie uchylenia kary porządkowej podejmuje w formie postanowienia organ nadrzędny nad organem, który karę nałożył. Postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej powinno być uzasadnione z urzędu.
2. Postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej z uzasadnieniem przesyła się osobie ukaranej wraz z pouczeniem o prawie złożenia zażalenia na rozstrzygnięcie do sądu właściwego do rozpatrzenia sprawy.
3. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa lub nieuzasadnionej odmowy złożenia zeznań przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej, przepisy § 55 i 56 nie mają zastosowania. O nieusprawiedliwionym niestawiennictwie kierownik jednostki informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę.

§ 59

1. Zażalenie na postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej osoba ukarana powinna wnieść do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżone postanowienie, w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.
- 2.¹¹⁸⁾ *(skreślony)*
- 3.¹¹⁹⁾ Organ, który wydał zaskarżone postanowienie, może uwzględnić zażalenie na postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej.
- 4.¹²⁰⁾ Po uprawomocnieniu się postanowienia o nałożeniu kary porządkowej niezwłocznie przesyła się ukaranemu wezwanie do wpłacenia kary porządkowej.
5. Wezwanie do zapłaty powinno zawierać:
  - 1) numer rachunku bankowego komendy wojewódzkiej/Stołecznej Policji, na którym gromadzone są dochody budżetu państwa;
  - 2) wskazanie 30-dniowego terminu do wpłacenia należności, liczonego od dnia doręczenia wezwania;
  - 3) pouczenie o ściągnięciu należności na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w przypadku nieopłacenia kary w terminie.
6. Wezwanie do zapłaty sporządza się w 3 egzemplarzach, z których:
  - 1) pierwszy dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających;
  - 2) drugi doręcza się osobie ukaranej za pokwitowaniem odbioru;
  - 3) trzeci niezwłocznie przekazuje się naczelnikowi Wydziału Finansów komendy wojewódzkiej/Stołecznej Policji wraz z potwierdzeniem doręczenia osobie ukaranej wezwania do zapłaty.
7. Wraz z wezwaniem do zapłaty, naczelnikowi, wskazanemu w ust. 6 pkt 3, w miarę posiadanych informacji, przekazuje się dane o miejscu pracy ukaranego lub jego świadczeniach pieniężnych mogących być przedmiotem zajęcia komorniczego, np. emeryturze, rencie.
8. Jeżeli osoba ukarana nie wpłaci w terminie kary porządkowej, komendant wojewódzki/Stołeczny Policji występuje z wnioskiem do właściwego dla miejsca zamieszkania ukaranego organu egzekucyjnego o ściągnięcie należności w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
9. Organem egzekucyjnym jest naczelnik właściwego dla miejsca zamieszkania zobowiązanego urzędu skarbowego. Organ egzekucyjny wszczyna egzekucję na wniosek wierzyciela (komendant wojewódzki/Stołeczny Policji) i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego.
10. W sytuacji, gdy znany przed wszczęciem egzekucji majątek zobowiązanego lub większa część tego majątku nie znajduje się na terenie działania organu egzekucyjnego, właściwego dla miejsca zamieszkania ukaranego, wniosek o ściągnięcie należności kieruje się do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla miejsca położenia składników majątku zobowiązanego.

Rozdział 10.

Postępowanie związane ze sporządzaniem i wnoszeniem wniosków o ukaranie

§ 60

1. W przypadku spraw o wykroczenie popełnione przez współsprawców sporządza się jeden łączny wniosek o ukaranie wszystkich tych osób, chyba że sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy wymaga dla takich przypadków sporządzania wobec każdego obwinionego odrębnego wniosku o ukaranie.
2. Odrębne wnioski o ukaranie sporządzone wobec podżegaczy i pomocników danego czynu, podlegające rozpoznaniu przez ten sam sąd, w miarę możliwości przesyła się do sądu jednocześnie z wnioskiem o ukaranie sprawy (sprawców) wykroczenia.
3. Kierownicy jednostek Policji są obowiązani uzgodnić z prezesami właściwych miejscowo sądów rejonowych wymagany zakres podmiotowy wniosków o ukaranie sporządzanych w przypadkach, o których mowa w ust. 1.

§ 61

Wniosek o ukaranie powinien zawierać:

- 1) dane i informacje określone w art. 57 § 2 i 3 k.p.w.;
- 2) nazwę organu Policji kierującego wniosek o ukaranie, datę sporządzenia oraz numer, pod który został wpisany do RSoW;
- 3) w miarę możliwości dane o warunkach materialnych, rodzinnych i osobistych obwinionego, ze wskazaniem źródła dochodów (np. zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek z ośrodka pomocy społecznej, na utrzymaniu rodziców itp.);
- 4) kwalifikację prawną wykroczenia (wskazanie przepisu określającego dany czyn jako wykroczenie);
- 5) wyszczególnienie przedmiotów tymczasowo zajętych w celu zabezpieczenia przepadku, o ile przedmioty takie zostały zajęte;
- 6) inne dane, a zwłaszcza informacje o uprzednim skazaniu za podobne przestępstwo lub wykroczenie (jeżeli oskarżyciel publiczny zamierza powołać się na tę okoliczność), zachowaniu się po popełnieniu wykroczenia, stosowaniu środków przewidzianych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jeżeli dane te są znane jednostce Policji lub ustalenie ich i podanie we wniosku o ukaranie jest obowiązkiem wynikającym z innych przepisów;
- 7) informację o odmowie przyjęcia przez sprawcę wykroczenia grzywny w drodze mandatu karnego lub nieuiszczeniu grzywny nałożonej mandatem karnym zaocznym;
- 8) podpis i wskazanie stanowiska sporządzającego wniosek o ukaranie oraz podpis organu Policji kierującego wniosek, z uwzględnieniem treści § 65 ust. 2.

§ 62

1. Do wniosku o ukaranie organ Policji dołącza dokumenty wskazane w art. 57 § 4 k.p.w., a w szczególności:
  - 1) protokoły (przesłuchania, oględzin miejsca zdarzenia, przeszukania, tymczasowego zajęcia przedmiotów, użycia urządzeń kontrolno-pomiarowych do ilościowego oznaczania alkoholu w wydychanym powietrzu);
  - 2) w przypadku wykroczenia, w sprawie którego początkowo prowadzono postępowanie przygotowawcze umorzone na podstawie art. 18 k.p.k. – materiały tego postępowania;
  - 3) dowody rzeczowe, opinie biegłych, notatki oraz inne materiały dotyczące danej sprawy uzyskane w toku czynności wyjaśniających;
  - 4) w przypadku wykroczeń drogowych dane z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego;
  - 5) kopie pism informujących pokrzywdzonych o skierowaniu wniosku o ukaranie.
2. Warunki i tryb skierowania wniosku o ukaranie z wnioskiem o skazanie obwinionego za zarzucany mu czyn bez przeprowadzania rozprawy określa art. 58 k.p.w.

§ 63¹²¹⁾

Tryb postępowania z dokumentem stwierdzającym uprawnienie do prowadzenia pojazdu w przypadku ujawnienia wykroczenia, za które sąd orzeka lub może orzec środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, określa art. 136 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.).

§ 64

1. Wniosek o ukaranie oraz po jednym odpisie tego wniosku dla każdego obwinionego, wraz z dołączonymi materiałami z czynności wyjaśniających, przesyła się do właściwego miejscowo sądu. W załączniku do wniosku podaje się do wiadomości sądu adresy zamieszkania świadków i pokrzywdzonych.
- 2.¹²²⁾ *(skreślony)*
3. O skierowaniu wniosku do sądu organ Policji informuje pisemnie ujawnionych w sprawie pokrzywdzonych, pouczając ich jednocześnie o przysługującym im prawie wstąpienia w prawa oskarżyciela posiłkowego. Pismo kierowane jest za zwrotnym poświadczeniem odbioru. Brak zwrotnego poświadczenia odbioru nie wstrzymuje przekazania wniosku o ukaranie do sądu. Dokument w postaci zwrotnego poświadczenia odbioru niezwłocznie

po otrzymaniu organ Policji przesyła za pokwitowaniem do sądu, do którego skierowano wniosek o ukaranie w danej sprawie.

§ 65

1. Wniosek o ukaranie przed przekazaniem do sądu powinien być sprawdzony i podpisany przez organ Policji, jeżeli go osobiście sporządza lub osobę upoważnioną przez ten organ.
- 2.¹²³⁾ Organ Policji może upoważnić policjantów do podpisywania w jego imieniu wniosków o ukaranie i występowania w charakterze oskarżyciela publicznego, o czym informuje sąd. O każdej zmianie w poważnieniu należy sąd poinformować.
3. Sprawdzając wniosek o ukaranie należy ustalić, czy:
  - 1) jest poprawnie sformułowany;
  - 2) spełnia wymogi określone w art. 57 § 2 i 3 k.p.w.;
  - 3) materiał dowodowy jest wystarczający i należyście udokumentowany;
  - 4) w świetle przedstawionych okoliczności i dowodów nie zachodzi wątpliwość co do samego faktu popełnienia wykroczenia i osoby sprawcy;
  - 5) wystąpienie z wnioskiem o ukaranie jest uzasadnione względami faktycznymi i prawnymi.

Rozdział 11.

Odstąpienie od wniesienia wniosku o ukaranie do sądu

§ 66

- 1.¹²⁴⁾ Jeżeli czynności dowodowe nie dają podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie do sądu, należy je zakończyć. Na wniosek policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające organ Policji lub osoba upoważniona przez ten organ zatwierdza wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu w tej sprawie. Czynności wykrywcze prowadzi się do czasu przedawnienia karalności czynu.
2. Policjant prowadzący czynności wyjaśniające, wnioskując o zatwierdzenie wniosku o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu, przedstawia krótkie uzasadnienie oraz opis wykonanych czynności wyjaśniających.
- 2a.¹²⁵⁾ Wniosku o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie nie sporządza się w przypadku nałożenia w toku czynności wyjaśniających grzywny w drodze mandatu karnego.
- 3.¹²⁶⁾ Organ Policji zawiadamia pisemnie o odstąpieniu od kierowania wniosku o ukaranie do sądu:
  - 1) ujawnionych pokrzywdzonych, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie oraz pouczając o prawie do:
    - a) samodzielnego wniesienia wniosku o ukaranie w charakterze oskarżyciela posiłkowego,
    - b) zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii, na zasadach określonych w art. 54 § 2 k.p.w.;
  - 2) osobę, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, a nie jest pokrzywdzonym, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie oraz pouczając o prawie do złożenia, w terminie 7 dni od daty doręczenia zawiadomienia, zażalenia na niewniesienie wniosku do organu nadrzędnego nad organem, który podjął decyzję o odstąpieniu od skierowania wniosku o ukaranie, za pośrednictwem tego organu.”
- 4.¹²⁷⁾ Osobę wymienioną w ust. 3 pkt 2 informuje się o przyczynie odstąpienia od wniesienia wniosku o ukaranie, bez pouczenia o prawie złożenia zażalenia, jeżeli podstawą odstąpienia jest:
  - 1) brak żądania ścigania, gdy ustawa tego wymaga;
  - 2) śmierć osoby, co do której istniała uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie;
  - 3) wystąpienie okoliczności wskazujących na to, że są już prowadzone wcześniej podjęte czynności wyjaśniające dotyczące tego samego czynu i tej samej osoby;
  - 4) prawomocne zakończenie postępowania dotyczącego tego samego czynu;
  - 5) ustalenie, że wobec osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, zachodzą okoliczności określone w art. 5 § 1 pkt 7, 8 i 10 k.p.w. lub brak jest zezwolenia na ściganie wymaganego na podstawie art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w.

§ 67

1. Jeżeli po odstąpieniu od skierowania wniosku o ukaranie do sądu z powodu niewykrycia sprawcy lub niezbrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, sprawca zostanie ustalony lub dane zostaną zebrane, a nie nastąpiło jeszcze przedawnienie karalności czynu, policjant, który powziął wiadomość o powyższym, sporządza notatkę urzędową, w której wskazuje okoliczności uzasadniające dalsze prowadzenie czynności wyjaśniających.
- 2.¹²⁸⁾ Po zakończeniu czynności, o których mowa w ust. 1, sprawę kieruje się do sądu, powiadamiając o tym ujawnionych pokrzywdzonych, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 5 § 1 k.p.w.

§ 68¹²⁹⁾

Po otrzymaniu zażalenia, o którym mowa w § 66 ust. 3 pkt 2, organ I instancji:

- 1) w przypadku uwzględnienia zażalenia – wydaje postanowienie o dalszym prowadzeniu czynności wyjaśniających, stosując odpowiednio przepisy § 69 ust. 2 pkt 1 – 3 i ust. 3 bądź kieruje wnioskiem o ukaranie do sądu;
- 2) w przypadku nieuwzględnienia zażalenia – niezwłocznie przekazuje zażalenie organowi II instancji wraz z materiałami czynności wyjaśniających;
- 3) w przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w § 69 ust. 1 – odmawia przyjęcia zażalenia, stosując przepisy § 69.

§ 69

- 1.¹³⁰⁾ W przypadku stwierdzenia, że zażalenie jest niedopuszczalne lub zostało wniesione przez osobę nieuprawnioną albo nie zachowano ustawowego terminu wniesienia zażalenia, organ I instancji wydaje zarządzenie o odmowie przyjęcia zażalenia.
- 2.¹³¹⁾ Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać:
  - 1) oznaczenie organu oraz osoby wydającej zarządzenie i datę wydania;
  - 2) wskazanie sprawy oraz kwestii, której zarządzenie dotyczy;
  - 3) rozstrzygnięcie z podaniem podstawy prawnej i uzasadnieniem;
  - 4)¹³²⁾ pouczenie, że na zarządzenie przysługuje zażalenie w trybie art. 108 i 109 k.p.w., wnoszone za pośrednictwem organu wydającego zaskarżone zarządzenie.
- 3.¹³³⁾ Zarządzenie dołącza się do materiałów czynności wyjaśniających. Osobom, które wniosły zażalenie, doręcza się po jednym odpisie zarządzenia, za pokwitowaniem odbioru.

§ 70¹³⁴⁾

1. Jeżeli zażalenie, o którym mowa w § 66 ust. 3 pkt 2, spełnia warunki dopuszczalności środka odwoławczego, organ II instancji rozstrzyga postanowieniem o:
  - 1) zasadności zażalenia, jeżeli stwierdzi niezgodność czynności z prawem lub brak czynności;
  - 2) niezasadności zażalenia.
2. Wydając rozstrzygnięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, organ II instancji:
  - 1) zarządza podjęcie czynności, zwłaszcza w celu naprawienia skutków uchybienia oraz zapobieżenia podobnym uchybieniom w przyszłości;
  - 2) podejmuje inne przewidziane w ustawie środki.

§ 71¹³⁵⁾

1. W przypadku otrzymania zażalenia na zarządzenie, o którym mowa § 69, organ II instancji wydaje postanowienie, w którym:
  - 1) uchyla zarządzenie organu I instancji, zwraca materiały czynności wyjaśniających i postanawia przyjąć wniesienie środka odwoławczego;
  - 2) utrzymuje w mocy zarządzenie organu I instancji.
2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, powinno spełniać wymogi określone w § 69 ust. 2 pkt 1–3 i zawierać pouczenie o niedopuszczalności środka

Rozdział 12.

Policjant jako oskarżyciel publiczny

§ 72

1. Kierownik jednostki powinien zapewnić udział policjanta w charakterze oskarżyciela publicznego w rozprawie toczącej się przed sądem na podstawie wniosku o ukaranie złożonego przez Policję.
2. Udział policjanta w rozprawie w charakterze oskarżyciela publicznego zapewnia się, gdy rozpoznawane są sprawy o wykroczenia:
  - 1) zawierające znaczny stopień społecznej szkodliwości czynu, popełnione przez sprawcę uprzednio karanego za podobne przestępstwo lub wykroczenie albo popełnione po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka;
  - 2) objęte postępowaniem przyspieszonym;
  - 3) w których uczestniczy obrońca;
  - 4) w których uczestniczy biegły powołany na wniosek Policji;
  - 5) w których przewiduje się orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów;
  - 6)¹³⁶⁾ w których Policja wniosła środek odwoławczy lub środek zaskarżenia.

§ 73

1. Do wykonywania funkcji oskarżyciela publicznego, w zależności od liczby spraw o wykroczenia kierowanych do sądów działających na danym terenie, można wyznaczyć jednego policjanta jako stałego oskarżyciela lub kilku policjantów, jako zespół oskarżycieli.
- 2.¹³⁷⁾ *(skreślony)*
3. Do wykonywania funkcji oskarżyciela publicznego wyznacza się policjantów posiadających odpowiednią wiedzę ogólną i zawodową oraz właściwe predyspozycje.
- 4.¹³⁸⁾ *(skreślony)*

§ 74

Nadzór nad wykonywaniem funkcji oskarżyciela publicznego sprawuje organ Policji lub policjanci wyznaczeni przez ten organ, którzy w tym zakresie są uprawnieni w szczególności do:

- 1) oceny prowadzonych czynności wyjaśniających, prawidłowości i zasadności kierowania wniosków o ukaranie do sądu;
- 2) sporządzania kart nadzoru nad czynnościami wyjaśniającymi;
- 3) inicjowania wnoszenia środków odwoławczych i sprzeciwów od rozstrzygnięć sądu;
- 4) wyznaczania oskarżycieli publicznych do udziału w rozprawach oraz czuwania nad należytym przygotowaniem się ich do rozpraw;
- 5) kontrolowania pracy oskarżycieli publicznych bezpośrednio w toku rozpraw oraz wysłuchiwanie ich sprawozdań z przebiegu i wyników rozpraw;
- 6) okresowego analizowania i oceniania pracy poszczególnych oskarżycieli publicznych;
- 7) organizowania i prowadzenia szkoleń oskarżycieli publicznych i policjantów wykonujących czynności wyjaśniające.

Rozdział 13.

Obowiązki i uprawnienia policjanta uczestniczącego w rozprawie w charakterze oskarżyciela publicznego

§ 75

Policjant występujący w charakterze oskarżyciela publicznego powinien dążyć do obiektywnego i wszechstronnego rozpoznania sprawy, kierować się względami interesu publicznego i zasadą bezstronności, oddziaływać na wymiar kar i środków karnych zgodnie z przepisami prawa i celami społeczno-wychowawczymi, jakie mają one spełnić.

§ 76

1. Policjant wyznaczony do udziału w rozprawie w charakterze oskarżyciela publicznego jest obowiązany należycie przygotować się do wykonania tych zadań, a w szczególności zapoznać się z treścią wniosku o ukaranie, z materiałem dowodowym i danymi dotyczącymi obwinionego.
2. Jeżeli we wniosku o ukaranie występują braki formalne lub oczywiste omyłki pisarskie, które nie wymagają zwrócenia sprawy wnioskodawcy w celu ich uzupełnienia (np. niewłaściwa pisownia nazwiska obwinionego), oskarżyciel publiczny, za zgodą sędziego prowadzącego rozprawę, może je usunąć we własnym zakresie.

§ 77

1. W toku rozprawy oskarżyciel publiczny jest uprawniony, w szczególności do:
  - 1) wypowiedzania się co do wszystkich kwestii podlegających rozstrzygnięciu przez sąd;
  - 2) zgłaszania wniosków co do dalszego biegu postępowania (np. odroczenia rozprawy) i przeprowadzania dowodów (np. bezpośredniego przesłuchania świadka, odczytania protokołu przesłuchania lub innych danych z akt sprawy);
  - 3) przedkładania nowych dowodów oraz wnioskowania o ich przeprowadzenie (np. powołanie biegłego), jeżeli taka potrzeba wyniknie na rozprawie;
  - 4)¹³⁹⁾ zadawania pytań obwinionemu, świadkom, biegłemu w toku ich przesłuchania, w celu wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy i ustalenia prawdy;
  - 5) zabrania głosu po zamknięciu przewodu sądowego w celu ustosunkowania się do wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków i innych dowodów, wskazania społecznej szkodliwości czynu, jakiego dopuścił się obwiniony i złożenia oświadczenia o podtrzymaniu zarzutu oraz wniosku co do rodzaju i wysokości kary oraz środka karnego;
  - 6) repliki na argumenty zawarte w przemowie obwinionego lub jego obrońcy.
2. Oskarżyciel publiczny powinien odstąpić od popierania wniosku o ukaranie, jeżeli w toku rozprawy okaże się, że oskarżenie jest bezzasadne, brak jest dostatecznych dowodów winy, a także, gdy na rozprawie wyjdą na jaw okoliczności wyłączające orzekanie w danej sprawie.

§ 78

Jeżeli oskarżyciel publiczny stwierdził uchybienia i nieprawidłowości w zakresie przygotowania spraw kierowanych do sądu lub udziału policjantów w postępowaniu przed sądem, sporządza i przedkłada drogą służbową organowi Policji notatkę służbową, w której opisuje:

- 1) braki i uchybienia w zakresie przygotowania materiałów dowodowych w sprawach kierowanych do sądu;
- 2) przyczyny wydanych orzeczeń o niewinnieniu lub umorzeniu postępowania.

§ 79¹⁴⁰⁾

Jeżeli zachodzą okoliczności wyłączające oskarżyciela publicznego, określone w art. 40 § 1 pkt 1 – 4 i 6 oraz art. 41 § 1 k.p.k., policjant na mocy art. 19 § 1 k.p.w. powinien wyłączyć się z tych czynności, składając odpowiedni pisemny wniosek organowi Policji bezpośrednio przełożonemu nad osobą podlegającą wyłączeniu, który wydaje postanowienie o wyłączeniu. Powyższe ograniczenia należy stosować również do policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające, chyba że dotyczą one czynności niecierpiących zwłoki lub takich, których potem nie będzie można powtórzyć. W przypadku niezłożenia takiego wniosku organ Policji zobowiązany jest wydać z urzędu postanowienie o wyłączeniu.

Rozdział 14.

Zwyczajne i nadzwyczajne środki zaskarżenia

§ 80

1. Policja może wnosić apelację od całości lub części wyroku sądu pierwszej instancji. Można ją wnieść zarówno na korzyść jak i na niekorzyść obwinionego.
2. Przesłanki dopuszczalności oraz tryb wniesienia apelacji określają przepisy art. 104 § 1 k.p.w. i art. 438 k.p.k., recypowanego do postępowania w sprawach o wykroczenia na mocy art. 109 § 2 k.p.w. Apelacja nie może dotyczyć wyłącznie uzasadnienia wyroku.

§ 81

1. Apelacja powinna zawierać:
  - 1) oznaczenie sądu, do którego jest kierowana i sprawy, której dotyczy;
  - 2) oznaczenie organu wnoszącego apelację;
  - 3) wskazanie podstawy prawnej;
  - 4) zarzuty stawiane rozstrzygnięciu;
  - 5) określenie, czego domaga się oskarżyciel;
  - 6) uzasadnienie;
  - 7) datę i podpis składającego apelację.
2. Uzasadnienie apelacji powinno zawierać:
  - 1) uzasadnienie faktyczne:
    - a) opis stanu faktycznego ze wskazaniem treści zaskarżonego rozstrzygnięcia,
    - b) opis toku postępowania,
    - c) wskazanie faktów, które organ Policji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;
  - 2) uzasadnienie prawne:
    - a) wyjaśnienie podstawy prawnej apelacji z przytoczeniem przepisu prawa i zastosowanej przez organ Policji wykładni;
    - b) okoliczności, które organ Policji miał na względzie przy podejmowaniu decyzji o wniesieniu apelacji.

§ 82

1. Zażalenie przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie. Można je wnieść zarówno na korzyść jak i na niekorzyść obwinionego.
- 2.¹⁴¹⁾ Organ Policji może wnieść zażalenie m.in. na:
  - 1) postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania;
  - 2) postanowienie o umorzeniu postępowania;
  - 3) postanowienie o odmowie przywrócenia terminu;
  - 4) zarządzenie o odmowie przyjęcia środka odwoławczego;
  - 5) postanowienie o pozostawieniu środka odwoławczego bez rozpoznania;
  - 6) zarządzenie o odmowie przyjęcia sprzeciwu od wyroku nakazowego;
  - 7) postanowienie uzupełniające wyrok (np. w przypadku nierozstrzygnięcia lub wadliwego rozstrzygnięcia odnośnie dowodów rzeczowych lub o zaliczeniu na poczet kar lub środków karnych);
  - 8) postanowienie o oddaleniu lub pozostawieniu wniosku o wznowienie bez rozpoznania;
  - 9) postanowienie o odmowie zwolnienia osób obowiązanych do zachowania tajemnicy służbowej lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek;

- 10) postanowienie w kwestii właściwości sądu;
- 11) postanowienie lub zarządzenie co do sprostowania oczywistych pomyłek pisarskich i rachunkowych oraz obliczenia terminów w orzeczeniu lub zarządzeniu albo w ich uzasadnieniu wydane w pierwszej instancji;
- 12) odmowę przywrócenia terminu zawitego;
- 13) postanowienie co do odtworzenia akt sprawy;
- 14) postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania osobie, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, ujawnionemu pokrzywdzonemu oraz organowi, który wniósł wniosek o ukaranie;
- 15) zarządzenie prezesa sądu o odmowie przyjęcia wniosku o uzasadnienie wyroku;
- 16) postanowienie postanawiające bez rozpoznania przyjęty środek odwoławczy od innego równorzędnego składu sądu odwoławczego, chyba że zostało wydane przez Sąd Najwyższy;
- 17) zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji;
- 18) postanowienie o zabezpieczeniu wydane zarówno w toku czynności wyjaśniających w terminie 7 dni od dokonania tymczasowego zajęcia przedmiotów zagrożonych przepadkiem, jak i na etapie sądowego rozpoznania sprawy, gdy nie dokonano tymczasowego zajęcia;
- 19) postanowienie sądu lub organu nadrzędnego nad tym, który karę nałożył, w razie odmowy uchylecia pieniężnej kary porządkowej;
- 20) postanowienie prezesa sądu odmawiające wszczęcia postępowania w razie stwierdzenia okoliczności wyłączających postępowanie lub wskazanych w art. 61 § 1 k.p.w.;
- 21) postanowienie sądu o umorzeniu postępowania z przyczyn podanych w pkt. 24, ale już po wszczęciu postępowania;
- 22) postanowienie uzupełniające wyrok, gdy nie orzeczono lub orzeczono wadliwie o zaliczeniu na poczet kar lub środków karnych okresów, o których mowa w art. 82 § 2 pkt 2 k.p.w., albo odnośnie dowodów rzeczowych;
- 23) postanowienia dotyczące przeszukania i zatrzymania rzeczy;
- 24) postanowienia o oddaleniu wniosku o wznowienie postępowania przed sądem okręgowym lub pozostawieniu go bez rozpoznania;
- 25) orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu;
- 26) postanowienie o zabezpieczeniu;
- 27) postanowienie o przekazaniu sprawy dowódcy wojskowemu.

§ 83

Sporządzając zażalenie należy stosować odpowiednio postanowienia § 81.

§ 84

Od wyroku nakazowego oskarżyciel publiczny może wnieść sprzeciw do sądu, który wydał wyrok, w terminie zawitym 7 dni od dnia doręczenia tego wyroku.

§ 85

1. Nadzwyczajnymi środkami zaskarżenia są kasacja i wznowienie postępowania.
2. Tryb wnoszenia środków, o których mowa w ust. 1, określają przepisy działu XI k.p.w., a tryb wznawiania postępowania o wykroczenie prawomocnie zakończony jest wskazany w art. 113 §1 k.p.w.
- 3.¹⁴²⁾ W przypadku, gdy z okoliczności sprawy lub posiadanych informacji wynika, że doszło do uchybień wskazanych w art. 104 § 1 k.p.w. lub innego rażącego naruszenia prawa mogącego mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, organ Policji sporządza projekt wystąpienia do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o złożenie kasacji, na formularzu sporządzonym według wzoru stanowiącego załącznik nr 9 do zarządzenia, który wraz z zebranymi w sprawie dokumentami, stanowiącymi podstawę do złożenia wniosku o wniesienie kasacji, przekazuje komendantowi wojewódzkiemu/Stołecznemu Policji.
- 4.¹⁴³⁾ Komendant wojewódzki/Stołeczny Policji po uprzednim uzyskaniu opinii radcy prawnego co do zasadności wystąpienia z wnioskiem o złożenie kasacji, kieruje do Prokuratora Generalnego wniosek o złożenie kasacji.

Rozdział 15. Postępowanie przyspieszone

§ 86

1. Postępowanie przyspieszone stosuje się w przypadkach określonych w art. 90 k.p.w.
- 2.¹⁴⁴⁾ *(skreślony)*
3. Zatrzymanego doprowadza się do sądu nie później niż przed upływem 48 godzin od chwili faktycznego zatrzymania, bez względu na występujące okoliczności w sprawie, np.: uprzednie doprowadzenie do wytrzeźwienia.
- 4.¹⁴⁵⁾ Można odstąpić od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu w przypadkach określonych w art. 91 § 2a i 3 k.p.w.

5. Zatrzymanie paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy następuje za pokwitowaniem, które nie wymaga wydawania postanowienia o zatrzymaniu rzeczy. Pokwitowanie sporządza się w 2 egzemplarzach, z których jeden przekazuje się osobie, od której nastąpiło odebranie dokumentu, a drugi, wraz z zatrzymanym dokumentem, dołącza do materiałów czynności wyjaśniających i wraz z wnioskiem o ukaranie przekazuje do sądu. Zwrotu zatrzymanego dokumentu dokonuje sąd. Wzór formularza pokwitowania zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy określa załącznik nr 7 do zarządzenia.
6. Policjant wzywając osobę do stawienia się w postępowaniu przyspieszonym w sądzie w charakterze świadka, poucza ją o obowiązku stawienia się we wskazanym miejscu i czasie pod rygorem nałożenia kar porządkowych. Fakt ten policjant dokumentuje w notatniku służbowym lub notatce urzędowej z ujawnienia wykroczenia – jeżeli wezwania dokonano ustnie, a jeżeli świadkowi doręczono zostało wezwanie do stawienia się – poprzez odebranie podpisu świadka na zwrotnym poświadczeniu odbioru wezwania.

§ 87

W postępowaniu przyspieszonym, wniosek o ukaranie może być zgłoszony przez oskarżyciela publicznego w formie określonej w art. 92 §1 pkt 1 k.p.w.

§ 88

Wnioski o ukaranie zgłoszone ustnie do protokołu rozprawy, rejestruje się w RSoW tak, jak wnioski sporządzone na piśmie.

§ 89

1. Jeżeli sprawcą wykroczenia jest osoba określona w art. 90 § 1 i 2 k.p.w., oskarżyciel publiczny powinien wnioskować o nadanie orzeczeniu sądu klauzuli natychmiastowej wykonalności.
2. Osoby, w stosunku do których wydano orzeczenie o natychmiastowej wykonalności kary aresztu, doprowadza się przymusowo do zakładu karnego, jeżeli sąd wyda takie polecenie.

§ 90¹⁴⁶⁾

Organ Policji lub osoba upoważniona powinna wspólnie z właściwym prezesem sądu ustalić organizację oraz tryb i sposób kierowania do sądu wniosków o ukaranie w postępowaniu przyspieszonym, a także terminy doprowadzania sprawców schwytanych na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia objętego postępowaniem przyspieszonym.

Rozdział 16.

Nakładanie grzywien w drodze mandatu karnego

§ 91

Postępowanie mandatowe jest szczególnym postępowaniem, podejmowanym przez Policję jako organ pozasądowy, o charakterze zastępczym wobec postępowania o wykroczenia prowadzonego przed sądem, warunkowym, uzależnionym w zakresie swego rozstrzygnięcia od zgody sprawcy wykroczenia.

§ 92

1. W okolicznościach określonych w art. 97 §1 k.p.w., policjant może na sprawcę wykroczenia nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego.
2. Grzywny w drodze mandatu karnego nie nakłada się w przypadku wystąpienia przesłanek ujemnych postępowania mandatowego, określonych w art. 96 § 2 i art. 97 § 2 k.p.w.

§ 93

1. Przed nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego można przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniające. Czynności te podejmuje się niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia.
2. W toku prowadzonych czynności wyjaśniających, decyzję o nałożeniu na sprawcę wykroczenia grzywny w drodze mandatu karnego podejmuje policjant prowadzący te czynności.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, o ukaraniu sprawcy wykroczenia grzywną w postępowaniu mandatowym informuje się ujawnionych pokrzywdzonych oraz zawiadamiającego o popełnieniu wykroczenia, z powołaniem się na przepisy art. 8 k.p.w. w związku z art. 16 § 2 k.p.k., na formularzu sporządzonym według wzoru stanowiącego załącznik nr 8 do zarządzenia.
- 4.¹⁴⁷⁾ Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie 14 dni od daty ujawnienia wykroczenia w sytuacji określonej w art. 97 § 1 pkt 1 k.p.w., 90 dni w sytuacji określonej w art. 97 § 1 pkt 2 k.p.w. albo 180 dni w sytuacji określonej w art. 97 § 1 pkt 3 k.p.w.
- 5.¹⁴⁸⁾ Termin 180-dniowy na przeprowadzenie czynności wyjaśniających, w przypadku wykroczeń zarejestrowanych za pomocą urządzenia rejestrującego, jest liczony od chwili odczytu z tego urządzenia. Policjant dokonujący odczytu umieszcza datę odczytu na zdjęciu. Odczyt z urządzenia rejestrującego powinien nastąpić w możliwie najkrótszym czasie od momentu rejestracji wykroczenia.";

6. Okres przedawnienia karalności czynu określonego w ust. 5 jest liczony od chwili faktycznego popełnienia czynu, a nie od daty jego ujawnienia.

§ 94

Policjant prowadzący postępowanie mandatowe przed nałożeniem grzywny powinien:

- 1) ustalić okoliczności zdarzenia tak, aby nie było żadnych wątpliwości co do faktu popełnienia wykroczenia, tożsamości osoby sprawcy i jego winy;
- 2) wskazać sprawcy, na czym polegało jego zachowanie niezgodne z prawem, podać kwalifikację prawną czynu;
- 3) sprawdzić wysokość przewidzianej za dany czyn grzywny w przypadku, gdy wykroczenie jest objęte przepisami rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. Nr 208, poz. 2023);
- 4) uzyskać żądanie ścigania od osoby uprawnionej w przypadku wykroczeń ściganych na żądanie. Żądanie może być złożone na piśmie albo zgłoszone ustnie do protokołu. Jeżeli mandat karny został nałożony na miejscu popełnienia wykroczenia, można ograniczyć się do zapisu w notatniku służbowym;
- 5)¹⁴⁹⁾ poinformować sprawcę czynu o ukaraniu go grzywną w drodze mandatu karnego, podając jego rodzaj i wysokość;
- 6)¹⁵⁰⁾ poinformować sprawcę o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy;
- 7) pouczyć sprawcę wykroczenia w przypadku nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego kredytowanego, o obowiązku wpłacenia grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu i skutkach jej niewuiszczenia w tym terminie.

§ 95

1. Szczegółowy sposób nakładania oraz wysokość grzywny nałożonej w drodze mandatu karnego określa przepis art. 96 k.p.w.
- 1a.¹⁵¹⁾ Jeżeli sprawca jednym czynem naruszył dwa lub więcej przepisów ustawy, nakłada się jedną grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości do 1000 zł.
2. Jeżeli sprawca dopuścił się dwóch lub więcej wykroczeń stanowiących odrębne czyny, to za każdy z tych czynów policjant wdrażający postępowanie mandatowe powinien nałożyć grzywny w drodze odrębnych mandatów karnych. Suma grzywien nałożonych tymi mandatami może przekroczyć kwotę 1000 zł.
3. Ustalając wysokość grzywny należy uwzględnić:
  - 1) granice grzywny przewidziane w naruszonym przepisie;
  - 2) wskazania przepisów wydanych na podstawie art. 95 § 6 k.p.w.;
  - 3) w miarę możliwości dyrektywy wymiaru kary określone w art. 24 § 3 i art. 33 § 1 – 4 k.w.

§ 96

Jeżeli rodzaj wykroczenia, okoliczności jego popełnienia lub właściwości osobiste sprawcy wskazują na to, że grzywna wymierzona w maksymalnej wysokości w postępowaniu mandatowym byłaby niewspółmiernie niska do stopnia społecznej szkodliwości czynu i nie spełniłaby roli wychowawczej, policjant nie nakłada mandatu karnego, ale sporządza wniosek o ukaranie.

§ 97¹⁵²⁾

Rodzaj grzywien w drodze mandatu karnego oraz tryb ich nakładania określa art. 98 § 1–4 k.p.w.

§ 98

Mandat karny należy wypełnić czytelnie, zgodnie z przeznaczeniem poszczególnych rubryk blankietu mandatu.

§ 99 (skreślony)¹⁵³⁾

§ 100

1. Tryb uchylania prawomocnego mandatu karnego reguluje przepis art. 101 k.p.w.
2. Wniosek ukaranego o uchylenie prawomocnego mandatu karnego skierowany do jednostki Policji, po dołączeniu kopii wszelkiej dokumentacji sporządzonej w związku z nałożonym mandatem karnym, należy niezwłocznie przekazać do sądu właściwego do rozpatrzenia sprawy.
- 3.¹⁵⁴⁾ W przypadku ujawnienia przez organ Policji faktu nałożenia przez policjanta grzywny w drodze mandatu karnego w okolicznościach wskazanych w art. 101 § 1–1b k.p.w., należy niezwłocznie przekazać powyższą informację do sądu.

§ 101

1. Grzywna nałożona w drodze mandatu karnego gotówkowego musi być uiszczona polskimi środkami płatniczymi bezpośrednio policjantowi, który ją nałożył.
2. W razie odmowy przyjęcia mandatu karnego gotówkowego przez sprawcę wykroczenia, policjant ma prawo, działając na zasadzie art. 45 § 1 pkt 1 i art. 91 § 2 k.p.w. zatrzymać sprawcę wykroczenia i doprowadzić go do sądu.

§ 102 (skreślony)¹⁵⁵⁾

Rozdział 17.

Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia wykonywane w ramach pomocy prawnej

§ 103

1. Jeżeli zaistnieje potrzeba wykonania określonych czynności poza zasięgiem terytorialnym jednostki Policji prowadzącej czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenie, można zwrócić się do właściwej miejscowo jednostki Policji o wykonanie wskazanych czynności w drodze pomocy prawnej, przekazując w tym celu niezbędne materiały i informacje.
2. Jednostka Policji, do której wystąpiono o dokonanie określonych czynności w ramach pomocy prawnej, powinna wykonać je w terminie określonym przez jednostkę Policji prowadzącą czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenie oraz zgodnie z wskazówkami przekazanymi przez tę jednostkę. W przypadku trudności z terminowym udzieleniem pomocy prawnej, należy powiadomić jednostkę Policji, prowadzącą czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenie, o przewidywanym terminie wykonania zleconych czynności.
3. W sytuacji, gdy wykonanie czynności w ramach pomocy prawnej, okaże się niemożliwe zgodnie ze wskazówkami, o których mowa w ust. 2, albo zaistnieją nowe okoliczności mające wpływ na przebieg lub zakres tych czynności, policjant realizujący pomoc prawną jest obowiązany uzgodnić dalsze działania z jednostką Policji zlecającą pomoc prawną oraz zamieścić wzmiankę o uzgodnieniach w notatce urzędowej z wykonanych czynności.
4. Zlecenie innej jednostce Policji w ramach pomocy prawnej przeszukania lub zatrzymania rzeczy bez stosownego postanowienia sądu lub prokuratora jest dopuszczalne tylko w przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy uzyskanie postanowienia nie było możliwe, a zwłoka mogłaby doprowadzić do utraty rzeczy mogących stanowić istotne dowody w sprawie.
5. O zamierzonym wykonywaniu czynności wyjaśniających na obszarze właściwości miejscowej innej jednostki Policji należy powiadomić kierownika lub dyżurnego tej jednostki. Jeżeli czynności te są wykonywane w trybie niecierpiącym zwłoki, powiadomienia dokonuje się jednocześnie z rozpoczęciem czynności wyjaśniających.
- 6.¹⁵⁶⁾ Czynności wyjaśniające związane z uzyskiwaniem wymaganego zezwolenia na ściganie sprawcy wykroczenia będącego posłem, senatorem lub członkiem Parlamentu Europejskiego wykonuje w drodze pomocy prawnej komórka organizacyjna Komendy Głównej Policji właściwa do spraw prewencji, według procedury określonej w § 6 i z udziałem specjalistów z innych komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji, jeżeli uzasadniają to okoliczności sprawy.

Rozdział 18.

Nadzór nad prowadzeniem spraw o wykroczenia

§ 104

1. Nadzór nad wykonywaniem przez policjantów czynności w sprawach o wykroczenia sprawuje właściwy organ Policji lub osoba upoważniona przez ten organ.
2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, polega na:
  - 1) instruowaniu policjantów co do metodyki wykonywania czynności wyjaśniających, czynności postępowania mandatowego oraz czynności związanych z wnoszeniem do sądu wniosków o ukaranie;
  - 2) bezpośrednim uczestniczeniu w czynnościach wykonywanych przez policjantów, w szczególności związanych z:
    - a) przeprowadzaniem kontroli przestrzegania przepisów prawa,
    - b) ujawnianiem wykroczeń i stosowaniem wobec sprawców przewidzianych prawem środków,
    - c) nakładaniem grzywien w drodze mandatu karnego,
    - d) kontrolą terminowości rozliczania się przez policjantów z wydanych im bloczków mandatowych oraz z pieniędzy pobranych w formie grzywny nakładanej mandatem karnym gotówkowym,
    - e) ustalaniem, zbieraniem i sprawdzaniem danych niezbędnych do sporządzenia wniosków o ukaranie;
  - 3) czuwaniu nad zasadnością, prawidłowością i celowością stosowania wobec sprawców wykroczeń środków oddziaływania wychowawczego;
  - 4)¹⁵⁷⁾ czuwaniu nad zasadnym pod względem faktycznym i prawnym oraz zgodnym z ustawowymi celami społeczno-wychowawczymi nakładaniem grzywien w drodze mandatu karnego;
  - 5) żądaniu przedstawiania dokumentów i materiałów zbieranych w toku czynności wyjaśniających w związku z czynnościami wyjaśniającymi w sprawach o wykroczenie;
  - 6) czuwaniu nad prawidłowym i terminowym sporządzaniem wniosków o ukaranie oraz ich zasadnością faktyczną i prawną oraz nad realizacją czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia bez zbędnej zwłoki – w ustawowym terminie instrukcyjnym miesiąca od momentu ujawnienia wykroczenia (w przypadkach, gdy termin ten został przekroczony, należy sprawdzać, czy istniały ku temu uzasadnione okoliczności);
  - 7) badaniu faktycznej i prawnej zasadności przedkładanych przez policjantów wniosków o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu;

- 8) okresowej analizie i ocenie efektywności ścigania wykroczeń, z uwzględnieniem stanu porządku i bezpieczeństwa publicznego w rejonach pełnionej służby prewencyjnej, częstotliwości, form, prawidłowości i zasadności reakcji na wykroczenia oraz adekwatności zastosowanych kar i środków oddziaływania wychowawczego.

Rozdział 19. Przepis końcowy

§ 105

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 kwietnia 2008 r.

Załącznik 1. Karta informacyjna o popełnieniu wykroczenia/uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia* przez osobę posiadającą immunitet zakrajowy (wzór).

158)

Załączniki do zarządzenia nr 7
Komendanta Głównego Policji
z dnia 31 marca 2015 r.

Załącznik nr 1

Wzór

Karty informacyjnej o popełnieniu wykroczenia/uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia* przez osobę posiadającą immunitet zakrajowy

..... dnia .....20.....r.
(nazwa organu sporządzającego kartę) (miejsceowość) (data)

**Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Protokół Dyplomatyczny**

Karta informacyjna o popełnieniu wykroczenia/uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia* przez osobę posiadającą immunitet zakrajowy

W dniu ..... 20.....r. o godz./około godziny* ..... w miejscowości ..... powiat ..... gmina ..... województwo ..... ulica/droga* .....

1. Imię i nazwisko .....

2. Obywatelstwo .....

3. Funkcja/stanowisko, miejsce wykonywania funkcji (ambasada, konsulat, przedstawicielstwo organizacji międzynarodowej) .....

4. Nazwa, seria i numer dokumentu potwierdzającego posiadanie immunitetu .....

5. Opis zdarzenia .....

Powyższe okoliczności wskazują na popełnienie przez wymienionego wykroczenia z art. ....

tj. czynu zagrożonego karą .....

6. Przesłanki warunkujące dopuszczalność wszczęcia postępowania w sprawie o wykroczenie:

a) sprawca wykroczenia posiada immunitet i jest członkiem personelu misji państwa, wobec których niedopuszczalne jest wszczęcie postępowania – art. 5 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia**;

b) sprawca wykroczenia posiada immunitet, lecz jest członkiem personelu misji państwa, wobec których dopuszczalne jest wszczęcie postępowania – art. 5 § 2 lub art. 5 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia**

7. Sposób rozstrzygnięcia .....

(odstąpienie od prowadzenia czynności z powodu zaistnienia przesłanki wymienionej w pkt 6a, zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego, zastosowanie postępowania mandatowego – seria, nr i kwota nałożonego mandatu, prowadzone są czynności wyjaśniające, skierowanie wniosku o ukaranie do sądu)

.....
(imię i nazwisko sporządzającego kartę)

.....
(podpis przełożonego)

* niepotrzebne skreślić

Wzór
wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie sprawy wykroczenia do odpowiedzialności karnej

RZECZPOSPOLITA POLSKA
KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI

L. dz. ....

Warszawa, dnia .....

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾
Pan .....

(za pośrednictwem Prokuratora Generalnego)

Wniosek
o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła²⁾ do odpowiedzialności za wykroczenie

Działając na podstawie art. 10b w związku z art. 7b ust. 1 i art. 7c ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2011 r. Nr 7, poz. 29 i Nr 117, poz. 676 oraz z 2012 r. poz. 1544)³⁾ – wnoszę o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności za wykroczenie Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁾ **Pana (Panią) .....**

(imiona i nazwisko)

urodzonego ..... W .....

(data)

(miejscowość)

któremu (której) zarzuca się, że:

(opis czynu ze wskazaniem miejsca, czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków – w tym wysokości wyrządzonej szkody oraz wskazanie kwalifikacji prawnej)

Do reprezentowania Policji podczas rozpatrywania niniejszego wniosku przez Komisję Regulaminową i Spraw Poselskich Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej⁵⁾ wyznaczam .....

(stopień, imię i nazwisko)

UZASADNIENIE

(uzasadnienie powinno zawierać szczegółowy opis zdarzenia z uwzględnieniem sposobu zachowania się osoby posiadającej immunitet, czynności podjętych przez policjantów, innych okoliczności istotnych dla oceny zdarzenia)

Komendant Główny Policji
z upoważnienia

.....
(pieczęć i podpis dyrektora właściwego biura Komendy Głównej Policji)

- 1) wpisać odpowiednio: Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Przewodniczący Parlamentu Europejskiego.
- 2) wpisać odpowiednio: senatora, członka Parlamentu Europejskiego.
- 3) jeżeli wniosek dotyczy członka Parlamentu Europejskiego dodać w pierwszej kolejności „art. 10 akapit pierwszy lit. a Protokołu nr 36 w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich, podpisanego w Brukseli w dniu 8 kwietnia 1965 r. (Dz. Urz. WE C 321E z 29.12.2006 r. str. 317)”.⁵⁾
- 4) wpisać odpowiednio: Senatora Rzeczypospolitej Polskiej, Posła do Parlamentu Europejskiego.
- 5) wpisać Komisję Regulaminową, Etyki i Spraw Senatorskich Senatu Rzeczypospolitej Polskiej – jeśli wniosek dotyczy senatora; nie zamieszczać adnotacji o pełnomocnictwie, jeżeli wniosek dotyczy członka Parlamentu Europejskiego.

Wzór
wniosku o udzielenie pomocy prawnej w zakresie uzyskania zezwolenia na ściganie

.....
(pieczęć jednostki organizacyjnej Policji)

.....
(miejscowość, data)

L. dz. ....

.....
.....
(kierownik komórki właściwej ds. Prewencji Komendy Głównej Policji)

Wniosek
o udzielenie pomocy prawnej w zakresie uzyskania zezwolenia na ściganie

Działając na podstawie § 6 ust. 4a zarządzenia nr 323 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie metodyki wykonywania przez Policję czynności administracyjno-porządkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 48, z późn. zm.) wnoszę, o udzielenie pomocy prawnej w zakresie uzyskania zezwolenia na ściganie.....

.....
(wpisać odpowiednio: posła, senatora, członka Parlamentu Europejskiego)

Pana (Pani) .....
(imię i nazwisko)

ur. .... w .....
któremu (której) zarzuca się, że:

.....
.....
.....
(dokładne określenie zarzucanego czynu, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków, a zwłaszcza charakteru powstałej szkody)

Uzasadnienie

.....
.....
.....
.....
.....
(uzasadnienie powinno zawierać szczegółowy opis zdarzenia z uwzględnieniem sposobu zachowania się osoby posiadającej immunitet, czynności podjętych przez policjanta, innych okoliczności istotnych dla oceny zdarzenia)

.....
(pieczęć i podpis kierownika jednostki organizacyjnej Policji)

Załącznik 2. Informacje o podstawach prawnych oraz rodzajach i zakresach poszczególnych immunitetów.

161)

Załącznik nr 4

Wzór formularza

rejestr ujawnionych wykroczeń za pomocą urzędzeń samoczynnie rejestrujących niektóre wykroczenia drogowe

Rejestr ujawnionych wykroczeń za pomocą urzędzeń samoczynnie rejestrujących niektóre wykroczenia drogowe

Lp.	L. dz., nr zdjęcia	Marka i nr rejestracyjny pojazdu	Data i miejsce popelnienia wykroczenia	Data ujawnienia wykroczenia	Imię i nazwisko policjanta prowa- dzącego czynności wyjaśniające	Data zakończenia czynności	Sposób roz- strzygnięcia (seria i nr mandatu karnego lub nr RSoW)
						Data i nazwa jednostki organizacyjnej Policji, której przekazano materiały	
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							

Załącznik nr 5

Wzór formularza rejestru wokand

Rejestr wokand

Lp.	L.dz.	Oznaczenie i sygnatura sądu orzekającego	Data wyznaczonego posiedzenia sądu	Oznaczenie jednostki lub komórki organizacyjnej Policji oraz stopień, imię, nazwisko oskarżyciela publicznego
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

Załącznik 3
¹⁶²⁾ (uchylony)

Załącznik 4
¹⁶³⁾ (uchylony)

Załącznik 5. Wzór formularza rejestru wokand.

Załącznik nr 7

**Wzór pokwitowania
zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy**

.....
(stopień, imię, nazwisko osoby dokonującej
zatrzymania dokumentu)

.....
(data i miejscowość)

**POKWITOWANIE
zatrzymania paszportu lub innego dokumentu
uprawniającego do przekroczenia granicy**

W dniu ....., o godz. ....
od.....
(imię i nazwisko osoby, której paszport lub inny dokument zatrzymano)
s/c .....
ur..... W .....
zam. ....
dokonałam/em zatrzymania .....
(nazwa, nr, seria, organ wydający paszport lub inny dokument uprawniający do przekroczenia granicy)
.....

.....
(stopień, imię i nazwisko policjanta
zatrzymującego dokument)

.....
(imię i nazwisko osoby wydającej dokument)

**Wzór
karty nadzoru nad czynnościami wyjaśniającymi w sprawie o wykroczenie**

.....
(pieczęć jednostki organizacyjnej Policji)

.....
(miejscowość, data)

L. dz. ....

Nr RSOW .....

**KARTA NADZORU
nad czynnościami wyjaśniającymi w sprawie o wykroczenie**

sporządzona w dniu .....
w sprawie .....

o czyn z art. ....

imię i nazwisko osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia .....

data popełnienia wykroczenia .....

data ujawnienia wykroczenia .....

materiały czynności wyjaśniających skierowano w dniu .....
do .....
z wnioskiem o .....

POLECENIA I UWAGI

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(stanowisko, stopień, imię i nazwisko oraz data i podpis kontrolującego)

Załącznik 7. Wzór pokwitowania zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy.

165)

Załącznik nr 2

Wzór pokwitowania
zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy

.....
(stopień, imię, nazwisko osoby dokonującej
zatrzymania dokumentu)

.....
(data i miejscowość)

POKWITOWANIE
zatrzymania paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy

W dniu ..... o godz. .... na podstawie art. 91 § 4 ustawy
z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia
(Dz. U. z 2008 r. Nr 133. poz. 848, z późn. zm.) zatrzymano

.....
(nazwa, numer, seria, etc.)

posiadany przez ..... s/c .....

(imię i nazwisko)

ur. .... w .....

zam. ....

.....
(stopień, imię i nazwisko policjanta
zatrzymującego dokument)

.....
(imię i nazwisko osoby wydającej dokument)

Załącznik 8. Informacja o zastosowaniu postępowania mandatowego wobec sprawcy wykroczenia (wzór).

166)

Załącznik nr 5

Wzór
informacji o zastosowaniu postępowania mandatowego wobec sprawcy wykroczenia

Informacja o zastosowaniu postępowania mandatowego wobec sprawcy wykroczenia

RSoW - ..... , dnia ..... r.

Pan(i) * .....
zam. ....
.....

Zgodnie z art. 8 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia i w związku z art. 16 § 2 Kodeksu postępowania karnego uprzejmie informuję, że po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających w niezbędnym zakresie, w sprawie popełnionego w dniu ..... wykroczenia z art. ....

(kwalifikacja prawna i rodzaj wykroczenia)

w której Pan(i)* jest pokrzywdzonym(a)* / zawiadamiającym(a)* o wykroczeniu, sprawca wykroczenia .....

(imię i nazwisko sprawcy wykroczenia)

został ukarany grzywną w drodze mandatu karnego nałożonego na podstawie art. 97 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

.....
*podpis organu Policji lub osoby działającej
z upoważnienia organu Policji*

* **niepotrzebne skreślić**

Załącznik 9. Wniosek o wniesienie kasacji do Prokuratora Generalnego (wzór).

167)

Dziennik Urzędowy
Komendy Głównej Policji Nr 10

— 316 —

Poz. 59

Załącznik nr 2

Załącznik nr 9

**Wzór
wniosku o wniesienie kasacji do Prokuratora Generalnego**

KOMENDANT WOJEWÓDZKI* POLICJI

W .....

L.dz. ....

..... dnia .....

Prokurator Generalny

Pan .....

Wniosek o wniesienie kasacji

Zgodnie z art. 110 § 1 i art. 111 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, Nr 214, poz. 1344 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589) – zwracam się o wniesienie kasacji od wyroku Sądu Rejonowego W ..... z dnia ..... sygn. akt .....

UZASADNIENIE

.....
.....
.....

(uzasadnienie powinno wskazywać uchybienia określone w art. 104 § 1 k.p.w. lub inne rażące naruszenia prawa, jeżeli mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia)

Uchylenie powyższego wyroku jest konieczne, ponieważ został wydany** z uchybieniami, o którym mowa w art. 104 § 1 pkt _____ ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, to jest

(określić uchybienia opisowo)

** z rażącym naruszeniem prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku

.....
(pieczęć i podpis organu Policji)

Załączniki:

– uwierzytelniona kopia prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w .....

z dnia ..... r., sygn. akt .....

– .....
(należy załączyć uwierzytelnione kopie wszelkich prawomocnych wyroków, postanowień oraz innych dokumentów mających znaczenie w sprawie)

* wpisać odpowiednio: Komendant Stołeczny Policji

** wpisać odpowiednią przyczynę kasacji

**2. Wytyczne nr 1 Komendanta Głównego Policji
w sprawie postępowania policjantów wobec uczestników ruchu drogowego
korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych
oraz korzystających z immunitetów krajowych
z dnia 3 stycznia 2006 r. (Dz. Urz. KGP Nr 4, poz. 17)**

(zm.)

(sprost.: Dz. Urz. KGP 2006 r. Nr 6, poz. 37)

¹⁾ W celu osiągnięcia właściwej sprawności i skuteczności działań Policji w zakresie realizowania zadań określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 z późn. zm.²⁾), zwanej dalej w skrócie "p.r.d.", związanych z kontrolowaniem uczestników ruchu drogowego korzystających z immunitetów zakrajowych i krajowych, oraz niektórych zadań określonych w innych ustawach w przypadku, gdy wyniki czynności dokonanych w trybie określonym w art. 129 ust. 1–3 p.r.d. uzasadniają podejrzenie popełnienia przez uczestnika ruchu drogowego czynu zabronionego wyczerpującego znamiona wykroczenia lub przestępstwa, mając na uwadze w szczególności przepisy zawarte w:

- 1) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483);
- 2) Konwencji Wiedeńskiej o Stosunkach Dyplomatycznych, sporządzonej w Wiedniu w dniu 18 kwietnia 1961 r. (Dz. U. z 1965 r. Nr 37, poz. 232);
- 3) Konwencji Wiedeńskiej o Stosunkach Konsularnych, sporządzonej w Wiedniu w dniu 24 kwietnia 1963 r. (Dz. U. z 1982 r. Nr 13, poz. 98);
- 4) Protokole z dnia 8 kwietnia 1965 r. o przywilejach i immunitetach Wspólnot Europejskich (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864);
- 5) ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2199 z późn. zm.);
- 6) ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.);
- 7) ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206 z późn. zm.);
- 8) ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.), w szczególności w art. 17 § 2, art. 74, art. 243–248, art. 308;
- 9) ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.), w szczególności w art. 47 ust. 1;
- 10) ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. Nr 106, poz. 1148 z późn. zm.), w szczególności w art. 54;
- 11) rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 6 maja 1983 r. w sprawie warunków i sposobu dokonywania badań na zawartość alkoholu w organizmie (Dz. U. Nr 25, poz. 117);
- 12) rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. w sprawie określenia przypadków oraz warunków i sposobów użycia przez policjantów środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. Nr 70, poz. 410 z późn. zm.);
- 13) rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. z 2003 r. Nr 14, poz. 144 z późn. zm.);
- 14) rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 11 czerwca 2003 r. w sprawie wykazu środków działających podobnie do alkoholu oraz warunków i sposobu przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie (Dz. U. Nr 116, poz. 1104 z późn. zm.);
- 15) rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lutego 2005 r. w sprawie poddawania badaniom lub wykonywania czynności z udziałem oskarżonego oraz osoby podejrzanej (Dz. U. Nr 33, poz. 299);
1. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. Nr 25, poz. 204) – postanawia się co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1

Wytyczne stosuje się do osób:

- 1) korzystających z immunitetów zakrajowych, o których mowa w art. 129 ust. 3 p.r.d.;
- 2) korzystających z immunitetów krajowych, o których mowa w innych ustawach.

§ 2

1. Stwierdzenie uprawnień osoby kontrolowanej do korzystania z immunitetu:

- 1) zakrajowego – następuje na podstawie legitymacji wydanej przez Ministra Spraw Zagranicznych³⁾, którą osoba ta ma obowiązek posiadać i okazać;

- 2) krajowego – następuje na podstawie legitymacji stwierdzającej uprawnienia do korzystania z immunitetu.
2. Wykaz osób uprawnionych do korzystania z immunitetu krajowego zawiera załącznik nr 1 do wytycznych.

§ 3

Każda interwencja podejmowana wobec osób korzystających z immunitetów lub przywilejów musi być przeprowadzana taktownie, ale stanowczo, z pełnym poszanowaniem przysługujących tym osobom praw.

Rozdział 2

Postępowanie policjanta w toku kontroli uczestników ruchu drogowego korzystających z immunitetów zakrajowych

§ 4

1. Policjant ma prawo zatrzymać do kontroli każdy pojazd, również gdy jest on oznakowany tablicami dyplomatycznymi.
2. W każdym przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia wykroczenia przez kierującego pojazdem wyposażonym w dyplomatyczne tablice rejestracyjne policjant powinien zatrzymać pojazd i przeprowadzić kontrolę wymaganych dokumentów pojazdu oraz dokumentów osoby kierującej.
3. Jeżeli kierujący pojazdem, w przypadku określonym w ust. 2, jest osobą korzystającą z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych, policjant nie jest uprawniony do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego, skierowania sprawy do sądu jak również wpisania tej osoby do ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego. Policjant poprzestaje na zwróceniu uwagi oraz sporządzeniu kary informacyjnej według wzoru określonego w załączniku nr 2 do wytycznych.
4. Osoby piastujące funkcje honorowe: konsula generalnego, konsula, wicekonsula, agenta konsularnego obcego państwa w Rzeczypospolitej Polskiej korzystają z immunitetu wyłącznie w zakresie czynów popełnionych w związku z wykonywaniem tych funkcji i nie są uprawnione do dysponowania pojazdami oznakowanymi dyplomatycznymi tablicami rejestracyjnymi lub dodatkowym oznakowaniem "CD" lub "CC". Członkom rodziny tych osób nie przysługują żadne immunitety wynikające z pokrewieństwa lub powinowactwa.
5. W stosunku do osób korzystających z przywilejów i immunitetów zakrajowych niedopuszczalne jest:
  - 1) sprawdzanie stanu technicznego, wyposażenia, ładunku, wymiarów, masy lub nacisku osi pojazdu znajdującego się na drodze;
  - 2) zatrzymanie dokumentów stwierdzających uprawnienie do kierowania pojazdem lub jego używania.

§ 5

Ustala się następujący tryb sporządzania i przekazywania karty informacyjnej, o której mowa w § 4 ust. 3:

- 1) policjant przeprowadzający interwencję – jest obowiązany do jej sporządzenia;
- 2) dyżurny jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zdarzenia – po uprzednim jej potwierdzeniu, niezwłocznie przesyła kartę za pomocą faksu do dyżurnego komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji;
- 3) dyżurny komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji – niezwłocznie przesyła kartę informacyjną za pomocą faksu dyżurnemu Komendy Głównej Policji;
- 4) dyżurny Komendy Głównej Policji – kartę przesyła za pomocą faksu do dyżurnego Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie⁴⁾ oraz do komórki organizacyjnej właściwej do spraw ruchu drogowego w Komendzie Głównej Policji.

§ 6

1. Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że kierujący pojazdem korzystający z immunitetu zakrajowego znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu (np. wyczuwalna woń alkoholu z ust, trudności z zachowaniem równowagi po wyjściu z pojazdu, bełkotliwa mowa), policjant:
  - 1) nie może żądać poddania się przez kierującego badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, zwanemu dalej "badaniem";
  - 2) jest obowiązany zaproponować kierującemu poddanie się badaniu;
  - 3) uniemożliwia dalsze kierowanie pojazdem w razie odmowy poddania się badaniu lub w przypadku pozytywnego wyniku badania.
2. Uniemożliwienie kierowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, powinno być połączone z nawiązaniem kontaktu z właściwym przedstawicielstwem dyplomatycznym lub konsularnym oraz przekazaniem pojazdu innej osobie wskazanej przez kontrolowanego i może nastąpić w szczególności przez:
  - 1) zwrócenie się do kontrolowanego o powstrzymanie się od kierowania pojazdem;
  - 2) zaproponowanie przekazania do depozytu kluczyków pojazdu, a w przypadku odmowy oraz gdy osoba kontrolowana znajduje się poza pojazdem, uniemożliwienie jej powrotu do pojazdu przez blokadę dostępu do drzwi, w miarę możliwości bez naruszenia nietykalności tej osoby;
  - 3) zablokowanie kontrolowanego pojazdu przy użyciu pojazdu (pojazdów) służbowego Policji lub blokady na koła.

3. Uniemożliwienie kierowania, o którym mowa w ust. 1, powinno trwać do czasu przekazania kierującego do dyspozycji szefa misji lub urzędu, lub otrzymania innych, wyraźnych dyspozycji przekazanych przez dyżurnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych dyżurnemu komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji.
4. Do zdarzenia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio tryb informacyjny określony w § 5.

§ 7

Do pojazdu oznaczonego tablicami dyplomatycznymi nie należy wsiadać, nawet w celu wyjęcia kluczyków ze stacyjki.

§ 8

W odniesieniu do osób kierujących pojazdami, które piastują funkcje honorowe: konsula generalnego, konsula, wicekonsula, agenta konsularnego obcego państwa w Rzeczypospolitej Polskiej, policjant dokonujący kontroli może żądać na zasadach ogólnych poddania się przez te osoby badaniu na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, jak również ukarania w przypadku oczywistego naruszenia przepisów.

§ 9

Jeżeli w trakcie kontroli okaże się, że kierującym jest osoba niekorzystająca z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych, a dysponent pojazdu korzysta z tych immunitetów i przywilejów, policjant przeprowadza kontrolę i wobec kierującego stosuje środki przewidziane prawem. W takim przypadku nie sprawdza się stanu technicznego, wyposażenia, ładunku, wymiarów, masy lub nacisku osi pojazdu znajdującego się na drodze.

§ 10

Zasady dotyczące osób korzystających z immunitetów zakrajowych mają zastosowanie wobec dyplomatów akredytowanych w państwach trzecich jedynie podczas ich przejazdu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu objęcia stanowiska w kraju akredytacji, powrotu na nie lub powrotu do swego własnego kraju.

Rozdział 3

Postępowanie policjanta w toku kontroli uczestników ruchu drogowego korzystających z immunitetów krajowych

§ 11

1. Jeżeli kontrolowanym pojazdem kieruje osoba korzystająca z immunitetu krajowego, a zatrzymanie pojazdu nie było spowodowane uzasadnionym podejrzeniem popełnienia wykroczenia, stosuje się ogólne zasady dotyczące przeprowadzania kontroli drogowej.
2. Jeżeli wobec osoby korzystającej z immunitetu krajowego zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia wykroczenia, a okoliczności nie uzasadniają skierowania do właściwego organu wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie jej do odpowiedzialności, należy poprzestać na zwróceniu uwagi.

§ 12

1. Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że kierujący pojazdem, będący osobą korzystającą z immunitetu krajowego, znajduje się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (np. wyczuwalna woń alkoholu z ust, trudności z zachowaniem równowagi po wyjściu z pojazdu, bełkotliwa mowa), policjant jest obowiązany do żądania poddania się przez tę osobę badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, które jest czynnością niecierpiącą zwłoki, podejmowaną w trybie art. 17 § 2 k.p.k.
2. W razie odmowy poddania się badaniu policjant, realizując uprawnienia wynikające z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, może:
  - 1) zastosować środki przymusu bezpośredniego w celu doprowadzenia do badania;
  - 2) zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku przestępstwa z uwagi na niezbędną tę czynność dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.
3. W celu niemożliwienia osobie, o której mowa w ust. 1, kierowania pojazdem stosuje się odpowiednio przepis § 6 ust. 2.

§ 13

1. W przypadku gdy osobą, o której mowa w § 12, jest osoba korzystająca z immunitetu parlamentarnego (poseł, senator, poseł do Parlamentu Europejskiego), policjant przeprowadzający kontrolę niezwłocznie zawiadamia o jej rozpoczęciu dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca przeprowadzania kontroli.
2. Dyżurny, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie powiadamia komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji lub jego zastępcę, który niezwłocznie powiadamia Komendanta Głównego Policji lub jego zastępcę oraz podejmuje czynności zmierzające do niezwłocznego powiadomienia
3. Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu, a także właściwego miejscowo prokuratora o podjęciu wobec takiej osoby czynności zmierzających do poddania się przez tę osobę badaniu.

4. Powiadomienie, o którym mowa w ust. 2, jest wykonaniem obowiązków Policji określonych w art. 105 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora.
5. Odstępuje się od dokonania czynności, o których mowa w § 12, na żądanie Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu, albo gdy takie polecenie wyda właściwy miejscowo prokurator.

§ 14

1. W przypadku gdy osobą, o której mowa w § 12, jest osoba korzystająca z immunitetu sędziowskiego lub prokuratorskiego, policjant przeprowadzający kontrolę niezwłocznie zawiadamia o jej rozpoczęciu dyżurnego jednostki Policji właściwej dla miejsca przeprowadzania kontroli.
2. Dyżurny jednostki Policji, o którym mowa w ust. 1, niezwłocznie powiadamia o podjęciu wobec takiej osoby czynności zmierzających do poddania się przez tę osobę badaniu:
  - 1) w przypadku, gdy osobą tą jest sędzia – prezesa właściwego miejscowo sądu oraz prezesa sądu apelacyjnego właściwego ze względu na miejsce dokonywania czynności;
  - 2) w przypadku, gdy osobą tą jest prokurator – właściwego miejscowo prokuratora, a także prokuratora przełożonego.
3. Odstępuje się od dokonania czynności, o których mowa w § 12, na żądanie prezesa właściwego miejscowo sądu lub prezesa sądu apelacyjnego właściwego ze względu na miejsce dokonywania czynności lub prokuratora przełożonego, albo gdy takie polecenie wyda właściwy miejscowo prokurator.

§ 15

1. Policjant dokonujący czynności wobec osób korzystających z immunitetu krajowego sporządza notatkę służbową zawierającą szczegółowy opis zdarzenia oraz dane tej osoby, zwaną dalej "notatką".
2. W odniesieniu do osób wymienionych w załączniku nr 1 do wytycznych w lp. 1,2 oraz 5–11, notatka, po potwierdzeniu przez dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca zdarzenia, powinna być niezwłocznie przesłana za pomocą faksu do dyżurnego właściwej komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji, a dyżurny komendy wojewódzkiej (Stołecznej) Policji przesyła ją dyżurnemu Komendy Głównej Policji.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli w toku czynności policjant nie ujawnił naruszenia prawa lub poprzestał na zwróceniu uwagi sprawcy wykroczenia.
4. Organy uprawnione do wydania zgody na zatrzymanie lub aresztowanie bądź pociągnięcie do odpowiedzialności osób korzystających z immunitetów krajowych oraz osób, co do których notatkę przekazuje się do Komendy Głównej Policji, określa załącznik nr 1 do wytycznych.

Rozdział 4

Przepisy końcowe

§ 16

Tracą moc wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie postępowania policjantów wobec osób korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych oraz osób korzystających z immunitetów krajowych (Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 43).

§ 17

Wytyczne wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik 1. Wykaz osób korzystających z immunitetów krajowych i organów uprawnionych do wydania zgody na ich zatrzymanie lub aresztowanie bądź pociągnięcie do odpowiedzialności oraz osób, co do których notatkę służbową przekazuje się do KGP.

Lp.	Osoba korzystająca z immunitetu	Zakres immunitetu i właściwość organów	Notatka do KGP (TAK/NIE)	Podstawa prawna
1.	poseł, senator	Nie może być zatrzymany lub aresztowany bez zgody Sejmu (Senatu), z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli (jednocześnie) jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu (Senatu), który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	TAK	* art. 105 i 107 Konstytucji RP; * art. 10 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora
2.	członek Parlamentu Europejskiego	Podczas sesji Parlamentu Europejskiego korzysta na terytorium swojego państwa z immunitetów przyznawanych członkom parlamentu ich państwa (eurodeputowany pochodzący z Rzeczypospolitej Polskiej – na zasadach jak dla posła lub senatora – vide pkt 1) i nie może, na terytorium innego Państwa Członkowskiego, być zatrzymany ani nie może być wobec niego prowadzone postępowanie sądowe.	TAK	* art. 9 Protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej
3.	sędzia	Nie może być bez uprzedniej zgody sądu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Sędzia nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli (jednocześnie) jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się prezesa właściwego miejscowo sądu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	NIE	* art. 181 Konstytucji RP; * art. 49 ustawy o Sądzie Najwyższym; * art. 80 i 130 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych; * art. 29 i 49 ustawy Prawo o ustroju sądów administracyjnych; * art. 30 ustawy Prawo o ustroju sądów wojskowych
4.	prokurator	Nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego ani zatrzymany bez zgody przełożonego dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa. Do wydania zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej wolno przedsięwziąć tylko czynności niecierpiące zwłoki, zawiadamiając o tym niezwłocznie prokuratora przełożonego. Do czasu rozstrzygnięcia wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej sąd dyscyplinarny może polecić niezwłoczne zwolnienie prokuratora zatrzymanego na gorącym uczynku.	NIE	* art. 54 i 112 ustawy o prokuraturze

5.	Członek Trybunału Stanu	Nie może być bez uprzedniej zgody Trybunału Stanu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli (jednocześnie) jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się przewodniczącego Trybunału Stanu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	TAK	* art. 200 Konstytucji RP; * art. 15a ustawy o Trybunale Stanu
6.	Sędzia Trybunału Konstytucyjnego	Nie może być bez uprzedniej zgody Trybunału Konstytucyjnego pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	TAK	* art. 196 Konstytucji RP; * art. 7 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym
7.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli (jednocześnie) jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	TAK	* art. 211 Konstytucji RP
8.	Rzecznik Praw Dziecka	Nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	TAK	* art. 7 ustawy o Rzeczniku praw dziecka
9.	Prezes Najwyższej Izby Kontroli	Nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli (jednocześnie) jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	TAK	* ART. 206 Konstytucji RP; * art. 18 ustawy o NIK
10.	Prezes IPN	Nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Nie może być	TAK	* art. 14 ustawy o Instytucie Pamięci

		zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli (jednocześnie) jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.		Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
11.	Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych	Nie może być bez uprzedniej zgody Sejmu pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli (jednocześnie) jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się Marszałka Sejmu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.	TAK	* art. 11 ustawy o ochronie danych osobowych

Załączniki do zarządzenia nr 7
Komendanta Głównego Policji
z dnia 31 marca 2015 r.

Załącznik nr 1

Wzór
**karty informacyjnej o popełnieniu wykroczenia/uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia*
przez osobę posiadającą immunitet zakrajowy**

..... dnia .....20.....r.
(nazwa organu sporządzającego kartę) (miejscowość) (data)

Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Protokół Dyplomatyczny

**Karta informacyjna o popełnieniu wykroczenia/uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia*
przez osobę posiadającą immunitet zakrajowy**

W dniu ..... 20.....r. o godz./około godziny* ..... w miejscowości
..... powiat ..... gmina .....
województwo ..... ulica/droga* .....

1. Imię i nazwisko .....
2. Obywatelstwo .....
3. Funkcja/stanowisko, miejsce wykonywania funkcji (ambasada, konsul, przedstawicielstwo organizacji międzynarodowej) .....
4. Nazwa, seria i numer dokumentu potwierdzającego posiadanie immunitetu .....
5. Opis zdarzenia .....

Powyższe okoliczności wskazują na popełnienie przez wymienionego wykroczenia z art. ....
tj. czynu zagrożonego karą .....

6. Przesłanki warunkujące dopuszczalność wszczęcia postępowania w sprawie o wykroczenie:
  - a) sprawca wykroczenia posiada immunitet i jest członkiem personelu misji państwa, wobec których niedopuszczalne jest wszczęcie postępowania – art. 5 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia**;
  - b) sprawca wykroczenia posiada immunitet, lecz jest członkiem personelu misji państwa, wobec których dopuszczalne jest wszczęcie postępowania – art. 5 § 2 lub art. 5 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia**
7. Sposób rozstrzygnięcia .....

(odstąpienie od prowadzenia czynności z powodu zaistnienia przesłanki wymienionej w pkt 6a, zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego, zastosowanie postępowania mandatowego – seria, nr i kwota nałożonego mandatu, prowadzone są czynności wyjaśniające, skierowanie wniosku o ukaranie do sądu)

.....
(imię i nazwisko sporządzającego kartę)

.....
(podpis przełożonego)

* niepotrzebne skreślić

**3. Wytuczne nr 2 Komendanta Głównego Policji w sprawie zasad ewidencjonowania,
wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych
z dnia 26 czerwca 2007 r. (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 104)**

(zm. Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 97)

W celu właściwego unormowania problematyki notatników służbowych w służbie prewencyjnej, określającej zasady ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania tych notatników postanawia się, co następuje:

§ 1

Wytuczne określają:

- 1) szczegółowy tryb wydania lub zwrotu notatników służbowych;
- 2) osoby prowadzące notatniki służbowe;
- 3) sposób dokumentowania czynności służbowych;
- 4) sposób przechowywania notatników służbowych.

§ 2

1. Wydanie lub zwrot notatnika podlega rejestracji w ewidencji notatników służbowych.
2. Strona tytułowa notatnika zawiera:
  - 1) kolejny numer rejestru;
  - 2) stempel nagłówek jednostki lub komórki organizacyjnej Policji;
  - 3) datę rozpoczęcia oraz zakończenia notatnika;
  - 4) stopień, imię i nazwisko oraz numer identyfikacyjny policjanta, któremu notatnik przydzielono;
  - 5) czytelny podpis lub imienną pieczętkę i parafę przełożonego.
- 3.¹⁾ Ostatnia strona notatnika zawiera informacje oraz symbole literowe, o których mowa w § 6.

§ 3

Notatnik służbowy zobowiązani są prowadzić:

- 1) policjanci pełniący służbę patrolową (w tym policjanci komórek ruchu drogowego pełniący służbę zewnętrzną), interwencyjną, obchodową, konwojową i ochronną z wyjątkiem policjantów pełniących służbę na stanowiskach, gdzie przebieg służby rejestruje się w odrębnej dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 2) inni policjanci na podstawie odrębnych przepisów oraz wskazani decyzjami komendantów wojewódzkich / Stołecznego, powiatowych (rejonowych, miejskich) Policji na obszarze swojego działania.

§ 4

1. W notatniku służbowym policjant dokumentuje czynności służbowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz inne, niezbędne informacje, dotyczące przebiegu służby.
- 2.²⁾ Zapisy w notatniku służbowym dotyczą:
  - 1) odprawy do służby, a w szczególności powinny zawierać:
    - a) datę i godziny pełnienia służby,
    - b) rodzaj służby (patrol pieszy, konwój, obchód rejonu itp.),
    - c) rejon pełnienia służby (trasa patrolowa),
    - d) czas rozpoczęcia i zakończenia odprawy,
    - e) stopień, imię i nazwisko oraz podpis osoby przeprowadzającej odprawę,
    - f) skład patrolu (ze wskazaniem dowódcy) oraz kryptonim radiowy,
    - g) czas i miejsce przerwy w służbie,
    - h) przekazane w trakcie odprawy zadania doraźne o ile nie znajdują się one w cedule patrolowej;
  - 2) wykonywanych czynności służbowych, a w szczególności:
    - a) legitymowania osób, ze wskazaniem podstawy faktycznej,
    - b) podjętych interwencji i sposobu ich załatwienia,
    - c) czynności związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego,
    - d) czynności związanych z użyciem lub wykorzystaniem broni palnej,
    - e) czynności związanych z ujawnionym wykroczeniem,
    - f) informacji dotyczących przypadku opuszczenia rejonu służbowego,
    - g) kontroli drogowej,
    - h) zatrzymania osób, dokumentów, pojazdów, rzeczy w toku wykonywanych czynności służbowych,
    - i) doprowadzenia oraz wykonanych konwojów,
    - j) użycia sygnałów pojazdu uprzywilejowanego,
    - k) czynności na miejscu zdarzeń,
    - l) kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego,
    - m) udzielenia pomocy lub asysty;

- 3) podsumowania czynności wykonanych w czasie służby, potwierdzonych podpisem upoważnionej osoby.
3. W przypadku, kiedy policjant nie korzysta z ceduły patrolowej, dopuszcza się prowadzenie przyjętego przez kierownika jednostki Policji załącznika do notatnika służbowego, zawierającego zadania stałe, doraźne oraz inne informacje przydatne w trakcie pełnienia służby.
4. Wpisy dotyczące poszczególnych czynności powinny być krótkie, rzeczowe, i zawierać dane niezbędne do opracowania innej dokumentacji, a w szczególności:
  - 1) czasu przyjęcia zgłoszenia, miejsca oraz czasu rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych czynności;
  - 2) zastosowania środków oddziaływania wychowawczego oraz poinformowania osoby, wobec której podjęto czynność o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzania czynności określonych w odrębnych przepisach.
5. Zapisy powinny być czytelne, dokonywane w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu czynności służbowej.
6. W patrolach dwu- lub wieloosobowych oraz w służbie obchodowej dzielnicowych, dopuszcza się prowadzenie szczegółowego zapisu przebiegu podejmowanych czynności przez policjanta, który wykonywał czynność. Pozostali policjanci dokonują zapisu w sposób skrócony, wskazując jedynie miejsce, czas i rodzaj czynności.

§ 5

1. Policjant w notatniku służbowym wpisy, o których mowa w § 3, uzupełnia o informacje dotyczące w szczególności:
  - 1) w przypadku dokonywania kontroli drogowej:
    - a) danych osobowych kierującego pojazdem, a w uzasadnionych przypadkach innego uczestnika ruchu,
    - b) marki i numeru rejestracyjnego pojazdu,
    - c) rodzaju, serii i numeru zatrzymanego dokumentu oraz numeru wydanego pokwitowania;
  - 2) czynności wykonywanych na miejscu wypadku lub kolizji drogowej z uwzględnieniem:
    - a) czasu, miejsca i okoliczności zdarzenia,
    - b) informacji o podmiotach ubezpieczeniowych, w tym o numerze polisy,
    - c) danych świadków,
    - d) informacji o sporządzeniu dokumentacji zdarzenia (szkice, protokoły, notatki urzędowe, itp.);
  - 3) informacji dotyczących badania w celu stwierdzenia obecności w organizmie alkoholu lub podobnie działającego środka z podaniem: wyniku badania, numeru protokołu, ewentualnie numeru ampułki itp.;
  - 4) spostrzeżeń i wniosków, w tym zgłoszonych przez uczestników ruchu, odnoszących się w szczególności do zagrożeń, utrudnień, nieprawidłowości w oznakowaniu;
  - 5) innych wydarzeń, zmian w czasie i miejscu służby, ręcznym kierowaniu ruchem, doraźnych poleceń przełożonych lub dyżurnego jednostki Policji, a także czasu i miejsca udzielania pomocy uczestnikom ruchu.
2. W przypadku dokumentowania interwencji należy dokładnie określić:
  - 1) rodzaj interwencji (własna lub zlecona) i jej charakter (np.: "domowa, w miejscu publicznym");
  - 2) dane osoby zgłaszającej;
  - 3) przyczynę interwencji, jej przebieg, wykonane czynności oraz dane personalne uczestników i świadków, jak również sposób zakończenia;
  - 4) dane personalne policjantów, strażników miejskich lub innych osób udzielających wsparcia podczas interwencji (stopień, nazwisko i imię oraz jednostkę);
  - 5) dane przedstawicieli służb miejskich, drogowych itp.
3. Nakładając grzywnę w drodze mandatu karnego należy obowiązkowo odnotować rodzaj mandatu (gotówkowy, kredytowany, zaoczny), jego wysokość, serię i numer, za jakie wykroczenie został nałożony oraz fakt odmowy przyjęcia mandatu.

§ 6

- 1.³⁾ W celu uproszczenia procedury dokonywania wpisów dopuszcza się stosowanie następujących symboli literowych:

1) O –		obchód;
2) PP –		patrol pieszy;
3) PZ –		patrol z wykorzystaniem środka transportu;
4) K –		konwój;
5) D –		doprowadzenie;
6) A –		udzielona asysta, pomoc;
7) L –		osoba legitymowana;
8) Z –		osoba zatrzymana;
9) ZN –		osoba zatrzymana nieletnia;
10) ZP –		osoba zatrzymana poszukiwana;
11) ZW –		osoba doprowadzona w celu wytrzeźwienia;
12) P –		zastosowany środek oddziaływania pozakarnego na podstawie art. 41 k.w. (pouczenie);
13) MKK –		nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego kredytowanego;
14) MKG –		nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego gotówkowego;
15) MKZ –		nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego zaocznego;
16) NCW –		sporządzenie notatki celem przeprowadzenia czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie;
17) KP –		kontrola drogowa;
18) KT –		kontrola stanu trzeźwości kierującego;
19) KN –		badanie kierującego na zawartość środków działających podobnie do alkoholu;
20) ZPJ –		zatrzymanie prawa jazdy;
21) ZDR –		zatrzymanie dowodu rejestracyjnego;
22) KO –		kontrola osobista;
23) KB –		kontrola bagażu;
24) KMZ –		kontrola miejsca zagrożonego;
25) KZO –		kontrola zabezpieczenia obiektu;
26) IW –		interwencja własna:
a) IWP –		interwencja własna w miejscu publicznym,
b) IWD –		interwencja własna domowa;
27) IZ –		interwencja zlecona:
a) IZP –		interwencja zlecona w miejscu publicznym,
b) IZD –		interwencja zlecona domowa;
28) NK –		sporządzenie Niebieskiej Karty;
29) ZMZ –		zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
30) KD –		wykonywanie czynności na miejscu kolizji drogowej;
31) WD –		wykonywanie czynności na miejscu wypadku drogowego;
32) ŚPB –		użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego;
33) BP –		użycie lub wykorzystanie broni palnej;
34) SPU –		użycie sygnałów pojazdu uprzywilejowanego;
35) UP –		poinformowanie osoby, wobec której podjęto czynność o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzania czynności określonych w innych przepisach.

2. Symbole literowe umieszcza się na marginesie notatnika przy oznaczonej czynności.
3. W przypadku powtarzania się czynności wprowadza się oznaczenia cyfrowe w postaci cyfr arabskich przy oznaczeniach literowych określających daną czynność, np. L1, L2, L3 itd.

§ 7

1. Rejestr notatników służbowych powinien zawierać:
  - 1) imię, nazwisko policjanta oraz kolejny numer notatnika;
  - 2) datę wydania oraz datę zdania notatnika służbowego;
  - 3) datę przekazania notatnika zakończonego do archiwizacji;
  - 4) czytelny podpis osoby przyjmującej notatnik na swój stan.
2. Policjant po zakończeniu służby i dokonanej ocenie realizacji zadań, przechowuje notatnik służbowy w miejscu wyznaczonym przez przełożonego.
3. Zakończony notatnik służbowy powinien być niezwłocznie zdany osobie prowadzącej rejestr i zarchiwizowany zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 8

Policjant prowadzi tylko jeden notatnik służbowy.

§ 9

W notatniku służbowym zabrania się wrywania stron i zacierania zapisów.

§ 10

Wytyczne wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2007 r.

Netografia:

<http://sip.legalis.pl>

<http://edziennik.policja.gov.pl>

-
- Obecnie ministra właściwego do spraw zagranicznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 27 i art. 32 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543, 749, 1020 i 1250), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969, z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855 oraz z 2016 r. poz. 178 i 437.
  - Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie (Dz. U. poz. 769), które traci moc na podstawie art. 28 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437).
  - Jeżeli nie wskazano innej podstawy prawnej, przepisy w nawiasach oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.). Skrót „k.p.k.” oznacza ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. poz. 555, z późn. zm.).
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21 i 396.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247 oraz z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969.
  - Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 8 grudnia 2003 r.
  - Załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 9.04.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 506), które wchodzi w życie 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela B lp. 190, w zakresie, w jakim dotyczy ochrony urzędzeń kontrolnych, została uznana za niezgodną z art. 85 § 1 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy, w tym zakresie, nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie zgodnie z powyższym wyrokiem tabela B lp. 241 i lp. 242 zostały uznane za niezgodne z art. 86 § 1 i 2 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 241 i lp. 242 nastąpi 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela C lp. 1-10 zostały uznane za niezgodne z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, a także z art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie tabela C lp. 47 zgodnie z powyższym wyrokiem została uznana za niezgodną z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o systemie tachografów cyfrowych, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 47 nastąpi 11.04.2015 r.
  - § 2a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65 i Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 185, poz. 1092.
  - § 4a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7 ust. 6 uchylony rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - Załącznik zmieniony rozp. Prezesa Rady Ministrów z dnia 9.09.2002 r. (Dz. U. Nr 148, poz. 1233); następnie odcinki A i B oraz odcinek C – strona 2 wzoru formularza w brzmieniu rozp. z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.; załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 30.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2358), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855.
  - Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie sposobu dokumentacji i ewidencji grzywien za wykroczenia, ściąganych w postępowaniu mandatowym, oraz organów właściwych w sprawach rozprowadzania i rozliczania blozków mandatowych (Dz. U. Nr 131, poz. 663 oraz z 2011 r. Nr 193, poz. 1143), które utraciło moc z dniem 1 stycznia 2016 r. w związku z wejściem w życie art. 41 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o administracji podatkowej (Dz. U. poz. 1269, 1513 i 2184).
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 829, 1247, 1446 i 1567 oraz z 2014 r. poz. 498, 659, 827 i 915.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 133, poz. 768, z 2012 r. poz. 1407 oraz z 2014 r. poz. 1741 i 1888.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 115, poz. 793 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 144, poz. 1175 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 127, poz. 857.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 96, poz. 1107, z 2003 r. Nr 229, poz. 2274 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 529.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 144, poz. 1042, z 2008 r. Nr 223, poz. 1464, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 666, Nr 92, poz. 753 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 33, poz. 289 i Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 249, poz. 1830, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 668 i Nr 92, poz. 753, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, z 2011 r. Nr 230, poz. 1373 oraz z 2012 r. poz. 908.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 28, poz. 145, Nr 40, poz. 227, Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804, Nr 152, poz. 1018 i 1019, Nr 182, poz. 1228, Nr 229, poz. 1498 i Nr 249, poz. 1657 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 180, poz. 1494, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 91, poz. 740 oraz z 2010 r. Nr 66, poz. 421 i Nr 107, poz. 679.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 192, poz. 1381, z 2008 r. Nr 218, poz. 1391, Nr 227, poz. 1505 i Nr 234, poz. 1574, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 31, poz. 206, Nr 86, poz. 720 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 43, poz. 246, Nr 164, poz. 1107, Nr 225, poz. 1466, Nr 247, poz. 1652 i Nr 249, poz. 1656 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13 i Nr 30, poz. 151.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz z 2010 r. Nr 75, poz. 474 i Nr 130, poz. 871.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1458, z 2007 r. Nr 176, poz. 1236, z 2009 r. Nr 79, poz. 666, Nr 92, poz. 753 i Nr 215, poz. 1664 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 145 i Nr 76, poz. 489.

- Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 133, poz. 921, z 2009 r. Nr 62, poz. 504 oraz z 2011 r. Nr 73, poz. 390 i Nr 112, poz. 654.
- Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881 i Nr 149, poz. 889.
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247 oraz z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969.
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170.
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 58, poz. 542, z 2003 r. Nr 137, poz. 1304 i Nr 223, poz. 2217, z 2005 r. Nr 169, poz. 1413, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r. Nr 112, poz. 766.
- Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1031 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 128, poz. 1351, z 2005 r. Nr 132, poz. 1103 i Nr 143, poz. 1203, z 2006 r. Nr 226, poz. 1648 oraz z 2007 r. Nr 99, poz. 664 i Nr 89, poz. 589.
- § 1 ust. 2 pkt 12 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 6 ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 1.04.2015 r.
- § 6 ust. 4 w brzmieniu zarządzenia z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
- § 6 ust. 4c w brzmieniu zarządzenia z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
- § 6 ust. 5 uchylony zarządzeniem z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- § 10a ust. 4 w brzmieniu zarządzenia z dnia 19.12.2013 r. (Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 100), które wchodzi w życie 2.01.2014 r.
- § 11 ust. 13 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 11 ust. 16 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 13 ust. 1 zdanie wstępne zmienione zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 13 ust. 8 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 20 ust. 14 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. Nr 208, poz. 1537) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 1966 r. w sprawie rzeczy znalezionej (Dz. U. Nr 22, poz. 141 oraz z 1991 r. Nr 36, poz. 156).
- § 23 ust. 1 pkt 2 uchylony zarządzeniem z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- § 28 ust. 1 pkt 5 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 29 ust. 1 pkt 4 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 43 ust. 5 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 43 ust. 7 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 44 ust. 8 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 44 ust. 9 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 44 ust. 10 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 44 ust. 11 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 59 ust. 2 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 64 ust. 2 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 69 ust. 2 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 73 ust. 2 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 73 ust. 4 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 82 ust. 2 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- § 86 ust. 2 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- Załącznik 1 w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- Załącznik 1a w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- Załącznik 1b w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- Załącznik nr 2 zmieniony zarządzeniem z dnia 7.12.2009 r. (Dz. Urz. KGP Nr 16, poz. 84), które wchodzi w życie 7.12.2009 r.; zmieniony zarządzeniem z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.; zmieniony zarządzeniem z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
- Załącznik 3 uchylony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- Załącznik 4 uchylony zarządzeniem z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- Załącznik 6 w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- Załącznik 7 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
- Załącznik 8 w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
- Załącznik 9 w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.08.2010 r. (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 59), które wchodzi w życie 26.10.2010 r.
- Art. 17 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 22.07.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1265), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
- Obecnie ministra właściwego do spraw zagranicznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 27 i art. 32 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543, 749, 1020 i 1250), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 486, 805, 915 i 1310 oraz z 2015 r. poz. 211, 390, 978, 1269, 1273, 1893 i 2183.
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969, z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855 oraz z 2016 r. poz. 178 i 437.
- Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach obwinionego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie (Dz. U. poz. 769), które traci moc na podstawie art. 28 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437).
- Jeżeli nie wskazano innej podstawy prawnej, przepisy w nawiasach oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.). Skrót „k.p.k.” oznacza ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. poz. 555, z późn. zm.).
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21 i 396.
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247 oraz z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969.
- Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 8 grudnia 2003 r.
- Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraciły moc: 1) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które policjanci są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz wysokości mandatów karnych nakładanych przez policjantów za poszczególne rodzaje wykroczeń [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1430 i Nr 178, poz. 1483 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 505), 2) § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia

- 15 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz zasad i sposobu wydawania upoważnień [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1431 i Nr 178, poz. 1484 oraz z 2003 r. Nr 26, poz. 231) – które zostały zachowane w mocy na podstawie art. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 109, poz. 1031).
- Załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 9.04.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 506), które wchodzi w życie 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela B lp. 190, w zakresie, w jakim dotyczy ochrony urzędów kontrolnych, została uznana za niezgodną z art. 85 § 1 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy, w tym zakresie, nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie zgodnie z powyższym wyrokiem tabela B lp. 241 i lp. 242 zostały uznane za niezgodne z art. 86 § 1 i 2 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 241 i lp. 242 nastąpi 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela C lp. 1–10 zostały uznane za niezgodne z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, a także z art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie tabela C lp. 47 zgodnie z powyższym wyrokiem została uznana za niezgodną z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o systemie tachografów cyfrowych, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 47 nastąpi 11.04.2015 r.
  - § 2 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 2 ust. 3 dodany rozporządzeniem z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.
  - § 2a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65 i Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 185, poz. 1092.
  - § 4 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.
  - § 4a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7 ust. 3 zmieniony rozporządzeniem z dnia 30.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2358), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - § 7 ust. 6 uchylony rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7a dodany rozporządzeniem z dnia 22.03.2002 r. (Dz. U. Nr 27, poz. 267), które wchodzi w życie 27.03.2002 r.
  - Załącznik zmieniony rozp. Prezesa Rady Ministrów z dnia 9.09.2002 r. (Dz. U. Nr 148, poz. 1233); następnie odcinki A i B oraz odcinek C – strona 2 wzoru formularza w brzmieniu rozp. z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.; załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 30.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2358), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855.
  - Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie sposobu dokumentacji i ewidencji grzywien za wykroczenia, ściąganych w postępowaniu mandatowym, oraz organów właściwych w sprawach rozprowadzania i rozliczania bloków mandatowych (Dz. U. Nr 131, poz. 663 oraz z 2011 r. Nr 193, poz. 1143), które utraciło moc z dniem 1 stycznia 2016 r. w związku z wejściem w życie art. 41 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o administracji podatkowej (Dz. U. poz. 1269, 1513 i 2184).
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855.
  - Art. 17 § 2 w brzmieniu ustawy z dnia 22.07.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1265), która wchodzi w życie 1.01.2017 r.
  - Obecnie ministra właściwego do spraw zagranicznych, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 27 i art. 32 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543, 749, 1020 i 1250), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 486, 805, 915 i 1310 oraz z 2015 r. poz. 211, 390, 978, 1269, 1273, 1893 i 2183.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969, z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855 oraz z 2016 r. poz. 178 i 437.
  - Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach обвинowanego w postępowaniu w sprawie o wykroczenie (Dz. U. poz. 769), które traci moc na podstawie art. 28 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437).
  - Jeżeli nie wskazano innej podstawy prawnej, przepisy w nawiasach oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.). Skrót „k.p.k.” oznacza ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. poz. 555, z późn. zm.).
  - Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 8 grudnia 2003 r.
  - Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraciły moc: **1)** rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które policjanci są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz wysokości mandatów karnych nakładanych przez policjantów za poszczególne rodzaje wykroczeń [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1430 i Nr 178, poz. 1483 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 505), **2)** § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz zasad i sposobu wydawania upoważnień [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1431 i Nr 178, poz. 1484 oraz z 2003 r. Nr 26, poz. 231) – które zostały zachowane w mocy na podstawie art. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 109, poz. 1031).
  - Załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 9.04.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 506), które wchodzi w życie 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela B lp. 190, w zakresie, w jakim dotyczy ochrony urzędów kontrolnych, została uznana za niezgodną z art. 85 § 1 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy, w tym zakresie, nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie zgodnie z powyższym wyrokiem tabela B lp. 241 i lp. 242 zostały uznane za niezgodne z art. 86 § 1 i 2 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 241 i lp. 242 nastąpi 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela C lp. 1–10 zostały uznane za niezgodne z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, a także z art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie tabela C lp. 47 zgodnie z powyższym wyrokiem została uznana za niezgodną z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o systemie tachografów cyfrowych, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 47 nastąpi 11.04.2015 r.
  - Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 8 grudnia 2003 r.
  - Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraciły moc: **1)** rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które policjanci są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz wysokości mandatów karnych nakładanych przez policjantów za poszczególne rodzaje wykroczeń [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1430

- i Nr 178, poz. 1483 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 505), 2) § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz zasad i sposobu wydawania upoważnień [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1431 i Nr 178, poz. 1484 oraz z 2003 r. Nr 26, poz. 231) – które zostały zachowane w mocy na podstawie art. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 109, poz. 1031).
- Załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 9.04.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 506), które wchodzi w życie 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela B lp. 190, w zakresie, w jakim dotyczy ochrony urzędów kontrolnych, została uznana za niezgodną z art. 85 § 1 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy, w tym zakresie, nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie zgodnie z powyższym wyrokiem tabela B lp. 241 i lp. 242 zostały uznane za niezgodne z art. 86 § 1 i 2 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 241 i lp. 242 nastąpi 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela C lp. 1–10 zostały uznane za niezgodne z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, a także z art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie tabela C lp. 47 zgodnie z powyższym wyrokiem została uznana za niezgodną z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o systemie tachografów cyfrowych, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 47 nastąpi 11.04.2015 r.
  - § 4 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 2 ust. 3 dodany rozporządzeniem z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.
  - § 2a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65 i Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 185, poz. 1092.
  - § 4 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.
  - § 4a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7 ust. 3 zmieniony rozporządzeniem z dnia 30.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2358), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - § 7 ust. 6 uchylony rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7a dodany rozporządzeniem z dnia 22.03.2002 r. (Dz. U. Nr 27, poz. 267), które wchodzi w życie 27.03.2002 r.
  - Załącznik zmieniony rozp. Prezesa Rady Ministrów z dnia 9.09.2002 r. (Dz. U. Nr 148, poz. 1233); następnie odcinki A i B oraz odcinek C – strona 2 wzoru formularza w brzmieniu rozp. z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.; załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 30.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2358), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 8 grudnia 2003 r.
  - Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraci moc: 1) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które policjanci są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz wysokości mandatów karnych nakładanych przez policjantów za poszczególne rodzaje wykroczeń [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1430 i Nr 178, poz. 1483 oraz z 2003 r. Nr 56, poz. 505), 2) § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 października 2002 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz zasad i sposobu wydawania upoważnień [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 174, poz. 1431 i Nr 178, poz. 1484 oraz z 2003 r. Nr 26, poz. 231) – które zostały zachowane w mocy na podstawie art. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia [Ukryty tekst] (Dz. U. Nr 109, poz. 1031).
  - Załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 9.04.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 506), które wchodzi w życie 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela B lp. 190, w zakresie, w jakim dotyczy ochrony urzędów kontrolnych, została uznana za niezgodną z art. 85 § 1 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy, w tym zakresie, nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie zgodnie z powyższym wyrokiem tabela B lp. 241 i lp. 242 zostały uznane za niezgodne z art. 86 § 1 i 2 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 241 i lp. 242 nastąpi 11.04.2015 r.
  - Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 30.09.2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 1374) załącznik tabela C lp. 1–10 zostały uznane za niezgodne z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, a także z art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy nastąpi 11.04.2015 r. Jednocześnie tabela C lp. 47 zgodnie z powyższym wyrokiem została uznana za niezgodną z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o systemie tachografów cyfrowych, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Utrata mocy lp. 47 nastąpi 11.04.2015 r.
  - § 2 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 2 ust. 3 dodany rozporządzeniem z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.
  - § 2a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65 i Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 185, poz. 1092.
  - § 4 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.
  - § 4a dodany rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7 ust. 3 zmieniony rozporządzeniem z dnia 30.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2358), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - § 7 ust. 6 uchylony rozporządzeniem z dnia 7.09.2011 r. (Dz. U. Nr 187, poz. 1116), które wchodzi w życie 16.09.2011 r.
  - § 7a dodany rozporządzeniem z dnia 22.03.2002 r. (Dz. U. Nr 27, poz. 267), które wchodzi w życie 27.03.2002 r.
  - Załącznik zmieniony rozp. Prezesa Rady Ministrów z dnia 9.09.2002 r. (Dz. U. Nr 148, poz. 1233); następnie odcinki A i B oraz odcinek C – strona 2 wzoru formularza w brzmieniu rozp. z dnia 16.10.2002 r. (Dz. U. Nr 174, poz. 1424), które wchodzi w życie 18.10.2002 r.; załącznik zmieniony rozporządzeniem z dnia 30.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2358), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855.
  - Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie sposobu dokumentacji i ewidencji grzywien za wykroczenia, ściąganych w postępowaniu mandatowym, oraz organów właściwych w sprawach rozprawiania i rozliczania bloczków mandatowych (Dz. U. Nr 131, poz. 663 oraz z 2011 r. Nr 193, poz. 1143), które utraciło moc z dniem 1 stycznia 2016 r. w związku z wejściem w życie art. 41 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o administracji podatkowej (Dz. U. poz. 1269, 1513 i 2184).
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247, z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969 oraz z 2015 r. poz. 21, 396, 841, 1186, 1269, 1549, 1707 i 1855.
  - § 2 ust. 1 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 16.02.2011 r. (Dz. U. Nr 36, poz. 190), które wchodzi w życie 1.03.2011 r.; ust. 1 zmieniony rozporządzeniem z dnia 28.07.2011 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 944), które wchodzi w życie 1.08.2011 r.; ust. 1 zmieniony rozporządzeniem z dnia 16.08.2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 939), które wchodzi w życie 4.09.2012 r.; pkt 10 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 29.11.2013 r.

- (Dz. U. z 2014 r. poz. 55), które wchodzi w życie 28.01.2014 r.; ust. 1 zmieniony rozporządzeniem z dnia 9.02.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 239), które wchodzi w życie 1.03.2015 r.; zmieniony rozporządzeniem z dnia 23.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2341), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
- Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 829, 1247, 1446 i 1567 oraz z 2014 r. poz. 498, 659, 827 i 915.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 133, poz. 768, z 2012 r. poz. 1407 oraz z 2014 r. poz. 1741 i 1888.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 115, poz. 793 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 144, poz. 1175 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 127, poz. 857.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 96, poz. 1107, z 2003 r. Nr 229, poz. 2274 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 529.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 144, poz. 1042, z 2008 r. Nr 223, poz. 1464, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 666, Nr 92, poz. 753 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 33, poz. 289 i Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 249, poz. 1830, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 668 i Nr 92, poz. 753, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, z 2011 r. Nr 230, poz. 1373 oraz z 2012 r. poz. 908.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 28, poz. 145, Nr 40, poz. 227, Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804, Nr 152, poz. 1018 i 1019, Nr 182, poz. 1228, Nr 229, poz. 1498 i Nr 249, poz. 1657 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 180, poz. 1494, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 91, poz. 740 oraz z 2010 r. Nr 66, poz. 421 i Nr 107, poz. 679.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 192, poz. 1381, z 2008 r. Nr 218, poz. 1391, Nr 227, poz. 1505 i Nr 234, poz. 1574, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 31, poz. 206, Nr 86, poz. 720 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 43, poz. 246, Nr 164, poz. 1107, Nr 225, poz. 1466, Nr 247, poz. 1652 i Nr 249, poz. 1656 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13 i Nr 30, poz. 151.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz z 2010 r. Nr 75, poz. 474 i Nr 130, poz. 871.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1458, z 2007 r. Nr 176, poz. 1236, z 2009 r. Nr 79, poz. 666, Nr 92, poz. 753 i Nr 215, poz. 1664 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 145 i Nr 76, poz. 489.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 133, poz. 921, z 2009 r. Nr 62, poz. 504 oraz z 2011 r. Nr 73, poz. 390 i Nr 112, poz. 654.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881 i Nr 149, poz. 889.
  - § 2 ust. 2 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 23.12.2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 2341), które wchodzi w życie 1.01.2016 r.
  - § 3 ust. 1a dodany rozporządzeniem z dnia 29.11.2013 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 55), które wchodzi w życie 28.01.2014 r.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 765 i 1247 oraz z 2014 r. poz. 486, 579, 786 i 969.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170.
  - Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 58, poz. 542, z 2003 r. Nr 137, poz. 1304 i Nr 223, poz. 2217, z 2005 r. Nr 169, poz. 1413, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r. Nr 112, poz. 766.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1031 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 128, poz. 1351, z 2005 r. Nr 132, poz. 1103 i Nr 143, poz. 1203, z 2006 r. Nr 226, poz. 1648 oraz z 2007 r. Nr 99, poz. 664 i Nr 89, poz. 589.
  - § 1 ust. 2 pkt 1 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
  - § 1 ust. 2 pkt 12 skreślony zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
  - Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648 oraz z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903.
  - § 4 ust. 2 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
  - § 4 ust. 3 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
  - § 6 ust. 1a dodany zarządzeniem z dnia 7.12.2009 r. (Dz. Urz. KGP Nr 16, poz. 84), które wchodzi w życie 7.12.2009 r.
  - § 6 ust. 1b dodany zarządzeniem z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 1.04.2015 r.
  - § 6 ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 1.04.2015 r.
  - § 6 ust. 2 pkt 2 w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 1.04.2015 r.
  - § 6 ust. 2 pkt 3 w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 1.04.2015 r.
  - § 6 ust. 2 pkt 4 dodany zarządzeniem z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 1.04.2015 r.
  - § 6 ust. 4 w brzmieniu zarządzenia z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
  - § 6 ust. 4a w brzmieniu zarządzenia z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
  - § 6 ust. 4aa dodany zarządzeniem z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
  - § 6 ust. 4b w brzmieniu zarządzenia z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
  - § 6 ust. 4c w brzmieniu zarządzenia z dnia 25.11.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 110), które wchodzi w życie 27.11.2015 r.
  - § 6 ust. 4d w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.08.2010 r. (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 59), które wchodzi w życie 26.10.2010 r.
  - § 6 ust. 4e dodany zarządzeniem z dnia 7.12.2009 r. (Dz. Urz. KGP Nr 16, poz. 84), które wchodzi w życie 7.12.2009 r.
  - § 6 ust. 4f dodany zarządzeniem z dnia 7.12.2009 r. (Dz. Urz. KGP Nr 16, poz. 84), które wchodzi w życie 7.12.2009 r.
  - § 6 ust. 4g dodany zarządzeniem z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
  - § 6 ust. 5 uchylony zarządzeniem z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
  - § 6 ust. 6 w brzmieniu zarządzenia z dnia 17.04.2009 r. (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 31), które wchodzi w życie 21.05.2009 r.
  - § 6 ust. 7 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
  - § 6 ust. 8 w brzmieniu zarządzenia z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 25), które wchodzi w życie 18.04.2015 r.
  - § 7 ust. 2 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.
  - § 7 ust. 4 w brzmieniu zarządzenia z dnia 4.09.2012 r. (Dz. Urz. KGP z 2012 r. poz. 46), które wchodzi w życie 21.09.2012 r.

